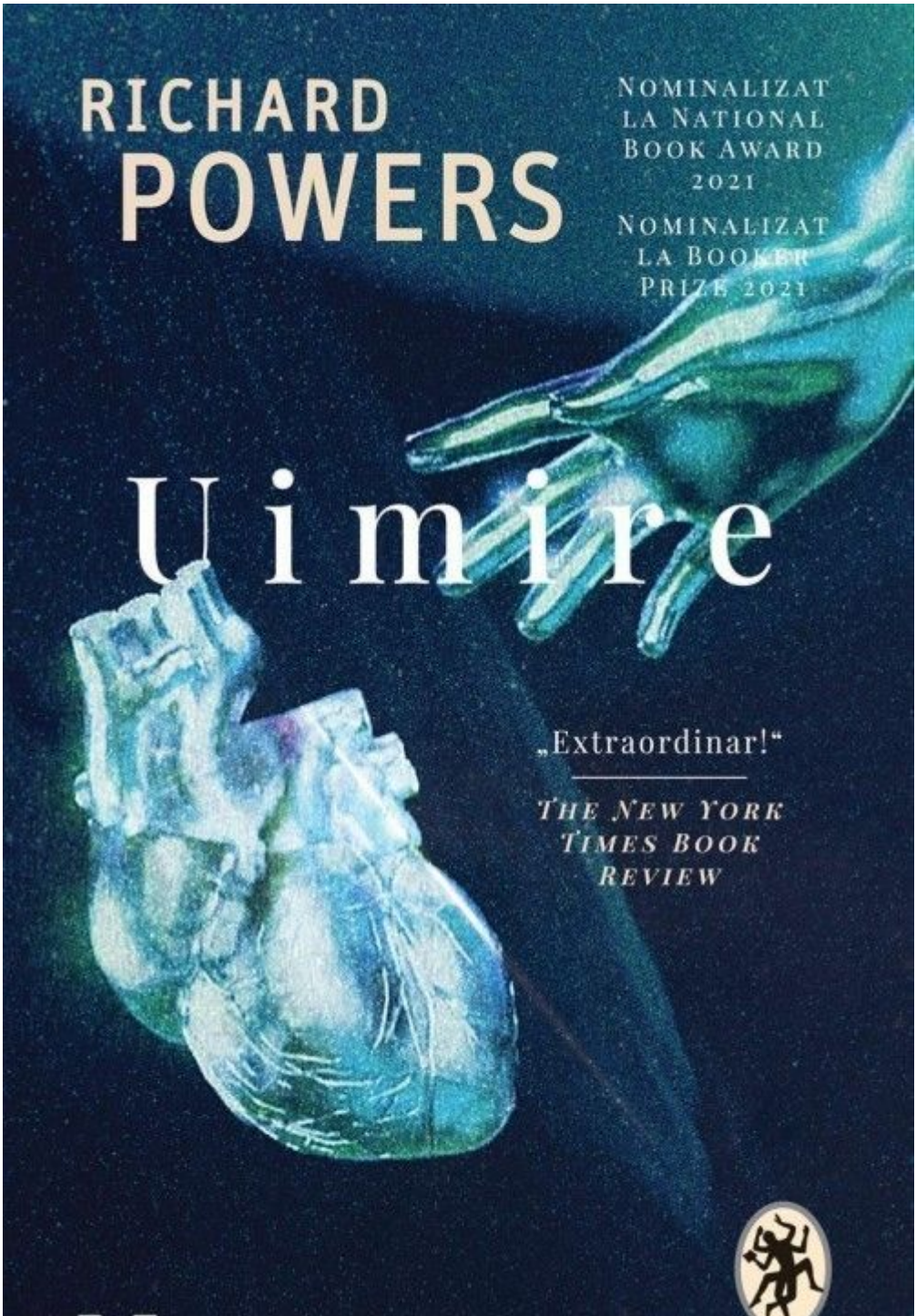
RICHARD
POWERS
NOMINALIZAT
LA NATIONAL
BOOK AWARD
2021
NOMINALIZAT
LA BOOKER
PRIZE 2021
Uimire
„Extraordinar!"
THE NEW YORK
TIMES BOOK
REVIEW

RICHARD POWERS

Uimire

Traducere din limba engleză şi note de

Petru Iamandi

COLECŢIE COORDONATĂ DE

BOGDAN-ALEXANDRU STĂNESCU

EDITURA PANDORA

2023

Autor: Richard Powers

Titlul original: Bewilderment

Copyright © 2021

Copyright © Pandora M, 2023

pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti

Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20

www.pandoram.ro

ISBN (print): 978-606-978-560-7

ISBN (EPUB): 978-606-978-631-4

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

Editori

:

Magdalena Mărculescu

Silviu Dragomir

fondator:

Ion Mărculescu, 1994

director editorial:

Bogdan-Alexandru Stănescu

redactare:

Alexandra Turcu

design:

Andrei Gamarț

director producție:

Cristian Claudiu Coban

dtp:

Mirela Voicu

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimțământul editorului, sunt interzise. Dreptul de folosință al lucrării nu este transferabil.

Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin persoanei juridice Pandora Publishing SRL.

Cei care contemplă frumusețea pământului găsesc puterea de a rezista până la sfârşitul vieții.

— Rachel Carson

Dar de aceea-i nevoie să spunem că astfel şi cerul, luna, pământul şi soarele, marea de-asemeni şi orice.

Unice nu sunt, ci toate-s în nenumărată câtime.[1]

— Lucrețiu, „Poemul naturii”

[1] Lucreţiu, Poemul naturii, traducere de D. Murăraşu, Editura Minerva, Bucureşti, 1965, p. 83.

Dar e oare posibil să nu le găsim niciodată? Aşezaserăm telescopul pe verandă, într-o noapte senină, de toamnă, la marginea uneia dintre ultimele pete de întuneric din estul Statelor Unite. Un întuneric atât de dens era o raritate şi, adunat într-un singur loc, lumina cerul. Îndreptaserăm telescopul spre o deschizătură dintre copacii aflați mai sus de cabana noastră închiriată. Robin îşi întoarse privirea spre

mine – fiul meu trist, altfel decât alții, care mai avea puțin şi împlinea nouă ani, neîmpăcat cu lumea.

— Întocmai, am răspuns eu. E posibil să nu le găsim niciodată.

Mă străduiam mereu să-i spun adevărul, asta dacă-l ştiam şi nu-i făcea rău. El oricum ştia când mint.

Dar sunt peste tot, nu? Ați dovedit asta.

— Ei, dovedit e prea mult spus.

Poate că sunt prea departe. E un drum prea lung până... acolo.

Flutura din mâini ca o morişcă atunci când nu-şi găsea cuvintele. Poate şi fiindcă se apropia ora de culcare. I-am pus mâna pe claia de păr roşcat. Culoarea ei – a lui Aly.

— Dar dacă nu auzim niciun sunet de acolo? Ce înseamnă asta?

Ridică o mână. Alyssa spunea că, în clipa în care băiatul se concentra, părea că aude cum îi merge mintea. Îşi miji ochii şi privi lung în viroaga întunecată, plină de copaci, mai jos de cabană. Cu cealaltă mână îşi frecă gropița din bărbie – un obicei la care apela ori de câte ori îşi frământa mintea. Îşi freca gropița atât de tare, încât m-am văzut nevoit să-l opresc.

— Robbie. Hei! Revino cu picioarele pe pământ.

Întinse palma spre mine ca să mă liniştească. Totul era în regulă. Voia doar să mai cugete la întrebare încă un minut, refugiat în întuneric, cât încă mai era posibil.

Dacă nu auzim nimic, niciodată?

Am dat din cap, încurajator, spre omul meu de ştiinţă – să avem răbdare. Gata cu privitul stelelor în noaptea asta. Avuseserăm parte de seara cea mai senină, într-un loc cunoscut pentru ploile dese. Luna sângerie atârna plină pe linia orizontului, umflată şi roşie. Prin cercul de copaci, atât de clară încât părea uşor de atins, Calea Lactee se revărsa – corpusculi nenumăraţi, plini de pete – într-o albie neagră. Dacă rămâneai nemişcat, aproape că vedeai cum se învârt stelele.

Adică nimic sigur. La asta mă referem.

Am râs. Mă făcea să râd cam o dată pe zi, dar bine. Câtă sfidare. Cât scepticism radical. Semăna atât de mult cu mine. Şi cu ea.

— Aşa e, l-am aprobat eu. Nimic sigur.

Dar dacă am auzi un sunet, am înţelege o grămadă!

— Cam aşa ceva.

Aveam timp să lămurim ce anume, acum însă era momentul să mergem la culcare. Robin se apropie de telescop ca să mai arunce o privire la miezul strălucitor al Galaxiei Andromeda.

N-am putea să dormim afară în noaptea asta, tată?

Îl învoisem de la şcoală pentru o săptămână ca să-l aduc aici, în pădure. Se certase din nou cu colegii de clasă şi avea nevoie de o ieşire. Nu-l adusesem atâta drum până în Munții Great Smoky ca să-i refuz o noapte dormită în aer liber.

Am intrat în cabană ca să ne pregătim de expediție. Parterul era o încăpere spațioasă, lambrisată, care mirosea a lemn de pin şi şuncă. Bucătăria duhnea a prosoape umede şi ipsos – miresmele unei păduri dintr-o zonă temperat continentală. Pe dulapuri erau lipite tot felul de bilețele: Filtrele de cafea deasupra frigiderului. Folosiți şi alte vase, vă rog! Pe masa veche, de stejar, era deschisă o mapă spiralată verde, cu o grămadă de instrucțiuni: în caz de defectare a instalației de apă, unde se află cutia de siguranțe, numere de urgență. Fiecare comutator din cabană avea eticheta lui: Etaj, Scară, Hol, Bucătărie.

Ferestrele înalte până la tavan dădeau spre ceea ce, a doua zi dimineață, avea să fie un lanț nesfârşit de munți. Două canapele rustice, scămoşate, flancau căminul din piatră, ornamentat cu şiruri de elani, canoe şi urşi. Le-am rechiziționat pernele mici şi le-am întins pe verandă.

Aducem şi ceva de rontăit?

— Nu-i deloc o idee bună. Ursus americanus. Doi pe kilometrul pătrat şi simt mirosul de arahide de aici şi până în Carolina de Nord.

Nu se poate! Robin ridică un deget. Mi-am adus aminte!

Dădu fuga în cabană şi se întoarse cu o cărțulie broşată: Mamiferele din Munții Great Smoky.

— Pe bune, Robbie? E întuneric beznă aici.

Îmi arătă o lanternă de urgență, cu dinam. Se arătase fascinat de cum o văzuse, dimineață, la sosire, şi mă întrebase prin ce minune funcționează. Acum nu se mai sătura să producă singur electroni.

Ne-am instalat în tabăra noastră improvizată. Robin părea fericit, de fapt ăsta era şi scopul acestei excursii deosebite. Culcați pe păturile întinse peste veranda din şipci, uşor lăsată, am spus cu voce tare, la unison, vechea rugăciune laică a mamei lui şi am adormit sub cele patru sute de miliarde de stele ale galaxiei noastre.

Niciodată n-am crezut în diagnosticele puse de medici fiului meu. Când o afecțiune este numită în trei feluri de-a lungul a trei decenii, când are nevoie de două subcategorii ca să acopere simptome total contradictorii, când, în decurs de o singură generație, trece de la zero cazuri la cea mai frecventă boală a copiilor din această țară, când doi medici diferiți prescriu trei tratamente diferite, ceva nu este în regulă.

Robin al meu nu dormea întotdeauna bine. Se scăpa în pat de câteva ori pe anotimp, fapt care îl copleşea de ruşine. Zgomotele îl deranjau vizibil; dădea încet sonorul la televizor, până nu mai auzeam nimic. Se enerva când maimuțica din pâslă nu era la locul ei, în spălătorie, cocoțată deasupra maşinii de spălat. Toți banii de buzunar îi cheltuia pe un joc de cărți la schimb – Colecționează-le! – şi păstra cărțile neatinse în ordinea numerelor, în folii de plastic, într-o mapă specială.

Simțea un pârț tras tocmai din celălalt capăt al unei săli de cinema aglomerate. Studia ore întregi catalogul mineralelor din Nevada sau albumul cu regii şi reginele Angliei – orice conținea tabele. Desena mereu, şi bine, cu detalii subtile, care mie mi-ar fi scăpat. Clădiri şi maşinării complicate, timp de un an. Apoi animale şi plante.

Cuvintele lui erau misterioase, dacă nu trăsnite, pentru toată lumea, mai puțin pentru mine. Putea reproduce schimburi de replici întregi din filme, chiar şi după o singură vizionare. Repeta tot ce ținea minte la nesfârşit, fiind şi mai fericit dacă nu rata niciun amănunt. După ce citea o carte care-i plăcea, o lua imediat de la capăt, de la prima pagină. Se înmuia şi exploda din nimic. Dar la fel de uşor se lăsa copleşit de bucurie.

În nopțile agitate, când se refugia în patul meu, Robin voia să stea cât mai departe de amenințările nenumărate de dincolo de fereastră. (Şi mama lui prefera locul de la perete.) Visa cu ochii deschişi, nu putea respecta termenele-limită şi, da, refuza să se concentreze asupra lucrurilor care nu-l interesau. Dar nu se foia, nu alerga de colo-colo şi nici nu vorbea la nesfârşit. Iar când avea de-a face cu lucruri care-i plăceau mult, stătea nemişcat ore întregi. Spuneți-mi ce deficiență putea avea? Ce afecțiune îi putea explica felul de a fi?

Sugestiile erau multe, inclusiv sindroame legate de miliardele de litri de toxine cu care erau stropite produsele alimentare ale țării în fiecare an. Cel de-al doilea pediatru care l-a consultat voia să găsească locul lui Robin „în spectru”. Am vrut să-i spun că fiecare om de pe amărâta asta de planetă îşi are locul lui în spectru. Ăsta e şi rolul spectrului. Am vrut să-i spun că viața însăşi este o dereglare

spectrală, unde fiecare dintre noi a vibrat la o anumită frecvență, unică, în curcubeul continuu. Pe urmă am vrut să-i trag un pumn. Bănuiesc că există un termen ştiinţific şi pentru asta.

În mod curios, în DSM[2] nu există un termen ştiinţific pentru dorința nestăpânită de a diagnostica oamenii.

Când şcoala l-a suspendat pe Robin pentru două zile şi le-a cerut medicilor să-l examineze, am simțit că turbez de furie. Ce era de explicat? Hainele sintetice îi produceau eczeme. Colegii de clasă râdeau de el că nu le înțelege argoul. Mama lui a murit într-un accident când Robin avea şapte ani. Câinele lui, la care ținea atât de mult, a murit şi el, de jale, câteva luni mai târziu. Ce alte cauze ale unui comportament anormal mai doreau să găsească medicii?

Văzând cum medicina dă greş în cazul copilului meu, am dezvoltat o teorie excentrică: viața e un lucru pe care nu trebuie să-l corectăm. Băiatul meu era un microunivers pe care nu-l puteam explora. Fiecare dintre noi e un experiment şi nici măcar nu ştim care este scopul lui.

Soția mea ar fi ştiut cum să le vorbească medicilor. Nimeni nu e perfect, îi plăcea ei să spună. Dar ne pricepem să dezamăgim cu atâta grație.

Era băiat, deci dorința de a vedea Hillbilly Vegas era firească. Trei orăşele vârâte unul într-altul, cu două sute de

---

[2] Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders/Ghid statistic de diagnosticare a tulburărilor de ordin mintal.

localuri în care puteai comanda clătite: cum să nu te atragă?

Am părăsit cabana şi am coborât cu maşina cam treizeci de kilometri de drum şerpuit de-a lungul unui râu care îți tăia răsuflarea. Ne-a luat aproape o oră. De pe bancheta din spate, Robin privea cum se învolburează apa la fiecare prag. Bingo Faună[3]. Ultimul joc după care se dădea în vânt.

Pasăre înaltă! strigă el.

— Ce specie?

Răsfoi repede ghidul. Mă temeam să nu aibă rău de maşină. Bâtlan? Se întoarse spre râu. După alte zece curbe strigă din nou:

Vulpe! Vulpe! Am văzut-o, tati!

— Cenuşie sau roşie?

Cenuşie. Ce noroc pe capul meu!

— Vulpile cenuşii se cațără pe curmalii japonezi. Ca să mănânce curmale.

Nu se poate. Caută în Mamiferele din Munții Great Smoky. Cărțulia îmi dădu dreptate. Robin oftă şi îmi trase un pumn în braț. Şi cum de ştii toate astea?

Faptul că mă uitasem prin cărțile lui înainte să se trezească mă ajuta să i-o iau înainte.

---

[3] Wildlife Bingo (en.).

— Ai uitat că sunt biolog?

Ass...[4] trobiolog.

Cu zâmbetul lui larg încercă să vadă dacă nu cumva mersese prea departe. Am rămas cu gura căscată, şi uimit, şi amuzat. Se înfuria repede, dar aproape niciodată cu răutate. Deşi, la drept vorbind, puțină răutate poate l-ar fi protejat.

— Hopa, stai aşa, mister. Tocmai ai ratat o ieşire în oraş de unul singur până la sfârşitul celor opt ani petrecuți pe Pământ.

Zâmbetul îi încremeni pe buze şi Robin îşi întoarse din nou privirea spre râu. După încă vreo doi kilometri pe drumul acela şerpuit, de munte, îşi puse mâna pe umărul meu. Am glumit, tati.

Atent la drum, i-am răspuns:

— Şi eu.

Am stat la rând ca să intrăm în Muzeul Ciudățeniilor[5]. Care îl scoase din sărite. Copii de vârsta lui se zbenguiau peste tot, țipând care mai de care, într-un vacarm de nedescris. Robin tresărea la fiecare țipăt. Nu rezistă decât treizeci de minute la filmul de groază, după care mă rugă să plecăm. La acvariu avu mai multă răbdare, deşi rândunica de mare nu voia cu niciun chip să stea locului ca să o poată desena.

---

[4] Joc de cuvinte: ass = nătâng.

[5] Ripley's Odditorium (en.).

După un prânz cu cartofi pai şi rondele de ceapă, am luat liftul până la platforma de pe acoperiş. Robin mai să vomite pe podeaua din sticlă. Cu dinţii încleştaţi, cu pumnii strânşi, îngână că e fantastic. Când ne-am întors la maşină, răsuflă uşurat când i-am spus că nu mai mergem la Gatlinburg.

Rămase dus pe gânduri tot drumul înapoi, până la cabană. Ăsta n-ar fi fost chiar cel mai preferat loc din lume pentru mama.

— Ai dreptate. Probabil că n-ar fi fost în primele trei locuri care-i plăceau ei.

Robin izbucni în râs. Îl puteam face să râdă dacă ştiam să aleg momentul potrivit.

Noaptea aceea era prea înnorată ca să privim stelele, dar tot afară am dormit, pe pernele noastre rustice, cu şirurile lor de elani şi urşi. La două minute după ce Robin îşi aprinse lanterna, am şoptit:

— Mâine-i ziua ta.

El însă adormise deja. Am recitat rugăciunea mamei lui încet, pentru amândoi, ca să-l liniştesc în caz că se trezea îngrozit că uitase să o spună.

Mă trezi în toiul nopţii. Câte stele ziceai că sunt?

N-am putut să mă înfurii. Chiar şi bezmetic de somn, eram bucuros că se uită la stele.

— Înmulțește fiecare fir de nisip de pe Pământ cu numărul copacilor. O sută de octilioane.

L-am provocat să spună zero de 29 de ori. După 15 zerouri, râsetul i se prefăcu în oftat.

— Dacă ai fi fost un astronom din Antichitate şi ai fi folosit cifrele romane, n-ai fi putut scrie numărul ăsta. Chiar dacă ai fi scris la el toată viața.

Câte au planete?

Numărul acela se schimba repede.

— Majoritatea probabil că au cel puțin una. Multe au câteva. Numai Calea Lactee ar putea avea nouă miliarde de planete asemănătoare Pământului în zonele locuibile ale stelelor lor. Dacă adaugi zecile de alte galaxii din Grupul Local[6]...

Ce se întâmplă, tati...?

Era un băiat obişnuit să piardă. Sigur, Marea Tăcere[7] îl marca. Dimensiunile copleşitoare ale spațiului cosmic îl făceau să-şi pună aceeaşi întrebare pe care o pusese Enrico Fermi la un prânz celebru, în Los Alamos, cu trei sferturi de secol în urmă. Dacă universul este mai mare şi mai vechi decât ne putem imagina, atunci avem o problemă greu de rezolvat.

---

[6] Grupul alcătuit din mai bine de 20 de galaxii căruia îi aparține şi Calea Lactee.

[7] Absența unor dovezi clare ale existenței vieții extraterestre.

Tati! Cu toate locurile alea în care se poate trăi? De ce nu e nimeni acolo?

Dimineața m-am prefăcut că uitasem ce zi e. Dar fiul meu, ce tocmai împlinise nouă ani, îşi dădu seama numaidecât. În timp ce pregăteam cerealele cu ovăz după o rețetă savantă, cu vreo şase ingrediente, Robin îşi făcu apariția şi se aşeză repede la masă, fremătând de emoție. Împreună, am bătut recordul la golirea bolurilor cu cereale.

Hai să deschidem cadourile.

— Poftim? Bănuiesc că îți dai cu presupusul, nu?

Nu-mi dau cu presupusul. Ipotează.

Ştia ce va primi. Se târguia cu mine de mai multe luni: un microscop digital care se ataşa la tableta mea şi îi permitea să afişeze imagini mărite pe ecran. Petrecea dimineți la rând cercetând gunoaie scoase dintr-o baltă, celule de pe obrazul lui şi dosul unei frunze de arțar. Microscopul l-ar fi ținut ocupat tot restul vacanței examinând zeci de eşantioane şi notându-şi observațiile într-un carnet.

De teamă să nu-l enervez, am scos tortul cumpărat pe ascuns de la magazinaşul alimentar ce data din anii ’50, descoperit la poalele muntelui. Robin se lumină la față, apoi redeveni serios.

Tort, tati?

Se uită atent la cutie, pe care nu mă îngrijisem s-o pun deoparte. Studie ingredientele, clătinând din cap.

Nu e vegan, tati.

— Robbie. E ziua ta. Asta se întâmplă... când? Doar o dată pe an.

Robin refuză să zâmbească. Unt. Lactate. Ou. Mami n-ar fi cumpărat aşa ceva.

— Să ştii că am văzut-o pe maică-ta cum mânca tort, de mai multe ori!

Am regretat cuvintele de îndată ce le-am rostit. Arăta ca o veveriță sfioasă, nehotărâtă dacă să accepte delicatesa oferită, care îi lăsa gura apă, sau să o şteargă înapoi, în pădure.

Când?

— Din când în când mai făcea câte o excepție.

Robin privi lung tortul, un băiețel roşcat, fără prihană, a cărui virtute l-ar fi dezgustat pe orice alt copil. Micul său Eden prilejuit de ziua de naştere tocmai fusese năpădit de şerpi.

— Nu-i nimic, amice. Îl putem da la păsări.

Păi... mai întâi n-am putea să gustăm puțin?

Am gustat. De câte ori savura gustul, se controla şi redevenea gânditor.

Ce înălțime avea?

Ştia ce înălțime avea mama lui. Azi însă voia să ştie exact.

— 1,58 m. Ai s-o depăşeşti, cât de curând. Era maratonistă, cred că n-ai uitat.

Dădu din cap, mai mult pentru el decât pentru mine. Mică, dar vânjoasă.

Aşa-i plăcea maicăsii lui să spună despre ea, când se pregătea să participe la maratonul de la Capitol. Mie îmi plăcea să-i spun „compactă, dar planetară". Cuvinte furate dintr-un sonet de Neruda pe care i-l recitasem cândva, într-o seară de toamnă care se sfârşise în iarnă. Nevoit să recurg la cuvintele altuia ca să o cer de nevastă.

Tu cum îi spuneai?

Mă descumpănea ori de câte ori îmi citea gândurile.

— A, în mai multe feluri. Cred că-ți amintești.

Dă-mi un exemplu.

— Aly de la Alyssa. Şi Ally[8], fiindcă era aliata mea.

Domnişoara Lissy.

— Asta nu-i plăcea.

Mami. Îi spuneai mami!

— Uneori. Da.

[8] Aliat, aliată (en.).

Asta-i al naibii de ciudat. Am vrut să-i ciufulesc părul. Se feri, dar fără să-şi piardă calmul. Pe mine cum de mă cheamă aşa?

Ştia cum se alesese cu numele ăsta. Auzise povestea de nenumărate ori. Dar nu mai pusese întrebarea de luni de zile, motiv pentru care nu m-a deranjat să o repet.

— La prima noastră întâlnire ne-am dus să vedem păsările în mediul lor natural.

Asta înainte de Madison. Înainte de toate celelalte.

— Înainte de toate celelalte. Mama ta era nemaipomenită! Le zărea imediat. Pitulici, sturzi, muscari cenuşii – toate păsările alea parcă erau prietenele ei de-o viaţă. Nici nu trebuia să le vadă. Le ştia după sunetele pe care le scoteau. Între timp, eu căutam în stânga şi-n dreapta şi dădeam de nişte păsări mici, cafenii, pe care nu le puteam deosebi...

Şi regretai că n-ai invitat-o la film?

— A, deci ai mai auzit povestea.

Poate.

— Până la urmă am văzut o pată uluitoare, un amestec strălucitor de roşu şi portocaliu. Eram salvat. Şi am exclamat: „Ia uite ce-am văzut, ia uite ce-am văzut!"

Şi mami a întrebat: „Ce-ai văzut? Ce-ai văzut?"

— Se bucura de descoperirea mea.

Pe urmă ai înjurat.

— S-ar putea, da. Mă simțeam atât de umilit. „A. Scuze. E doar un măcăleandru.”[9] În clipa aceea am crezut că n-o s-o mai văd niciodată pe femeia aia.

Aşteptă finalul pe care, dintr-un motiv numai de el ştiut, voia să-l audă din nou.

— Dar mama ta se uita prin binoclu de parcă pasărea descoperită de mine era cea mai exotică formă de viață văzută vreodată. Şi, fără să mă privească, a spus: „Măcăleandrul e pasărea mea preferată”.

Atunci te-ai îndrăgostit de ea.

— În clipa aceea mi-am dat seama că voiam să-mi petrec cât mai mult timp cu ea. I-am şi spus-o, mai târziu, după ce am cunoscut-o mai bine. Am început să repetăm cuvintele ori de câte ori aveam ocazia. Ori de câte ori făceam ceva împreună – când citeam un ziar sau ne spălam pe dinți sau ne calculam taxele sau duceam gunoiul. Indiferent cât de plictisitor era lucrul pe care-l făceam. Schimbam o privire, ne citeam gândurile şi unul dintre noi striga: „Măcăleandrul e pasărea mea preferată!”

Se ridică în picioare, îşi puse farfurioara peste a mea, le duse pe amândouă la chiuvetă şi răsuci robinetul.

— Hei! E ziua ta. Deci e rândul meu să spăl vasele.

Reveni la locul lui, în fața mea, şi mă privi direct în ochi, dându-mi de înțeles să nu umblu cu ocolişuri.

---

[9] Robin (en.).

Pot să te rog ceva? Fără minciuni. Sinceritatea este importantă pentru mine, tati. Măcăleandrul chiar era pasărea ei preferată?

Nu ştiam să fiu părinte. Cam tot ce făceam împrumutam de la ea, cât îmi aduceam aminte. În rest, greşeam destul, aproape în fiecare zi, riscând să sufere tot restul vieții. Singura mea speranță era ca toate erorile să se anihileze reciproc.

— Vrei adevărul? Pasărea preferată a mamei tale era cea din fața ei.

Răspunsul îl descumpăni. Copilul nostru curios, la fel de ciudat ca oricare altul. Apăsat de istoria lumii chiar înainte de a învăța să vorbească. Are şase ani şi merge pe şaizeci, spusese Aly, cu câteva luni înainte să moară.

— Dar măcăleandrul era pasărea națională, şi pentru ea, şi pentru mine. Înfrumusețea lucrurile. Doar spuneam cuvântul şi viața parcă era mai uşoară. Niciodată nu ne-am gândit să-ți dăm alt nume.

Încercă un zâmbet. V-a trecut prin cap vreodată cum e să te cheme Robin?

— Cum adică?

Adică la şcoală... În parc... Peste tot. Am probleme cu numele ăsta în fiecare zi.

— Spune-mi, Robbie. Iar te necăjesc copiii?

Închise un ochi şi se lăsă pe spătarul scaunului. Contează dacă spun că toată clasa a III-a se ia de mine?

Am întins mâinile, cerând iertare. Alyssa zicea mereu: Lumea asta ne va distruge copilul.

— E un nume respectabil. Şi de bărbat, şi de femeie. Chiar şi cu el poți face o grămadă de lucruri bune.

Poate pe altă planetă. Acum o mie de ani. Vă sunt recunoscător.

Privi prin microscop, evitându-mă. Notându-şi ceva de zor. Un străin ar fi zis că e pus pe treabă. Într-o caracterizare confidențială, învățătoarea lui scrisese că e lent şi nu întotdeauna exact. Într-adevăr, era lent, dar în privința exactității nu avea dreptate. În timp putea deveni mai exact decât şi-ar fi putut imagina ea.

Am ieşit pe verandă ca să inspir mirosul de lemn. Cabana era înconjurată de pădure. După cinci minute – care trebuie să fi fost o eternitate pentru el –, ieşi şi Robin şi se strecură sub brațul meu.

Scuze, tati. E un nume bun. Şi nu mă deranjează să fiu... ştii tu. Derutant.

Îmi vârî o foaie de hârtie în mână. Uită-te. Ce părere ai?

Din stânga-sus, o pasăre colorată în creion, din profil, privea spre mijlocul paginii. O desenase bine, chiar şi gâtul dungat şi petele albe din jurul ochiului.

— Măi să fie! Chiar pasărea preferată a mamei tale.

Dar de asta ce zici?

O a doua pasăre, tot din profil, privea din dreapta-sus. Şi asta era uşor de recunoscut: un corb cu aripile strânse, ca un bărbat în frac care merge cu mâinile la spate. Numele meu de familie deriva din Bran – corb în irlandeză.

— Frumos. Din Mintea lui Robin Byrne?

Luă foaia înapoi şi o cântări din priviri, deja intenționând să aducă mici corecturi. Putem printa mai multe copii cu desenul când ne întoarcem acasă? Chiar am nevoie de aşa ceva.

— Bineînțeles, sărbătoritule.

L-am dus pe planeta Dvau, cam la fel de mare şi cu aceeaşi temperatură ca a noastră. Avea munți şi câmpii, ape de suprafață, o atmosferă densă, cu nori, vânturi şi ploi. Râurile erodau rocile, alcătuind canale adânci ce cărau sedimentele spre mări învolburate.

Fiul meu fremăta, pricepând totul. Arată ca aici, tati? Arată ca Pământul?

— Un pic.

Ce e altfel?

Răspunsul nu era evident pe coasta stâncoasă, roşcată, unde ne aflam. Ne-am întors şi am privit. Nimic nu creştea cât vedeam cu ochii.

E moartă?

— Nu e moartă. Uită-te prin microscop.

Îngenunche, luă câteva picături de apă dintr-o baltă şi le puse pe o lamelă. Fiinţe peste tot: spirale, tije, mingi de fotbal şi filamente, arcuite, poroase sau flagelate. Ar fi durat la nesfârşit doar ca să le deseneze cât mai bine.

Adică e doar tânără? E de-abia la început?

— E de trei ori mai bătrână decât Pământul.

Se uită la pustiul din jur. Atunci ce are? Pentru băiatul meu, fiinţele mari, în stare să colinde peste tot, erau un dat de la Dumnezeu.

I-am spus că Dvau e aproape perfectă – locul potrivit în galaxia potrivită, cu metalicitatea potrivită şi risc scăzut de anihilare prin radiaţii sau alte interferenţe fatale. Se rotea la distanţa potrivită de steaua potrivită. La fel ca Pământul, avea plăci tectonice, vulcani şi un câmp magnetic puternic, care asigura cicluri stabile de carbon şi temperaturi constante. La fel ca Pământul, cometele trimiteau peste ea torente de apă.

Aoleu! De câte lucruri a avut nevoie Pământul?

— Mai multe decât merită să aibă o planetă.

Pocni din degete, dar erau moi şi prea mici ca să scoată un sunet. M-am prins. Meteoriţii!

Dar Dvau, ca şi Pământul, avea planete mari pe o orbită mai îndepărtată, care o apărau de un bombardament extrem.

Atunci ce are? Mai avea niţel şi-l pufnea plânsul.

— N-are o lună mare, care să-i stabilizeze mişcarea de rotaţie.

Ne-am ridicat pe o orbită apropiată şi lumea s-a clătinat. Ne-am uitat cum zilele se schimbă haotic, cum aprilie trece într-o clipă în decembrie, apoi în august, apoi în mai.

Ne-am uitat milioane de ani. Microbii se izbeau de limitele lor, ca un bac de docuri. Ori de câte ori viaţa încerca să scape, planeta se rotea şi mai abitir, întorcând-o la stadiul extremofil.

Pentru totdeauna?

— Până când o erupţie solară îi arde în întregime atmosfera.

Expresia lui mă făcu să-mi trag palme pentru că-i spusesem asta prea curând. E mişto, zise el, încercând să facă pe curajosul. Într-un fel.

Dvau era stearpă, pustie, până la linia orizontului. Robin clătină din cap, încercând să se hotărască dacă locul era o tragedie sau un triumf. Mă privi. Când deschise gura, rosti prima întrebare despre viaţă, pretutindeni în univers.

Şi altceva, tati? Altceva? Mai arată-mi una.

În ziua următoare, am mers în pădure. Robin era extrem de agitat. Am nouă ani, tati. Pot să merg pe locul din dreapta! În sfârşit legea îl scutea de bancheta din spate. Aşteptase toată viaţa să vadă peisajul de pe locul din faţă. Ehe! E ca lumea de aici.

Ceața se vălătucea în văile dintre munți. Am trecut prin orăşelul cu două clădiri care se întindeau de o parte şi de alta a parcării: un magazin de unelte, unul alimentar, trei locuri pentru grătar, un loc de închiriat bărci gonflabile, un magazin de haine. Pe urmă am intrat în peste 200 000 de hectare de pădure care se regenera.

În fața noastră, rămăşițele unui lanț muntos cândva mult mai înalt decât Himalaya arătau ca nişte dealuri rotunjite. Lămâie, ambră, scorțişoară – toată gama de culori ale frunzelor căzătoare – se scurgeau pe pâraie. Arbori din lemn acru şi lemn dulce înroşeau crestele munților tociți. Am dat ocol şi am intrat în rezervație. Robin scoase o vocală lungă, plină de uimire.

Am lăsat maşina unde începea poteca. Luasem cu mine un rucsac cu cadru, în care vârâsem cortul, sacii de dormit şi un primus. Micul Robin căra şi el unul, plin cu pâine, supă de fasole la conservă, tot felul de ustensile şi bezele. Mergea cocoşat sub greutatea lui. Am urcat un deal şi, dincolo de el, ne-am oprit într-un camping izolat, fără nimeni prin preajmă, în care urma să înnoptăm, un loc pe malul unui râu care, cândva, fusese tot ce voiam eu de la planeta aceasta.

Toamna era la fel de dezlănțuită de la un capăt la celălalt al Munților Apalaşi de Sud. Rododendronii plonjau în viroage şi se buluceau pe înălțimi, îndesindu-se cât să-l facă pe Robin să se simtă ca într-o cuşcă. Deasupra acestui desiş ca de pe altă lume se întindea un baldachin din nuci americani, cucută şi tulipani, la fel de luxuriant.

Robin se oprea la fiecare sută de metri ca să deseneze un petic de muşchi sau un muşuroi de furnici în plină forfotă.

Nu aveam nimic împotrivă. La un moment dat găsi o țestoasă-cutie care se hrănea cu un soi de pulpă de culoarea ocrului. Rămase cu gâtul întins, sfidătoare, când ne-am aplecat s-o vedem mai îndeaproape. De scăpat nu avea cum. De-abia atunci când Robin se lăsă în genunchi, lângă ea, se mişcă. Robin atinse cuneiformele marțiene care alcătuiau mesaje imposibil de descifrat pe ascunzătoarea broaştei.

Am urcat pe o potecă a CCC[10] străjuită de copaci cu lemn de esență tare, croită de băieți nu mai mari decât Robin, dar care nu aveau altă treabă, pe vremea când protecția mediului înconjurător încă nu devenise duşmanul inițiativelor antreprenoriale. Am strivit o frunză în formă de stea ruptă dintr-un arbore de gumă, jumătate verde de august, jumătate cărămiziu de octombrie, şi l-am îndemnat să o miroasă. Băiatul scoase o exclamație, surprins. Coaja zgâriată a unei nuci îl şocă şi mai mult. L-am lăsat să mestece vârful unei frunze roşii şi să guste dintr-o bucățică de arbore melifer, ca să vadă de unde îşi trage numele arborele cu pricina.

În aer era un miros greu, de humus. Cale de aproape doi kilometri poteca urca abrupt, ca un şir de trepte. Eram urmăriți de umbre spectrale în timp ce ne făceam loc printre crengile cu frunze late, care cădeau la tot pasul. Am ocolit un grup de stânci acoperite de muşchi şi brusc lumea trecu de la copaci cu lemnul tare la pini şi stejari. Era un an al ghindelor, care aproape că acopereau poteca. Le împrăştiam la fiecare pas.

---

[10] Civilian Conservation Corps (en.).

La marginea cărării, ițindu-se din mormanul de frunze ca dintr-un bol, am văzut cea mai complicată ciupercă din viața mea. Se ridica precum o emisferă de culoare crem, mai mare decât mâinile mele puse una lângă alta. Era străbătută de o panglică unduitoare, crestată ici şi colo, care o făcea să semene cu un guler încrețit, cum se purta în epoca elisabetană.

Ex-tra-or-di-nar!

Eu nu am avut nicio reacție.

Mai încolo fu cât pe ce să calce pe un miriapod negru-gălbui. Animalul se făcu ghem în mâna mea. L-am trecut pe la nasul lui Robin.

Aoleu!

— A ce miroase?

A mami!

Am râs.

— Cam aşa ceva. Extras de migdale. Cum mirosea mami atunci când făcea prăjituri.

Îmi luă mâna şi o lipi de nasul lui.

E nemaipomenit.

— Ăsta e cuvântul.

Mai voia, însă eu am aşezat ființa la loc, pe o bucată de rogoz, şi ne-am continuat drumul. Nu i-am spus fiului meu

că mirosul acela atât de plăcut era de la cianură, o substanță toxică luată în doze mari. Ar fi trebuit. Sinceritatea era foarte importantă pentru el.

După ce am coborât mai bine de un kilometru şi jumătate, am ajuns într-o poiană, la marginea unui râu cu albia stâncoasă. Apa când se albea, căzând în cascadă, când se limpezea, adăstând prin găuri mai adânci. Lauri de munte şi şiruri de paltini occidentali flancau ambele maluri. Locul era mai frumos decât mi-l aminteam.

Cortul nostru era o minune inginerească, mai uşor decât un litru de apă şi nu cu mult mai mare decât o rolă de prosoape din hârtie. Robin îl înălță singur. Înfipse în pământ țăruşii subțiri, îi prinse în cheutorile cortului, ridică prelata cu ajutorul clamelor şi gata: sălaşul nostru pe timpul nopții.

Avem nevoie de tenda de la intrare?

— Cât de norocos crezi că eşti?

Se credea destul de norocos. Ca şi mine. Şase tipuri de păduri, toate în jurul nostru. 1 700 de plante înflorite. Mai multe specii de arbori decât în întreaga Europă. Treizeci de specii de salamandre, pentru numele lui Dumnezeu! Sol 3[11], punctul acela albastru, îți dădea de gândit, mai ales atunci când lăsai deoparte specia dominantă ca să-ți limpezeşti mintea.

---

[11] Pământul, a treia planetă de la Soare.

Un corb de mărimea unei maimuțe înaripate din Oz trecu razant pe deasupra noastră şi se lăsă pe un pin alb.

— În cinstea inaugurării Taberei Byrne.

Am chiuit amândoi şi pasărea şi-a luat zborul. Apoi, tot amândoi, după ce merseserăm atâta drum cu greutate în spate pe o zi care depăşise recordul absolut de temperatură cu cinci grade, am hotărât să facem o baie.

Un podeț improvizat dintr-un tulipan gros traversa râul printre două cascade. Pietrele de pe o parte şi de alta erau împestrițate, ca într-o abstracție gestuală, cu licheni, muşchi şi alge. Râul era transparent până la albia stâncoasă. Am urcat în amonte până am găsit o lespede. Mi-am luat inima în dinți şi mi-am dat drumul în vâltoare. Fiul meu, neîncrezător, nu mă slăbea din ochi, vrând să creadă ce vede.

Apa m-a izbit în piept şi m-a împins spre un talmeş-balmeş de pietre. Ceea ce, de pe mal, părea a fi o albie dreaptă, era de fapt un şir întreg de micro-munți subacvatici. Am plonjat în plin vârtej. Piciorul mi-a alunecat pe o piatră netezită de sutele de ani în care căzuse apa peste ea. Apoi mi-am amintit ce trebuie să fac. M-am aşezat în torent şi am lăsat apa rece să se prăvale peste mine.

La primul contact cu torentul rece, Robin scoase un țipăt. Dar şocul nu dură decât o jumătate de minut şi țipetele lui se transformară în râsete.

— Stai ghemuit, i-am strigat eu. Mergi de-a buşilea. Încearcă să te pui în pielea unei amfibii.

Robbie se lăsă în voia vârtejului fermecat.

Până atunci îi interzisesem să facă un lucru atât de periculos. Se luptă cu valurile mergând în patru labe. După ce reuşi să se țină pe picioare, ne-am îndreptat spre un loc aflat chiar în mijlocul râului. Acolo, ne-am strecurat într-o pâlnie din piatră şi ne-am prins de margini, încercând să rezistăm valurilor care ne izbeau din toate părțile. Parcă am fi făcut surfing în sens invers: lăsați pe spate, ne tot dezechilibram şi ne puneam o sută de muşchi la lucru. Apa ce curgea peste pietre, lumina ce-i colora suprafața unduitoare şi debitul ciudat, mereu acelaşi, al valurilor ce se năpusteau peste noi, acolo, pe pragurile înspumate îl fascinau pe Robin.

Râul părea aproape călduț acum, încălzit de forța curentului şi de adrenalina noastră. Apa însă se încolăcea ca o vietate nestăpânită. În aval, pragurile erau încadrate de portocali ce se arcuiau de pe ambele maluri. Din spatele nostru, din amonte, viitorul curgea peste noi în trecutul pătat de soare.

Robin se zgâi la brațele şi picioarele lui, subacvatice. Se lupta cu apa ce se învârtejea în jurul lui. E ca o planetă a cărei forță de gravitație se schimbă mereu.

Peşti cu dungi negre cât degetul meu mic se apropiară de noi parcă să ne sărute. În clipa următoare mi-am dat seama că se hrăneau cu cojile desprinse din pielea noastră. Robin nu se mai sătura privind spectacolul. Mai ales că el era exponatul principal în propriul acvariu.

Am urcat în amonte, ca racii, cu picioarele depărtate, bâjbâind cu brațele după ceva de care să ne ținem. Robin îşi făcea vânt pieziş, de la o cascadă la alta, jucând rolul crustaceului. Înghesuit între două stânci, am înghițit spuma care îmi intrase în gură – toți ionii negativi sparți de vârtejul

de aer şi apă. Jocul senzaţiilor mă îmbăta: aerul înspumat, curentul tăios, apa care cădea în voie, un ultim tur de înot împreună, la sfârşitul anului. Şi, ca un val mare în râul stâncos, m-am ridicat, doar o clipă, înainte să mă prăbuşesc.

Cu o sută de metri mai sus, Alyssa sări în acest canal, îmbrăcată într-un costum de neopren care se mula perfect. M-am oprit mai jos, ca să o prind, dar ea scoase un ţipăt când apa începu să o azvârle de pe un prag pe altul. Corpul ei se îndrepta spre mine, mic, dar vânjos, parcă tot mai mare în timp ce se apropia şi, tocmai când muşchii mei se întinseră ca să o prindă, Alyssa trecu prin mine.

Robbie se desprinse de stâncă şi o luă la vale, spre primul prag. Am întins un braţ. Se agăţă de el în ultima clipă. Se chinui să ajungă până la mine şi mă privi în ochi. Ce s-a întâmplat?

I-am susţinut privirea.

— Tu stai sus. Eu, jos. Nu departe de tine.

Tati! Mă împunse cu mâna liberă, apoi arătă în jur. Cum poţi să spui că stai jos? Ia uite unde suntem! Cine să mai priceapă ceva?

Nimeni. Nimeni din lumea asta.

Se aşeză în cascadă, fără să-mi dea drumul, îngândurat. Nu-i luă mai mult de o jumătate de minut. Stai puţin. Ai fost aici, cu mami? În luna de miere?

Iar puterea lui supraomenească. Am clătinat din cap, uluit.

— Cum ți-ai dat seama, Sherlock?

Se încruntă şi se ridică din apă. Călcând mărunt, privi râul cu alți ochii. Asta explică totul.

Întorşi în tabără, am simțit nevoia să aflu ultimele ştiri. În lume se întâmplau lucruri grave, iar eu nu ştiam nimic despre ele. Mesaje de la colegi se adunau în inboxul meu offline. Astrobiologii de pe cinci continente se întruneau în grabă ca să discute ultimele evenimente. Banchize întregi se desprindeau în Antarctica. Şefi de state testau până la refuz limitele credulității populației. Peste tot izbucneau mici războaie.

Am renunțat să mai citesc avalanşa de informații, preferând să strâng, împreună cu Robin, vreascuri pentru foc. Rucsacurile le agățaserăm de o sârmă întinsă între doi platani, unde nici măcar urşii cei mai solizi nu le puteau ajunge. Odată aprins focul, singura noastră grijă din lume era să încălzim supa de fasole şi să prăjim bezelele.

Robin privea lung flăcările. Ca un robot, mecanic, pe un ton care l-ar fi alarmat pe pediatrul lui, îngână: Viața fără probleme. Apoi, peste un minut: Parcă simt că aici e locul meu.

N-am făcut decât să privim scânteile şi le-am privit bine. O ultimă dungă de soare, purpurie, se întindea peste culmile dinspre apus. Povârnişurile acoperite de păduri, după ce trăseseră aer în piept toată ziua, răsuflau uşurate acum, din nou. În jurul focului tremurau tot felul de umbre. Robin

întorcea capul la fiecare zgomot. În ochii lui mari nu vedeam diferența dintre încântare şi teamă.

E prea întuneric ca să pot desena, şopti el.

— Da, am răspuns eu, deşi cred că s-ar fi descurcat chiar şi pe întuneric.

Aşa arăta şi Gatlinburg?

Întrebarea lui mă luă pe nepregătite.

— Acolo erau copaci mai mari. Mai bătrâni. Cei mai mulți de aici nu au o sută de ani.

O pădure poate face multe într-o sută de ani.

— Da.

Îşi miji ochii, trimițând locuri de tot felul – Gatlinburg, Pigeon Forge, Chicago, Madison – înapoi, în sălbăticie. Aşa făceam şi eu, în nopțile mele cele mai rele, după moartea Alyssei. Dar în mintea acestui copil, cel care mă făcea să merg mai departe, dorința părea nesănătoasă. Orice părinte responsabil l-ar fi convins de contrariul.

Robin mă scuti de efort. Vorbi pe acelaşi ton, rar, robotic. Dar am văzut cum îi strălucesc ochii în timp ce privea cu atenție focul. Mami îi citea poezii seara... lui Chester?

Cine să ştie cum sărea de la un gând la altul? Nu mă mai chinuiam de mult să-mi dau seama.

— Da.

Era ritualul preferat al Alyssei, cu mult înainte de a-mi face apariția pe scenă. După două pahare de vin roşu îi citea strofele preferate celui mai simpatic beagle-border collie salvat vreodată pe fața Pământului.

Poezii. Lui Chester!

— Ascultam şi eu.

Ştiu, zise el. Dar evident că eu nu contam.

Tăciunii sfârâiră, apoi se liniştiră din nou, în lingourile lor cenuşii-roşcate. O clipă m-am temut că îmi va cere să numesc poeziile ei preferate. Am auzit doar: Ar trebui să ne luăm un alt Chester.

Moartea lui Chester aproape că îl omorâse şi pe el. Toată suferința cauzată de pierderea Alyssei, pe care nu o arătase doar ca să mă protejeze, răbufnise din el când sărmanul câine, bătrân şi schilod, îşi dăduse duhul. Pentru că i-au revenit accesele de furie, a trebuit să-l duc iar la doctor să-l trateze pentru o vreme. Mă pisa să ne luăm alt câine. Iar eu invocam tot felul de scuze ca să-l refuz. Nu ştiu de ce ideea pur şi simplu mi se părea traumatizantă.

— Ştiu şi eu..., am spus, stârnind tăciunii cu un băț. Nu cred că mai găsim unul ca Chester.

Dar mai sunt câini buni, tati. Peste tot.

— E o răspundere mare. Trebuie să-l hrăneşti, să-l plimbi, să cureți după el. Să-i citeşti poezii în fiecare seară. Şi mai e ceva: celor mai mulți nu le plac poeziile!

Eu ştiu ce-nseamnă să ai grijă de ceva, tati. Pot fi mai responsabil decât crezi tu.

— Hai să dormim acum, mai vorbim şi mâine, da?

Stinse focul cu câțiva litri de apă ca să arate cât de responsabil putea fi. Intră de-a buşilea în cortul de două persoane şi se întinse cu fața în sus, lângă mine, fără tenda instalată, doar cu o plasă foarte subțire între noi şi univers. Coroanele copacilor se legănau în voie sub luna plină. Am văzut cum îi vine o idee tot uitându-se la vârfurile lor.

Ce-ar fi să atârnăm o planşetă pentru spiritism deasupra lor, cu susul în jos? Aşa, cei de acolo ne-ar putea trimite mesaje, iar noi le-am citi!

O pasăre începu să strige undeva, în spatele nostru, un alt mesaj criptic pe care niciun om nu-l putea descifra. Hu-huuu. Hu-huuu. Am dat să spun ce fel de pasăre e, dar n-a fost nevoie. Pasărea se prezenta singură. Hu-huuu. Hu-huuu. Hu-huuu. Hu-huuu.

Robin mă înşfăcă de braț. E nebună!

Pasărea îşi repetă strigătul în întunericul din ce în ce mai rece. Am început să numărăm împreună, în şoaptă, dar ne-am oprit la o sută văzând că pasărea nu dădea semne de oboseală. Încă mai persevera când am văzut cum i se închid ochii lui Robin. I-am dat un ghiont.

— Hei, prietene! Am uitat. „Fie ca toate ființele simțitoare...”

„...să scape de suferințele inutile.” De unde vine asta? Adică înainte să mi-o spună mami.

I-am zis. Venea din budism, Cele patru adevăruri nobile.

— Sunt patru lucruri bune pe care trebuie să ni le însuşim. Să ne purtăm frumos cu tot ce este viu. Să fim cinstiți şi echilibrați. Să fim fericiți pentru orice vietate, de oriunde, care este fericită. Şi să nu uităm că suferința oricui este şi a noastră.

Mami era budistă?

Am izbucnit în râs, iar el îmi arse un pumn prin cei doi saci de dormit.

— Mama ta avea religia ei. Tot ce spunea era cu miez. Când vorbea, toată lumea o asculta. Chiar şi eu.

Din gât îi țâşni doar o jumătate de vocală, apoi l-am văzut cum se zgribuleşte. Un animal mare călca apăsat peste vreascuri, mai sus de cortul nostru. Ființe mai mici scormoneau prin covorul de frunze. Liliecii cartografiau tot ce era deasupra, scoțând sunete pe care urechile noastre nu le percepeau. Dar nimic nu-l mai tulbura pe fiul meu. Când era fericit, Robin respecta toate Cele patru adevăruri nobile.

— Mi-a spus odată că, indiferent de cât de multe probleme avea peste zi, dacă repeta cuvintele astea înainte de culcare era pregătită pentru orice se putea întâmpla a doua zi.

Încă o întrebare, spuse el. Cu ce te ocupi?

— Hai, Robbie. E târziu.

Vorbesc serios. Dacă mă întreabă cineva la şcoală, eu ce-i răspund?

Din cauza asta fusese suspendat cu o lună în urmă. Fiul unui bancher îl întrebase cu ce mă ocup. Robin îi răspunsese: Caută semne de viaţă în spaţiul cosmic. Asta îl făcuse pe fiul unui manager PR să exclame: Adică tatăl măcăleandrului e ca o bucată de hârtie igienică! Îi dă ocol lui Uranus în căutare de klingonieni. Robin văzuse roşu în faţa ochilor şi, se pare, ameninţase că îi omoară pe amândoi. În zilele noastre, acesta e un motiv serios pentru exmatriculare şi tratament psihiatric de urgenţă. Noi, slavă Domnului, am scăpat uşor.

— E complicat.

Arătă spre pădurea din jur. Nu avem de plecat nicăieri.

— Scriu programe care încearcă să pună la un loc tot ce ştim despre toate sistemele oricărui tip de planetă – rocile, vulcanii, oceanele, procesele fizice şi chimice –, ca să intuim ce fel de gaze sunt prezente în atmosfera ei.

De ce?

— Fiindcă atmosferele fac parte din procesele specifice vieţii. Amestecul de gaze ne poate spune dacă planeta e vie.

Ca aici?

— Exact. Programele mele au prezis chiar şi cum arăta atmosfera Pământului în diferite epoci.

Dar trecutul nu poate fi prezis, tati.

— Ba poate, dacă nu l-ai descoperit încă.

Dar cum poți spune ce fel de gaze are o planetă aflată la o sută de ani-lumină, când nici măcar nu o vezi?

Am răsuflat adânc, modificând atmosfera din cort. Avusesem o zi plină şi, ca să înțeleagă ce voia să ştie, avea nevoie de cel puțin zece ani de studiu. Dar totul începe cu întrebarea unui copil.

— OK. Ți-aduci aminte de atomi?

Mda. Sunt foarte mici.

— Şi de electroni?

Foarte, foarte mici.

— Electronii dintr-un atom pot exista numai în anumite stări energetice. Ca şi cum s-ar afla pe treptele unei scări. Când păşesc pe altă treaptă, absorb sau degajă energie cu o anumită frecvență. Frecvența depinde de tipul de atom în care se află.

Ce nebunie. Robin zâmbi cu gura până la urechi spre copacii de lângă cort.

— Asta nu-i nimic! Ascultă mai departe. Când te uiți la spectrul luminii emise de o stea, vezi nişte linii mici, negre, cu frecvența treptelor despre care ți-am spus. Se numeşte spectroscopie şi te lămureşte ce atomi se află în steaua aceea.

Linii mici, negre. De la electroni, la miliarde de kilometri de aici. Cine şi-a dat seama de asta?

— Noi, oamenii, suntem o specie foarte deşteaptă.

Robin rămase tăcut. Am crezut că adormise din nou – un sfârşit binevenit al unei zile frumoase. Chiar şi caprimulgul se arătă de acord, încetând să mai strige. Liniştea se umplu imediat de bâzâitul ca de fierăstrău al insectelor şi de clipocitul apei.

Trebuie să fi aţipit şi eu, fiindcă acum Chester stătea cu botul pe piciorul meu, scâncind, în timp ce Alyssa ne citea despre cum sufletul îşi recapătă inocenţa totală.

Tati. Tati! Mi-am dat seama.

M-am desprins din plasa somnului.

— Ce ţi-ai dat seama, dragă?

În entuziasmul lui nu se arătă impresionat de cuvântul de alint. De ce nu le putem auzi.

Pe jumătate adormit, nu înţelegeam la ce se referă.

Cum ziceai că se numesc mâncătorii de roci?

Încerca în continuare să rezolve paradoxul lui Fermi – de ce, în ciuda timpului şi a spaţiului din întreg universul, pare că nu e nimeni acolo. Întrebarea îl obseda din prima noapte petrecută la cabană, când privise prin telescop la Calea Lactee: unde sunt ceilalţi?

— Litotrofi.

Se lovi cu palma peste frunte. Litotrofi! Desigur. Deci există o planetă stâncoasă plină de litotrofi, care trăiesc în rocile din jur. Înțelegi care e problema?

— Nu încă.

Hai, tati! Sau poate că trăiesc în metan lichid sau altceva. Sunt extrem de înceți, într-o stare aproape solidă. Zilele lor sunt ca secolele noastre. Dacă mesajele lor ajung mult mai târziu la noi ca să ne dăm seama că sunt mesaje? Poate le trebuie cinzeci din anii noştri ca să trimită două silabe.

Caprimulgul nostru îşi reluă recitalul, departe. În mintea mea, Chester, atât de suferind, încă se mai lupta cu Yeats.

— E o idee extraordinară, Robbie.

Şi poate că există o lume acvatică unde aceşti peşti-pasăre, ultradeştepți, ultrarapizi sar de colo-colo, încercând să ne atragă atenția.

— Dar mesajele lor sunt prea rapide ca să le putem înțelege.

Exact! Ar trebui să ascultăm la viteze diferite.

— Maică-ta te iubeşte, Robbie. Ştii, nu?

Era micul nostru cod, pe care îl respecta. Dar nu-i afectă deloc entuziasmul.

N-ar fi rău să le spui asta celor care încearcă să prindă semnale din spațiul cosmic.

— Le spun.

Următoarele lui cuvinte mă treziră din nou. Un minut, trei secunde, o jumătate de oră mai târziu: cine ştia cât trecuse?

Mai ţii minte cum mă întreba mami: „Cât de bogat eşti, băieţelul meu?”

— Mai ţin.

Ridică mâinile spre dovezile din jur: munţii luminaţi de Lună. Copacii aplecaţi de vânt. Gâlgâitul râului din apropiere. Electronii care se rostogoleau pe scara atomilor în această atmosferă unică. Pe faţa lui, în întuneric, îi ghiceam efortul de a cuprinde totul. Atât de bogat. Atât sunt de bogat.

Când, în sfârşit, mă lăsă în pace, n-am mai putut să adorm. Singuri, amândoi ne descurcam, la cort, în pădure, cu câteva conserve şi un bloc de desen. Dar în clipa în care reveneam la civilizaţie, eu aveam de lucru până peste cap, iar Robin se întorcea la o şcoală pe care o ura, înconjurat de copii pe care, vrând-nevrând, îi băga în sperieţi. Din nou în Madison, Edenul era la fel ca întotdeauna.

Statutul de părinte mă înspăimânta, cu mult înainte de ziua în care Alyssa a năvălit în biroul meu din Sterling Hall şi a strigat: „Pregătit sau nu, domnule profesor – vom fi trei!” Am îmbrăţişat-o, în aplauzele colegilor mei amuzaţi. Dar atunci a fost şi ultima oară când m-am achitat de responsabilităţile mele de părinte cu un succes evident.

Simţeam că nu sunt în stare să cresc un copil la fel cum nu eram în stare să vorbesc swahili. Perspectiva o înspăimânta şi pe Alyssa, în felul ei extatic. Dar cumva înţelepciunea

colectivă a familiei, prietenilor, medicilor, asistentelor medicale şi a site-urilor pline de sfaturi ne-a încurajat suficient ca să ignorăm pe toată lumea şi să ne ghidăm după propria intuiție. Zeci de mii de generații reuşiseră, fără să aibă habar cum, să-şi crească odraslele îndeajuns de bine pentru ca jocul să continue. Mi-am zis că nu puteam fi cei mai nepricepuți părinți din lume. Până la urmă, nici eu şi nici Alyssa nu am avut timp să vedem cât de buni suntem. Viața a început să semene cu un exercițiu de evacuare în caz de incendiu din clipa în care l-am scos pe Robin din incubator.

Se pare că, totuşi, copiii au o toleranță față de greşeli pe care nu mi-am imaginat-o vreodată. Cine ar fi crezut că un copil de patru ani ar putea răsturna peste el un grătar plin cu cărbuni încinşi şi să scape doar cu o arsură pe spate de forma unei stridii roz, lucitoare?

Pe de altă parte, nenumăratele feluri în care greşeam nu au încetat să mă uluiască. Odată i-am citit lui Robin, pe când avea şase ani, Iepurele de catifea, şi am aflat de-abia peste doi ani despre lunile de coşmaruri pe care i le provocase cartea. Doi ani de teroare nocturnă despre care îi fusese ruşine să-mi spună: acesta era Robin. Numai Dumnezeu ştia ce avea să-mi mărturisească peste încă doi ani despre lucrurile pe care le făceam greşit acum. Dar supraviețuise morții mamei lui. De aceea speram să supraviețuiască şi celor mai bune intenții ale mele.

Am stat şi m-am gândit în noaptea aceea cum îşi petrecuse Robin două zile întrebându-se de ce tace o galaxie care probabil că e înțesată de civilizații. Cum să protejezi un băiat ca ăsta de propria imaginație, ca să nu mai pomenesc de cei câțiva colegi de clasă însetați de sânge care se legau

de el tot timpul? Probabil că Alyssa ne-ar fi tras după ea, mânată de capacitatea ei de a ierta necondiționat şi de voința de buldozer. Fără ea, mă zbăteam în van.

Am tresărit în sacul de dormit, încercând să nu-l trezesc pe Robin. Un cor de nevertebrate îşi luă avânt. Doi huhurezi se angajară într-un dialog: Cine găteşte pentru tine? Cine găteşte pentru toți? Cine ar putea găti pentru acest băiat în afară de mine? Nu mi-l puteam imagina pe Robin îndeajuns de dur ca să supraviețuiască acestei scheme Ponzi a planetei. Poate că nici nu voiam să ajungă un dur. Îmi plăcea aşa cum era acum, ca din altă lume. Îmi plăcea să am un fiu atât de candid încât să-i scoată din sărite pe colegii lui plini de ifose. Îmi plăcea să fiu tatăl unui copil al cărui animal preferat fusese, trei ani la rând, melcul fără casă. Melcii fără casă sunt mult subapreciați.

Grijile nocturne ale unui astrobiolog. Am tras în piept mirosul copacilor care păreau să respire odată cu mine şi am auzit cum râul, unde înotasem pentru prima dată cu Alyssa, îşi şlefuia stâncile chiar şi pe întuneric. Dinspre sacul de lângă mine veni un zgomot. Robin implora în somn: Opreşte-te! Te rog, opreşte-te! Te rog!

Una dintre soluțiile la paradoxul lui Fermi era atât de ciudată, încât nu îndrăzneam să i-o spun lui Robin. Ar fi avut coşmaruri luni întregi. Pe perna gonflabilă de lângă mine se odihneau un cvadrilion de conexiuni neuronale: câte o sinapsă pentru fiecare stea din cele 2 500 de Căi Lactee. Care se pot supraîncălzi oricând.

Dar iată soluția pe care nu i-am spus-o niciodată: să presupunem că viața poate apărea uşor din nimic. Să presupunem că a apărut din fiecare crăpătură a trotuarului cosmic timp de miliarde de ani înainte de apariția Pământului. La urma urmei, viața a apărut aici din clipa în care această planetă s-a stabilizat, din aceeaşi materie care există în tot universul.

Să presupunem că după eoni şi eoni, au apărut milioane şi milioane de civilizații, multe rezistând îndeajuns ca să se aventureze în spațiul cosmic. Ființele călătoare prin spațiu s-au întâlnit, s-au împrietenit şi şi-au împărtăşit cunoştințele, tehnologiile lor avansând cu fiecare contact nou. Au construit sfere imense, capabile să convertească energia, cu mai mulți sori şi cu computere de mărimea unor sisteme solare. Au folosit energia quasarilor şi a erupțiilor de raze gamma. Au umplut galaxiile la fel cum şi noi ne-am răspândit pe toate continentele. Au învățat să prelucreze însăşi realitatea.

Iar când acest consorțiu a stăpânit toate legile timpului şi spațiului, s-a lăsat copleşit de tristețea lucrului terminat. Inteligența Absolută s-a predat nostalgiei traiului în aer liber şi a pădurilor colindate, a originilor pierdute. Drept care consorțiul a creat jucării consolatoare – nenumărate planete interzise, unde viața putea evolua din nou în starea ei primară.

Să presupunem că viața într-una dintre aceste rezervații favorizează apariția unor ființe cu de 2 500 de ori mai multe sinapse decât stelele dintr-o galaxie. Dar chiar şi cu astfel de creiere, ființele ar avea nevoie de milenii întregi ca să descopere că au fost blocate pentru totdeauna într-o

sălbăticie simulată, unde privesc un cer virtual, blocate în copilărie, singure.

În Catalogul soluțiilor la paradoxul lui Fermi, această situație apare sub numele de Ipoteza grădinii zoologice. Robin avea oroare de zoo. Nu suporta să vadă niciun fel de ființă închisă în cuşcă.

Părinții mei m-au crescut în credința luterană, dar, la vârsta de şaisprezece ani, mi-am pierdut-o de tot. Am crezut mereu că, atunci când moare un om, orice înseamnă frumusețe, revelație şi speranță – dar şi durere şi teamă –, tot ce s-a strâns în cele o mie de trilioane de sinapse se preface în zgomot. Dar în noaptea aceea din Munții Great Smoky, în cortul nostru de două persoane, n-am avut încotro şi am rugat-o pe aceea care îl cunoştea cel mai bine pe Robin. „Alyssa." Soția mea timp de unsprezece ani şi jumătate. „Aly. Spune-mi ce să fac. Ne simțim bine aici, în pădure. Dar mi-e frică să-l duc acasă."

La ora trei dimineața începu să plouă cu găleata. Am ieşit în patru labe din cort ca să instalez tenda. La început zgomotul asurzitor îl înspăimântă pe Robin. Dar, alergând în cerc, prin aversele de ploaie, începu să croncăne ca o cioară. Încă mai râdea când ne-am refugiat în cort, uzi până la piele, în balta optimismului nostru necugetat.

— Ar fi trebuit să prind tenda.

Dar a meritat, tati. Aş mai renunța o dată la ea.

— Nu zău! Tu şi amfibianul din tine.

Am pregătit fulgii de ovăz la primus şi am ridicat tabăra spre prânz. Poteca arăta altfel din direcția opusă. Am trecut peste coama muntelui. Robin se arăta surprins de cât de multe plante încă mai creşteau, deşi vara era pe sfârşite. I-am arătat nucul vrăjitoarelor, care aştepta să înflorească în ianuarie. I-am povestit despre musca-scorpion, care patina pe gheață şi se hrănea cu muşchi toată iarna.

Am ajuns la drum mult prea curând. La vederea lui, printre copaci, am simțit o strângere de inimă. Maşinile, asfaltul, indicatoarele: după o noapte petrecută în pădure, locul de parcare arăta ca un cimitir. M-am străduit să-mi ascund reacția față de Robin. Care probabil, în felul lui, se străduia să mă protejeze şi el.

Am intrat pe şosea, cu gândul de a ne întoarce la cabana închiriată. Am oprit în spatele unui Subaru Outback încărcat cu biciclete de teren de mare performanță. Coada se întindea cât vedeam cu ochii: aproape un kilometru înțesat de SUV-uri care de-abia aşteptau să se bucure de ce mai rămăsese din estul sălbatic al țării.

I-am aruncat o privire călătorului de lângă mine.

— Ştii ce e ăsta? Un ambuteiaj provocat de urşi!

Îi spusesem că am putea vedea unul, aici, unde trăiesc cei mai mulți urşi de pe continent.

— Coboară. Du-te mai aproape ca să vezi. Dar nu te îndepărta de şosea.

Robin mă privi cu atenție. Vorbeşti serios?

— Bineînțeles! Doar n-am de gând să te las aici. Opresc şi te iau când te ajung din urmă.

Robin rămase nemişcat.

— Hai, Robbie. Sunt o mulțime de oameni acolo. Urşii n-au cum să-ți facă vreun rău.

Privirea lui mă descumpăni: nu de patrupezi îşi făcea el griji. Dar coborî încet şi porni şovăitor pe lângă maşinile oprite. Mica mea victorie ar fi trebuit să mă înveselească.

Maşinile înaintau metru cu metru. Şoferii claxonau de zor. Unele maşini încercau să se întoarcă pe drumul de munte, îngust. Altele opreau pe acostament, la întâmplare, iar pasagerii coborau şi o luau la picior, întrebându-se unii pe alții. Un urs. Unde? O ursoaică şi trei pui. Acolo. Nu, acolo. Un pădurar făcea semn şoferilor să treacă mai departe. Coada îl ignora.

După câteva minute am ajuns la locul unde se îmbulzea lumea. Unii arătau spre pădure, alții se uitau prin binoclu. Alții filmau evenimentul, folosind camere de luat vederi cu lentile anticeață, montate pe trepiede. Alții imortalizau natura cu telefoanele lor. Ca atunci când se strânge mulțimea la poalele unei clădiri de zece etaje ca să vadă cum cineva amenință că se aruncă de pe acoperiş.

Pe urmă am observat familia celor patru, cum se retrage, precaut, în tufăriş. Ursoaica aruncă o privire peste umăr, spre grupul de oameni. Unde l-am văzut şi pe Robin, care se uita în altă parte. Când se întoarse, mă văzu şi o luă cu paşi mărunți spre maşină. Traficul era oprit în continuare. Am coborât geamul.

— Poți să mai rămâi, Robbie.

Robin iuți pasul, urcă în maşină şi trânti portiera după el.

— I-ai văzut?

I-am văzut. Sunt fantastici, răspunse el răstit, privind drept în față, la acelaşi Subaru Outback. Am simțit că urmează o criză.

— Robbie. Ce-i cu tine? Ce s-a întâmplat?

Strigă fără să se întoarcă spre mine: Nu i-ai văzut?

Îşi privi lung mâinile lăsate pe genunchi. Ştiam că nu trebuie să insist. Într-un târziu, spectacolul se sfârşi şi maşinile se puseră în mişcare. După un kilometru, Robbie vorbi din nou:

Sigur ne urăsc. Ți-ar plăcea să fii vedeta unui spectacol cu ciudați?

Privi pe geamul de lângă el la râul şerpuitor. Câteva minute mai târziu spuse: stârc. Cuvântul era o simplă constatare.

Am aşteptat încă trei kilometri.

— Să ştii că sunt foarte deştepți. Ursus americanus. Unii oameni de ştiință susțin că sunt aproape la fel de deştepți ca hominizii.

Mai deştepți.

— De unde ştii?

Între timp părăsiserăm rezervația şi acum traversam zona de agrement, atât de variată. Robin arătă cu amândouă mâinile dovada incontestabilă. Ei nu fac aşa ceva!

Am trecut pe lângă chioşcul de dulciuri şi taraba cu hamburgeri, locul în care se închiriau biciclete, magazinul de chilipiruri, parcul de distracții cu maşinuțe. Am virat la stânga, pe lângă centrul de informații pentru turişti, şi am urcat spre cabana noastră.

— Se simt singuri, Robbie, atâta tot.

Se uită la mine de parcă tocmai renunțasem la statutul de membru al ființelor simțitoare. Ce tot vorbeşti acolo? Nu se simțeau singuri. Erau pur şi simplu dezgustați.

— Te rog să nu țipi. Nu mă refer la urşi.

Nedumerirea îl mai potoli.

Oamenii se simt singuri fiindcă suntem nişte nasoli. Le-am furat tot ce aveau, tati.

Avertismentele veneau din toate părțile, de la degetele lui țepene şi buzele care îi zvâcneau la gâtul care i se înroşea. Încă cinci minute şi adio blândețea din ultimele zile. Nu aveam forța să rezist la două ore de reproşuri şi țipete. Experiența îndelungată mă învățase că soluția cea mai bună era să schimb subiectul.

— Ascultă, Robbie. Să presupunem că cei de la Allen Telescope Array ar ține o conferință de presă mâine ca să anunțe dovezi indiscutabile ale existenței inteligenței extraterestre.

Tati.

— Ar fi cea mai captivantă zi din istoria Pământului. Un anunț care ar schimba totul.

Încetă să mai tresară, dar tot dezgustat. Pe de altă parte, la Robin curiozitatea depăşea dezgustul în nouă ocazii din zece. Şi?

— Şi... să presupunem că ar ține o conferință de presă ca să anunțe că în toți Munții Great Smoky s-au descoperit urme de inteligență extraterestră şi că...

Mda, ce-ar fi! zise el şi împunse aerul cu mâinile.

Dar reuşisem să-i abat gândurile. Vedeam în ochii lui cum întorcea ideea pe toate părțile. Gura îi tresări şi amuzată, şi dispreţuitoare. Şirul de inşi de la marginea şoselei, cu telefoanele în mâini, redevenea uman. Îşi dădea seama acum: noi, oamenii, tânjim după companie. Specia noastră este atât de disperată să ia contact cu extratereştrii, încât traficul s-ar putea bloca kilometri întregi doar la simpla vedere a unei ființe inteligente şi sălbatice.

— Nimeni nu vrea să fie singur, Robbie.

Compasiunea se luptă cu dreptatea şi pierdu. Erau peste tot, tati. Înainte să ajungem la ei. Le-am luat totul! Merităm să fim singuri.

În noaptea aceea am fost pe Falasha, o planetă atât de întunecată, încât am avut mare noroc că am găsit-o. Rătăcea prin spațiul pustiu, un orfan fără soare. Avusese

cândva propria stea, dar fusese alungată în tinerețea ei zburdalnică din sistemul de care aparținea.

— Când eram la şcoală, nimeni nu le pomenea, i-am spus eu. Acum se crede că planetele nomade ar putea fi mai numeroase decât stelele.

Am privit cum Falasha plutea prin pustietatea interstelară, într-o noapte eternă şi la temperaturi cu câteva grade peste zero absolut.

De ce-am venit aici, tati? Este locul cel mai mort din univers.

— Aşa credeau şi oamenii de ştiință când eram de vârsta ta.

Orice convingere este învinsă de timp. Prima lecție a universului este ca niciodată să nu tragi concluzii dintr-o singură situație. Iar dacă ai o singură situație, mai caută una.

I-am spus despre atmosfera densă, de seră, şi despre miezul fierbinte, iradiant. I-am arătat cum fricțiunea produsă de mareea unei luni mari îndoaie şi comprimă planeta, încălzind-o şi mai mult. Am atins suprafața Falashei. Ce frumos! a exclamat fiul meu, emoționat.

— Deasupra temperaturii de topire a apei.

În mijlocul spațiului cosmic! Dar fără soare. Fără plante. Fără fotosinteză. Fără nimic.

— Viața poate mânca tot felul de lucruri, i-am amintit eu. Şi lumina e numai unul dintre ele.

Am coborât pe fundul oceanelor Falashei, în vulcanii ei stinşi. Am îndreptat lămpile de cască spre canalele cele mai adânci, moment în care am simţit cum i se taie respiraţia. Fiinţe peste tot: crabi şi scoici albe, viermi tubulari purpurii şi ceva ca nişte draperii ce se mişcau întruna. Totul se hrănea cu căldura şi tot ce ţâşnea din gurile hidrotermale.

Nu se mai sătura. Cum microbii, şi viermii, şi crustaceele învăţau noi trucuri, se autodevorau şi-şi împrăştiau nutrimentele pe fundul oceanelor şi al apelor înconjurătoare. Perioade întregi se perindau, epoci, chiar eoni. Oceanele Falashei se umpleau cu forme, figuri una mai revoltătoare ca alta, care înotau, se evitau şi se luau la întrecere.

— Să mergem la culcare, am propus.

Robin însă nu se lăsa dus. Gurile hidrotermale îşi făceau treaba nestingherite. Curenţii oceanici îşi schimbau direcţia. Mici revolte şi catastrofe locale îi favorizau pe cei mai şireţi. Scoici imobile se prefăceau în înotători, iar înotătorii căpătau puterea de a prezice. Aventurieri pelerini colonizau locuri noi.

Fiul meu privea hipnotizat. Ce se va întâmpla peste un milion de ani?

— Va trebui să ne întoarcem ca să vedem.

Ne-am ridicat de pe planeta neagră-neagră. S-a micşorat sub noi şi, cât ai clipi din ochi, a redevenit invizibilă.

Cum naiba am descoperit locul ăsta?

Şi atunci povestea deveni incredibilă. Un şir de fiinţe lente, slabe, goale, ciudate, de pe o planetă mult mai norocoasă, trecuseră prin mai multe perioade critice, aproape dispăruseră, şi rezistaseră îndeajuns ca să descopere că forţa gravitaţională curbează lumina pretutindeni în univers. Fără vreun motiv întemeiat şi cu cheltuieli nesăbuite, construiserăm un instrument capabil să vadă până şi cea mai neînsemnată curbă în lumina stelară emisă de acest mic corp ceresc, aflat la zeci de ani-lumină.

Fugi de-aici, zise fiul meu. Astea-s poveşti cu peşti.

Într-adevăr, spuneam poveşti noi, pământenii. Născoceam mereu, apoi dovedeam întregului univers că e adevărat.

Am pornit la drum în zorii zilei. Robbie era în formă maximă când se ridica soarele pe cer. Moştenise asta de la maică-sa, care putea rezolva zeci de crize nonprofit înainte de micul-dejun. În dimineaţa aceea, Robbie era dispus să vadă până şi exilul ca pe o aventură.

Acasă, lucrurile se precipitau când plecaserăm, iar zilele în care prinsesem doar informaţii răzleţe mă făceau să mă întorc cu inima îndoită, neştiind ce voi găsi acasă. Am aşteptat până am ieşit din Tennessee ca să ascult ştirile. După primele două titluri, am regretat. Uraganul Trent, care bătea cu peste 150 km pe oră, făcuse ca oceanul să acopere o bună parte din South Fork, partea de est a Long Island. Flota americană şi cea chineză se jucau de-a şoarecele şi pisica nucleară în largul Insulei Hainan. O navă de croazieră cu 18 niveluri, numită Beauty of the Seas, explodase în largul portului St. John, Antigua, omorând zeci de pasageri

şi rănind câteva sute. Mai multe grupări îşi revendicau responsabilitatea. În Philadelphia, ca o consecință a instigărilor din rețelele de socializare, milițiile True America atacaseră o demonstrație HUE şi omorâseră trei participanți.

Am încercat să schimb postul, dar Robbie nu m-a lăsat. Trebuie să ştim, tati. Aşa face un bun cetățean.

Poate avea dreptate. Poate aşa făcea şi un părinte responsabil. Sau poate că era o greşeală colosală din partea mea să-l las să asculte mai departe.

După incendiile care distruseseră trei mii de case în San Fernando Valley, preşedintele țării dădea vina pe copaci şi dispunea tăierea a 80 000 de hectare din pădurea națională. Hectarele nici măcar nu erau toate în California.

Ce rahat! strigă fiul meu. Nu i-am făcut observație asupra limbajului. Poate să facă aşa ceva?

Crainicul răspunse în locul meu. În numele siguranței naționale, preşedintele putea face aproape orice.

Preşedintele e un gândac de bălegar.

— Nu vorbi aşa, amice.

Ba e.

— Ascultă, Robin. Nu mai vorbi aşa.

De ce?

— Fiindcă te bagă la-nchisoare în zilele noastre. Ai uitat ce ți-am spus luna trecută?

Se lăsă pe spătarul scaunului răzgândindu-se în privința definiției unui bun cetățean.

Dar așa e. Știi tu ce. Strică totul.

— Știu. Dar n-o putem spune cu voce tare. În plus, faci o mare nedreptate.

Mă privi derutat. Peste două secunde zâmbi cu gura până la urechi.

Știu cui! Gândacii de bălegar sunt pur și simplu extraordinari.

— Știai că navighează după hărțile mintale ale Căii Lactee?

Mă privi din nou, cu gura căscată. Faptul i se părea prea bizar ca să fie născocit. Își scoase carnetul și-și notă să mă verifice când ajungem acasă.

Prin dealurile tot mai joase din Kentucky, dincolo de Parcul Arca lui Noe și de Muzeul Creației, și prin ținuturi prea puțin interesate de știință, am ascultat Flori pentru Algernon. Citisem povestirea pe când aveam unsprezece ani. Era într-una dintre primele cărți din biblioteca mea SF alcătuită din două mii de volume. O cumpărasem de la un anticariat – într-o ediție broșată, ieftină, având o față înfricoșătoare pe copertă, ceva între șoarece și om. Plătind-o cu banii de buzunar simțeam că, într-un fel, eram și eu adult. Am deschis-o și, printr-o falie spațio-temporală, am ajuns pe un alt Pământ. Astfel, universurile paralele, mici,

uşoare, portabile au ajuns să fie singurele lucruri din viața asta pe care le-am colecționat.

Nu Algernon m-a împins pe drumul spre ştiință, ci „maimuțele de mare”, un fel de creveți în saramură care mi-au fost expediați într-o stare extraordinară de criptobioză. Până să ajung la vârsta lui Robbie, catalogasem deja primele date despre periodicitatea cu care se înmulțeau. În schimb, Algernon mi-a aprins imaginația protoştiințifică şi m-a stimulat să fac experiențe pe ceva asemănător cu propria viață. Nu mai citisem povestirea de ani buni, astfel că un drum de douăsprezece ore părea scuza perfectă să mi-o reamintesc în compania lui Robin.

Povestirea l-a prins. Mă obliga mereu s-o opresc ca să-mi pună întrebări. Se transformă, tati. Auzi cum cuvintele lui se lungesc? Puțin mai târziu întreabă: E chiar adevărat? Adică ar putea fi adevărat, cândva?

I-am răspuns că totul putea fi adevărat, undeva, cândva. Deşi poate că greşeam.

Până să ajungem în dreptul lungului şir de ferme industriale din sudul statului Indiana, era copleşit, mărginindu-şi comentariile la urale şi sunete dezaprobatoare. Am mers aşa kilometri întregi, Robin aplecat în față, cu o mână pe bord, uitând până şi să mai privească pe geam. Îşi dezvolta sinapsele la fel de repede ca Charlie Gordon[12], al cărui coeficient de inteligență atingea culmi amețitoare. Robbie se întunecă la față auzind cum colegii de serviciu îl tachinau pe Charlie. Ambiguitatea morală a oamenilor de ştiință Nemur

[12] 11. Protagonistul povestirii Flori pentru Algernon.

şi Strauss, care făceau experimentul, îl afecta atât de mult încât a trebuit să-i amintesc să mai şi respire.

Când Algernon muri, Robin mă rugă să opresc înregistrarea. Pe bune? Nu putea accepta ideea. Şoarecele a murit? Faţa îi spunea că parcă nu ar vrea să asculte până la capăt. Dar Algernon deja pusese capăt în mare măsură inocenţei lui Robin. Ochii minţii nu ştiau ce să aleagă: să iasă din lumină sau să intre în ea.

— Ştii ce înseamnă asta? Îţi dai seama ce urmează?

Dar Robin nu vedea care erau consecinţele pentru Charlie. Şi nici nu-i păsa prea mult. Am apăsat pe buton. După un minut m-a făcut să întrerup povestirea din nou.

Dar şoarecele, tati. Şoa-re-ce-leeee! o spuse şi în glumă, şi plângăreţ, ca un copil mai mic decât el. Dar dincolo de tonul vocii, am simţit că e afectat.

Am înnoptat la un motel de lângă Champaign-Urbana, Illinois. Robin nu acceptă să doarmă până nu ascultă toată povestirea. Rămase întins în pat, suferind cu un stoicism de sfinx până la declinul final al lui Charlie. La sfârşit înclină din cap şi-mi făcu semn să sting lumina. L-am întrebat ce părere are, dar n-a făcut decât să ridice din umeri. De-abia în întuneric i-am auzit vocea.

Mami a citit vreodată povestirea asta?

Întrebarea mă luă prin surprindere.

— Nu ştiu. Cred că da. Probabil. E clasică. De ce întrebi?

Tu ce crezi? întrebă el, mai răstit decât poate că ar fi vrut. Când vorbi din nou, o făcu pe un ton spăsit. Intra în lumină sau ieşea din ea. Nu-mi dădeam seama. Ştii tu, şoarecele, tati. Şoarecele.

Am ajuns la Madison puțin după prânz, în ziua în care promisesem să-l duc pe Robin la şcoală. Primisem un mesaj în care eram anunțat că Robin e trecut absent nemotivat şi întrebat dacă ştiu că a lipsit (Vă rog să răspundeți prin Da sau Nu). Ar fi trebuit să-l duc direct la clasă. Dar orele erau pe sfârşite şi mă încerca senzația pe care o aveam mereu când trebuia să-l dau pe mâna unor oameni care nu-l simpatizau. Voiam să-l mai țin puțin numai pentru mine.

Drept care l-am luat în campusul universitar. Unde nu mă trăgea inima să merg după o pauză atât de lungă. Am citit corespondența şi am vorbit cu asistenta mea, Jinjing, care îmi ținuse locul la catedră. Jinjing nu mai ştia cum să-i intre în voie lui Robin, de parcă ar fi fost frățiorul ei din Shenzhen. Îl duse să vadă vitrina cu meteoriți şi fotografiile făcute de sonda spațială Cassini. M-am folosit de ocazie ca să primesc o papară de la Carl Stryker, colegul meu şi autor, alături de mine, al unei lucrări despre descoperirea gazelor fosile provenite din exoplanete.

— Cei de la MIT sigur ne iau fața, zise Stryker.

Bineînțeles. MIT, Princeton sau EANA ne luau mereu fața. Nu era suficient să te ocupi de ştiință. Totul se reducea la o cursă contracronometru, pentru priorități, pentru promovare, pentru o parte din subvențiile din ce în ce mai puține şi un bilet la loteria de la Stockholm. Adevărul era că

eu şi Stryker nu aveam nicio şansă să câştigăm marele premiu suedez. Dar subvenţiile, mai mari sau mai mici, erau oricând binevenite. Iar eu puneam în pericol obţinerea lor neglijând să analizez mai profund datele pentru articolul nostru.

— Tot din cauza băiatului? întrebă Stryker.

Am vrut să spun: Are şi un nume, nasolule. În loc de asta am spus „da, din cauza băiatului", rugându-l în gând să fie mai îngăduitor cu mine. Stryker însă era la capătul răbdării. Cu cincisprezece ani în urmă subvenţiile uriaşe acordate cercetării exoplanetelor făcuseră din agenţiile care le aprobau nişte entităţi la fel de generoase faţă de astrobiologie ca şi curţile regale ale Renaşterii faţă de orice aventurier care pornea pe oceanele lumii la bordul unei caravele. Dar Pământul nu mai era la fel de stabil acum, iar vânturile favorabile îşi schimbaseră direcţia.

— Până luni lucrarea trebuie să fie gata de tipar, Theo. Vorbesc foarte serios.

I-am spus că termin partea mea până luni. Am părăsit biroul lui Stryker întrebându-mă cum ar fi arătat cariera mea în acest domeniu de pionierat dacă nu m-aş fi căsătorit. Poate cu mai mult noroc. Dar nimic din viaţa mea nu ar fi însemnat mai mult noroc decât Alyssa şi Robin.

Viaţa mea a trecut prin micul ei eon Hadean, în copilăria petrecută în Muncie. Iad peste tot. Amănuntele, din fericire, s-au estompat. Am crescut repede. La o socoteală aproximativă, maică-mea adăpostea şase personalităţi în ea,

jumătate dintre ele fiind capabile să ne facă mult rău mie şi celor două surori mai mari. Până ca tata să-şi înceapă sinuciderea lentă cu analgezice, am renunțat să mai cânt în corul bisericii, preferând un hobby mai stimulativ – să stau în camera mea şi să mă las cuprins de panică.

Când aveam treisprezece ani, tata ne-a făcut să ne îmbrăcăm la patru ace şi să stăm în spatele lui, la tribunal, unde a fost condamnat pentru delapidare. Manevra trebuie să-i fi reuşit, fiindcă s-a ales numai cu opt luni. Dar am pierdut casa, iar tata nu a mai câştigat decât salariul minim pe economie. Cred că nu m-aş fi descurcat în toți anii aceia fără poveştile despre creiere în borcane, sfere Dyson, arcologii, reimaginarea timpului şi a spațiului, afro-futurismul, poveştile retro-pulp şi maşinăriile psi. De la razele Alpha la Punctul Omega am trăit într-un loc paralel care crea scenarii atât de variate, încât, prin comparație, mica stâncă provincială din văgăuna galactică în care îmi duceam viața era de tot râsul. Nimic nu mă afecta atâta timp cât realitatea consensuală era doar un atol mărunt dintr-un ocean fără țărmuri.

Până să ajung în clasa a XII-lea, aproape că îmi terminasem ucenicia pentru o carieră de bețiv notoriu. Prietenii mei cei mai buni, doi, şi tovarăşi de decădere, mă porecleau Câinele Turbat. Surprinzător, am absolvit liceul fără să ajung la închisoare. Dar fără bursa de la o firmă producătoare de orgi electronice, unde câteva dintre personalitățile mamei lucrau ca secretară, nu aş fi ajuns la facultate. Am ajuns acolo fiindcă bursa era mult mai mare decât câştigam eu pe timpul verii curățând WC-urile pentru o firmă a cărei deviză era: „Apa trasă, în urmă nimic nu lasă!”

M-am dus în buricul statului, la cea mai bună universitate. Acolo m-am înscris la Facultatea de Biologie, o alegere făcută la întâmplare din oferta universității, care se adresa celor dornici de o educație generală. Am avut-o profesoară de bacteriologie pe o anume Katja McMillian. Arăta ca o barză, cilindrică, un fel de Ethel Muggs la pătrat, ieşită la pensie. Dar lunea, miercurea şi vinerea parcă lua foc, într-un amfiteatru cu patru sute de studenți. Săptămână de săptămână se dădea peste cap ca să ne demonstreze că niciunul dintre noi habar nu are de ce este în stare viața.

Existau ființe care se reinventau, devenind de nerecunoscut la jumătatea vieții. Existau ființe care vedeau raze infraroşii şi percepeau câmpuri magnetice. Existau ființe care îşi schimbau sexul în funcție de decizia celor din vecinătate şi celule singure care acționau împreună, ca la comandă. Pe măsură ce cursurile se desfăşurau, mi-am dat seama că revista Astounding Stories nu avea nicio legătură cu dr. McMillian.

În săptămâna a douăsprezecea, aproape de sfârşitul semestrului, a ajuns la ființele pe care le iubea. O adevărată revoluție era în plină desfăşurare, iar dr. McMillian era pe baricade. Cercetătorii descopereau viață acolo unde ştiința era sigură că nu putea exista. Viața crea o ființă deasupra temperaturii de fierbere şi sub cea de îngheț. Apărea în locuri unde chiar şi profesorii Katjiei McMillian insistau cândva că sunt prea sărate, prea acide şi prea radioactive pentru ca o ființă să le supraviețuiască. Viața apărea sus de tot, la marginea spațiului cosmic. Viața apărea în miezul unei stânci.

Eu stăteam în spate şi cugetam: În sfârşit, aici e de mine.

Dr. McMillian m-a angajat să o ajut într-o expediție de vară menită să studieze forme de viață stranii, descoperite din întâmplare într-un canal de sub Lacul Huron. Erau unele dintre cele mai bizare ființe creative de pe această planetă – trecând precum Jekyll şi Hyde de la fotosinteza anoxigenică la cea oxigenică când nu mai exista deliciosul sulf. Biochimia incredibilă practicată de organismele extremofile bipolare ale profesoarei mele sugera modul în care viața punea stăpânire şi modela o planetă ostilă în ceva mult mai favorabil vieții. A lucra pentru ea era ca un vis cu ochii deschişi pentru un tip căruia îi plăcea să stea afară pe orice fel de vreme.

Scrisoarea de recomandare exagerat de laudativă a profesoarei McMillian – în mare parte adevărată, mi-a spus ea, chiar dacă în mare măsură predictivă – m-a ajutat să obțin un post de asistent la U Dub[13]. Seattle era cel mai bun loc în care puteam nimeri, date fiind aptitudinile mele, care se rezumau la a sta nemişcat şi a privi lucrurile, cu cât mai ciudate, cu atât mai bine. Programa de microbiologie era complexă, iar cei care studiau extremofilele m-au adoptat aproape ca pe un membru al familiei.

M-am alăturat unei echipe multidisciplinare care stabilea modul în care gheața topită, oxigenată, dintre ghețari şi ocean ținea organismele în viață când Pământul era înghețat ca un bulgăre de zăpadă uriaş. Potrivit modelelor noastre, acea felie de viață, de-a lungul a milioane de ani, ajutase ca planeta-bulgăre de gheață să redevină o grădină impresionantă.

[13] University of Washington din Seattle.

În timp ce studiam, departe de mine se întâmplau lucruri neaşteptate. Informaţiile soseau în flux continuu de la aparatele care brăzdau întregul Sistem Solar. Planetele erau mai sălbatice decât ne aşteptam. Lunile planetelor Jupiter şi Saturn erau, de fapt, oceane lichide, ascunse sub cruste incredibil de netede. Şovinismul pământenilor pierdea teren văzând cu ochii. Trăseserăm concluzii pornind de la o singură planetă. Viaţa poate că nu avea nevoie de apă de suprafaţă. Poate că nici nu avea nevoie de apă. Poate că nici nu avea nevoie de o suprafaţă.

Eram martorul uneia dintre cele mai mari revoluţii din gândirea umană. Cu câţiva ani înainte, majoritatea astronomilor credeau că nu vor apuca descoperirea chiar şi a unei singure planete din afara sistemului solar. Până să ajung la jumătatea şcolii doctorale, cele opt sau nouă planete despre care se ştia că există s-au înmulţit, întâi zeci, apoi sute. La început erau mai ales giganţi în stare gazoasă. Apoi a fost lansată sonda spaţială Kepler şi Pământul a fost inundat de lumi, unele nu cu mult mai mari decât a noastră.

Universul se schimba de la un semestru la altul. Oamenii cercetau schimbările infinitezimale din lumina unor stele aflate la distanţe enorme – scăderea intensităţii câtorva părţi pe milion – şi calculau numărul corpurilor invizibile care le reducea din luminozitate când treceau prin faţa lor. Oscilaţiile minuscule din mişcarea sorilor masivi – schimbări de mai puţin de un metru pe secundă în viteza unei stele – trădau dimensiunile şi masa planetelor invizibile care făceau parte din sistemul lor. Precizia acestor măsuri întrecea toate aşteptările. Era ca şi cum ai fi încercat să foloseşti o riglă ca să măsori o distanţă de o sută de ori mai

mică decât cea acoperită de căldura emanată de propria mână.

Dar noi am reuşit să facem asta. Noi, Pământenii.

Noi habitate peste tot: nimeni nu le mai putea şti numărul. Oamenii descopereau câte un Jupiter fierbinte, câte un mini-Neptun, planete din diamant, planete din nichel, pitici în stare gazoasă şi uriaşi din gheaţă. Pământuri mai mari decât al nostru, în zonele locuibile de pe stele din clasa K şi M păreau la fel de potrivite pentru o scânteie de viaţă ca şi acest loc. Ideea Zonei Goldilocks[14] a devenit cât se poate de viabilă. Viaţa pe care o descoperiserăm în cele mai vitrege regiuni ale Pământului putea prospera foarte uşor în multe dintre regiunile care apăreau ca ciupercile în tot spaţiul cosmic.

Într-o dimineaţă, m-am trezit şi m-am privit, aşa cum stăteam întins în pat. M-am văzut exact cum vedea vechiul meu mentor, dr. McMillian, o nouă specie de arhee. Am luat pe rând locul de unde veneam, felul în care gândeam, suma defectelor şi a calităţilor mele şi mi-am dat seama ce vreau să fac înainte să se sfârşească mica mea contribuţie la acest experiment uriaş. Voi vizita Enceladus, şi Europa, şi Proxima Centuari b, cel puţin prin intermediul spectroscopiei. Voi învăţa să interpretez istoria şi biografiile atmosferelor. Şi voi căuta prin acele oceane de aer, îndepărtate, cele mai mici semne a tot ce respiră.

---

[14] Zonă locuibilă circumstelară.

Într-una dintre zile, spre sfârşitul şcolii doctorale, întors după o săptămână de cercetare pe teren, m-am aşezat într-un laborator IT din campusul universitar lângă o femeie prietenoasă, dar foarte agitată, care, din întâmplare, se lupta cu una dintre puţinele probleme din sistemul de fişiere al universităţii pe care ştiam să le rezolv. S-a aplecat spre mine ca să-mi ceară ajutorul, un lucru, după cum am aflat mai târziu, pe care îl făcea pentru prima oară. Şi primele cuvinte, pe care le-a rostit dintr-o singură suflare – Ştii cum sss-ă...? –, s-au poticnit într-un fel de bâlbâială care până şi pe ea a luat-o prin surprindere.

A reuşit să scoată cuvântul, apoi toată fraza. Eu mi-am folosit singurul truc digital pe care îl cunoşteam. Mi-a mulţumit că am salvat-o, datorită mie lua examenul la legea animală. La a treia frază, bâlbâiala i-a trecut. Dacă ai nevoie vreodată de sfaturi privind violenţa domestică, poţi apela la mine.

Totul mi se părea familiar la ea, confirmând informaţiile pe care le căpătasem despre obiceiurile din partea locului. Îşi ţuguia buzele gata să mă întrerupă oricând, jumătate amuzată, jumătate derutată. Părul castaniu-auriu şi-l purta cu cărare pe mijloc. Era înaltă cât să-mi ajungă până la umăr. Postura corpului ei micuţ era cea a unui atlet înainte de start: gata să răspundă oricărei provocări. Era ca o predicţie, ceva aflat în drum spre noi. Compactă, dar planetară. Neruda, poetul meu preferat, părea că se îndrăgostise de ea în acelaşi minut ca şi mine.

Purta bocanci de munte militari şi o vestă verde care o făcea să arate ca un personaj din Comitatul lui Tolkien. Am plusat şi eu. „Tocmai m-am întors după o săptămână petrecută pe Insulele San Juan.” S-a luminat la faţă. Chiar în timp ce-mi

făceam curaj s-o întreb dacă ar vrea să vadă locul în care lucram, i-am văzut expresia caracteristică, jumătate nedumerire, jumătate amuzament. Ochii ei căprui-verzui m-au privit jucăuşi, iar ea a spus: Rezist zile întregi fără să fac duş. Fără nicio urmă de bâlbâială.

Mi-au trebuit câteva luni ca să-mi accept norocul. Întâlnisem o altă persoană căreia îi plăceau drumeţiile mai mult decât le plăcea altora, majoritatea, să doarmă. Mă minunam că o femeie care arăta ca ea era fascinată de denumirile latineşti. Şi, mai ciudat, glumele mele o făceau să râdă, chiar şi atunci când nu ştiam că fac aşa ceva.

Ne completam fără menajamente, pragmatic. Eu îi dădeam forţă şi îi astâmpăram curiozitatea. Ea îmi dea optimism şi poftă de viaţă, chiar dacă pornind de la plante. La asta se rezuma totul: dai cu zarul şi te trezeşti că viaţa îţi este catalizată de altă persoană, una care, zece minute mai târziu sau trei locuri mai încolo, la un alt computer, ar fi rămas un semnal nedetectat din spaţiul cosmic.

Alyssa şi-a dat doctoratul, în jurisprudenţă, cam în acelaşi timp cu mine. Relaţia dintre noi a rămas la fel de strânsă. Am nimerit amândoi joburi în regulă în acelaşi oraş; neaşteptat. Madtown, Cheeseland[15]: de la U Dub la U Dublu U[16]. Un loc care nu se afla pe radarul nostru ne-a adoptat întru totul. Ne-am îndrăgostit de oraş şi singurul nostru

[15] „Oraşul nebun”, „Ţara brânzei”; supranume al oraşului Madison, statul Wisconsin.

[16] University of Wisconsin.

subiect de dispută a fost dacă locuința să fie pe partea de est sau cea de vest. Am găsit o casă lângă Lacul Monona, la câțiva kilometri de campusul universitar. O casă solidă, un pic neîngrijită, un pic cam veche – din lemn de pin, ca toate casele din Vestul Mijlociu, renovată de mai multe ori, ploaia se scurgea pe la lucarne... Dar tocmai bună pentru două persoane. Mai târziu s-a strâmtat, noi devenind trei. Şi mai târziu, redevenind doi, mi s-a părut ca o peşteră.

Aly era argint viu, concepând din două în două săptămâni planuri de acțiune impecabile pentru unul dintre ONG-urile de frunte ale țării, care avea drept scop protecția drepturilor animalelor, în minutele ei libere expediind nenumărate e-mailuri diplomatice şi comunicate de presă. În decurs de patru ani a urcat toate treptele, de la responsabil cu strângerea fondurilor, calitate în care a bătut toate recordurile, până la coordonator pentru Vestul Mijlociu. Legiuitorii din Bismarck până în Columbus fie se temeau de ea, fie o adorau. Îşi atingea scopurile apelând la un limbaj colorat şi la un zâmbet diabolic. Ferma industrială cea mai îndărătnică îi punea în valoare voința de fier. Între momentele, rare, în care îşi pierdea de tot încrederea de sine, era la fel de hotărâtă pe cât îi erau de lungi zilele de muncă. Seara însemna vin roşu şi poezii pentru Chester.

Wisconsin mi-a oferit primul cămin adevărat. Am găsit un colaborator. Stryker se ocupa de astrochimie, domeniu care pe mine mă depăşea. Eu contribuiam cu ştiința vieții. Împreună, am studiat modul în care liniile de absorbție din spectrele atmosferelor îndepărtate ar putea oferi informații despre biologie. Am perfecționat modele de biosemnături aplicându-le datelor terestre furnizate de sateliți, reduse la imaginea posibilă a Pământului dacă acesta ar fi privit din spațiul cosmic printr-un telescop cu deschidere de patru

metri. Am învățat să-i interpretăm imaginile fluctuante. Pe baza informațiilor destul de sărace obținute, am identificat alcătuirea planetei, i-am calculat elementele ciclice, am observat continentele strălucitoare şi curenții învolburați ai oceanului. Aspra Sahară şi Amazonul fertil, calotele glaciare ca nişte oglinzi şi pădurile temperate mereu în schimbare: toate apăreau în fluctuațiile câtorva pixeli. Priveam cu încântare, ca prin gaura cheii, Pământul care respira şi-l vedeam aşa cum îl vedeau probabil astrobiologii extratereştri aflați la trilioane de kilometri de noi.

Am avut o mulțime de zile norocoase. Apoi clima în statul Washington s-a schimbat şi subvențiile s-au rărit. Marile telescoape de care aveam nevoie – cele care să ne ofere date reale pe care să le folosim la modelele noastre – n-au mai ajuns să fie perfecționate. Eu însă eram plătit în continuare ca să pregătesc terenul pentru a găsi răspunsul la întrebarea dacă suntem singuri sau înconjurați de vecini duşi cu pluta.

Eu şi Aly nu găseam timp pentru câte proiecte aveam. Apoi viața ni s-a schimbat, din cauza acelui procent de 1,5 % în care măsurile anticoncepționale pot da greş. Vestea neaşteptată ne-a năucit pe amândoi. Ne dădea peste cap toate planurile pe care ni le făcuserăm, era cel mai nepotrivit moment pentru un eveniment pe care poate nu l-am fi dorit niciodată. Carierele noastre deja ne solicitau la maximum. Nici eu, nici ea nu ştiam să creştem un copil şi nu aveam nici cu ce.

Acum, după zece ani, văd adevărul în fiecare dimineață în care deschid ochii. Dacă eu şi Aly am fi fost mai vigilenți, cel mai frumos lucru din viața mea – cel care mă ajută să merg mai departe când tot norocul din lume pare să fi dispărut –

nu ar fi existat niciodată, nici chiar în cele mai fanteziste modele ale mele.

Prima noapte acasă a fost grea pentru Robin. Escapada noastră în munți dăduse peste cap toate obiceiurile de zi cu zi, iar termodinamica demonstrase cu mult timp în urmă că a reasambla un lucru este mult mai greu decât a-l demonta. Băiatul umbla încordat şi fără țintă prin casă. După cină, l-am simțit cum se întoarce în timp: la opt ani, la şapte, la şase... M-am încordat în aşteptarea anului zero şi a exploziei lansării.

Pot să-mi verific ferma?

— O oră, nu mai mult.

Excelent! Pe diamante?

— Fără bani. Încă mai am de plătit după ultima ta boacănă.

A fost un accident, tati. Nu ştiam că aveai cardul înregistrat. Credeam că primesc diamantele gratis.

Chiar părea afectat. Dacă explicația lui nu era adevărul-adevărat, regretul o făcuse mai adevărată în lunile de după dezastru. Jucă patruzeci de minute, anunțându-şi trofeele pe măsură ce le câştiga. Eu am notat nişte lucrări de-ale studenților şi am definitivat o parte din lucrarea pentru Stryker.

După ce culese tot ce se putea culege de la fermă, într-un festival de clicuri, se întoarse spre mine: Tati? Cu umerii lăsați, a rugăminte. Iată în sfârşit – lucrul care nu-i dădea

pace de când ajunseserăm acasă. Putem să ne uităm la mami?

În ultimele săptămâni mă ruga din ce în ce mai des, într-un fel care devenise nesănătos. Urmăriserăm înregistrări video cu ea de prea multe ori şi faptul că o vedea pe Aly în carne şi oase nu avea cel mai bun efect asupra lui Robin. Dar indiferent cum acționau videoclipurile asupra lui, dacă îi interziceam era şi mai rău. Voia să-şi studieze mama şi voia să o studiez şi eu împreună cu el.

L-am lăsat să caute pe site-ul cu videoclipuri. După două căutări, numele Alyssei apăru în fruntea celorlalte. Am mai puțin de cincisprezece minute cu înregistrări ale mamei mele. Acum morții care se mişcă şi vorbesc sunt peste tot, disponibili oricând, din orice buzunar. Rareori trece o săptămână în care noi, cei care urmează să murim, nu cedăm alte câteva minute ale sufletelor noastre arhivelor doldora de înregistrări. Nici măcar cea mai trăsnită povestire SF din tinerețea mea nu putea anticipa aşa ceva. Imaginați-vă o planetă unde trecutul nu a dispărut, ci revine iar şi iar, la nesfârşit. Aceasta era planeta pe care fiul meu de nouă ani voia să trăiască.

— Hai să vedem. Avem nevoie de una bună.

Am luat mouse-ul şi am derulat lista în căutarea unui videoclip care să nu ne impresioneze prea mult. Aly părea că îmi şopteşte la ureche: Ce naiba e-n capul tău? Nu-l lăsa să se uite la asta!

Autoritatea de părinte nu avu succes. Robin se răsuci pe scaun şi îmi luă mouse-ul din mână. Nu alea, tati! Madison. Aici.

Pentru ca vraja să-şi facă efectul, duhul trebuia să fie prin apropiere. Simțea nevoia să-şi vadă mama cum ia cuvântul în fața legiuitorilor statului la o oră de mers pe jos de la casa noastră cu două camere. Îşi amintea de acele zile – după-amiezile când Alyssa îşi repeta discursul în sufragerie, tăind câte ceva, adăugând altceva, până se calma, toate acele momente în care o privea cum îşi pune pandantivul cu bufniță, cerceii în formă de cap de lup, îşi îmbracă unul dintre cele trei costume de războinică – jachetă neagră, cafenie sau bleumarin, fustă elastică, până la genunchi, şi bluză de culoare crem – şi se suie pe bicicletă, cu pantofii într-o geantă prinsă de umăr, în direcția consiliului de stat ca să se bată.

Ăsta, tati. Arătă spre un videoclip în care Alyssa pleda pentru un proiect de lege care interzicea organizarea luptelor între animale.

— Ai să-l vezi mai încolo, Robbie. Poate când ai să împlineşti zece ani. Ce zici de ăsta?

Aly se opunea unei tradiții numite „Aruncă oposumul”. Aly se opunea maltratării porcilor în timpul sărbătorii anuale „Zilele pionieratului”. Un videoclip dur şi el, dar o nimica toată pe lângă ce voia să vadă Robin.

Tati! Avântul lui ne surprinse pe amândoi. Am rămas nemişcat, sigur că se va lăsa pradă nervilor şi va umple casa de țipete. Nu mai sunt copil. L-am văzut pe cel cu ferma. Am rezistat la cel cu ferma.

Nu rezistase la cel cu ferma. Făcusem o greşeală colosală că i-l arătasem. Felul în care Aly descria găinile crescute pe o plasă de sârmă înclinată, atât de înghesuite încât se loveau

între ele cu ciocurile până se omorau, îi provocase coşmaruri nopţi la rând.

Mica noastră sanie de două persoane mai avea puţin şi plonja în hău. Am tras adânc aer în piept.

— Hai să alegem altul, amice. Doar sunt toate cu mami, nu?

Tati. O voce tristă, de bătrân. Arătă spre data de pe videoclip: cu două luni înainte de moartea Alyssei. Calculele fiului meu deveneau clare. Duhul trebuia să fie cât mai aproape posibil, nu doar în spaţiu, ci şi în timp.

Am dat clic pe link şi iat-o. Aly, incandescentă. Şocul era acelaşi. Camera telefonului meu are acest efect deosebit: obiectul din mijloc îşi păstrează culorile în timp ce totul în jur devine cenuşiu. Aşa se întâmpla şi cu femeia care acceptase să se mărite cu mine. Ioniza orice încăpere, chiar şi una plină de politicieni.

Toţi nervii care o chinuiau la repetiţii dispăreau în spectacolul final. La microfon apărea absolut stăpână pe sine, aruncând, scurt, priviri ironice reprezentanţilor de seamă ai speciei noastre. Vocea i-a căpătat un ton neutru, precum a unei crainice radio. Argumenta cu statistici şi fapte fără să ridice tonul. Empatiza cu toate părţile, compromiţând adevărul fără să-l trădeze. Tot ce spunea suna atât de rezonabil. Niciunul dintre cei 99 de membri ai adunării nu ar fi crezut că Alyssa fusese bâlbâită în copilărie, fapt care o făcea pe atunci să-şi muşte buzele până la sânge.

În timp ce dădea ultimul ei spectacol înregistrat, Robin privea, cum s-ar spune, din sală. Fiecare detaliu îl hipnotiza

atât de mult încât întrebările nu reuşeau să-i treacă de buzele întredeschise. Se uita cum Aly descrie un eveniment din nordul ţării, aproape de Lacul Superior, unul dintre cele douăzeci de concursuri de vânătoare organizate acolo în anul acela. Robin stătea drept şi-şi netezea gulerul; îi spusesem odată cât de matur arăta aşa. Pentru un copil lipsit de autocontrol, reuşea o mare performanţă.

Aly ajunse la a patra zi, când juriul trebuia să stabilească învingătorul folosindu-se de un cântar industrial care aştepta ca participanţii să-şi măsoare trofeele. Camionete pline cu carcase îşi descărcau marfa pe cântar. Premiile erau acordate vânătorilor care împuşcaseră cele mai multe şi mai grele animale. Premiile constau în puşti, lunete şi momeli care cu siguranţă aveau să atragă şi mai mulţi participanţi la concursul din anul următor.

Aly trecu în revistă faptele: numărul de participanţi. Greutatea trofeului care câştigase concursul. Totalul animalelor împuşcate pe întreg teritoriul statului în cadrul concursurilor organizate an de an. Efectele pierderii acestor animale asupra ecosistemelor devastate. Sobra ei elocvenţă avea să se încheie mai târziu, în noaptea aceea, printr-un plâns de două ore înainte de culcare, lângă mine, incapabil să o consolez.

Deja îmi făceam reproşuri fiindcă îmi imaginasem că Robin va fi îndeajuns de tare. Dar voia să-şi vadă mama şi, ca să spun adevărul, nu se arăta foarte emoţionat. Nouă ani este vârsta marii cotituri. Poate că şi omenirea avea nouă ani, nici matură, dar nici mic copil. Părând a ţine totul sub control, dar mereu în prag de răbufnire furioasă.

Alyssa îşi încheie pledoaria. Concluzia era o probă de virtuozitate. Întotdeauna dădea lovitura de graţie la sfârşit. Spuse cum proiectul de lege va reda vânătorii demnitatea şi noblețea ei tradițională. Spuse că 98% din greutatea animalelor rămase pe Pământ reprezentau fie Homo sapiens, fie hrana lor procesată industrial. Numai 2% erau animale sălbatice. Oare acestea, într-un număr atât de mic, nu aveau nevoie de un respiro?

Ultimele ei cuvinte mă înfiorară din nou. Mi-am amintit cum le punea cap la cap, în săptămânile în care îşi elaborase acest discurs. Vietățile acestui stat nu ne aparţin. Ne sunt încredințate. Primii oameni care au trăit aici ştiau: toate animalele sunt rudele noastre. Strămoşii şi urmaşii noştri urmăresc cum ne îngrijim de ele. Haideți să-i facem mândri de noi.

Videoclipul se sfârşi. Am sărit peste cel care urma imediat. Spre uşurarea mea, Robin nu se opuse. Îşi ținea trei degete lipite de gură. Gestul îl făcea să semene cu un Atticus Finch înalt de 1,22 m.

A fost votată legea, tati?

— Încă nu, amice. Dar ceva asemănător va fi votat, cât de curând. Ia uite câte vizualizări are. Oamenii încă o mai ascultă.

I-am ciufulit părul. Era numai bucle. Numai pe mine mă lăsa să-l tund. Ceea ce nu-l făcea un tip foarte monden.

— Ce-ar fi să te pregăteşti de culcare şi apoi să facem noapte albă?

Asta însemna că aveam să citim împreună timp de douăzeci de minute după ora lui de culcare, 20:30.

Pot să beau un suc mai întâi?

— Nu ştiu dacă e cel mai potrivit înainte de culcare.

Voiam să evit un dezastru pe la două noaptea. Scosesem cearşaful impermeabil. Era prea umilitor pentru el.

De unde ştii? Poate este. Poate că sucul este tocmai ce trebuie înainte de culcare. Să încercăm un experiment aleatoriu.

Făcusem greşeala să-i povestesc despre experimentul cu pricina.

— Neee. Am falsifica datele. Hai, tai-o în aşternut!

Era gânditor când am intrat în camera lui. Stătea sub plapumă, în pijamaua ecosez, cafenie, cu canoe, pe care ţinuse morţiş să nu o donez la Goodwill. Manşetele se opreau la cinci centimetri de încheieturi, iar bluza nu reuşea să-i acopere burta, care arăta ca un vârf de brioşă. Pijamaua îi fusese un pic prea mare când i-o cumpărase maică-sa. La cât ţinea la ea, era foarte posibil să o poarte şi în luna de miere.

Eu aveam cartea mea – The Chemical Evolution of the Atmosphere and Oceans[17] – iar el o avea pe a lui – Magee, zis Maniacul. Mi-am ocupat locul lângă el, pe pat. Robin

[17] Evoluţia chimică a atmosferei şi a oceanelor (en.).

însă era prea dus pe gânduri ca să poată citi. Îşi puse mâna pe braţul meu, obiceiul lui Aly.

Ce-a vrut să spună cu strămoşii noştri care ne urmăresc?

— Şi urmaşii noştri. E un fel de clişeu. Ca şi cum ai spune că istoria ne va judeca.

Şi aşa se va întâmpla?

— Cum adică?

Istoria ne va judeca?

A trebuit să mă gândesc puţin.

— Cred că ăsta e rolul istoriei.

Dar ei?

— Strămoşii noştri care ne urmăresc? E o figură de stil, Robbie.

Când ea a spus asta, mi i-am închipuit împreună, pe una din exoplanetele tale. Poate pe TRAPPIST... Unde aveau un telescop uriaş. Cu care ne urmăreau ca să vadă dacă facem ce trebuie să facem.

— Destul de mişto metaforă, recunosc.

Dar nu ne urmăresc.

— N... nu. Nu cred.

Înclină din cap, îşi deschise Maniacul şi se prefăcu doar că citeşte. Am deschis şi eu cartea mea. Dar ştiam că

următoarea lui întrebare aştepta doar un moment prielnic ca să fie pusă. Aşteptarea nu ţinu foarte mult. Din întâmplare, dură exact două minute.

Dar... cum rămâne cu Dumnezeu, tati?

Am pufnit, ca un peşte în acvariul din Gatlinburg.

— Ştii, când oamenii spun Dumnezeu... nu sunt sigur că întotdeauna... adică Dumnezeu nu este ceva ce poate fi dovedit sau combătut. Dar, din câte îmi dau eu seama, nu avem nevoie de un miracol mai mare decât e evoluţia.

M-am întors spre el. Ridică din umeri.

Adică, daaa. Deci noi suntem pe un bolovan, în spaţiu, da? Există miliarde de planete la fel de bune ca a noastră, pline cu fiinţe pe care nici nu ni le putem imagina. Şi atunci Dumnezeu trebuie să arate ca noi?

Am făcut ochii mari:

— Atunci de ce-ai mai întrebat?

Ca să fiu sigur că nu glumeşti.

Răspunsul lui, pe Dumnezeul meu, m-a făcut să râd cu poftă. Acolo eram. Nimic. Totul. Eu şi fiul meu. L-am gâdilat până a început să-şi ceară iertare, ţipând preţ de trei secunde.

Ne-am revenit şi ne-am apucat de citit. Paginile se întorceau; călătoream uşor, pretutindeni. Apoi, fără să-şi dezlipească ochii de pe cartea lui, Robin întrebă: Ce crezi că s-a întâmplat cu mami?

Pentru o clipă insuportabilă am crezut că se referă la noaptea accidentului. M-am gândit la tot felul de minciuni până mi-am dat seama că întreba ceva mult mai uşor.

— Nu ştiu, Robbie. S-a întors în sistem. S-a transformat în alte ființe. Tot ce avea bun în ea a ajuns în noi. Acum o ținem în viață cu tot ce ne amintim despre ea.

Lăsă capul pe o parte, un pic reticent. Fiul meu, detaşându-se de mine. Poate că e o salamandră sau altceva.

M-am întors spre el.

— Poftim? De unde ai mai scos-o şi pe asta?

Ştiam: cele treizeci de specii din Munții Great Smoky.

Ți-aduci aminte când mi-ai spus că Einstein a dovedit că nimic nu poate fi creat sau distrus?

— Da. Dar Einstein se referea la materie şi energie. Cum trec mereu dintr-o formă într-alta.

Păi asta zic şi eu! Cuvintele țâşnirăă din el cu atâta forță încât a trebuit să-l trag de mânecă. Mami a fost energie, da?

Am simțit cum îmi cade fața.

— Da. Mama ta a fost mai presus de toate energie.

Şi acum s-a schimbat în altceva.

Mi-am înghițit nodul din gât şi l-am întrebat:

— De ce salamandră?

E uşor. Fiindcă e iute şi îi place apa. Şi fiindcă, aşa cum spui tu mereu, e sută la sută specia din care face parte.

Amfibie. Mică, dar vânjoasă. Şi respiră prin piele.

Există o salamandră care trăieşte cincizeci de ani. Ştiai? Părea disperat. Am încercat să-l strâng în braţe, dar m-a respins. Probabil e doar o figură de stil. Probabil că nu e nimic.

Am înlemnit. Ceva îngrozitor se declanşase în el şi nu înţelegeam de ce.

2%, tati? mârâi el ca un bursuc încolţit. Doar 2% din toate animalele sunt sălbatice? Restul sunt vaci şi găini crescute la fermă, şi noi?

— Te rog să nu ţipi la mine, Robbie.

E adevărat? Este adevărat?

Am luat cărţile abandonate şi le-am aşezat pe noptieră.

— Dacă maică-ta a spus asta într-un discurs ţinut în faţa legiuitorilor statului înseamnă că e adevărat.

Se boţi la faţă ca după un pumn. Îşi miji ochii şi deschise gura, într-un ţipăt mut. În clipa următoare, accesul de furie nerostită se prefăcu în lacrimi. Am întins braţele, el însă a clătinat din cap. Ceva din el mă ura fiindcă acceptasem că procentul acela e adevărat. Se retrase într-un colţ al patului, lipit de perete. Clătina în continuare din cap, a neîncredere.

Dar la fel de brusc se potoli. Se întinse la loc, cu spatele la mine, cu o ureche pe saltea. Rămase aşa ascultând

zumzetul înfrângerii. Pipăi în spatele lui, după mine. Când mă găsi, mormăi cu fața în cearşaf: O nouă planetă, tati. Te rog.

Suprafața planetei Pelagos era mai mare de câteva ori decât cea a Pământului. Era acoperită cu apă – un singur ocean față de care Pacificul arăta ca Marile Lacuri. Acea imensitate era traversată de un lanț de insule vulcanice minuscule, împrăştiate ici şi colo, semne de punctuație presărate într-o carte goală, lungă de mai multe sute de pagini.

Oceanul nesfârşit era puțin adânc în unele locuri şi adânc de kilometri întregi în altele. Îl populau tot felul de forme de viață, de la cele umede la cele înghețate. O armată de ființe transforma fundul oceanului în păduri subacvatice. Mamifere uriaşe migrau de la un pol la altul, fără oprire, jumătățile creierului fiecăreia dormind cu rândul. Alge inteligente, lungi de sute de metri, transmiteau mesaje în culori care se ondulau odată cu lujerii lor. Anelidele practicau agricultura, iar crustaceele construiau oraşe cu blocuri-turn. Familii de peşti dezvoltau ritualuri comunitare, ce nu se deosebeau de religie. Dar nicio formă de viață nu putea folosi focul, nu putea topi minereuri, confecționând doar cele mai simple unelte. Aşadar, Pelagos diversifica şi inventa noi forme, fiecare mai ciudată decât precedenta.

De-a lungul eonilor, cele câteva insule izolate ajunseseră să creeze viață de parcă fiecare ar fi fost o planetă de sine stătătoare. Niciuna nu era îndeajuns de mare ca să poată duce la apariția unor răpitoare supradimensionate. Fiecare fărâmă de uscat era un terariu exclusivist, cu un număr suficient de specii pentru un mic Pământ.

Zeci de specii inteligente risipite pe toată planeta vorbeau milioane de limbi. Chiar şi dialectele erau de ordinul sutelor. Nicio aşezare nu era mai mare decât un cătun. Din când în când, dădeam peste o entitate vorbitoare ale cărei formă şi culoare erau absolut noi. Adaptarea universal valabilă părea a fi smerenia.

Amândoi am înotat de-a lungul coloniilor de recife puțin adânci şi ne-am scufundat până la pădurile subacvatice. Am urcat pe insule ale căror comunități complexe alcătuiau rețele comerciale imense cu alte insule, aflate departe. Caravanele aveau nevoie de ani, chiar de generații întregi, ca să ducă marfa la destinație.

Nici un telescop, tati. Nici o rachetă. Nici un computer. Nici un aparat de radio.

— Doar uimire.

Nu părea un comerț care să te scandalizeze.

Oare câte planete sunt ca asta?

— Poate niciuna. Sau, la fel de bine, s-ar putea să fie peste tot.

Mda, de la ele sigur nu vom primi niciun semnal.

Încă mai născoceam caracteristici ale planetei noastre, când mi-am dat seama că nu mai era nevoie. M-am aplecat. Robin respira rar şi uşor. Fluxul conştiinței lui se întinsese ca o deltă, pe mai mulți kilometri. M-am dat jos din pat şi am ajuns la uşă fără să fac vreun zgomot. Comutatorul

întors brusc îl făcu să sară în capul oaselor, în bezna din jur. Şi să țipe. Am aprins din nou lumina.

Am uitat rugăciunea lui mami. Şi să vezi că o să moară toate.

Am spus-o împreună: fie ca toate ființele simțitoare să scape de suferințele inutile.

Dar băiatul care avu nevoie de următoarele două ore ca să adoarmă nu era sigur dacă rugăciunea mai avea vreun efect.

Astronomia şi copilăria au multe în comun. Amândouă sunt călătorii pe distanțe imense. Amândouă caută fapte care le depăşesc puterea de înțelegere. Amândouă teoretizează sălbatic şi acceptă ca posibilitățile să se multiplice la nesfârşit. Amândouă sunt umilite la fiecare câteva săptămâni. Amândouă acționează împinse de ignoranță. Amândouă sunt întunecate de timp. Amândouă sunt mereu la început.

Timp de 12 ani, profesia mea m-a făcut să mă simt ca un copil. Am stat în fața unui computer din biroul meu interpretând datele obținute prin observarea corpurilor cereşti şi încercând tot felul de formule care să le poată sintetiza. Am cutreierat sălile de curs în căutarea unor minți dispuse să intre în jocul meu. Am stat în pat cu un carnet cu coperte galbene-verzui şi un pix negru, reconstituind călătoriile spre Cygnus A sau prin Marele Nor al lui Magellan sau prin Galaxia Mormolocului, călătorii pe care le făcusem cândva citind romane SF. De data aceasta însă, nici unul dintre indigeni nu vorbea engleza, nu practica telepatia, nu plutea, ca un parazit prin vidul înghețat şi nici

nu era conectat la mintea unei comunități care, astfel, își putea realiza cu mai multă eficiență planurile. Tot ce făceau acești indigeni era să respire și să metabolizeze. Dar în disciplina mea aflată încă în fașă acest lucru echivala cu magia.

Am creat lumi cu miile. Le-am simulat suprafețele, miezul și atmosferele care favorizează viața. Am aproximat proporția gazelor indicatoare care s-ar putea acumula în funcție de evoluția locuitorilor unei planete. Am adaptat fiecare simulare la scenarii metabolice plauzibile, apoi am încărcat parametrii ore întregi pe un supercomputer. Și astfel am ascultat melodii gaianice căpătând contur de-a lungul timpului. Rezultatul a fost un catalog al ecosistemelor și al bio-semnăturilor care le puneau în evidență. Când, în sfârșit, va fi lansat telescopul construit în spațiul cosmic pe care îl așteaptă toate modelele mele, vom avea deja amprentele spectrale corespunzătoare oricărui autor imaginabil al fărădelegii care se numește „viață".

Unii dintre colegi considerau că e o pierdere de timp. Ce rost are să simulezi atâtea lumi când multe dintre ele poate că nici nu există? Ce rost are să stabilești obiective pe care instrumentele actuale nu au capacitatea să le îndeplinească? Întrebări la care eu răspundeam invariabil: ce rost are copilăria? Eram sigur că, înainte de sfârșitul deceniului, Telescopul Seeker, destinat să descopere planete asemănătoare Pământului, a cărui construcție o susțineam eu și sute de colegi, va oferi modelelor mele informații reale. Iar din acele informații se va ajunge la cele mai neașteptate concluzii.

O mare parte din existență corespunde uneia dintre următoarele trei categorii: deloc, una, infinită. Planete unice

erau peste tot, la fiecare pas. Cunoşteam un singur tip de viaţă, apărut cândva pe o singură planetă, într-un singur mediu lichid, folosind o singură formă de stocare a energiei şi un singur cod genetic. Dar lumile mele nu trebuiau neapărat să semene cu Pământul. Acolo viaţa nu avea nevoie de suprafeţe de apă sau de zone locuibile circumstelare şi nici măcar de carbon ca element de bază. Încercam să mă eliberez de prejudecăţi şi să nu presupun nimic, la fel cum procedează copiii, ca şi cum singurul nostru exemplu ar fi demonstrat că posibilităţile sunt nelimitate.

Am făcut modele de planete fierbinţi cu atmosfere umede, masive, unde viaţa se desfăşoară în fumul ce ţâşneşte din gheizere cu aerosoli. Am acoperit planete orfane cu straturi groase de gaze de seră şi le-am umplut cu fiinţe care supravieţuiesc prin amoniacul rezultat din combinarea hidrogenului şi a nitrogenului. Am scufundat în fisuri adânci organismele endolitice care trăiau în rocă şi le-am dat monoxid de carbon ca să metabolizeze. Am făcut lumi din metan lichid, unde agregatele din microorganisme se hrăneau cu hidrogenul sulfurat care cădea în averse din cerul toxic.

Şi toate atmosferele mele simulate aşteptau ziua în care telescoapele îndelung amânate şi îndelung pregătite, construite în spaţiul cosmic, vor fi la îndemâna noastră, dezvăluind secretele micului nostru Pământ, unic în felul său. Acea zi va fi pentru specia noastră precum ziua în care oftalmologul i-a prescris soţiei mele vanitoase, care tot amâna evenimentul, prima pereche de ochelari, care a făcut-o să chiuie de bucurie că îşi putea vedea copilul din orice colţ al unei încăperi.

Din cauza nopții scurte, agitate, ne-am trezit mai târziu. Pe Robin l-am dus la şcoală de-abia la ora zece: încă o bulină neagră pentru amândoi. Când în sfârşit am ajuns acolo, toate instrumentele care îmi umpleau buzunarele pantalonilor cargo au declanşat scanerul de siguranță. A trebuit să mergem la cancelarie ca să-l trec pe Robin pe lista celor întârziați la ore. Până să se alăture colegilor care rânjeau la el, fiul meu se simțea deja umilit până peste poate.

Am mers cu toată viteza de la şcoala lui la universitate, unde am parcat ilegal ca să câştig timp, dar m-am ales cu o amendă serioasă. Aveam patruzeci de minute ca să-mi pregătesc prelegerea despre abiogeneză – originea vieții – pentru studenții de la astrobiologie. Mai predasem cursul cu doi ani în urmă, dar zeci de noi descoperiri survenite de atunci mă obligau să-l actualizez.

În amfiteatru am simțit plăcerea competenței şi căldura care vine doar din împărtăşirea unor idei. Colegii mei mă intrigă mereu atunci când declară că le displace să predea. A-i învăța pe alții e ca fotosinteza: obții hrană din aer şi lumină. Schimbă puțin perspectiva asupra vieții. Pentru mine, cele mai reuşite ore echivalează cu momentele de tihnă, întins la soare, ascultând cum creşte iarba sau înotând într-un râu de munte.

În cele optzeci de minute, am încercat să conving un grup de studenți în vârstă de 21 de ani, bine înzestrați intelectual, cât de absurd este ca ceva să apară din nimic. Apariția unor condiții favorabile naşterii unor molecule care să se autoasambleze părea improbabilă din punct de vedere

astronomic. Dar apariția protocelulelor aproape de îndată ce Pământul Hadean topit a început să se răcească sugerează că viața este produsul secundar inevitabil al chimiei obişnuite.

— Prin urmare, universul este fie gravid peste tot, fie sterp. Dacă v-aş spune cum e, fără niciun dubiu, v-ați schimba felul în care studiați?

Întrebarea mea a atras un Okay-Xer chicotit din partea celor puțini care erau atenți. Restul erau cu gândul în altă parte. Începeam să-i pierd. E nevoie de o anumită stranietate ca să auzi simfonia cosmică şi să-ți dai seama că universul nu numai că o cântă, dar o şi ascultă.

— Aici, pe Pământ, au existat doar arhee şi bacterii, atât, nimic altceva, vreme de două miliarde de ani. Apoi a apărut ceva la fel de misterios ca şi originea vieții. Într-o zi, în urmă cu două miliarde de ani, un microb nu l-a mai mâncat pe celălalt, ci l-a introdus în propria membrană şi s-au apucat să conlucreze.

Mi-am privit notițele şi m-am simțit eliberat în timp. Viitoarea mea soție, la douăzeci de minute după ce mă avusese pentru prima dată, stătea cu nasul lipit de coasta mea flotantă. Îmi place mirosul tău, a zis ea.

— Nu mă iubeşti pe mine, i-am răspuns eu. Îmi iubeşti microbiomul.

Când am văzut-o că râde, mi-am zis: am să mai rămân prin părțile astea un pic. Cam până mor. I-am spus că o persoană are de zece ori mai multe celule bacteriene decât

celule umane şi că avem nevoie de o sută de ori mai mult ADN bacterian decât de ADN uman ca să putem supraviețui.

Şi-a mijit ochii drăgăstos. Adică noi suntem schelăria, nu? Iar ele sunt clădirea? Schelăria ei râse din nou şi se sui peste schelăria mea.

— Fără această bizară colaborare nu ar exista celule complexe, nici ființe multicelulare, nimic care să ne facă să ne dăm jos din pat dimineața. Preluarea amicală a controlului a avut loc extrem de lent. Dar ce e mai straniu vine abia acum: a durat două miliarde de ani. Dar s-a petrecut de mai multe ori.

Aici s-a întrerupt prelegerea mea. Am auzit un zbârnâit în buzunar – un mesaj de la unul dintre puținele numere pe care nu le blochez după-amiaza. De la şcoala lui Robin. Fiul meu, carne din carnea mea, îşi plesnise un prieten peste față şi-i fracturase un pomete. Fostul prieten era la Urgență acum, unde medicii îl peticeau, iar Robin era în biroul directoarei, care mă invita să-i fac o vizită.

Am lăsat studenții să plece cu zece minute mai devreme. Puteau să intuiască şi singuri restul poveştii despre originea vieții.

N-am fost lăsat să-mi văd fiul până n-am fost pedepsit şi eu. Pereții biroului doamnei Lipman erau acoperiți cu diplome. Masa de scris nu era mare, ea însă ştia cum să o exploateze la maximum ca să-şi impresioneze vizitatorii. În timpul celor două întrevederi anterioare jucase cartea empatiei şi a limbajului corporal cât mai expresiv. De data aceasta părea

mult mai sobră. Era mai tânără decât mine şi prea dichisită. Şi fascinată de jargonul psihologiei educaționale. În felul ei hiperprofesionalizat, îşi făcea griji în privința fiului meu. Era o reformatoare şi se păstra pentru cei cu probleme. În ochii ei eram un om de ştiință căpos care strica un copil cu nevoi speciale neglijând protocoalele.

Doamna Lipman trecu în revistă faptele. Robin lua prânzul cu Jayden Astley, singurul lui prieten adevărat. Stăteau unul în fața celuilalt la masa lungă din mijlocul cantinei. La un moment dat, zarva sălbatică din jur a fost acoperită de țipetele lui Robin. Toți martorii erau de acord – Robin țipa întruna: Spune-mi. Spune-mi, nenorocitule. Când profesorul de serviciu s-a apropiat de masa lor ca să liniştească spiritele, Robin nu s-a mai putut abține, şi-a luat termosul din metal de pe masă şi l-a pocnit pe Jayden peste față. Din fericire, doar i-a fracturat un pomete.

— Dar ce s-a întâmplat? Ce l-a făcut să-şi iasă din fire?

Jill Lipman mă privi lung, de parcă aş fi întrebat-o cum a început viața pe Pământ.

— Niciunul nu vrea să spună.

Era clar pe cine dădea vina.

— Trebuie să stabilim de ce s-a întâmplat aşa ceva exact după ce l-ați luat de la şcoală timp de o săptămână.

— L-am luat de la şcoală ca să-i dau ocazia să se calmeze. Mă îndoiesc că fiul meu i-a spart fața singurului său prieten din cauza unei săptămâni petrecute în munți.

— A lipsit o săptămână întreagă de la ore. Asta înseamnă cinci zile la fiecare materie. Are nevoie de continuitate, de concentrare şi integrare socială. Şi nu are parte de ele, de asta e atât de stresat.

Robin lipsise de la ore şi când îl suspendase doamna Lipman. Dar n-am zis nimic, am ascultat fără să clipesc.

— Robin are nevoie de orientare şi responsabilitate. Dar după vacanța neplanificată a întârziat de două ori.

— Îl cresc singur. Când situația scapă de sub control...

— Nu judec modul în care vă faceți datoria de părinte.

Lucru pe care, evident, îl făcea.

— Copiii au nevoie de un mediu propice studiului, stabil şi sigur. Dar, în cazul de față, e vorba de agresarea unui copil de către altul.

Un pomete fracturat. Un analgezic şi o compresă cu gheață, atât îi trebuia lui Jayden ca să se simtă mai bine. Şi eu îmi fracturasem pometele, pe barele de cățărat, la vârsta de şapte ani, când şcolile încă mai aveau bare de cățărat.

Furia mă reduce la tăcere. E o însuşire adânc înrădăcinată, care m-a salvat de multe ori. Buzele subțiri, ciudate, ale doamnei Lipman continuară să se mişte, lăsând să iasă cuvinte şi mai ciudate:

— Dumneavoastră aveți un copil cu nevoi speciale. Când s-a întâmplat aşa ceva ultima oară...

— Aşa ceva nu s-a mai întâmplat ultima oară.

— Când am mai avut probleme, ați preferat să ignorați recomandarea de a consulta mai mulți medici. Acum aveți de ales. Ori vă ajutați copilul oferindu-i tratamentul de care are nevoie, ori aplicăm legile statului.

Directoarea şcolii fiului meu mă amenința cu aplicarea legii dacă nu-l supuneam pe Robin unui tratament cu medicamente psihoactive.

— Până în decembrie trebuie ca starea lui să se amelioreze vizibil.

Când am vorbit din nou, am făcut-o neobişnuit de calm.

— Pot să vorbesc cu fiul meu?

Doamna Lipman mă conduse prin birourile administrației. Ochii personalului mă urmăriră, acuzatori, tot drumul: omul care prefera să-şi chinuie fiul în loc să se supună recomandărilor medicale.

Robin era ținut în „Camera relaxării”, o cămăruță perete în perete cu biroul directorului-adjunct. L-am văzut prin ferestruica din geam incasabil. Stătea gârbovit pe scaunul din lemn mult prea mare, trasând cu mâinile gestul pe care îl făcea ori de câte ori se simțea copleşit de evenimente. Îşi vâra degetele mari între arătător şi mijlociu şi strângea din pumni până se înroşeau.

Uşa se deschise şi Robin ridică privirea. Mă văzu şi suferința i se dublă. Primele lui cuvinte cu siguranță nu mai fuseseră rostite de un alt băiat din şcoala aceea. Tati, numai eu sunt de vină.

M-am aşezat lângă el şi am pus mâna pe umărul lui firav.

— Ce s-a întâmplat, Robbie?

Nu mi-am mai putut controla furia. Am încercat, aşa cum mi-ai spus, să las ca părţile mele bune să respire în voie. Dar mi s-au încurcat mâinile.

Nu voia să-mi spună cu ce îl înfuriase Jayden Astley. I-am sunat pe părinţii băiatului, aproape aşteptând să mă dea în judecată prin telefon. Aceştia însă s-au arătat ciudat de înţelegători. Băiatul lor le oferise mai multe informaţii decât îmi oferise băiatul meu, dar nu erau dispuşi să mi le comunice. Toţi cei implicaţi încercau să mă protejeze. Iar eu nu-mi dădeam seama de ce anume.

Robin rămase surprins când văzu că nu insistam să aflu prea multe, cum şi eu am rămas surprins că nu se scăpase în pat în noaptea aceea. A doua zi era sâmbătă. Încă nu definitivasem materialul pentru Stryker. Am făcut o plimbare lungă cu Robin pe lângă Grădinile Olbrich. Pentru prânz am pregătit în grabă două porţii de tofu, folosind exact cantitatea de sare neagră şi de drojdie nutritivă care îi plăcea atât de mult. Am jucat jocul lui de familie preferat, cu maşini de curse prin Europa. M-am prefăcut că lucrez în timp ce el umbla la microscop şi se uita prin mapele cu cărţi de joc pe care le colecţiona. Am citit împreună, liniştiţi, o jumătate de oră, până mă întrebă despre altă planetă.

Din cele două mii de cărţi broşate împrăştiate prin casă şi cei treizeci de ani de lectură, aveam de unde să fur. Când a fost epoca de aur a SF-ului? Pentru mine a început când aveam nouă ani.

I-am dat o planetă unde speciile inteligente dominante se uneau într-o singură ființă cu toate punctele forte ale părților ei separate.

Întrebările lui, una după alta, îmi opriră povestea. Vorbeşti serios? Cum se poate aşa ceva?

— E vorba despre altă planetă. Deci se poate.

Dar mai sunt separate când sunt împreună, sau au un singur creier?

— Un singur creier cu gândurile lor separate.

Adică un fel de telepatie?

— Mai mult decât telepatie. E un superorganism.

Cel mare poate pătrunde în capetele celor mici, sau cum? Are nevoie de toate ca să funcționeze? Dacă unele din cele mici nu vor să se unească? Sau sunt părți separate doar la început?

Îl preocupa limita dintre fuziunea benevolă şi ocuparea ostilă. Am încercat să-i transform groaza fascinată în fascinație îngrozită.

— O fac de bunăvoie, când sunt la ananghie şi au nevoie de ceva în plus ca să supraviețuiască. Iar mai târziu, când le e mai bine, se despart din nou.

Se aplecă spre mine, bănuitor. Stai puțin! Ca mucegaiul?

Îi arătasem asta în laboratoarele de la universitate: acele celule independente care se uneau într-o comunitate cu un comportament şi o inteligență rudimentară proprie.

Ai furat asta de pe Pământ! Mă lovi tare, de câteva ori, peste braţ. Apoi se lăsă înapoi, pe pernă. Am riscat să-i dau părul din ochi, cum îi plăcea atunci când era mic.

— Robbie? Încă mai eşti supărat. Se vede.

Sări în capul oaselor. De unde ştii?

Am arătat spre pumnii lui, care ţineau din nou captive degetele mari, purpurii acum. Îi privi lung, uimit că propriile lui membre îl trădau. Îşi scutură mâinile şi-şi eliberă degetele mari. Apoi îşi lăsă capul pe pernă.

Tati? Ce i s-a întâmplat? De data aceasta era foarte serios. În noaptea aceea, în maşină.

Mi-am privit propriile mâini, care se agăţaseră de propriu-mi trup.

— Robin? Jayden a spus ceva despre mami?

Din fericire, în jurul nostru nu era niciun obiect greu. Dar chiar şi numai intensitatea vocii lui mă făcu să dau înapoi. Spune-mi! Spune-mi! Tăia aerul cu braţele. Am nouă ani... SPUNE-MI ODATĂ!

L-am înşfăcat de încheietura unei mâini şi durerea îl făcu să tresară.

— Încetează imediat! am spus eu cu toată autoritatea calmă pe care o puteam simula. Şi controlează-te. Apoi îmi spui cu ce-a greşit Jayden.

Îşi eliberă încheietura şi începu s-o frece repede. De ce-ai făcut asta?

Am aşteptat să mi se potolească pulsul. Robin îşi freca încheietura în continuare, mă ura. Apoi izbucni în plâns. Când mă lăsă, l-am strâns la piept. Îşi frământă buzele lui roşii, dar fără folos. I-am făcut semn că are tot timpul din lume.

Îşi desfăcu palma şi trase adânc aer în piept. Îi povesteam despre videoclipul lui mami. Iar el a spus că lumea nu ştie tot despre accidentul ei. Jayden a spus că lumea crede că mami a fost...

I-am apăsat buzele cu mâna de parcă aş fi vrut să trimit gândul înapoi.

— A fost un accident, Robbie. Atât. Nimeni nu crede altceva.

Aşa i-am spus şi eu! Dar el a insistat. Ştia el ce ştia, gen. D'aici am luat-o razna.

— Ca să fiu sincer, cred că i-aş fi ars şi eu una.

O jumătate de silabă îi ieşi din gât, pierdută între un sughiț de plâns şi un râset. Minunat. Mă atinse uşor mai jos de umăr, cu ochii împăienjeniți. Atunci am fi încurcat-o amândoi.

— Tu n-ai fi încurcat-o, Robbie. Ia un şervețel şi şterge-te la ochi.

Trăsăturile lui în formare se schimonosiră sub mâinile care le presau. Furtuna se potolise, lăsându-l senin, mic, dar tot cu răsuflarea tăiată.

Deci ce-au vrut să spună părinții lui Jayden?

Ce fel de oameni ştiau că fiul lor îl chinuia pe al meu cu un lucru spus de ei şi nu mă puseseră în gardă când îi sunasem? Speriați şi dând din colț în colț, ca toți ceilalți.

Am nouă ani, tati. Mă descurc.

Eu aveam 45 şi nu făceam față.

— Robbie? Au existat martori. Toată lumea e de acord. Ceva a țâşnit în fața maşinii.

Cum adică? Un om?

— Un animal, am răspuns eu, la care Robin se încruntă, nedumerit, ca un băiat din desenele animate. Mai ții minte că era întuneric, iar pământul, acoperit de gheață?

Înclină din cap, imaginându-şi un model minuscul al acelei seri, mai mic de metru. 12 ianuarie. Ora 21:00.

— I-a țâşnit în față. Mami probabil că a tras tare de volan. Maşina a derapat şi aşa a depăşit mijlocul drumului.

Robin nu-şi dezlipea ochii de pe simularea minusculă. Apoi puse o întrebare pentru care ar fi trebuit să fiu pregătit. Un lucru atât de evident. Ce animal?

Am intrat în panică.

— Nimeni nu ştie sigur.

Poate un jder sau un animal mai rar? Poate o nevăstuică.

— Nu ştiu, amice. Nimeni nu ştie.

Am început să fac calcule. Maşina care venea din față. Trecătorii din apropiere. Eu şi Robin, aşteptând-o să vină acasă. Am rezistat zece secunde. Ruşinea de a recunoaşte acest lucru nu putea fi mai rea decât senzația de greață care mă încerca.

— Robbie? Se crede că ar fi fost vorba de un oposum. A fost un oposum.

Dar parcă spuneai că...

Voiam să spună: oposumul este singurul marsupial din America de Nord, tati. Lucruri aflate de la Aly: cum iernile aspre îi erau fatale, cum le degerau urechile şi cozile fără păr. El însă rămase tăcut, încruntat, cu gândul la cel mai disprețuit animal mare de pe Pământ.

Întoarse capul spre mine, descumpănit. M-ai mințit, tati. Spuneai că nimeni nu ştie ce a fost cu adevărat.

— Robbie, a fost doar o chestie de un minut.

Ba nu, a ținut o veşnicie.

Îşi lăsă capul într-o parte şi-l scutură, de parcă ar fi vrut să-şi curețe urechile. Spuse cu o voce monotonă, joasă: Toată lumea minte! Nu-mi dădeam seama dacă mă ierta sau condamna întreaga omenire.

Ora de culcare trecuse de mult. Dar iată-ne, amândoi, pe patul lui, ultimii membri ai unei nave spațiale pornite într-o călătorie de ani-lumină care îşi epuizase toate posibilitățile cu mult înainte de a ajunge la noua casă.

Deci n-a vrut să-l lovească, deşi...?

— N-a vrut nimic. N-a avut timp. A fost un gest reflex.

Se gândi câteva clipe. În cele din urmă păru mai calm, chiar dacă o parte din el încă mai cugeta la diferența relativă dintre reflex şi opțiune.

Deci părinții lui Jayden mănâncă rahat? Mami n-a încercat să-şi facă rău?

N-am simțit nevoia să-l cert pentru cum vorbise.

— Uneori, cu cât oamenii ştiu mai puțin despre un lucru, cu atât mai mult vor să vorbească despre el.

Robin îşi luă carnetul şi scrise repede ceva în el, întorcându-se cu spatele la mine. Închise carnetul cu zgomot şi îl vârî în sertarul noptierei. Se luminase la față. Poate era fericit că ar putea fi din nou prieten cu prietenul lui, a doua zi dimineață.

M-am ridicat şi l-am sărutat pe frunte. Nu se împotrivi, îşi privea mâinile, amintindu-şi cum îl dezamăgiseră.

Ce zici de asta, tati? Ce înseamnă?

Ridică o mână cu degetele ca o cupă şi o răsuci înainte şi înapoi. O planetă minusculă, care se rotea în jurul axei sale.

— Spune-mi tu.

Înseamnă că lumea se învârte, iar eu mă pricep la toate.

Am dat semnalul, iar el înclină din cap. I-am spus cât de bucuros sunt că este ceea ce este. Mi-am răsucit şi eu mâna în aer, în semn de noapte bună. Apoi am stins lumina şi l-

am lăsat să adoarmă în confortul minciunii mele complicate. Întotdeauna m-am priceput să mint prin omisiune. Iar în noaptea aceea l-am mințit la greu, nepomenind de celălalt pasager din maşină, sora lui nenăscută.

Duminică se trezi plin de entuziasm. Năvăli la mine în dormitor înainte de ivirea zorilor, sări în pat şi începu să mă zgâlțâie. O idee colosală, tati. Ascultă.

Eram toropit de somn, drept care l-am repezit.

— Robbie, pentru numele lui Dumnezeu! E şase dimineața!

Ieşi val-vârtej şi se baricadă în bârlogul lui. Mi-au trebuit patruzeci de minute şi promisiunea unor clătite cu afine ca să-l scot de acolo.

Am aşteptat până l-au mai potolit carbohidrații.

— Acum hai să auzim ideea colosală.

Robin cântări argumentele pro şi contra iertării mele. Îşi scoase bărbia în față. Îți spun doar fiindcă am nevoie de ajutorul tău.

— Am înțeles.

Vreau să pictez toate speciile pe cale de dispariție din America. Pe urmă vreau să vând tablourile la târgul fermierilor din primăvara viitoare. Aşa putem strânge nişte bani şi să-i dăm unuia din grupurile lui mami.

Ştiam că nu putea picta mai mult de câteva specii. Dar ştiam şi că era, într-adevăr, o idee. Am spălat vasele şi am plecat spre sucursala Pinney a bibliotecii publice.

Fiul meu făcuse o pasiune pentru bibliotecă. Îi plăcea să comande cărți online şi să le vadă cum îl aşteaptă, cu numele lui pe pachet, când vine după ele. Îi plăcea mărinimia degajată de rafturile ticsite de cărți, harta lumii cunoscute oferite de ele. Erau ca un bufet suedez, din care se putea înfrupta cu orice. Îi plăceau ştampilele de pe prima pagină a fiecărei cărți, cu datele la care fuseseră împrumutate, o arhivă a necunoscuților care le citiseră înaintea lui. Biblioteca era cel mai frumos labirint posibil: tot ce găsea era al lui, gratis, combinat cu bucuria de a afla din ce în ce mai mult.

De obicei urma acelaşi traseu printre lucrurile pe care le considera neprețuite: romane grafice, fantasy, enigme şi ghicitori, ficțiune. În ziua aceea căută lecții de artă. Rafturile păreau că sunt luate dintr-un magazin de dulciuri. Hei! Cum de nu mi-ai spus nimic despre toate astea? Am găsit o carte despre cum să desenezi plante şi una despre cum să desenezi animale simple. De acolo am mers la raionul Natură, unde am căutat cărți despre speciile aflate în pericol de dispariție. Robin se opri în fața unei stive de cărți care îi ajungea până aproape de brâu.

Nu ştiu ce să aleg, tati, zise el şi încântat, şi copleşit.

— Tu alegi ceva, eu aleg altceva.

Se aşează pe podea, încercând să aleagă. Deschise un volum mai gros şi scoase un mormăit.

— la zi.

Citi ca un robot. Agenția Federală a Statelor Unite care se ocupă de protejarea habitatelor naturale, a faunei sălbatice şi a peştilor are în evidență mai bine de două mii de specii nord-americane care sunt fie amenințate, fie pe cale de dispariție.

— Nu-i nimic, amice. Aplicăm politica paşilor mărunți. Faci un desen, pe urmă mai faci unul...

Aşează cartea în vârful stivei şi-şi lăsă capul în mâini.

— Robbie. Hei.

Mai să-i spun: Nu fi copil! Dar acesta ar fi fost ultimul lucru pe care l-aş fi dorit.

— Ce crezi că ar face mami?

Întrebarea mea îl făcu să se îndrepte de spate.

— Hai să luăm cărțile astea şi să ne aprovizionăm.

Responsabila de la Art Co-op se îndrăgosti de el. Terminase de curând artele plastice, deci era în domeniu. Îl plimbă peste tot. Robin era în al nouălea cer. Se uitară la culorile cerate, la creioanele colorate şi la tuburile mici, umplute cu vopseluri acrilice lucioase.

— Ce vrei să faci?

Robin îi spuse ce planuri are.

— Ce frumos. Eşti nemaipomenit, spuse ea, fără să creadă că proiectul va dura mai mult de o zi.

Lui Robbie i-au plăcut pensulele pentru acuarele. Tânăra rămase impresionată de ce putea să facă băiatul meu, chiar de la prima încercare.

— Trusa asta ar fi cea mai indicată pentru început. Are 48 de culori. Mai mult de atât nu cred că ai nevoie.

Cealaltă de ce e atât de scumpă?

— E pentru profesionişti.

Înşfăcă trusa pentru începători, evitându-mi privirea. Eu i-am luat-o din mână şi i-am dat-o pe cealaltă. Ca investiție, mi se părea că face toți banii. Am cumpărat şi un set de pixuri tehnice, un bloc de hârtie de desen ieftină, pentru exerciții, şi câteva foi de calitate pentru operele finite. Responsabila îi ură noroc, iar el o îmbrăţişă pe drumul spre uşă. Robin nu se îmbrăţişa cu necunoscuții.

Pictă toată după-amiaza. Fiul meu iute la mânie, de nestăpânit, petrecu ore întregi în genunchi, pe stinghiile unui scaun pliant, copiind exemple din albumele de artă, cu nasul în hârtie. Uneori pufnea de frustrare, ca un taur dintr-una din cărțile lui preferate, cu poze multe. Mototolea tot ce nu-i plăcea mai degrabă cu fler artistic decât cu violență. La un moment dat trânti o pensulă de perete, apoi se certă cu voce tare.

I-am sugerat să ia o pauză. Să jucăm o partidă de ping-pong sau să facem o plimbare prin cartier. Refuză să fie distras de la lucru.

Cu ce vietate să încep, tati?

„Vietate” era cuvântul preferat de maică-sa. Îl folosea pentru orice, chiar şi pentru extremofilele mele. I-am spus lui Robin că nimeni nu-şi pierduse vreodată admiratorii cu megafauna.

Nu. Trebuie să încep cu cea care se află în cel mai mare pericol. Cea care are nevoie de ajutor acum.

— Calm, Robbie. Primul târg al fermierilor e încă departe.

Amfibiile sunt în pericol. Încep cu o amfibie.

După ce se tot frământă, alese Lithobates sevosus, broasca gopher cafenie. Un animal ciudat, discret, care îşi acoperă ochii cu laba membranată ca să se apere de ameninţări. Pufăie când e speriată şi elimină un lichid lăptos, amar, prin glandele din spate. În urma desecării zonelor mlăştinoase mai trăieşte doar în trei mici bălți din statul Mississippi.

Îşi studie desenul, şovăitor. Crezi că o să le placă?

Vietatea lui era desenată foarte atent, atât ca formă, cât şi ca pigment. Acolo unde ochii mei văzuseră doar nişte umflături negre-cenuşii în fotografia broaştei, Robin vedea vârtejuri multicolore, ca într-un curcubeu, pentru care folosise cam jumătate din vopseluri. Diferența dintre originalul anost şi copia suprarealistă nu îl deranja pe Robin. Cum nu îl deranja, câtuşi de puțin, nici pe duhul soției mele.

Când termină, Robbie îşi duse pictura în camera de zi, la fereastră, şi o ridică la lumină ca să-mi afle verdictul. Perspectiva era greşită, fondul, stângaci, contururile erau

naive, iar culorile, ca de pe altă lume. Dar broasca în sine era o capodoperă, cu tot cu negi – portretul unei vietăți pe a cărei dispariție puțini oameni ar fi deplâns-o.

Crezi că o va cumpăra cineva? E pentru o cauză nobilă.

— Este excelentă, Robbie.

Poate că există o planetă pe undeva unde amfibiile sunt cele mai tari.

Apoi, după ce îşi întoarse opera pe toate părțile, se declară mulțumit. O vârî într-o mapă unde îşi ținea celelalte desene şi se întoarse la albumele de artă. Nu-l mai văzusem atât de fericit din noaptea în care dormiserăm la lumina stelelor.

Luni dimineață se rostogoli jos din pat, se îmbrăcă, goli un bol cu cereale cu ovăz şi se spălă pe dinți, ca de obicei. Dar, cu cinci minute înainte de sosirea autobuzului, mă anunță: Azi nu e şcoală, tati.

— Ce-ți veni? Cum să nu fie şcoală? Hai, ia-o din loc!

Nu e şcoală pentru mine. Arătă spre masa din sufragerie pe care, cu o zi în urmă, îşi lăsase toate ustensilele de pictat. Am prea multă treabă.

— Nu exagera. Poți lucra după-amiază şi diseară. Hai, să nu pierzi autobuzul.

Azi fără autobuz, tati. Am prea multă treabă.

Poate am făcut prea repede apel la rațiune.

— Robbie. Ascultă. Deja sunt în relații proaste cu cei de la şcoală. Doamna Lipman a spus că anul ăsta deja te-am învoit de prea multe ori de la ore.

Dar de zilele în care m-a suspendat n-a spus nimic?

— Am discutat şi asta cu ea. M-a amenințat cu nişte chestii foarte grave dacă nu respectăm regulamentul.

Ce fel de chestii?

— Hai, valea. Nu glumesc. Mai vorbim diseară.

Nu merg, tati.

Singura dată după moartea lui Aly când l-am bruscat m-a muşcat de încheietura mâinii până la sânge. M-am uitat la ceas. Nu mai avea cum să ajungă la autobuz. I-am pus mâna pe umăr. S-a ferit.

— Ți-au dat un ultim avertisment pentru ce i-ai făcut lui Jayden. Suntem amândoi pe lista neagră. Dacă mai greşim cu ceva, doamna Lipman... Nu trebuie să le oferim ocazia ca să ia măsuri împotriva noastră.

Tati. Ascultă-mă. Te rog frumos. Mami spune că totul moare. O crezi?

— Robin. Hai. Să mergem. Te duc eu cu maşina.

Simțeam deja că pledez pentru o cauză pierdută.

Fiindcă, dacă are dreptate, nu mai are rost să merg la şcoală. Totul va muri înainte să ajung în clasa a X-a.

M-am întrebat dacă merită să mă angajez în discuția asta.

O crezi sau nu? Asta e tot ce vreau să ştiu.

Dacă o credeam? Faptele vorbeau de la sine. Tot ce susținea ea erau lucruri ştiute de oamenii de ştiință de pretutindeni. Dar o credeam? Dispariția în masă păruse vreodată reală?

— N-ai de ales, trebuie să mergi la şcoală.

Spuneai că totul este o alegere, tati. De exemplu, aş putea să fac ore cu tine, acasă.

M-am şters la ochi până am început să văd stele verzi. În capul meu vorbeam din nou cu o persoană moartă. Iar Aly îmi aducea aminte: Ascultăm. Compătimim. Dar nu negociem cu teroriştii!

— Eu cred în tine, Robbie. În ceea ce faci. Dar nu putem schimba şcoala în mijlocul anului. Dacă-ți mai doreşti asta şi în primăvară, găsim o soluție.

De asta va dispărea totul. Fiindcă toată lumea vrea să rezolve problemele mai târziu.

M-am aşezat la masa acoperită de desenele lui de început. Nu greşea.

— OK. Azi pictezi. Toate ființele care sunt la ananghie. Cât de bine poți.

Trebuie să-mi fi simțit resemnarea, fiindcă mica lui victorie îl făcu să se întunece la față. Mă privi, gata să mă roage să mă răzgândesc. Tati? Dar dacă asta nu ajută cu nimic?

Nici o bonă de pe lista mea nu putea să stea cu el toată ziua fără să fie anunțată mai din vreme. Din fericire, în ziua aceea nu aveam cursuri şi puteam lucra de acasă. La ora nouă fără un sfert, în timp ce contramandam sau reprogramam mai multe întâlniri, am primit mesajul automat: Copilul dvs. lipseşte nemotivat. Ştiți acest lucru (Răspundeți, vă rugăm, cu Da sau Nu)? Am apăsat pe Da, apoi am telefonat la şcoală şi i-am spus unei secretare sceptice, care m-a luat din scurt, că Robin avea programare la medic şi eu uitasem să anunț.

Mi-am sortat e-mailurile şi am terminat actualizarea datelor din articolul pentru Stryker: sulfatul de dimetil şi bioxidul de sulf în modelele noastre pentru dezechilibrul atmosferic. Viața bazată pe sulf, în locul carbonului: m-am gândit la cum ar arăta prânzul luat într-un astfel de loc în timp ce pregăteam una dintre mâncărurile preferate de Robin, linte cu ceapă călită şi puțină roşie. După-amiază Robin bătu la uşa biroului meu cu câteva mici întrebări despre picturile lui la care se potrivea orice răspuns. Se simțea singur. Până a doua zi dimineața, am socotit eu, va fi gata să se întoarcă la şcoală.

Am mai înjghebat ceva pentru cină. Robin voia să mănânce vinete coapte servite în caserola lui Aly. Şi a insistat să le curețe el. Produsul final nu se dovedi un succes, dar băiatul meu goli farfuria cu pofta cuiva care muncise din greu toată ziua. După cină i-am cerut să organizeze o expoziție. Din multele picturi pe care le distrusese furios mai rămăseseră câteva. Le lipi cu scotch pe peretele gol din sufragerie, eu neavând voie să intru până nu mă striga el. Am văzut o ciocănitoare cu ciocul de fildeş, un lup roşu, un bondar al lui Franklin, o şopârlă uriaşă şi mai multe tufe de yermo xantocephalus. Unele picturi erau mai reuşite decât

celelalte. Dar toate păreau că vibrează, iar culorile țipau: Salvați-ne.

O pasăre, un mamifer, o insectă, o reptilă şi o plantă. Ca să meargă cu amfibia de ieri.

Tot nu-mi dau seama cum de avea răbdare un copil de nouă ani să le picteze. Poate că prin el comunica altcineva.

— Robin, sunt incredibile.

Ciocănitoarea şi şopârla poate că au dispărut deja. Cât crezi că ar trebui să cer pe ele? Vreau să donez cât mai mulți bani.

— Ai putea să întrebi oamenii cât ar fi dispuşi să dea.

Un truc folosit atunci când te târguieşti pentru o maşină la mâna a doua, acum în slujba unei cauze nobile. Dezlipi picturile de pe perete şi le vârî în mapă.

— Uşurel! Să nu le îndoi.

Mai am atâtea de făcut, tati.

A doua zi dimineață, după micul-dejun, anunță că rămâne acasă, trebuia să continue.

— Fără! Hai, la şcoală. Doar ne-am înțeles.

Când? Când ne-am înțeles? Ai zis că ai încredere în mine!

Se înroşi brusc la față. Împiedicat să facă ce credea el de cuviință, mă privi lung, cu o furie vecină cu ura. Îşi țuguie buzele şi scuipă aproape de picioarele mele. Apoi se răsuci pe călcâie, o luă la fugă pe hol spre dormitorul lui şi trânti

uşa după el. După douăzeci de secunde, un ţipăt care îmi îngheţă sângele în vine se transformă în zgomotul asurzitor produs de mobila răsturnată. M-am împins în uşă, baricadată cu tot felul de obiecte. Răsturnase o bibliotecă înaltă de 1,5 m, cărţi, jucării, aeromodele şi trofee obţinute la concursurile de design împrăştiindu-se peste tot. Când am pătruns în cameră, ţipă din nou şi azvârli vechea ukulele a lui Aly spre fereastra cu geamuri duble, spărgând şi geamurile, şi instrumentul.

Apoi se repezi la mine, urlând. Ne-am luptat. Încercă să mă zgârie pe faţă. L-am prins de braţ şi i l-am răsucit, mult prea tare. Robin ţipă şi se lăsă la podea, plângând. Îmi venea să mor. Dosul mâinii lui arăta ca un fluture strivit pe jumătate. Încheiasem un pact cu Aly, singurul care mă făcuse să jur că îl voi respecta. Theo, orice s-ar întâmpla, nu trebuie să-l lovim. Am privit în jur, gata să-i cer iertare. Dar Aly nu era nicăieri.

Pe Geminus am fost blocaţi de o parte şi de alta a unui meridian teribil. Soarele planetei era mic, nu foarte cald, şi roşu. Geminus era atât de aproape încât steaua se înscrisese în mişcarea ei de rotaţie. O parte rămânea mereu în lumina orbitoare. Cealaltă era mereu în întuneric, rece ca gheaţa şi încremenită.

Viaţa germina în fâşia de crepuscul dintre miezul zilei şi miezul nopţii. În acel interval dintre ardere şi îngheţ, vânturile biciuiau aerul, iar curenţii învolburau apa. Fiinţele apăreau ca să exploateze nodurile energetice, mişcând fărâme din dimineaţă ca să încălzească întunericul şi fărâme din noapte ca să potolească focul etern.

Viața îşi făcea loc în ambele jumătăți ale peisajului bătut de vânturi. Lujerii vieții scormoneau canioane şi cumpene ale apelor, târându-se dinspre zona temperată spre extremități. Viața pe Geminus se împărțea în două regate: unul de gheață, celălalt de foc, fiecare adaptându-se la jumătate din planeta bipolară. Pentru cei mai temerari dintre pelerini nu exista cale de întoarcere. Chiar şi zona temperată le putea fi fatală.

Inteligența se dezvolta sub două forme. Fiecare îşi rezolva propria climă imposibilă. Dar minților din timpul zilei nu li se părea inteligibilă noaptea, iar cele din timpul nopții nu înțelegeau ziua. Împărtăşeau un singur lucru: viața nu putea exista „dincolo de margine".

Am călătorit spre Geminus împreună, eu şi fiul meu. Dar am ajuns fiecare singur acolo. Eu m-am trezit într-un canal pustiit de vânt pe partea zilei permanente. Am cutreierat fâşia locuibilă, dar nu l-am găsit pe Robin. Localnicii nu mi-au fost de ajutor. Îmi închipuisem că locuitorii zilei nesfârşite vor fi veseli şi relaxați. Dar cerul lor era plin de o singură lumină neschimbătoare, care bloca toate semnele unui univers. Trăiau de parcă nu ar fi existat decât Aici şi Acum. Gândirea îi oripila. Ştiințele şi artele se opriseră când încă erau în faşă. Nici măcar telescopul nu-l inventaseră.

Pe Geminus anotimpurile erau locuri. Cei câțiva kilometri spre fâşia despărțitoare i-am străbătut din august până în ianuarie. Robin trebuia să fie undeva pe partea nopții permanente. Ce fel de oameni putea găsi acolo, modelați de un frig letal? Vicleni şi ingenioşi, săpători ai minelor de foc şi crescători de ciuperci subterane. Brutali, barbari, ucigaşi depresivi, care se luptau pentru fiecare calorie neprețuită.

Şi el mă căutase. Apropiindu-mă de zona temperată, l-am văzut încă de departe cum vine în fugă. Am dat să fug şi eu, el însă a ridicat mâinile ca să mă oprească. Mi-am dat seama, acolo, la marginea întunericului: văzuse cerul curat al nopții. Privise stelele cum niciun om de pe Pământ nu o va face vreodată. Văzuse schimbarea şi timpul, ciclurile şi varietatea. Matematica şi poveştile nenumărate, subtile şi felurite precum constelațiile scoase în evidență de întuneric.

M-a chemat de dincolo de marginea întunericului. Tati. Tati! Nici n-ai idee. Eu însă eram prizonierul luminii şi nu puteam trece dincolo.

Mulți o simpatizau pe soția mea. La rândul ei, Aly avea multe simpatii, ca şi cum acesta ar fi fost cel mai firesc lucru din lume. Avusese iubiți înaintea mea şi rămăsese în relații bune cu majoritatea, chiar şi cu o femeie care îi frânsese inima. Flirtul făcea parte din ocupația ei. O priveam cum vrăjeşte săli pline de legiuitori sau de donatori, de parcă toți i-ar fi fost prieteni de suflet.

Făcea multă muncă de teren, doar coordona activitatea unor ONG-uri din zece state ale Vestului Mijlociu. În primii doi ani de căsnicie fusesem foarte gelos. Mă suna dintr-un hotel ieftin ca să-mi spună: Am mers împreună la un restaurant drăguț din centru. Şi, când îngăimam chipurile dezinvolt „împreună", ea răspundea: A, nu ți-am spus? Am dat de Michael Maxwell aici. Fostul meu prieten de la şcoala doctorală... Asta însemna încă opt ore de gânduri nocturne de care nu aveam nevoie.

În zona în care activa, cele zece state, colabora cu un adevărat harem de femei şi bărbaţi devotaţi cauzei, toţi teoretic cu şanse egale de a promova. Despre unele prietenii ştiam; altele m-au luat prin surprindere, la înmormântarea ei. Singura dată când am întrebat-o dacă fusese tentată să calce strâmb, a rămas cu gura căscată de mirare. Dumnezeule! Dar nu sunt construită astfel! M-aş face bucăţele dacă aş încerca aşa ceva.

Drept care am optat pentru un amestec suportabil de gelozie şi admiraţie. Mulţi o doreau pe soţia mea, oameni de treabă, cumsecade. Soţia mea părea că mă doreşte pe mine. Natura, cum îmi arăta Aly de multe ori, se pricepe de minune să-i fericească pe oameni, măcar cât de cât.

Nu m-a surprins deloc când s-a întors acasă târziu de la târgul fermierilor, într-o sâmbătă, încântată de câtă atenţie se bucurase. M-am întâlnit din întâmplare cu Marty Currier, la standul Apple Lady. Am băut o cafea cu el. Vrea să participăm la un experiment!

Martin Currier era unul dintre cei mai cunoscuţi oameni de ştiinţă din Wisconsin: profesor universitar de neurologie, membru al Academiei Naţionale de Ştiinţe, cercetător la Institutul de Medicină Howard Hughes – titluri la care visam şi eu, dar de care nu voi avea parte niciodată. Era unul dintre puţinii oameni din oraş cu care Aly se afla pe aceeaşi lungime de undă şi de la care avea de învăţat. Ieşeau împreună oricând aveau timp, fapt care mă înnebunea.

— Nu zău! Sunt sigur că ar vrea facă un experiment cu tine.

A zâmbit cu gura până la urechi şi a luat poziţia boxerului, vânturându-şi pumnii în faţa mea, dansând în jurul meu.

Întotdeauna îşi ţinea mult prea aproape pumnii mici când amenința să-mi tragă una după ceafă. Nu că nu mi-ar fi plăcut.

Hai, amice. De ce nu ne-am băga? Tipul încearcă nişte lucruri extraordinare.

Laboratorul Currier explora Neurofeedbackul decodat (NefD). Era ceva asemănător cu biofeedbackul, dar cu imagini neuronale în timp real, reacție inversă mediată de inteligența artificială. Unui prim grup de subiecți – „țintele" – i se provocau stări emoționale prin stimuli externi, iar cercetătorii scanau porțiunile relevante ale creierului folosind RMN-ul funcțional. Apoi ei scanau aceleaşi porțiuni ale creierului la un al doilea grup de subiecți – „recruții" – în timp real. Inteligența artificială monitoriza activitatea neuronală şi trimitea stimuli auditivi şi vizuali meniți să inducă subiecților stările neuronale preînregistrate ale țintelor. Astfel, recruții învățau să aproximeze felul în care reacționa creierul țintelor şi, ceva ieşit din comun, începeau să spună că au emoții similare.

Tehnica data din 2011 şi se soldase cu câteva prime rezultate remarcabile. Echipe din Boston şi Japonia îi învățau pe recruți să rezolve mai rapid puzzle-uri vizuale, doar aplicându-le tiparele corticale vizuale ale țintelor care învățaseră să rezolve puzzle-uri prin metoda aproximărilor succesive. Alți cercetători înregistrau câmpurile vizuale ale țintelor expuse la culoarea roşie. Recruții care învățau, prin feedback, să aproximeze aceeaşi activitate neuronală raportau că văzuseră roşu cu ochii minții.

De atunci, cercetătorii trecuseră de la învățarea vizuală la condiționarea emoțională. Cele mai multe subvenții mergeau

la desensibilizarea pacienților cu tulburări de stres posttraumatic. Neurofeedbackul decodat (NefD) şi feedbackul de conectare erau prezentate cu surle şi trâmbițe drept tratamente ale tuturor tulburărilor de ordin psihiatric. Marty Currier lucra la aplicațiile clinice. Dar şi la o chestie mai exotică, mai spectaculoasă.

— De ce nu? am răspuns eu.

Şi aşa ne-am oferit voluntari pentru experimentul amicului ei.

La recepția laboratorului lui Currier am râs pe înfundate cu Aly de chestionarul pe care trebuia să-l completăm. Fuseserăm încadrați în valul doi al țintelor, dar mai întâi trebuia să trecem de triaj. Întrebările se voiau cu schepsis. CÂT DE DES VĂ GÂNDIȚI LA TRECUT? UNDE AȚI PREFERA SĂ VĂ AFLAȚI, PE O PLAJĂ AGLOMERATĂ SAU ÎNTR-UN MUZEU PUSTIU? Soția mea a clătinat din cap, întrebările i se păreau rudimentare, apoi şi-a ascuns zâmbetul cu mâna. I-am desluşit imediat expresia, de parcă am fi fost în acelaşi gând: cercetătorii se puteau folosi de tot ce descopereau în ea atâta timp cât descoperirile lor nu o băgau la închisoare.

Eu renunțasem de mult să-mi înțeleg propriul temperament, bine ascuns. Deşi o sumedenie de monştri sălăşluiau în adâncurile mele fără soare, majoritatea erau neletali. Țineam să văd răspunsurile soției, dar un tehnician ne-a împiedicat să le comparăm între noi.

FUMAȚI TUTUN? Nu, de ani de zile. Nu am menționat că toate creioanele mele erau pline de muşcături.

CÂT ALCOOL BEȚI ÎNTR-O SĂPTĂMÂNĂ? Eu deloc, soția însă a recunoscut că bea un pahar seara, la Ora ei Fericită, când copleşea câinele cu poeziile pe care le compunea.

SUFERIȚI DE VREO ALERGIE? Nu, dacă făceam abstracție de cocktailurile la care eram nevoit să particip.

AȚI SUFERIT VREODATĂ DE DEPRESIE? La asta nu am ştiut cum să răspund.

CÂNTAȚI LA VREUN INSTRUMENT MUZICAL? Ştiință. Am scris că, dacă era nevoie, puteam găsi nota Do pe claviatura unui pian.

Doi cercetători de la studii postdoctorale ne-au condus în sala unde se făcea RMN-ul funcțional. Laboratorul acesta dispunea de mult mai multe subvenții decât orice echipă de astrobiologi din întreaga lume. Aly ajunsese la aceeaşi concluzie gândindu-se la ONG-urile ei nevoiaşe. Speram ca invidia să nu ne afecteze în vreun fel scanarea creierului.

Eu m-am încumetat primul. Aly a rămas cu Martin Currier în cabina de control, în fața unui şir de monitoare. Aranjamentul mi s-a părut suspect, dar, la urma urmei, lui i se acordaseră atâtea distincții, nu mie. M-am lungit în cuşca lui Faraday şi, prin cască, mi s-a spus să mă relaxez, să închid ochii şi să-mi ascult respirația. Apoi am primit câțiva stimuli, pentru calibrare. Un fragment din Sonata Lunii şi unul din ceva modern, foarte ritmat. Mi s-a spus să deschid ochii. Pe un ecran de deasupra feței am văzut, pe rând, imagini cu o mierlă albastră pe o creangă, un bebeluş fericit, o masă de sărbătoare, cu de toate, şi un prim-plan cu un antebraț fracturat, osul ieşind prin piele. Apoi mi s-a

spus să închid ochii încă un minut şi să-mi ascult respiraţia din nou.

A urmat adevăratul experiment. Ni s-a cerut, mie şi lui Aly, să redăm o emoţie, dată la întâmplare, dintre cele opt stări emoţionale de bază din tipologia stabilită de Plutchik: groază, uimire, suferinţă, dezgust, furie, extaz sau admiraţie. În patru minute trebuia să trecem prin starea mintală respectivă. Programul urma să alcătuiască o hartă tridimensională a unei părţi din sistemul nostru limbic în timp ce noi îndeplineam sarcina.

Mie mi-a revenit admiraţia. Am închis ochii şi am trecut cu gândul de la Einstein, dr. King şi Sydney Carton. Dar în cabină soţia urmărea oscilaţiile trăirii mele. Gândul la ea m-a făcut să-mi amintesc o seară petrecută împreună în toiul unei ierni din Vestul Mijlociu, cu patru ani în urmă.

Aly tocmai fusese numită coordonatoare pe Vestul Mijlociu, iar cel care o înlocuia în funcţia de coordonator la nivel de stat se dovedea a fi incapabil. În Maryland, pentru organizarea conferinţei naţionale bianuale, de trei zile, petrecuse ore întregi la telefon învăţându-l ce să facă şi cum să depăşească mai multe crize. Acolo s-a ales cu o răceală urâtă. Furtunile de zăpadă au întârziat decolarea avionului cu o jumătate de zi. Eu am luat-o de la aeroport la ora 21:00, împreună cu Robbie. În absenţa ei, băiatul făcuse o otită. A plâns până după miezul nopţii, când Aly, obosită şi bolnavă, şi-a lăsat capul pe pernă.

Telefonul a trezit-o la 1:30 noaptea: era noul coordonator la nivel de stat, la fel de nefericit, agitat nevoie mare. Poliţia găsise în Rhinelander un camion cu o duzină de câini închişi în cuşti, abandonaţi la temperaturi sub zero grade

într-o parcare de la Walmart. Camionul aparținea unei crescătorii mari de câini lăsate de izbeliște, care fusese închisă pe loc. Sute de câini umpleau până la refuz singurul adăpost din Ținutul Oneida. Localnicii apelaseră la ONG-ul lui Aly, deși o astfel de problemă depășea atribuțiile organizației axate pe drepturile animalelor.

Succesorul ei voia să știe spre cine să se îndrepte pentru rezolvarea crizei. Aly i-a spus scurt: Cum adică la cine? Du-te tu și rezolv-o. Omul a răspuns că el nu e plătit pentru așa ceva, problema e de competența unui subordonat. Au vorbit timp de douăzeci de minute, soția mea, deși moartă de oboseală, reușind să apeleze la toate argumentele posibile. Omul însă refuza în continuare. În cele din urmă, la răsăritul soarelui, Alyssa și-a pus câteva lucruri într-un rucsac, s-a urcat în mașină și a condus trei ore și jumătate pe drumuri acoperite de gheață, singură-singurică. Eu am tot întrebat-o: „Ești sigură?" Nu prea era sprijinul pe care îl merita.

S-a întors după 48 de ore, după ce plasase două sute de câini prin adăposturi din nordul statului Wisconsin. A coborât din mașină semănând cu o franțuzoaică de la țară, din secolul al XIX-lea, bolnavă de tuberculoză în ultimă fază, cum vezi prin filme. A mers direct la Robin, care nu mai contenea din plâns, și a stat cu el o oră. Apoi a scris un discurs pe care trebuia să-l țină în Des Moines a doua zi. După miezul nopții, din nou, s-a uitat la mine cruciș, zâmbind, s-a declarat istovită și a dormit cinci ore, după care s-a suit la volan, cu destinația Iowa.

Soția mea era admirabilă la fel cum eram eu înalt. Dar admirația nu exprima îndeajuns ceea ce simțeam. Senzația care mă copleșea semăna cu o teoremă din geometrie. Eu

îmi veneram soția. Era exact ce trebuia să fie în această lume, fără ca măcar o dată să mă întreb ce înseamnă asta. Nici nu îndrăzneam să sper că pot rivaliza cu ea. Doar speram să poată vedea, din cabina de control, în fața acelor monitoare, ce anume îmi subjuga creierul.

Experimentul s-a încheiat şi transa mea odată cu el. Tehnicienii au recalibrat programul arătându-mi imaginile de mai devreme şi punându-mă să număr de la zece la unu. Apoi au dat din nou cu zarul şi m-am ales cu a doua stare: suferința.

De îndată ce cuvântul mi-a ajuns la urechi, pulsul a şi prins viteză. Adevărul e că sunt foarte superstițios – nu rațional, de asta a avut grijă ştiința, ci fizic. Sunt foarte sensibil la stările vechi, iar suferința trebuie să fie mai veche decât însăşi conştiența. Corpul meu reacționează mult prea uşor la cele mai prăpăstioase închipuiri. Cele câteva minute pe care le petrecusem admirându-mi soția erau uitate. Acum mă aflam din nou în acea noapte de pomină, marcată de dezastru. Infecția la ureche a fiului meu se extindea şi devenea fatală. Ucigaşii câinilor îmi prindeau soția şi o torturau. Obosită şi suprasolicitată, Aly derapa de pe drumul acoperit de gheață şi ajungea într-un şanț, unde rămânea ore întregi.

Ce e suferința? Lumea lipsită de un lucru pe care-l admiri. Ceea ce se întâmpla în jurul meu era total absurd, irațional. Dar eu simțeam că se întâmplă cu adevărat, dacă nu aici, atunci pe altă planetă.

Aly a sărit şi m-a îmbrățişat când am intrat în cabină. Sărmanul meu soțior!

Am schimbat locurile. Eu am rămas cu Currier, iar Aly a intrat în cuşca Faraday. În timp ce doi tehnicieni o testau pe Aly cu imagini şi muzică, mi-am exprimat îndoielile.

— Metodologia voastră nu pare a fi prea bine controlată. Rezultatele nu variază în mare măsură în funcție de...?

— În funcție de cât de bun actor este subiectul?

Deşi arăta vesel, vocea lui Currier era condescendentă. Omul ăsta chiar îmi era antipatic şi nu doar fiindcă Aly îl aprecia atât de mult.

— Exact. Nu toată lumea poate încerca emoții la comandă.

— Dar nici nu trebuie. Noi observăm anumite regiuni din sistemul limbic. Unele reacții ale țintelor sunt mai aproape de adevăr decât altele. Unii oameni chiar trăiesc emoțiile în timp ce alții doar se gândesc la ele. Dar inteligența artificială poate extrage tiparele activității din sute de experimente ca să construiască un compozit, o hartă tridimensională a caracteristicilor comune. Noi verificăm dacă amprentele medii ale celor opt emoții de bază sunt îndeajuns de distincte ca să poată fi recunoscute de recruții care sunt instruiți cum să le asorteze.

— Şi? Care e rezultatul?

Currier şi-a lăsat capul pe o parte, ca una dintre păsările la care priveam eu şi soția mea.

— Ținând cont de elementul aleatoriu şi de faptul că alegerea se face între opt emoții, un subiect reuşeşte să identifice emoția țintă în proporție de unu la opt. Dar, după

câteva şedinţe de feedback, timpul de identificare a emoţiei ţintă se reduce aproape la jumătate.

— Dumnezeule! Telepatie emoţională!

Currier a ridicat din sprâncene.

— Se poate numi şi aşa.

Eram în continuare sceptic. Dar, dacă aş fi făcut parte din comitetul de acordare a subvenţiilor, i-aş fi aprobat mai mult decât ar fi cerut. Ideea merita explorată, indiferent de rezultatele ei. O maşinărie empatică: parcă venea dintr-unul din cele două mii de romane SF din biblioteca mea.

În partea cealaltă a sălii, soţia mea părea şi mai mică în interiorul scanerului. Ei i-au dat vigilenţă. Eu, unul, n-aş fi numit-o emoţie, darămite să o includ în cele opt emoţii de bază. Dar pentru Alyssa vigilenţa era echivalentă cu psalmodierea practicată de călugăriţele din Evul Mediu, de aceea nu am rămas surprins când, după trei minute, Currie s-a aplecat peste monitor.

— Aoleu! Ce s-a ambalat!

— Nici n-ai idee.

Sau poate că avea. Am privit cum reacţiona creierul lui Aly, ca într-un film de desene animate în care un personaj picta direct cu degetul. Poate că soţia mea retrăia aceeaşi noapte. Dar, la fel de bine, ar fi putut retrăi zeci de alte nopţi. Urmăream ecranul şi învăţam ceva. Aly cânta în forţă toate cântecele de bază ale vieţii, vigilenţa însă era imnul ei naţional. Întreaga ei viaţă era alcătuită din variaţiuni pe

aceeaşi temă: dacă ai ceva de făcut, fă acum, fiindcă acolo unde ai să ajungi nu vei avea nimic de făcut.

Tiparele dansau prin creierul lui Aly. Un tehnician i-a spus să respire adânc şi să se relaxeze. Să mă relaxez? a întrebat ea din scaner. De-abia mă încălzesc!

A doua emoție pentru ea a fost extaz.

— Stai puțin! i-am zis eu lui Currier. Eu mă aleg cu suferința, iar ea, cu extazul?

Omul a zâmbit cu gura până la urechi. Şarmul lui era incontestabil.

— Verific acum generatorul de numere aleatorii.

Vigilența şi extazul sunt una lângă alta în roata emoțiilor inventată de Plutchik. Vigilența se transformă în anticipare şi interes, spre marginea roții. Extazul revine în bucurie şi seninătate. Între bucurie şi anticipare se află optimismul. Zi după zi de triaj fără speranță o disperau pe Aly. Îmi amintesc cum plângea urmărind o filmare clandestină a unei îngrădituri pentru îngrăşarea animalelor, în Iowa. Odată blestemase omenirea azvârlind cât colo un raport ONU despre distrugerea habitatelor. Cu toate acestea, celulele soției mele dădeau pe dinafară de optimism. Drept care sufletul ei a reacționat la extaz precum pilitura de fier în preajma unui câmp magnetic.

Am urmărit cum creierul lui Aly se lasă cuprins de fericire pe un ecran, într-o cabină, alături de un om care sigur o dorea. Currier privea cu atenție reacția ei.

— E perfectă!

Nu aveam idee ce anume îl impresiona, dar chiar şi eu observam cât de diferit răspundea creierul ei la stimuli, acum, după doar câteva minute.

O cunoşteam pe soția mea mai bine decât oricine. Dar nu-mi dădeam seama ce amintiri puteau genera această reacție uluitoare la comandă. Eram şi eu pe acolo? Fiul ei era cel de la care pornea bucuria? Sau alte lucruri îi provocau acea fericire deplină? Voiam atât de mult să aflu sursa acelor culori care se răspândeau în evantai, încât am simțit o a noua emoție primară, care nu-şi avea locul pe roata lui Plutchik.

Currier îi studia diencefalul pe monitor. Acest om contribuia la o cercetare îndelungată, impresionantă, care nu avea să înceteze decât atunci când societatea nu mai credea în ştiință. Dar chiar dacă el şi cei ca el reuşeau într-un târziu să deschidă camera încuiată a creierului unui om, tot nu puteam şti cum e să locuieşti acolo. Oriunde am fi mers, rămâneam doar nişte outsideri.

Cei doi tehnicieni au ajutat-o pe soția mea să coboare din cuşca Faraday. Aly s-a înroşit de plăcere ca atunci când asistentele îi puseseră în brațe nou-născutul. Ni s-a alăturat în cabină, uşor amețită. Currier a scos un fluierat admirativ.

— Dar chiar ştii să manevrezi chestia aia!

Soția mea s-a apropiat de mine şi m-a luat de gât, ca şi cum doar corpul meu putea menține la suprafața unei mări întinse acea mică ambarcațiune. Ne-am întors acasă strânşi unul în altul şi am plătit bona. Ne-am hrănit băiatul şi am încercat să-l amuzăm cu jocul de Lego care îi plăcea atât de mult, Războiul Stelelor. Robin simțea că suntem amândoi cu

gândul în altă parte şi a început să ne bată la cap cu întrebările. Am încercat să-l potolesc.

— Eu şi mama trebuie să rezolvăm nişte probleme. Tu joacă-te în legea ta şi, mai târziu, mergem să vedem bărcile cu pânze.

Aşa am avut timp, eu şi Aly, să ne baricadăm în dormitor. Mă dezbrăcase pe jumătate când am izbutit să şoptesc primele mele cuvinte amenințătoare:

— La ce te gândeai acolo? Trebuie să ştiu!

Aly mi-a ignorat toate sunetele, mai puțin pulsul. Stătea cu urechea lipită de pieptul meu şi cu mâinile peste tot, mai jos. Vai, băiețelul meu. Mai aveai puțin şi plângeai în maşinăria aia periculoasă!

Apoi s-a suit pe mine, cu spatele drept, înflăcărată, şi imensă. Ridicându-se, a țipat uşor, ca o vietate nocturnă. Am întins mâna ca s-o fac să tacă, moment în care senzația s-a dublat. Au trecut doar câteva secunde şi am auzit un ciocănit în uşă. Sunteți OK?

Soția mea, vigilentă şi extatică, s-a străduit din răsputeri să nu râdă. Mamă, ce OK suntem, dragule! Toată lumea e OK.

Într-o dimineață de miercuri, în noiembrie, am traversat campusul spre clădirea în care lucra Currier. Un drum destul de lung, plus că nu îl anunțasem că vin. Nu voiam să fie o chestie oficială. Martin se arătă surprins să mă vadă. Cea mai apropiată emoție de pe roata lui Plutchik trebuie să fi fost teama.

— A, Theo. Ce mai faci?

Mă întreba ca şi cum chiar ar fi vrut să ştie. Deh, după atâția ani de studiu al emoțiilor umane...

— Îmi pare rău că n-am putut veni la înmormântarea Alyssei.

Am ridicat din umeri şi i-am lăsat să cadă la loc. Trecuseră doi ani; istorie.

— N-ai venit? Ca să-ți spun drept, nici nu mi-am dat seama cine a venit şi cine nu. Nu-mi amintesc prea mult din cum a fost.

— Cu ce te pot ajuta?

— Vreau să te rog ceva, dar rămâne între noi.

Înclină din cap şi-mi făcu semn să-l urmez afară din clădire. Ne-am oprit la bufetul Facultății de Medicină, fiecare cu o băutură fierbinte care nu ne atrăgea deloc.

— E ceva delicat. Ştiu că nu eşti clinician, dar n-am la cine să apelez. E vorba de Robin. Cei de la şcoală mă amenință cu Serviciile Sociale dacă nu-l îndop cu medicamente.

Stătu o clipă ca să-şi aducă aminte cine e Robin.

— A fost diagnosticat cu ceva?

— Până acum doi medici au spus că are Asperger, unul că suferă de tulburare obsesiv-compulsivă şi altul că are sindromul hiperkinetic.

Zâmbi cu amărăciune şi compătimitor.

— De asta am renunțat la psihologia clinică.

— Jumătate din elevii clasei a III-a din țara asta ar putea fi încadrați într-una dintre cele trei categorii.

— Asta e şi problema, zise el şi privi în jur, încercând să vadă dacă sunt colegi care ne-ar putea auzi. Ei la ce vor să-l treacă?

— Nu sunt sigur că directoarei îi pasă prea mult, atât timp cât Big Pharma îşi ia partea.

— Majoritatea medicamentelor sunt standardizate.

— Băiatul meu are doar nouă ani, m-am răstit eu, apoi am încercat să mă calmez. Creierul lui de-abia se dezvoltă.

Martin ridică mâinile.

— Da, e prea necopt pentru medicamente psihoactive. Eu, unul, n-aş face experimente pe un copil de nouă ani.

Era un tip deştept. Înțelegeam de ce soția mea îl plăcea atât de mult. Aşteptă răbdător. În cele din urmă i-am spus:

— I-a tras una-n față unui prieten de-al lui cu un termos.

— Hm. Şi eu i-am spart nasul prietenul meu, cândva. Nu că n-ar fi meritat.

— Ritalinul ar fi fost de ajutor?

— Tratamentul preferat de tata era cureaua. Datorită lui am ajuns adultul model pe care-l ai în față.

Am râs şi m-am simțit mai bine. O mutare isteață din partea lui.

— Oare cum ajungem la maturitate? am întrebat.

Amicul soției mele îşi miji ochii şi privi în trecut, încercând să-şi amintească de fiul Alyssei.

— Cât de serioase sunt accesele lui de furie?

— Nu ştiu cum să răspund la întrebarea asta.

— Dar l-a altoit pe băiatul ăla.

— N-a fost numai vina lui.

Vina se împarte mereu. I s-au încurcat mâinile.

— Ți-e teamă că ar putea să rănească grav pe cineva? Te-a atacat vreodată?

— Nu. Niciodată. Bineînțeles că nu.

Ştia că mint.

— Eu nu sunt medic, zise el. Dar nici măcar medicii nu pot stabili un diagnostic credibil fără un consult amănunțit. Ştii asta prea bine.

— Niciun medic nu-l poate diagnostica pe fiul meu mai bine decât mine. Pur şi simplu am nevoie de un tratament fără medicamente, ca să-l calmeze şi să mă scape de amenințările directoarei.

Martin mă privi lung, la fel cum privise şi reacția creierului soției mele. Se lăsă pe spătarul din plastic al scaunului.

— Dacă vrei o terapie nefarmacologică, l-am putea include într-unul dintre experimentele noastre. Tocmai testăm eficacitatea NefD ca intervenție comportamentală. Un subiect de vârsta fiului tău ne-ar oferi informații prețioase. Şi ar face şi nişte bani de buzunar.

Pe lângă asta, îi putea spune doamnei Lipman că fiul meu e inclus într-un program de modificare comportamentală la U Double U.

— Faptul că unul dintre subiecți este atât de tânăr nu va crea probleme?

— E un proces neinvaziv. Îl învățăm să-şi controleze propriile emoții în spiritul terapiei comportamentale, dar cu rezultate vizibile imediat. Comitetul de Etică a Cercetării a aprobat proiecte mult mai riscante decât al nostru.

Ne-am întors în biroul lui. În jurul copacilor golaşi pluteau, şovăitor, cristale de zăpadă. Părea că anul se va încheia puțin mai devreme. Dar studenții treceau agale pe lângă noi, şi acum în pantaloni scurți.

Currier mă puse la curent cu progresele înregistrate de când eu şi Aly ne oferiserăm să fim subiecți ai experimentului său. NefD dădea rezultate mai mult decât încurajatoare. Echipe întregi de cercetători de la universități americane şi din toată Asia îi verificau şi validau potențialul clinic. NefD ajuta la managementul durerii şi tratamentul tulburării obsesiv-compulsive. Feedbackul de conectare se dovedea util în managementul depresiei, schizofreniei şi chiar al autismului.

— Un recrut sensibil – unul care reacționează bine la feedback – își poate ameliora simptomele timp de câteva săptămâni.

Martin descrise procesul. Scanerul compara tiparele conectivității din creierul lui Robin – activitatea spontană a creierului – cu un model preînregistrat.

— Apoi influențăm această activitate spontană prin semnale vizuale și auditive. Începem cu tipare compozite ale unor persoane care au atins niveluri înalte ale autocontrolului după ani de meditație. Apoi inteligența artificială îl ghidează cu feedbackul – îi spune când se apropie și când se îndepărtează.

— Cât durează programul?

— Uneori constatăm o ameliorare semnificativă după doar câteva ședințe.

— Și riscurile?

— Mai mici decât la cantina școlii...

Mi-am stăpânit cu greu furia. El însă a observat-o.

— Îmi cer scuze, Theo. M-a luat gura pe dinainte. Feedbackul neuronal este o procedură benignă. Tot ce i se întâmplă creierului subiectul învață să facă singur, prin reflecție, concentrare și exercițiu.

— Ca în cazul cititului. Sau participării la un curs.

— Exact. Doar că se întâmplă mai rapid și cu mai multă eficiență. Probabil că e și mai distractiv.

Cuvântul „distractiv” îl făcu să privească într-un fel anume, moment în care poate cea mai stranie intuiție îmi spuse că-şi amintea de Alyssa. Amândoi şedeau ore în şir, unul lângă celălalt, cu mintea cine ştie unde, şi priveau. Nu le poți identifica mereu după caracteristica principală, mă învăța Aly, înainte ca, prea plictisit, să renunț la a mai privi păsările alături de ea. Le identifici după formă, mărime şi impresia pe care ți-o fac. Adică le simți. Cu alte cuvinte, le intuieşti.

— Mulțumesc, Marty. M-ai salvat.

Martin îmi făcu semn să nu exagerez.

— Mai întâi să vedem rezultatele.

L-am lăsat în uşa biroului. Când i-am întins mâna, m-a îmbrățişat stângaci. Pe peretele din spatele lui era un afiş cu o plajă mărginită de copaci şi următorul text:

Suprafața pământului este moale şi acoperită de urmele lăsate de picioarele oamenilor; ca şi de cărările străbătute de mintea lor.

Îl încredințam pe fiul meu traumatizat unui specialist în neurologie, carierist şi ornitolog amator, care încă mai ținea la soția mea moartă şi-şi împodobea biroul cu afişe siropoase şi citate din Thoreau.

Ca un joc video, adică? Fiul meu se dădea în vânt după jocuri, care, de altfel, îl şi speriau. Cele în care trebuia să ţintească sau să se mişte cât mai rapid, să sară la momentul potrivit îl scoteau din pepeni. Le aborda cu mult zel, apoi se retrăgea, dădea bir cu fugiţii, spumegând de furie. Pentru el erau simbolurile concurenţei ce domina regatul celor de o seamă cu el. Când un joc cu maşini de Formula 1 îl făcea să-mi azvârle tableta cât colo, iar eu îi interziceam să-l mai joace, părea că răsuflă uşurat. Ferma însă era preferata lui. Putea da toată ziua clic pe lanurile de grâu, pe moară, ca să macine grâul, şi pe cuptor, ca să coacă pâinea.

— Da. Seamănă puţin cu un joc. Va trebui să muţi un punct pe un ecran sau să faci ca o notă muzicală să sune mai tare sau mai încet, mai înalt sau mai grav. După ce te obişnuieşti, devine tot mai uşor.

Şi totul doar cu creierul meu? Dar o iei razna, tati.

— Mda. Cam aşa ceva.

Stai puţin. Seamănă cu ceva. Îmi aminteşte de altceva. Brăzdă aerul cu o mână, iar cu cealaltă îşi frecă gropiţa din bărbie – semn să-l las să gândească. Apoi pocni din degete. Seamănă cu una dintre lumile tale. „Imaginează-ţi o planetă unde oamenii se conectează unul la creierul celuilalt.”

— Nu chiar.

Crezi că scanerul ăla m-ar putea învăţa să pictez mai bine?

O idee pe care Currier ar fi putut să o pună în aplicare, cândva.

— Dar tu pictezi perfect. Cei de acolo ți-ar putea folosi creierul ca să-i învețe pe alții să picteze mai bine.

Robin zâmbi larg şi dădu fuga să-şi aducă mapa, ca să-mi arate ultima capodoperă, o midie lemiox rimosus. Pictase păsări, peşti şi ciuperci, iar acum lucra la melci şi fructe de mare.

Vom avea nevoie de o masă mare la târg, tati.

Am luat pictura în mâini, zicându-mi: nu există terapie mai bună ca asta. Apoi băiatul meu privi în jos şi netezi hârtia cu mâinile vinovate, moment în care am văzut cum o mototolise furios. Îşi trecu degetele peste pictură, plin de căință. Cât de mult aş vrea să văd una din asta. De-adevăratelea.

I-am dat doamnei Lipman fişele lui Currier, împreună cu trei articole care ridicau în slăvi potențialul terapeutic al proiectului. Directoarea se arătă mulțumită. Entuziasmat de perspectiva de a picta cu degetele, dar prin intermediul creierului, Robbie avu parte de două săptămâni binecuvântate de linişte. Răstimp în care mi-am reluat obligațiile de serviciu atât de neglijate şi am răspuns la toate e-mailurile care îmi inundaseră căsuța poştală.

De Ziua Recunoştinței am mers la părinții lui Aly, în Chicago, mai precis în cartierul de vest. Suburbiile postbelice, aglomerate, cu case în stil Tudor, erau scena aceloraşi înfruntări între rudele de sânge tot mai

înfierbântate, a unor competiții sportive care țineau de dimineața şi până seara, dar pe care nu le urmărea nimeni, şi a unor întreceri între politicieni – care țipă mai tare. Jumătate din familia numeroasă a lui Aly ținea cu unul dintre candidații opoziției pentru primul tur de alegeri. Cealaltă jumătate îl sprijinea pe preşedinte, care, sfidător, voia să se întoarcă la lumea de acum o jumătate de secol. Joi, până la prânz, noul decret al Casei Albe, conform căruia toți locuitorii acestei țări trebuiau să aibă dovada cetățeniei sau viza de rigoare, asmuțise cele două tabere din familia lui Robin baricadate în tranşeele unui front static.

La cină, bunica lui rostise rugăciunea de Ziua Recunoştinței. Toți comesenii spuseră „amin” şi începură să paseze platourile cu mâncare în cele patru direcții. Robbie spuse şi el: Nimeni nu ascultă rugăciunea asta. Suntem o stâncă în spațiul cosmic, unde există sute de miliarde de alte stânci la fel ca a noastră.

Adele se îngrozi şi se întoarse spre mine, cu gura căscată.

— Aşa se creşte un copil? Ce-ar zice mama lui?

Nu i-am spus ce ar fi zis fiica ei. A făcut-o Robin: Mama este moartă. Şi Dumnezeu n-a ajutat-o.

Sporovăiala încetă. Toată lumea se uită la mine ca să-mi corectez fiul. Adele mi-o luă înainte:

— Te rog să-ți ceri scuze, tinere.

Apoi se întoarse spre mine. Eu m-am întors spre Robin.

Îmi cer scuze, bunico, zise el şi lumea îşi reluă sporovăiala. Numai eu şi mătuşa lui preferată, care stăteam lângă el, l-am auzit cum mormăie, precum Galileo: dar n-ai dreptate.

În timpul cinei, Robin gustă câte un pic din fasole, merişoare şi cartofii fără sos şi fără gust. Bunicul lui, Cliff, îl tot îndemna de peste masă:

— Ia şi puțină carne de curcan, băiete. Doar e Ziua Recunoştinței!

Când, în sfârşit, izbucni, Robin semănă cu un gheizer. Începu să țipe: Eu nu mănânc animale. Eu nu mănânc animale! Nu mă obligați să mănânc animale!

A trebuit să-l scot din casă. Am bătut strada în lung şi-n lat, în timp ce Robin repeta: Hai acasă, tati. Să mergem acasă. E mai uşor să fim recunoscători acolo.

Ne-am întors în Madison şi am terminat sărbătoarea singuri. Robin începu tratamentul lunea următoare, după-amiază. Se strecură în aceeaşi cuşcă Faraday ca şi cea în care dispăruse mama lui, cândva. Tehnicienii îi spuseră să stea nemişcat, să închidă ochii şi să nu scoată o vorbă. Dar când îi puseră Sonata Lunii, fiul meu izbucni în râs şi strigă: Ştiu cântecul ăsta!

— Priveşte punctul din mijlocul ecranului.

Robin stătea întins în scaner, micuț, şi privea imaginea de pe monitorul de deasupra lui. Căştile îi țineau capul nemişcat. Martin Currier şedea la pupitru în sala de control.

Eu şedeam lângă el. Acum îi spunea prin microfon ce să facă:

— Mută punctul spre dreapta.

Fiul meu se foi. Voia să folosească un mouse sau să se întindă spre ecran şi să gliseze punctul cu degetul. Cum?

— Nu uita, Robbie. Nu trebuie să vorbeşti. Relaxează-te şi nu te mişca. Punctul ştie când te relaxezi şi atunci se mişcă. Tu urmăreşte-l şi lasă-l să se ducă unde vrea el. Încearcă să-l ții la o înălțime medie. Nici prea sus, nici prea jos.

Robin rămase nemişcat. Noi îi urmăream rezultatele pe un monitor din cabină. Punctul sărea de colo-colo ca un păianjen de apă pe suprafața unui eleşteu.

Currier îmi explică din nou:

— Ce face el acum se numeşte mindfulness, stare de atenție susținută. Ca atunci când meditezi, dar cu stimuli puternici, neaşteptați, care îl împing spre starea emoțională dorită. Pe măsură ce învață să ajungă în acea stare, îi va fi din ce în ce mai uşor. Dacă se obişnuieşte cu ea, nu mai are nevoie de ajutorul nostru. Va fi ceva firesc pentru el.

Îmi urmăream băiatul cum exersează baba-oarba cu propriile gânduri: Rece, rece, cald...

Currier arătă spre punctul care tocmai sărise spre cvadrantul din stânga sus.

— Vezi? E frustrat. Acum se înfurie. Poate amestecat şi cu puțină tristețe.

Am arătat spre mijlocul laturii drepte, locul la care încerca Robin să ajungă.

— Asta ce înseamnă?

Currier îmi aruncă acea privire jucăuşă care mă scotea din sărite.

— Primul pas spre Iluminare.

Trecu o jumătate de minut. Apoi alta. Punctul se opri, apoi se întoarse încet spre centrul ecranului.

— A prins şpilul, şopti Marty. Nicio grijă, se descurcă.

Concluzia lui mă făcu să aştept cu nerăbdare finalul, imaginându-mi-l în fel şi chip.

Niciodată n-am ştiut ce-i trece prin cap fiului meu, în niciun moment. Puține erau zilele în care nu mă surprindea cu ceva. Ştiu mai puțin despre planeta pe care trăia decât ştiu despre Gliese 667 Cc[18]. Dar ştiu foarte bine că, atunci când Robin se apuca de ceva, puține lucruri îi puteau abate atenția. Punctul se rotea, precaut, morocănos parcă. Se târa spre dreapta, înghiontit de Robin, dar se tot trăgea înapoi. Greoi şi fără tragere de inimă, punctul era ca o scamă care ți-a intrat în ochi şi te chinui să o vezi. Se târa, revenea, se târa din nou, ca o maşină pe care vrei s-o scoți din nămeți.

Perspectiva victoriei îl entuziasma pe Robin. Când punctul atinse linia de sosire, băiatul izbucni în râs, moment în care punctul viră spre cvadrantul din stânga jos. Robin şopti:

[18] Exoplanetă înscrisă pe orbita unei stele roşii pitice.

Căcat, şi punctul se roti brusc în jurul ecranului. Remuşcarea nu întârzie să apară. Scuze, tati. Spăl vasele o săptămână întreagă.

Am început să râdem, şi eu, şi Martin. Şi tehnicienii. Ne-a trebuit un minut întreg ca să redevenim serioşi şi să continuăm experimentul. Robin însă înțelesese cum merge treaba şi, după câteva starturi false şi redresări mai rapide, fiul meu şi punctul său îşi atinseră scopul.

O tehniciană pe nume Ginny îl aşează mai bine în scaner.

— Bravo, îl laudă ea. Te-ai prins repede.

Currier modifică programul şi trecu la partea a doua.

— De data asta fă punctul cât umbra din spatele lui. Şi ține-l aşa.

Acest nou punct stătea în centrul ecranului. În spatele lui era un disc mai deschis la culoare, cu care Robin trebuia să-şi măsoare forțele. Punctul se micşoră şi se mări, spasmodic, în ton cu altă zonă din creierul băiatului.

— Acum îi antrenăm intensitatea, zise Currier.

Punctul sărea ca unda de pe un osciloscop sau ca luminile, mai şterse sau mai vii, de pe o instalație stereo veche. Robbie căzu în transă. Punctul care fluctua îi inducea o stare de linişte. Treptat, punctul trecu de la mărimea unei monede de zece cenți la cea a unei jumătăți de dolar. Când să-i dea lovitura de grație, Robin rată. Eşecul îl supără şi punctul deveni aproape invizibil. O luă de la capăt, ridicând punctul doar cu forța şovăitoare a stării lui de spirit.

De fiecare dată când ajungea la mărimea standard, punctul căpăta o nuanță roşu-închis. Când, în sfârşit, umplu umbra din spate cât să strălucească, scanerul scoase un sunet de clopoțel, scurt, victorios, şi punctul reveni la forma inițială.

— Acum vezi dacă poți să-l înverzeşti.

Un nou feedback pentru alți parametri ai afectului. Am crezut că Robin se va revolta. Stătea în scaner de aproape o oră. El însă chicoti de plăcere şi intră din nou în transă. Curând învață să treacă punctul printr-un curcubeu de culori. Currier îmi aruncă din nou zâmbetul lui sec, crispat.

— Acum să le punem cap la cap. Ce zici de un punct verde, de mărimea umbrei din spate, dus până la mijlocul laturii din dreapta? Ține-l acolo cât poți de mult.

Robbie se achită de ultima misiune a zilei îndeajuns de rapid ca să-i impresioneze pe toți. Ginny îl scoase din scaner, aşa cum era, îmbujorat de succes. Băiatul dădu fuga în cabina de control, cu palma sus, ca să batem cuba. Mă privea cu aceeaşi expresie pe care o avea când, seara, îi născoceam o nouă planetă: acasă, pe Calea Lactee.

E cea mai tare chestie din lume. Ar trebui s-o încerci şi tu, tati.

— De ce?

E ca şi cum ai învăța să vezi ce e în mintea punctului. Înveți ce vrea el să gândeşti.

Am programat o nouă şedință pentru săptămâna următoare. Am aşteptat până am părăsit clădirea ca să-l descos. Currier avea la dispoziție tomografiile, seturile de date şi analizele

inteligenței artificiale. Eu, unul, voiam cuvinte, direct din gura lui Robin. Şi le voiam doar pentru mine.

— Cum te-ai simțit?

Voiam să-i arăt o imagine cu roata lui Plutchik, iar el să-mi arate starea exactă.

La fel de triumfător, mă lovi uşor cu capul în coaste. Ciudat. Mişto. Aveam senzația că pot să învăț să fac orice.

Am simțit cum mi se face pielea de găină.

— Cum ai convins punctul să facă toate chestiile alea?

Renunță să mă mai împungă cu capul, ca un berbec, şi deveni serios. Mi-am închipuit că-l desenez. Ba nu. Că mă desenează el.

La a doua şedință au vrut ca Robin să fie singur. Currier considera că îi distrag atenția. Calitatea de părinte, ce presupunea un antrenament dur pentru a oferi feedback oricând şi oriunde, mă obligă să-l las pe Robin în grija altora.

Când l-am luat de la laborator, mi-am dat seama că experimentul se desfăşurase fără probleme. Currier părea mulțumit, deşi n-a vrut să-mi spună prea multe. Robin era în al nouălea cer, dar fără agitația obişnuită. O senzație nouă pusese stăpânire pe el.

De data asta m-au pus să ascult muzică. Tati, a fost o nebunie. Puteam schimba notele, când sus, când jos, când

mai repede, când mai încet, puteam schimba clarinetul cu vioara, doar cu voința mea!

Am înălțat o sprânceană spre Currier. Zâmbetul lui era atât de binevoitor încât am simțit că mi se întoarce stomacul pe dos.

— S-a descurcat de minune la feedbackul muzical, nu-i aşa, Robin? Acum învățăm să inducem conectivitatea între zonele relevante ale creierului său. Neuronii care acționează împreună se leagă împreună.

Paradoxal, Robbie lăsă o altă persoană să-l gâdile în dreptul coastelor, partea lui cea mai sensibilă.

— „Căci monstru-acesta-obişnuința, care simțirea ne-o mănâncă...”[19], zise Currier.

Asta ce mai e? întreabă Robin. Poezie, cumva?

— Dar ştiu că-ți merge mintea! exclamă Currier şi ne programă pentru o a treia şedință.

Am mers cu Robin de la clădirea unde aveau loc experimente neuroştiințifice la parcarea unde lăsasem maşina. Mă ținea de braț, vorbind întruna. Nu mă mai ținuse aşa în public de când avea opt ani. Neurofeedbackul decodat îl schimba, la fel cum ar fi făcut şi ritalinul. Dar, la drept vorbind, tot ce însemna Pământ îl schimba. Orice cuvânt agresiv din partea unui prieten, la prânz, orice clic pe ferma lui virtuală, orice specie pe care o picta, orice

[19] William Shakespeare, Hamlet, în Henric al V-lea, Hamlet..., în româneşte de Ion Vinea, Univers, Bucureşti, 1978, p. 255.

minut din orice clip online, toate poveştile pe care le citea seara şi toate poveştile pe care i le spuneam: niciun „Robin”, niciun pelerin din această procesiune de egouri ale lui nu rămânea la fel. Întregul alai caleidoscopic, ce se deplasa prin timp şi spațiu, era el însuşi o lucrare în curs de execuție.

Robin mă trase de mână. Cine crezi că e tipul ăsta?

— Care tip?

Cel căruia îi copiez creierul...

— Nu e doar unul singur. E un model preluat de la mai mulți oameni.

Îmi plesni mâna de dedesubt, ca şi cum ar fi trimis o minge în sus. Îşi ridică bărbia şi țopăi câțiva metri, cum făcea când era mai mic. Apoi aşteptă să-l ajung din urmă. Fiul meu arăta fericit, iar pe mine mă treceau toți fiorii.

— De ce întrebi, Robbie?

Simt că vin cu toții acasă la mine ca să stăm de vorbă. Simt că facem mai multe lucruri împreună, în capul meu.

Legile care guvernează lumina unui licurici din curtea din spate, în timp ce scriu aceste cuvinte, guvernează şi lumina emisă de o stea care explodează la un miliard de ani-lumină de aici. Locul nu schimbă nimic. Şi nici timpul. Un set de reguli fixe dictează jocul, în toate timpurile, în toate locurile. Poate că e adevărul cel mai important pe care noi, pământenii, l-am descoperit sau îl vom descoperi vreodată în scurta noastră viață.

Dar locul e mare, am încercat să-i explic fiului meu.

— Nici nu-ți poți închipui cât e de mare. Gândeşte-te la locul cel mai puțin probabil...

O planetă din fier?

— Se poate, da.

Doar din diamante?

— Există şi aşa ceva.

O planetă unde oceanele sunt adânci de sute de kilometri? O planetă cu patru sori?

— Da, şi de două ori pe-atât. Iar între Pământ şi marginea universului găsim locuri şi mai ciudate.

OK. Mă gândesc la planeta perfectă. Locul meu dintr-un milion de alte locuri.

— La una dintr-un milion există aproximativ zece milioane de planete numai în Calea Lactee.

Zilele noastre erau mai bune, şi nu doar fiindcă încercam să găsesc fapte care să-mi dovedească asta. Numai o singură dată obținuse note mai bune decât la evaluarea din decembrie. Învățătoarea lui, Kayla Bishop, îmi scrisese, sub situația şcolară: Potențialul creativ al lui Robin este în creştere, ca şi autocontrolul. După-amiaza cobora din autobuz fredonând o melodie. Într-o sâmbătă s-a dat cu sania împreună cu mai mulți copii din vecini pe care îi ştia

doar din vedere. Nu-mi aminteam ultima oară când ieşise la joacă fără mine.

În vinerea de dinaintea vacanței de iarnă veni acasă cu o sfoară legată de gaica din spate a curelei. Mi-am trecut degetele peste ea.

— Ce-i asta?

Ridică din umeri în timp ce vâra cana de lapte cu alune şi ghimbir în cuptorul cu microunde. Coada mea.

— Mai nou studiați şi ingineria genetică?

Zâmbetul lui era la fel de blând ca un decembrie prietenos. Câțiva copii mi-au prins-o de curea ca să mă chinuie. Ştii tu, ca la „iubitorii de animale". Am lăsat-o aşa.

Scoase cana fierbinte din cuptor şi o aşează pe masă, unde tronau vopselurile, pensulele şi albumele lui de săptămâni întregi, şi începu să studieze candidații pentru următorul portret.

— Aoleu, Robin. Ce obraznici. Kayla ştie?

Ridică din umeri. Nu-i mare scofală. Copiii au râs. Distracție mare. Ridică privirea şi fixă un punct, altă mică revelație, de pe peretele din spatele meu. Avea ochii limpezi şi fața întrebătoare, la fel cum arăta în zilele lui cele mai bune când Aly era încă în viață. Cum crezi că e? Să ai coadă?

Zâmbi ca pentru sine. În timp ce picta, scotea încet sunete de animale din junglă. În mintea lui atârna cu capul în jos de o creangă şi flutura din mâini.

Îmi pare rău pentru ei, tati. Sincer. Sunt prinşi în ei, ca într-o capcană, nu? Ca toată lumea. Se gândi un minut. Mai puțin eu. Eu îi am pe băieții mei.

M-a făcut să mă cutremur felul în care a spus-o.

— Ce băieți, Robbie?

Ştii tu. Se încruntă. Echipa mea. Băieții din capul meu.

De Crăciun am mers din nou la Chicago, la părinții lui Aly. Cliff şi Adele ne întâmpinară un pic scorțoşi. Tot nu iertaseră atacul micului meu ateu de Ziua Recunoştinței asupra convingerilor lor fundamentale. Robbie însă îşi lipi urechea de burta lor, făcându-i să se înmoaie. Apoi îi îmbrățişă pe toți verii lui, care acceptară gestul, resemnați. În doar câteva minute reuşi să sperie întreaga familie a lui Aly.

În decurs de două zile rezistă la toate discuțiile despre fotbal şi religie, merse cu o paletă de ping-pong la biserică şi-şi privi verii cum reacționează la cadourile lui – picturi ale speciilor amenințate – zâmbind pe sub mustață. Totul fără să-şi iasă măcar o dată din fire. Când, într-un târziu, dădu semne de nervozitate, eram pe picior de plecare, aşa că l-am dus aproape pe sus la maşină şi am scăpat înainte ca o răbufnire de-a lui să strice prima vizită lipsită de incidente de la moartea lui Aly.

— Cum a fost? l-am întrebat în drum spre Madison.

Ridică din umeri. Destul de bine. Dar nu crezi că oamenii-s cam supărăcioşi?

Planeta Stasis semăna atât de mult cu Pământul. Apa curgătoare şi munţii înverziţi în locul în care am sosit, pădurile şi plantele înflorite, melcii, viermii şi insectele, chiar şi vietăţile alcătuite parcă numai din oase erau rudele celor pe care le cunoşteam.

Cum se poate aşa ceva?

I-am spus ce cred acum unii astronomi: că există mai bine de un miliard de planete, cel puţin la fel de norocoase ca a noastră, numai în Calea Lactee. Într-un univers lat de 93 de miliarde de ani-lumină planete precum Pământul răsăreau ca buruienile.

Dar câteva zile petrecute pe Stasis demonstrară că locul era mai mult decât ciudat. Axa planetei avea o înclinaţie foarte mică, lucru care însemna un singur anotimp monoton la fiecare latitudine. O atmosferă densă împiedica fluctuaţiile în temperatură. Plăci tectonice mai mari decât cele de pe Pământ reciclau continentele în urma unor catastrofe foarte rare. Puţini meteoriţi reuşeau să ajungă prin desişul de planete masive din vecinătate. Astfel, clima de pe Stasis rămăsese stabilă aproape de-a lungul întregii existenţe.

Am mers până la Ecuator, peste straturi de parfe planetar. În fiecare, numărul speciilor era uriaş şi plin de organisme adaptate la mediu. Fiecare animal de pradă urmărea o singură victimă potenţială. Fiecare floare avea propriul polenizator. Nicio vietate nu migra. Multe plante erau carnivore. Plantele şi animalele trăiau într-un fel de simbioză. Entităţile mai mari nu erau organisme; erau coaliţii, asociaţii şi parlamente.

Am mers mai departe, spre unul dintre poli. Hotarele dintre biomuri semănau cu cele dintre proprietăți. Nu exista vreun flux de anotimpuri care să le afecteze în vreun fel. De la un pas la altul, pâlcuri de foioase lăsau locul pâlcurilor de conifere. Totul pe Stasis era astfel conceput încât să-şi vadă de propriul loc. Toate vietățile ştiau un singur lucru, extrem de important: esența lumii se află la latitudinea lor. Nimic nu putea exista în altă parte. O deplasare de doar câțiva kilometri spre nord sau spre sud putea fi fatală.

Există inteligență? întreabă fiul meu. Există conştiență?

Nu, i-am răspuns eu. Nimic de pe Stasis nu avea nevoie să-şi amintească sau să prevadă mai mult decât o făcea acum. Într-o astfel de uniformitate nu era mare nevoie de adaptare, de improvizație, de anticipare sau de modelare.

Robin căzu pe gânduri. Adică greutățile creează inteligență?

Da, am spus eu. Criza, schimbarea şi violența.

Vocea i se întristă, devenind gravă. Atunci nu vom găsi niciodată pe cineva mai deştept decât noi.

Tehnicienii se ataşaseră de Robin. Le plăcea să-l tachineze şi, în mod surprinzător, băiatului îi plăcea să fie tachinat. Îi plăcea aproape la fel de mult ca atunci când dirija propriile simfonii de feedback şi-şi regiza propriile jocuri animate.

— Mintosule, eşti ceva..., zise Ginny.

— E, fără doar şi poate, un mare decodificator, o aprobă Currier.

Şedeam amândoi în biroul lui, înconjurați de jucării, puzzle-uri, iluzii optice şi afişe cu mesaje care te îndemnau să îți trăieşti viața din plin.

— Asta fiindcă e doar un copil? Cum învață copiii o limbă străină fără efort?

Marty Currier îşi lăsă capul pe o parte.

— Maleabilitatea există în fiecare etapă a vieții. Pe măsură ce înaintăm în vârstă deprinderea e cea care opune rezistență la fel de mult ca orice schimbare a capacității noastre de adaptare. În ultima vreme ne place să spunem că „matur" e sinonim cu „leneş".

— Atunci de ce răspunde atât de bine la experiment?

— E un băiat remarcabil, altfel nici nu l-am fi selectat.

Martin luă dodecaedrul Rubik de pe masă şi începu să se joace cu el. Privea în gol, timp în care mi-am dat seama la cine visează cu ochii deschişi. Apoi spuse, mai mult pentru sine decât pentru mine:

— Aly a fost un ornitolog amator incredibil. Niciodată n-am văzut pe cineva care să se concentreze atât de mult. Parcă era una cu păsările.

M-am îndreptat de spate, indignat, furios. Până să-i spun că e un ticălos care nu ştie nimic despre soția mea, Robin năvăli pe uşă.

Cel mai frumos joc din viața mea.

— Azi mintosul ăsta s-a întrecut pe sine, zise Ginny din spatele lui, strângându-l de umeri ca un antrenor care masează un boxer profesionist.

Când toată lumea va începe să facă o chestie ca asta, să vedeți ce bine va fi.

— Aşa credem şi noi, spuse Martin Currier; puse dodecaedrul la loc şi ridică mâinile.

Robin s-a apropiat şi a bătut cuba cu el cu amândouă palmele. Pe urmă l-am dus acasă, simțind că sunt paznicul viitorului.

Observam cum se schimbă în fiecare săptămână. Izbucnea în râs mai uşor şi-şi pierdea cumpătul mai greu. Devenea mai jucăuş când se simțea frustrat. La apusul soarelui stătea nemişcat şi asculta păsările. Nu eram sigur care dintre aceste reacții erau ale lui şi care ale echipei lui. Micile schimbări de zi cu zi se amestecau în el şi-i intrau în sânge.

Într-o seară am născocit o planetă pentru el, unde mai multe specii inteligente îşi împărtăşeau o parte din temperament, memorie, comportament şi experiențe la fel de uşor cum bacteriile de pe Pământ îşi împărtăşeau frânturi de gene. Robin mă înşfăcă de braț, zâmbind, înainte să adaug alte detalii. Ştiu de unde ai furat asta!

— Zău? Cine ți-a zis?

Îşi răsfiră degetele şi le lipi de capul meu, trăgând cu zgomot aer în piept, semn că fragmente din personalitățile noastre

făceau schimb de locuri. N-ar fi extraordinar dacă toată lumea ar participa la experimentul ăsta?

Mi-am lipit şi eu degetele de capul lui Robin, aspirând fragmente din emoțiile lui prin buricele degetelor, şi am scos sunetele corespunzătoare. Am râs amândoi. Apoi mă atinse pe umăr, semn să mă calmez şi să merg la culcare. Un gest neaşteptat, specific adulților, care venea dintr-un loc ce nu fusese acolo cu o săptămână în urmă.

— Ei, ce crezi? l-am întrebat eu, pe un ton ce se voia şi amuzat, şi nonşalant. Se schimbă şoarecele?

Mă privi nedumerit. Apoi îşi aminti şi soluția îl lumină la față. E acelaşi, tati. Doar că acum sunt ajutat.

— Spune-mi cum funcționează, Robbie.

Ştii cum e atunci când vorbeşti cu un prost şi ai senzația că eşti prost şi tu?

— Ştiu cum e. Foarte bine.

Dar când joci şah cu un om deştept şi începi să faci mutări mai deştepte?

Am încercat să îmi amintesc dacă-mi vorbea aşa şi cu o lună în urmă.

Cam aşa e. Ca atunci când intri pe terenul de joacă, dar nu singur, ci însoțit de trei tipi deştepți, simpatici şi puternici.

— Ştii... cum îi cheamă?

Pe cine?

— Pe cei trei...

Râse ca un copil mult mai mic. Dar nu sunt chiar tipi. Sunt doar... aliații mei.

— Dar... sunt trei, nu?

Ridică din umeri, mai precaut, cum era de obicei fiul meu. Trei. Sau patru. Ce contează? Nu asta e important. Ei mă ajută să trag la vâsle. Sunt echipajul meu.

I-am spus că e cel mai important şoarece, numai al meu. I-am spus că mama lui îl iubea. I-am spus că e liber să îmi povestească tot ce e interesant despre călătoria cu barca.

Poate că l-am îmbrățişat prea strâns înainte să ies din camera lui. S-a desprins repede şi m-a prins de braţe.

Tati! Nu e cine ştie ce. Doar... Ridică două degete de la fiecare mână şi le încrucişă. Hashtag deprinderi de viață, da?

În aşteptarea primului târg de primăvară al fermierilor, vechea nerăbdare a lui Robin mai răbufnea din când în când. Îl obseda ideea de a-şi duce picturile la şcoală, poate găsea acolo nişte cumpărători. Cu un tub de carton sub braţ şi cu un picior în pragul uşii, grăbit să prindă autobuzul, îmi spuse dintr-o suflare care e intenția lui.

— Nu, Robbie. Nu mi se pare o idee prea bună.

De ce? Vocea îi tremura, gata să plângă. Crezi că sunt proaste?

Perioada de acalmie mă răsfățase. Credeam că am scăpat. Credeam că echipajul lui ne dusese într-un loc sigur.

— Dimpotrivă, sunt prea bune. Colegii tăi nu au atâția bani cât valorează ele.

Se gârbovi. Nu contează cât iau pe ele. Mii de vietăți dispar în fiecare an. Iar până acum am strâns zero dolari şi zero cenți.

Avea dreptate, din toate punctele de vedere. Ridică tubul în aer, provocator. Am ridicat şi eu bărbia, apoi am coborât-o un pic şi Robin o zbughi din loc.

Dimineața se dovedi mai agitată decât de obicei. Până la ora 13:30 eram atât de montat, încât am sunat la şcoală şi am rugat secretara să-i spună lui Robin că vin să-l iau cu maşina la sfârşitul orelor. Aşteptam în parcare, exersând nepăsarea şi pregătindu-mă pentru ce era mai rău, când Robin veni repede şi urcă în maşină.

— Cum a mers?

Ridică tubul poştal, probabil ca să-mi arate că picturile erau toate înăuntru. Tot zero dolari şi zero cenți.

— Povesteşte-mi!

Aproape doi kilometri nu scoase o vorbă. Bătea cu tubul în bordul maşinii într-un andante neîntrerupt. A trebuit să-l ating pe umăr ca să înceteze. Respira ca un ventilator.

Au zis că sunt nişte tâmpenii. Şi au sărit cu gura pe mine. M-au făcut „dr. Strange". Şi au început să spună tot felul de lucruri despre picturile mele.

— Ce anume?

Josette Vaccaro poate că ar fi cumpărat una dacă n-ar fi fost nimeni prin preajmă. Până la urmă le-am spus că sunt la alegere şi că pot să-mi dea pe ele cât vor ei. Jayden a spus că-mi dă un sfert de dolar pe leopardul de Amur. Aşa că i l-am vândut lui.

— Bravo, Robbie.

Ethan Weld mi-a oferit cinci cenți pentru gorila estică, i s-a părut nostimă. A spus că vrea să-i amintească de mine când voi dispărea şi eu. Alții copii au început să-mi dea mărunțiş şi atunci mi-am spus că e mai bine decât nimic, nu? Cel puțin pot să trimit ceva. Apoi Kayla m-a obligat să dau toți banii înapoi şi să-mi iau picturile.

Tot nu eram obişnuit ca elevii să le spună pe numele mic învățătoarelor lor.

— Poate că a vrut să te salveze.

A zis că-mi scade nota la purtare. A zis că regulamentul nu ne permite să vindem nimic în incinta şcolii şi ar fi trebuit să ştiu asta dacă-l citeam cu atenție. Am întrebat-o dacă ştie că jumătate dintre speciile mari de animale de pe planetă vor dispărea când vom ajunge la vârsta ei. A zis că asta ține de biologie, nu de ştiințele sociale, şi m-a avertizat că, dacă mai deschid gura, îmi mai scade un punct la purtare.

Am condus mai departe, în tăcere. Mă îndoiam că aş putea spune ceva care să-l ajute. Eram sătul de oameni. Am oprit în fața casei. Robin îşi puse mâna pe antebrațul meu.

Ceva nu e în regulă cu noi, tati.

Din nou avea dreptate. Ceva era în neregulă cu noi doi. Ceva era în neregulă cu cei 7 miliarde şi două treimi de oameni. Şi era nevoie de ceva mult mai puternic şi mai rapid decât NefD ca să salvezi pe cineva.

La începutul lunii martie, preşedintele a invocat Legea Stării de Urgență Națională din 1976 pentru arestarea unei jurnaliste. Aceasta publicase informații provenite de la un angajat al Casei Albe şi refuzase să divulge identitatea sursei. Astfel, preşedintele țării a dispus ca Ministerul de Justiție să ceară Ministerului de Finanțe să constate dacă respectiva jurnalistă se face vinovată de activități ilegale. Pe baza rapoartelor înaintate de Ministerul de Finanțe şi pe ceea ce preşedintele a numit „informații credibile primite de la puteri străine”, jurnalista a fost plasată în custodia armatei.

Mijloacele de comunicare în masă au protestat vehement. Mai precis, jumătate din ele. Primii trei candidați ai opoziției pentru alegerile din toamna următoare au făcut declarații pe care preşedintele le-a catalogat drept încercări „de a-i susține şi a-i instiga pe duşmanii Americii”. Liderul minorității din Senat a numit această situație cea mai gravă criză constituțională din vremurile noastre. Dar crizele constituționale erau ceva la ordinea zilei.

Toată lumea a aşteptat reacția Congresului. Care însă n-a venit. Senatorii din partidul preşedintelui – bătrâni înarmați cu liste de alegători – au insistat că nicio lege nu a fost încălcată. Au pufnit disprețuitor în fața celor care susțineau că măsura contravine Primului Amendament. Au urmat tulburări de stradă în Seattle, Boston şi Oakland. Dar

oamenii de rând, inclusiv eu, au demonstrat din nou cât de bine se pricepe creierul uman să accepte orice.

Totul s-a întâmplat la lumina zilei şi, faţă în faţă cu neruşinarea, indignarea s-a dovedit neputincioasă. Peste două zile criza a dus la o altă nebunie. Două zile am rămas lipit de canalele de ştiri. Seara şedeam cu computerul în faţă şi căutam înnebunit ce s-a mai întâmplat, iar Robbie picta specii aflate în pericol la masa din sufragerie.

Uneori îmi făceam griji că, din cauza neurofeedbackului decodat, acum era prea calm. Nu mi se părea firesc ca un băiat de vârsta lui să fie atât de hotărât în a duce un lucru până la capăt. Dar, prins cu starea de urgenţă, nu mai aveam chef de discuţii.

Într-o seară, canalul de ştiri în care aveam mai multă încredere trecu de la criza constituţională aflată pe ducă la un interviu cu cea mai cunoscută adolescentă de 14 ani din lume. Activista Inga Alder lansase o nouă campanie, mergând cu bicicleta de acasă, undeva lângă Zürich, până la Bruxelles. Pe drum recruta o armată de ciclişti adolescenţi cu care voia să someze Consiliul Uniunii Europene să rezolve problema reducerii emisiilor de carbon, o promisiune neonorată de ani de zile.

Jurnalistul o întrebă câţi ciclişti se alăturaseră caravanei ei. Domnişoara Alder se încruntă, căutând o informaţie precisă pe care nu o putea da.

— Numărul se schimbă în fiecare zi. Azi, de exemplu, suntem peste zece mii.

— Dar nu trebuie să fie la şcoală? Nu au ore?

Fata cu fața ovală şi cu părul împletit plescăi din buze, dezaprobator. Nu arăta a 14 ani. Arăta cel mult a 11. Dar vorbea engleza mai bine decât majoritatea colegilor de clasă ai lui Robin.

— Casa mea arde. Vreți să aştept până sună clopoțelul ca să dau fuga să sting focul?

Jurnalistul insistă:

— Apropo de şcoală, cum i-ai răspunde preşedintelui american când îți recomandă să studiezi economia înainte de a le spune liderilor lumii ce să facă?

— Economia te învață să-ți faci nevoile în cuib şi apoi să arunci toate ouăle?

Fiul meu palid şi ciudat veni agale din sufragerie şi se opri lângă mine. Cine e fata asta? întrebă el ca hipnotizat.

— Crezi că există vreo şansă ca acest protest să aibă succes? continuă jurnalistul.

Fata asta e ca mine, tati.

Am simțit cum îmi ia foc pielea capului, amintindu-mi de ce Inga Alder mi se părea un pic neobişnuită. Declarase odată că autismul e calitatea ei principală – „microscopul, telescopul şi laserul, toate la un loc". Suferise de depresie profundă şi chiar încercase să-şi ia viața. Apoi îşi găsise rostul pe această planetă vie.

Fata se uită pieziş la jurnalistul descumpănit.

— Sunt sigură că putem sfârşi prost dacă nu facem nimic.

Aşa spun şi eu! Exact aşa!

Robin tresări atât de tare, încât a trebuit să-l mângâi ca să se calmeze. Se feri. Calmul nu-l ajuta acum. Nu ştiu de ce mi s-a părut atât de dureros şi de inexplicabil să stau la doar un metru de fiul meu în clipa în care se îndrăgostea pentru prima oară.

Cerea să o vadă pe Inga Alder la fel cum se ruga să vadă videoclipuri cu maică-sa. Ne uitam la ea cum participă la marşuri şi poartă bannere. Îi citeam postările. Vedeam documentare în care făcea ca banalitățile să sune ca nişte dezvăluiri de ultimă oră. Am văzut-o cum a ocupat orăşelul toscan de munte unde se întrunea G7. Am văzut când a spus Adunării Generale ONU cum îşi va aminti istoria de ea, dacă va mai exista istorie.

Robin s-a îndrăgostit rău, cum numai un băiat de nouă ani se poate amoreza de o femeie mai în vârstă. Dar dragostea lui era acea specie rară – recunoştință pură, netulburată de nevoie sau dorință. În doar o clipă, Inga Alder deschisese mintea fiului meu, supusă neurofeedbackului, asupra unui adevăr pe care eu însumi nu l-am înțeles niciodată pe de-a-ntregul: lumea este un experiment de inventare a propriei confirmări, iar convingerea este singura ei dovadă.

Sfârşitul lunii aprilie aduse şi primul târg în aer liber al fermierilor. Am mers împreună în piața mare din fața Capitoliului. Aveam senzația că e şi mama lui cu noi, vizavi. Tarabele erau puține, iar oferta, modestă. Dar am văzut brânză de capră, gălbuie, mere şi cartofi din toamna trecută. Morcovi, napi, spanac, usturoi verde şi oameni bucuroşi că

pământul a înviat din nou. Amishii vindeau dulciuri de toate culorile, pentru toate crezurile. Erau rulote cu preparate culinare de pe toate continentele. Vase din ceramică lucrate manual, bijuterii din metal, combinații de mandolină şi saxofon, vaze strunjite din lemn de stejar, păhărele marmorate şi fierăstraie de mână smălțuite cu peisaje locale. Iederă, floare de foc şi plante agățătoare. La marginea acelui sistem solar erau spații pentru organizațiile caritabile, postul de radio al târgului şi serviciul public. Lângă ele se găsea şi o gheretă închiriată, unde doritorii puteau alege din 136 de acuarele în peniță cu vietăți din care avea să rămână doar amintirea.

În decurs de cinci ore, Robin deveni cu totul altul. Poate din cauza publicității de trilioane de dolari care ne copleşea în fiecare an, învățându-i pe copii cum să se înconjoare de obiecte până nu mai ştiu de ei. Astfel, fiecare pământean în vârstă de nouă ani ştie să vândă ceva. Nici nu-mi închipuisem cât de şiret putea fi băiatul meu sau cât de priceput. Atât de priceput, încât toată sâmbăta a jucat perfect rolul de locuitor al acestei planete.

Robin reinventa toate trucurile la care apelează un comis-voiajor. Cam cât credeți că ar valora? La ăsta am lucrat ore întregi! Lemurul ăsta cu coroana aurie se asortează cu ochii dumneavoastră. Nimeni nu vrea peştişorul ăsta cu buze groase şi nu ştiu de ce! Striga după doamnele cu părul cărunt aflate la douăzeci de metri de el: Doamnă, nu vreți să ajutați să trăiască o vietate frumoasă? Vă asigur că e cea mai bună investiție din viața dumneavoastră.

Oamenii cumpărau fiindcă Robin îi făcea să râdă. Unii se amuzau pe seama seriozității cu care încerca să-şi vândă marfa sau voiau să răsplătească un antreprenor în devenire.

Altora li se făcea milă de el; la fel cum alții doreau să-şi mai spele din vină. Poate că unora, puțini, din suta de cumpărători, chiar le plăceau picturile lui, îndeajuns ca să le agațe pe pereți. Dar cei mai mulți se opreau şi cumpărau doar ca să ajute un copil ce petrecuse luni întregi făcând lucruri de valoare îndoielnică doar dintr-o speranță deşartă.

În şase ore Robin se alese cu 988 de dolari. Tipul care ne închiriase ghereta cumpără iguana neagră cu coada spinoasă – nu cel mai reuşit efort al lui Robin –, cu 12 dolari şi astfel totalul ajunse la 1 000. Robin era în culmea fericirii. Luni întregi în care lucrase neabătut îl făceau să triumfe. Orice sumă cu atâtea zerouri era echivalentă cu o avere. Câte lucruri se puteau face cu atâția bani!

Tati, tati, tati: putem trimite banii chiar în seara asta?

Trudise prea mult la proiectul lui ca să mă împotrivesc acestui iureş până la linia de sosire. Am dus banii la bancă. Am completat un cec pentru o organizație ecologică pe care o alesese după multe şovăieli. În seara aceea, după câte un burger din plante şi câteva videoclipuri cu Inga, ne-am apucat să citim fiecare pe partea lui de canapea, împungându-ne cu picioarele – mici războaie de frontieră – în spațiul dintre noi. La un moment dat închise cartea şi studie tavanul cu bordură.

Mă simt nemaipomenit, tati. Sunt atât de fericit de cum au mers lucrurile, încât nu mi-ar păsa dacă aş muri.

— Nu vorbi aşa.

O.K., zise el apăsat, cu vocea pițigăiată.

După două săptămâni primi o scrisoare de la salvatorii non-profit pe care îi alesese. Am lăsat-o pe măsuța din hol ca să o vadă când vine de la şcoală. O deschise nerăbdător, rupând plicul. Autorul scrisorii îi mulțumea pentru suma donată şi se lăuda că aproape 70 de cenți din fiecare dolar contribuiau direct sau indirect la încetinirea ritmului de distrugere a habitatelor în zece țări diferite. În continuare autorul îi sugera că, dacă vrea să doneze încă 2 500 de dolari, acum e momentul, fiindcă fondurile echivalente şi ratele de schimb favorabile apropie organizația de suma trimestrială pe care şi-o propusese să o strângă.

Fonduri echivalente?

— Atunci când marii donatori dau câte un dolar pentru fiecare dolar dat de altcineva.

Deci au banii... dar nu-i dau decât...

— E un stimulent. Ca două la preț de una la târgul fermierilor.

Aici e altfel. Vedeam cum gândurile negre îl fac să se încrunte. Au bani, dar nu vor să-i dea? Şi numai 700 din dolarii mei merg la animale? Atâtea specii sunt pe moarte, tati. Mii şi mii!

Strigă la mine vânturând din brațe. Am propus să luăm cina, dar a refuzat. Se duse în camera lui, trânti uşa şi nu mai ieşi, nici măcar ca să joace jocul lui preferat. M-am aşteptat să spargă ceva, dar tăcerea era şi mai înspăimântătoare. M-am furişat afară şi m-am uitat pe fereastra lui. Stătea întins în pat şi scria ceva în carnet. Planuri peste planuri.

Cu paisprezece luni în urmă dăduse un pumn în uşa camerei lui, fracturându-şi două degete, fiindcă îi aruncasem din greşeală un cartonaş. Acum, confruntat cu scrisoarea de mulțumire devastatoare, se concentra, punând la cale altceva. Această remarcabilă metamorfoză i se datora experimentului condus de Martin Currier. Dar, aşa cum stăteam în vântul rece de primăvară, sub ploaia de frunze roşii ale arțarilor, nu eram sigur că recunoştința era emoția de pe roata de culori a lui Marty, atât de ambiguă, care să se potrivească cel mai bine cu ceea ce simțeam în acel moment.

Chiar înainte de ora de culcare, Robin ieşi din camera lui fluturând câteva foi de hârtie acoperite de notițe. Putem cere o autorizație pentru un protest?

Mintea mi se umplu de triunghiuri galbene de avertisment.

— Protest împotriva cui?

Robin îmi aruncă o privire atât de disprețuitoare încât mă făcu să mă simt nu ca tatăl, ci ca odrasla lui dezamăgitoare. În loc de răspuns, îmi arătă o coală de hârtie de 28 cm pe 43, schița lui pentru o pancartă mai mare. În mijlocul peisajului dreptunghiular erau trecute cuvintele:

AJUTAȚI-MĂ

SUNT PE MOARTE

Cuvintele erau încercuite de un bestiar desenat cu plantele şi animalele pe cale de dispariție. Admirația mea față de talentul lui era umbrită de sloganul anost.

— La protest vei participa... doar tu?

Adică nu are niciun rost?

— Nu, nu vreau să spun asta. Doar că de obicei protestele sunt mai eficiente când participă mai multă lume la ele.

Ştii de vreun protest la care pot să particip şi eu? Am lăsat capul în piept. Robin îmi atinse încheietura mâinii. Trebuie să încep de undeva, tati. Poate aşa îi voi trezi şi pe alții.

— Unde vrei să protestezi?

Îşi țuguie buzele şi clătină din cap. Cel care urmărise împreună cu el toate videoclipurile cu Inga Alder – cel care se însurase cu mama lui – se făcea de râs cu o asemenea întrebare.

Hm. La Capitoliu, desigur.

Oamenii au dreptul să protesteze paşnic.

Aşa m-a informat fiul meu. Dar, ca să fim mai siguri, am citit capitolele din codul municipal. Astfel, am aflat că în Constituție era trecut ceva, iar ceea ce făceau forțele de ordine locale era altceva. O lecție de civism suficientă ca să arate de ce demonstrațiile publice legale nu aveau cum să amenințe status-quoul.

Uau. Nu-i deloc uşor! Dar dacă se întâmplă ceva rău şi un grup de oameni vrea să protesteze tot în seara aia?

— Bună întrebare, Robbie.

Întrebările lui se dovedeau tot mai bune de la o lună la alta. Voiam să-i spun că, până la urmă, democraţia ştie cum să rezolve o situaţie, oricât de critică ar fi ea. Fiul meu însă punea onestitatea pe primul loc.

Lucră trei zile la pancarta lui. La sfârşit, privindu-i opera, mi-am dat seamă cât de frumoasă era, ceva între un manuscris cu litere ornamentale şi o pagină din Aventurile lui Tintin. Gama de culori era simplă, contururile erau clare, iar animalele, pline de viaţă, îndeajuns de mari ca să se vadă de departe. Deloc rău, pentru un copil care se străduia să înţeleagă ce e în mintea altora. Robin pregăti şi o broşură ilustrată cu 23 de specii ameninţate cu dispariţia din statul Wisconsin, inclusiv râsul canadian, lupul cenuşiu, fluierarul şi fluturele albastru Karner. Ce altceva, tati? Ce altceva?

— Vrei să adaugi şi un scurt mesaj către legiuitori?

Cum adică?

— Ca să le spui ce vrei să facă?

Nedumerirea din ochii lui se transformă în dezamăgire. Dacă propriul lui tată era atât de orb, ce speranţe să-şi mai facă pentru lumea asta? Tati, vreau pur şi simplu ca animalele şi plantele să nu mai fie distruse.

Ştiam că o caut cu lumânarea, aşa că nu m-am legat de slogan. AJUTAŢI-MĂ. SUNT PE MOARTE. Cine ştie, poate că necunoscuţii se lăsau impresionaţi de aşa ceva. După luni

de neurofeedback, empatia lui o depăşea pe a mea. Împreună, aveam să învăţăm să pătrundem în lumea în care maică-sa trăise cel mai firesc.

Tati? Când vor fi toţi acolo?

— La cine te referi?

La guvernator, la senatori şi la membrii adunării. Poate şi la membrii Curţii Supreme... Vreau să mă vadă cât mai mulţi.

— Cel mai probabil în dimineţile zilelor de lucru. Dar să ştii că nu mai poţi lipsi de la şcoală.

Inga nici măcar nu mai merge la şcoală. Zice că nu are rost să înveţi să trăieşti într-un viitor care...

— Ştiu eu ce crede Inga despre educaţie.

Am ajuns la o înţelegere cu doamna Lipman şi cu învăţătoarea lui, Kayla Bishop. Robin îşi va face lecţiile acasă şi va prezenta un raport oral despre ce a făcut la Capitoliu când va reveni la şcoală, a doua zi.

Robin se îmbrăcă la patru ace. Voia să poarte sacoul pe care îl purtase la înmormântarea mamei lui, dar, după doi ani, era ca şi cum ar fi încercat să vâre un fluture înapoi în crisalidă. L-am convins să-şi pună mai multe pe dedesubt; în acel moment al anului dinspre lac putea bate vântul oricând. Aşa că îşi puse o cămaşă Oxford, o cravată prinsă cu clipsuri, pantaloni cu dungă, un pulover fără mâneci, un hanorac şi pantofi care luceau lună.

Cum arăt?

Arăta ca un zeu prichindel.

— Impunător.

Vreau să fiu luat în serios.

L-am dus în centru, pe istmul îngust dintre lacuri, unde Capitoliul stătea ca în mijlocul unei roze a vânturilor. Robin şedea pe bancheta din spate, ținând pe genunchi pancarta pe un suport din spumă. Acțiunea îi cerea să fie concentrat sută la sută. La Capitoliu un polițist îi arătă unde să aştepte, lângă intrarea de sud la senat. Poziționarea lui la baza treptelor îl impacientă.

Nu pot să stau la uşă pentru ca lumea să mă vadă când intră în clădire?

Nu-ul polițistului îl făcu să se încrunte, dar îl şi îndârji. Ne-am ocupat locurile în zona indicată. Robin privi în jur, surprins de cât de liniştită era acea dimineață. Funcționarii urcau agale treptele, unul câte unul. Un grup de copii asculta explicațiile ghidului înainte de a începe să colinde coridoarele puterii. O stradă mai încolo, pe Main şi Carroll, pietoni disperați treceau de la un magazin la altul în căutare de cafeină şi calorii, strecurându-se printre numeroşii oameni fără adăpost, de toate etniile. Oameni care dădeau impresia că sunt aleşi ai poporului, dar care probabil erau lobbişti, treceau atenți la vocile ce veneau din căştile presate pe urechi.

Liniştea îl deruta pe Robin. Cum, nu protestează nimeni? Toți locuitorii sunt foarte mulțumiți de ce se întâmplă în jurul lor?

Ideea protestului în acest loc îi venise de la videoclipurile mamei lui. Voia ceva dramatic, o confruntare, cetățeni îngrijorați care să ceară dreptate. În loc de asta avea parte de America.

M-am apropiat de el, moment în care răbufni, tăind aerul cu mâna liberă. Tati! Ce faci?

— Dublez numărul celor care protestează.

Nici să nu te gândeşti! Du-te în partea cealaltă.

M-am îndepărtat la zece metri pe trotuar. Îmi făcu semn să mă îndepărtez şi mai mult.

Acolo. Ca să nu creadă lumea că eşti cu mine.

Avea dreptate. Dacă stăteam amândoi am fi arătat ca o chestie pusă la cale de un adult. Dar un băiat de nouă ani care stătea singur, cu o pancartă pe care scria AJUTAȚI-MĂ SUNT PE MOARTE, putea stârni interesul cuiva, dornic să afle ce şi cum.

Mi-am schimbat locul, dar fără să-l pierd din ochi. Nu voiam ca un trecător bine intenționat să cheme Departamentul de Sănătate şi Servicii Publice din Dane County. Mulțumit, Robin îşi ridică pancarta cât mai sus. Apoi amândoi ne-am pus pe aşteptat în tranşeele politicii pământene.

Aşteptasem la baza scării aleia de nu ştiu câte ori. Acolo mă întâlneam cu Alyssa după ce susținea proiecte de legi despre care puțini cetățeni ai acestui stat auziseră vreodată. Adesea era mulțumită de rezultat, uneori încântată, dar niciodată

pe de-a-ntregul. După ce cobora treptele, mă lua în braţe, moartă de oboseală. Mă înlănţuia cu braţele şi spunea: E un început.

În cele din urmă, zona ei de acţiune s-a extins, cuprinzând alte nouă Capitolii. Călătorea mai mult şi făcea lobby mai puţin, învăţându-i pe alţii cum să procedeze. Dar, văzând cum fiul meu urca treptele pe care Alyssa se luptase de atâtea ori cu Lucrurile Aşa Cum Sunt, m-am întors în timp: călătoria în timp nu era doar posibilă. Era obligatorie.

La nunta noastră, într-un moment al ceremoniei despre care nu aveam habar, viitoarea mea soţie mi-a dăruit o ciabatta ovală. Nu e un simbol. Nu e o metaforă. E doar o pâine. Eu am făcut-o. Eu am copt-o. Este hrană. O putem mânca împreună, diseară. De la fiecare, după posibilităţi, da? Stai cu mine, primăvara, vara, toamna şi iarna. Stai cu mine când nu a mai rămas nimic. Eu voi sta cu tine. Şi vom avea mereu parte de hrană.

M-am fâstâcit, fraierul de mine. Nici nu-mi place pâinea. Dar nu eram singur. După o pauză tot nearanjată, Aly a oftat şi a zis: OK. Poate este o metaforă. Şi toţi cei care plângeau au râs, chiar şi mama mea. După aceea am avut o nuntă ca-n poveşti.

M-a avertizat, încă de la început, că avea coşmaruri. Am de-a face cu nişte chestii grave, Theo. Aproape în fiecare zi. Le visez şi noaptea. Eşti sigur că vrei să dormi lângă o femeie care ţipă în somn?

I-am răspuns că, dacă vrea să stea de vorbă în miez de noapte, n-am nimic împotrivă să mă trezească.

Păi, te trezesc oricum. Asta-i buba.

Prima dată am crezut că țipă la cineva care tocmai a intrat în cameră. Am sărit ca ars, simțind cum îmi stă inima în loc. Reacția mea a trezit-o. Amețită de somn, a izbucnit în plâns.

— Linişteşte-te, iubito. Sunt aici, lângă tine. Totul e-n regulă.

Ba nu e-n regulă!

Riposta ei a fost atât de violentă, încât mi-a venit să mă ridic din pat şi să mă culc în camera cealaltă. Era trei dimineața, femeia pe care o iubeam plângea în întuneric, iar eu voiam să-i spun cât de mult mă afectase răbufnirea ei. Asta e povestea fundamentală de pe această planetă. Trăim suspendați între dragoste şi ego. Poate în alte galaxii situația e diferită. Eu, unul, mă îndoiesc.

— Ce-ai visat, Aly? Spune-mi şi ai să te linişteşti.

Ne place cum sună: Spune-mi tot. Tot. Dar întotdeauna cu condiția tacită să nu fie nimic înspăimântător în ceea ce spunem.

Nu-ți pot spune. Şi nu am cum să scap de visul ăsta.

Plânsul s-a mai domolit pe măsură ce Aly se dezmeticea. Am încercat din nou:

— Cum te pot ajuta?

Mi-a arătat: să tac din gură şi să o iau în braţe. Soluţia mi s-a părut prea banală, oricine putea face asta. A adormit în braţele mele.

S-a trezit devreme. La micul-dejun era ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat în cursul nopţii. În timp ce se uita peste corespondenţă, se bucura de soare ca o plantă verde, viguroasă. M-am gândit că acum îmi putea spune, putea descrie grozăvia care o făcuse să ţipe în somn. Dar nu a dat semne că ar vrea aşa ceva.

— Ai avut un somn agitat. Un coşmar?

Aly s-a cutremurat. A, dragul meu. Nu-mi cere să-ţi spun.

Privirea ei m-a implorat să renunţ. Nu avea încredere în mine; nu credeam cu adevărat în cauza pe care o susţinea. Oricât de mult mă străduiam să ascund acest lucru, eram ca o carte deschisă pentru ea.

Cel mai urât coşmar al meu. A privit în jur căutând un pretext ca să nu intre în prea multe detalii.

— În cel mai urât coşmar al meu te-ai rătăcit într-un oraş din străinătate şi sirenele au început să sune, am zis eu. Şi nu te pot găsi.

M-a luat de mână, dar i-a pierit zâmbetul. Îmi iroseam energia pe un lucru atât de neînsemnat când toată lumea era în toiul unei catastrofe teribile.

Cei mai mulţi ne cred nevrotici, Theo. O şleahtă de nebuni.

Eu nu eram inclus în acel ne atât de disprețuit. Aly se referea la cei care simțeau la fel ca ea, cei care depăşeau limitele propriei specii.

De ce le vine atât de greu oamenilor să înțeleagă ce se petrece?

Țipetele ei nocturne deveniseră atât de obişnuite încât nu mă mai trezeau de tot. După un timp a început să-mi explice. În visele ei alte forme de viață puteau vorbi, iar ea le înțelegea. Îi povesteau ce se întâmplă cu adevărat pe această planetă, sistemele suferinței invizibile la o scară inimaginabilă. Soluția finală a apetitului uman.

Ziua muncea până la epuizare. O duceam cu maşina la Capitoliu în zilele în care făcea lobby şi o luam seara de acolo, la baza treptelor de la intrarea de sud. Rezultatele de peste zi o mulțumeau de cele mai multe ori. Dar, înainte de culcare, după două pahare de vin roşu şi o repriză de poezie citită potăii salvate, intra din nou în panică.

Ce se va întâmpla după dispariția lor? Când vom rămâne doar noi? Cum se va sfârşi povestea asta?

Nu aveam niciun răspuns. Adormeam lipiți unul de altul, încercând să ne consolăm cum puteam. Şi, o dată la câteva nopți, se trezea țipând iar.

Dar a luptat până la sfârşit. Era născută pentru aşa ceva. Într-o după-amiază am privit-o cum stă în fața oglinzii din baie, pregătindu-se de război: rimel, gel de păr, luciu de buze. Ajutase la redactarea unui proiect de lege privind protecția drepturilor animalelor pe care voia să-l promoveze în partea de nord a Vestului Mijlociu. Asta însemna să

apeleze la reacția emoțională a legiuitorilor de ambele sexe față de animale din zece state.

Fără prizonieri. Ne-am înțeles?

Campania trebuia să înceapă în seara aceea, pe teren propriu, în aripa de sud a Capitoliului din Wisconsin. Aly murmura un cântec în timp ce se făcea frumoasă: Cucul e-o pasăre fainã, pentru el cântul n-are o tainã. Iar când s-apucă să cânte, vara e sigur pe venite. Proiectul de lege pe care-l susținea venea cu câteva decenii prea devreme. Nu avea absolut nicio şansă să fie aprobat, iar soția mea ştia asta. Dar ea se angaja într-un joc de uzură – un joc pe care era dispusă să-l joace cât mai avea de trăit.

A ieşit din baie radioasă. M-a privit cu falsă pudoare. Hei! Tu eşti tipul care m-a făcut să mă bâlbâi din nou, ca în copilărie! Pentru asta m-a răsplătit cu o atingere într-un loc sensibil.

Avea nevoie de maşină pentru recepția care urma. Pentru asta merita să înfrunte bătaia de cap de a găsi loc de parcare în centrul oraşului. Am condus-o până la maşină. Cu o mână pe portieră, s-a aplecat şi a arătat spre cer, cu un aer teatral. Asta e! La atac, îngeri răzbunători! M-a sărutat, muşcându-mi uşor buza. Apoi a plecat spre Capitoliu. Am mai văzut-o o singură dată pe această planetă, doar ca să identific cadavrul.

Traficul pietonal se înțesa. Oamenii începeau să-l observe pe Robin. Câteva femei au venit mai aproape de el ca să se asigure că nu e pe moarte. Bărbații treceau fără să se

oprească. O doamnă căruntă, care semăna cu mama lui Aly, cu o coafură savantă şi îmbrăcată într-un taior negru, se apropie în grabă de el gata să sune la urgenţă. Am dat să intervin, dar Robin reuşi s-o liniştească. Doamna scoase din poşetă o mână de bancnote şi încercă să i le dea. Băiatul îmi aruncă o privire rugătoare, dar ştia regulile. Autorizaţia pentru protest interzicea strângerea de fonduri.

A reuşit să împartă câţiva fluturaşi, mai ales unor oameni cu gândul în altă parte, care nu aveau chef să le citească. Cei mai mulţi dintre fluturaşi nu ajungeau mai departe de coşurile de gunoi din colţurile parcului. M-am gândit că experienţa lui cu democraţia participativă ar putea dura cam o oră, urmată de un raport oral foarte scurt la şcoală, a doua zi. Dar un fel de combinaţie între o cauză sfântă şi şedinţele de neurofeedback făceau din băiatul meu un fel de buldog Zen. Rămânea pe poziţie, apelând la un repertoriu de texte glumeţe cu care acosta oamenii pe platoul de beton şi piatră de talie.

Eu şedeam pe o bancă fără spătar, cu laptopul pe genunchi, încercând o simulare a atmosferelor care ar putea să apară pe un Super Pământ descoperit peste 30 de ani-lumină. Mi s-a făcut foame înaintea lui Robin. M-am dus la el şi i-am întins termosul cu suc rece şi cutia cu prânzul pe care îl pregătise pentru amândoi cu o seară în urmă. Înfulecă o jumătate din sandviciul cu humus şi avocado, apoi îmi ordonă să mă întorc la postul de observaţie, agitând pancarta ca să recupereze minutele pierdute.

După prânz timpul trecu mai încet, ca într-un experiment de gândire à la Einstein. Mi-am echilibrat laptopul pe genunchi, cu telefonul conectat la el, şi m-am prefăcut că

lucrez în timp ce trăgeam cu ochiul la activistul meu în devenire.

Mesajele curgeau unul după altul, majoritatea fără să mă implice personal. Studenților chinezi, care urmau cursurile postuniversitare, li se revocaseră vizele. Chiar şi lui Jinjing, asistenta mea şi vajnică susținătoare a echipei Packers, care ştia mai multe despre țara asta decât mine: alte victime colaterale ale războiului pe două fronturi dus de preşedinte împotriva puterilor străine şi a elitelor ştiințifice care le susțineau. După toate aparențele, Dumnezeu crease viață pe o singură planetă şi numai o singură țară din specia dominantă pe această planetă avea dreptul să o conducă. Departamentul anunța o şedință de urgență în după-amiaza aceea.

Când am ridicat privirea ca să verific dacă Robin mai era acolo, l-am văzut cum vorbeşte cu un negru cu părul cărunt, îmbrăcat într-un costum gri, elegant. Fiul meu agita pancarta pictată de mână şi-i înşira mai multe statistici. Omul asculta, bănuitor. Apoi începu să-l ia la întrebări.

Am închis laptopul şi m-am apropiat.

— Totu-i în regulă?

Omul se întoarse şi mă măsură din priviri.

— E fiul dumneavoastră?

— Scuzați-mă. Vă deranjează ce face?

— Mă deranjează ce faceți dumneavoastră, răspunse direct omul cu voce de stentor. Dumneavoastră l-ați pus să facă

asta? De ce nu e la şcoală? Aşa vreți să manipulați persoane necunoscute? Ce încercați să faceți?

Ăsta e protestul meu, interveni Robin. V-am spus deja. Tata nu are nicio legătură cu el.

— L-ați lăsat aici, nesupravegheat.

— Nici pomeneală de aşa ceva. Stăteam exact acolo.

Omul se întoarse spre Robin.

— De ce nu mi-ai spus?

Tot ce-am făcut este legal. Eu nu încerc decât să-i conving pe oameni să creadă adevărul.

Omul se întoarse din nou spre mine. Şi arătă spre pancartă.

— AJUTAȚI-MĂ, SUNT PE MOARTE. Nu credeți că ați greşit lăsând un copil să stea singur într-un loc public, cu o pancartă...

— O clipă, am zis eu ducând mâinile, care îmi tremurau, la spate, şi fără să-mi amintesc ultima oară când întrerupsesem pe cineva. Cine sunteți dumneavoastră ca să-mi spuneți cum să-mi cresc copilul?

— Conduc echipa minorităților din cadrul organului legislativ şi sunt tatăl a patru copii, toți cu o carieră de succes. Ce anume îl învățați pe acest băiat – să stea singur aici, cu pancarta asta? Ar trebui să-l integrați în grupurile existente. Ar putea să dea o mână de ajutor, să-i organizeze pe alți copii. Să scrie scrisori. Să lucreze la proiecte clare, utile.

Omul mă privi în ochi şi clătină din cap.

— Ar trebui să vă reclam pentru rele tratamente, adăugă el.

Se întoarse, urcă treptele şi dispăru în clădirea guvernamentală. Am vrut să strig după el: Ce vreți să spuneți cu „patru copii, toți cu o carieră de succes”?

M-am uitat la Robin. Mototolea un colț al pancartei. Prima lui înfrângere legislativă absolută, când propunerea lui nici măcar nu ajunsese proiect de lege.

Ți-am zis să nu vii aici, strigă el. Ştiam ce să-i spun.

— Robin. Ai stat destul aici. Hai acasă.

Nu ridică privirea. Nici măcar nu clătină din cap. Rămân aici. Vin mâine.

— Robin. Trebuie să ajung la o şedință. Trebuie să plecăm acum.

În ochi îi apăru ura față de semeni, la fel de clară ca şi cuvintele de pe placardă. Creierul lui se chinuia să ridice şi să coboare tonurile, să mişte punctele de colo colo, să le mărească şi să le micşoreze în teatrul din mintea lui. Se gârbovi şi îmi întoarse spatele. Gata să o ia la fugă sau să urle sau să-şi trântească pancarta de pământ. Când vorbi din nou, vocea îi era mică, pierdută.

Mami cum făcea? În fiecare zi. Ani la rând.

Nu puteam găsi planeta Isola. O căutam în lung şi-n lat, de mulți ani. Fiul meu veni lângă mine, observând cât de derutat sunt.

— Ar trebui să fie pe aici. Toate datele zic aşa.

Robin nu mai punea de mult preț pe date. Îşi pierdea credința în alte planete.

Paradoxal, o puteam vedea de la mare distanță. Fotometria de tranzit, viteza radială şi microlentila gravitațională indicau toate aceeaşi locație. Îi ştiam masa şi raza. Îi calculaserăm rotațiile în jurul axei sale şi în jurul altei planete până la cea mai mică marjă de eroare. Dar când eu şi fiul meu ne apropiam la câteva mii de kilometri, Isola dispărea. Spațiul în care ar fi trebuit să fie era pur şi simplu gol, în toate direcțiile.

Robin mă căină văzând că nu înțeleg ceea ce e evident. Se ascund, tati. Ființele de pe Isola ne intră în minte şi se camuflează acolo.

— Poftim? Cum aşa?

Există de miliarde ani. Răstimp în care au învățat câte ceva.

Era obosit, iritat de faptul că nu reuşeam să înțeleg. Cât de probabil era ca un contact să se sfârşească bine? Întreaga istorie a umanității avea un singur răspuns.

De aceea este tăcut universul, tati. Toți se ascund. Cei deştepți în primul rând.

— Dar am înregistrat un progres real, insistă Martin Currier. Nu poți nega asta. Mai mult decât ne aşteptam.

Luam prânzul într-un separeu dintr-un mic local chinezesc aproape abandonat din cauza crizei vizelor studenților asiatici. Tot campusul – tot corpul profesoral – fierbea. Studenții străini ale căror vize nu fuseseră retrase stăteau ascunşi în cămine. Sesiunea de vară, aglomerată, cosmopolitană, se reducea la câțiva studenți albi, care se aflau în siguranță.

Currier îşi ridică bărbia de parcă ar fi vrut să-şi întărească argumentul.

— Nimeni nu ți-a promis vindecare totală.

Îmi venea să-i trag una peste ceaşca de cafea, chiar când o ducea la gură.

— Nu vrea să se dea jos din pat. Trebuie să-l amenințca să se scoale şi să se îmbrace. Nu vrea să iasă din casă. Vrea să se culce din nou, imediat după ce luăm prânzul. Slavă Domnului că e în vacanța de vară, altfel directoarea ar sta iar pe capul meu.

— De când e aşa?

— De zile întregi.

Currier îşi duse o găluşcă la gură cu beţişoarele şi începu să o mestece. Un boț de gluten şi mândrie, insolubil în ceai, i se opri în mărul lui Adam.

— Poate e momentul să te gândeşti la o doză foarte mică de antidepresiv, sugeră el.

M-am simțit ca un animal hăituit, reacție care nu îi scăpă lui Currier.

— Opt milioane de copii din țara asta iau medicamente psihoactive. Nu sunt ideale, dar pot avea efecte benefice.

— Dacă opt milioane de copii iau medicamente psihoactive, ceva nu este în regulă.

Profesorul, cercetătorul emerit, ridică din umeri. Îngăduință sau obiecție – nu mi-am dat seama. Am căutat o explicație.

— Poate că Robin s-a... ştiu şi eu... obişnuit cu şedințele? Poate că efectele durează mai puțin acum?

— Nu cred. La majoritatea subiecților observăm o ameliorare care durează săptămâni întregi după fiecare ciclu de şedințe.

— Atunci de ce la el e invers?

Currier ridică privirea spre ecranul televizorului de pe peretele din față. În temperaturile record, sute de bacterii letale împânzeau coasta Floridei. Preşedintele le declara reporterilor: Poate că e ceva absolut firesc. Poate că nu e. Oamenii spun că...

— Poate că reacțiile lui sunt absolut logice.

— Cum adică? am întrebat eu, simțind cum mi se ridică părul de pe ceafă.

La el, încruntătura şi zâmbetul semănau perfect.

— Clinicienii şi teoreticienii rareori cad de acord asupra definiției sănătății mintale. Este capacitatea de a funcționa productiv în condiții precare? Sau ține mai degrabă de o reacție pe măsură? Optimismul, veselia constantă s-ar putea să nu fie cea mai sănătoasă reacție la..., zise el şi arătă spre televizor.

În clipa aceea îmi veni un gând insuportabil: poate că ultimele luni de tratament îi făceau mai mult rău lui Robbie. În fața unei lumi care mergea anapoda, mai multă empatie însemna mai multă suferință. Întrebarea nu era de ce Robin revenea la comportamentul inițial. Întrebarea era de ce noi, ceilalți, ne păstram optimismul atât de inconştient.

Currier ridică degetul arătător.

— Are rezultate mult mai bune la autocontrol şi mobilitate spirituală. Gestionează mult mai bine incertitudinea față de cum o făcea la început. Sigur: încă mai are accese de furie. Încă mai este deprimat. Dar, Theo, sincer vorbind, în ziua de azi aş fi îngrijorat dacă nu ar reacționa în niciun fel.

Am terminat de mâncat. Martin se împotrivi cu o jumătate de gură ofertei mele de a achita nota de plată. Am traversat din nou campusul. Făcusem greşeala să ies fără ochelari de soare. Eram încă în iunie, dar simțeam că nu pot să respir. Currier gâfâia şi el. Purta o mască chirurgicală.

— Scuze. Ştiu că arăt ca un caraghios. Dar am mai multe alergii decât degetele de la o mână.

Măcar nu eram în sudul Californiei, unde săptămâni la rând de Cod Roşu instituit în urma incendiilor de vegetație țineau în casă milioane de oameni.

Protecția oferită de neurofeedbackul decodat părea că e pe sfârşite. O vreme îi asigurase lui Robin o stare de bine iar pe mine mă scutise să îmi droghez fiul. Acum până şi Currier îmi sugera să o fac. O conflagrație cât de mică la şcoală şi alegerea nu mai era a mea.

— Mă tot întreabă cum de-a reuşit Aly să poarte o luptă fără sorți de izbândă atâția ani şi fără să se dea bătută.

Sub mască, expresia lui Currier era indescifrabilă. Am insistat, cu disperare:

— Şi eu mă întreb acelaşi lucru. Şi ea se înfuria. Şi ea era deprimată. Mult.

N-am vrut să-i pomenesc vechiului ei amic ornitolog despre coşmarurile nopții.

— Dar mergea înainte.

I-am auzit zâmbetul, chiar şi sub mască.

— Între corpul şi creierul mamei lui era o armonie perfectă, spuse el.

Ne-am oprit pe University Avenue, lângă Centrul de Inovație, unde drumurile noastre s-au despărțit. M-am pregătit sufleteşte pentru o nouă sugestie privind tratamentul experimental cu un cocktail pentru creierul lui Robin. Currier însă îşi scoase masca, din nou cu o expresie pe care nu am putut să o decodez.

— I-am putea afla secretul. Chiar Robin ni l-ar putea spune.

— Despre ce naiba vorbeşti?

— Am materialul cu ea.

Valuri de furie mă asaltară din toate direcțiile, niciunul care să îmi fie de folos.

— Poftim? Ai păstrat înregistrările cu noi?

— Una dintre ele.

Ştiam fără să întreb. Renunțase la materialul meu cu admirația şi suferința şi la partea ei cu vigilența. Şi păstrase partea ei cu extazul.

— Vrei să spui că l-ai putea confrunta pe Robin cu scanarea creierului lui Aly?

Currier lăsă ochii jos, gândindu-se la cum să răspundă uimirii mele.

— Fiul tău ar putea învăța cum să se transpună într-o stare emoțională generată de mama lui. Asta l-ar motiva. Şi ar putea răspunde la întrebarea lui.

Aveam senzația că roata lui Plutchik se învârtea în jurul meu cu toate culorile ei. Împunsăturile interesului portocaliu făceau loc zgârieturilor provocate de teama verde. Trecutul se rotea la fel de permeabil şi de ambiguu ca şi viitorul. Născoceam amândoi povestea vieții în acest loc la fel cum născoceam şi eu poveştile despre viața extraterestră ca să i le spun înainte de culcare fiului meu, încă fermecat de ele.

Am privit ambele diagonale lungi ale intersecției trotuarelor: niciun student asiatic la vedere. Ceva evident îmi scăpase în

mai bine de treizeci de ani de lectură şi două mii de cărți SF: nu exista un loc mai ciudat decât cel de aici.

Întrebarea îl făcu să se dea jos din pat. Mă privi cu fața ca o puzderie de stele. Au creierul lui mami? Mami face parte din experiment?

Am răspuns cu toată rezerva de care e în stare un adult, dar fără folos. Aproape că sări pe mine.

— Ce Dumnezeu, tati! De ce nu mi-ai pus până acum?

Îmi luă fața în palme şi mă puse să jur solemn că nu mint. De parcă am fi dat amândoi peste un videoclip despre a cărui existență habar nu aveam, înregistrarea unei zile pierdute pentru totdeauna. Apoi se linişti, semn că totul era în regulă, indiferent de rezultat. Întoarse capul ca să privească pe fereastra camerei lui ploaia de vară. În ochi i se citea o hotărâre calmă, o resemnare față de tot ce avea să-i ofere existența. De aici încolo nu se va mai lăsa copleşit.

Măsuram foaierul laboratorului cu paşi mari când ieşi după prima şedință. Care durase nouăzeci de minute. Puncte colorate, tonuri muzicale şi alt feedback îl ajutaseră să găsească şi să desluşească felul în care funcționa creierul mamei lui. Am zâmbit, afişând un calm pe care nu îl aveam. Robin sigur bănuia că de-abia aşteptam să-mi povestească, orice.

Ginny l-a adus din sala de testare. Îl ținea cu brațul pe după umeri, în timp ce Robin întindea mâna ca să o prindă de

mâneca halatului. Ginny arăta la fel de relaxată pe cât încercam eu să fiu. Se aplecă spre el şi-l întrebă:

— Totul e în regulă, mintosule? Vrei să te odihneşti puțin în cabinet la mine?

Lui Robin îi plăcea mult să stea la biroul lui Ginny şi să se uite peste colecția de benzi desenate. De obicei nu aştepta să fie invitat de două ori. Acum însă, clătină din cap. Totul e în regulă. Apoi, aşa cum îi amintea maică-sa de un milion de ori, adăugă: Mulțumesc.

Timp de o oră şi jumătate încercase să se orienteze prin sistemul limbic al lui Aly. De fiecare dată când ridicase sau coborâse tonurile sau îndreptase simboluri spre țintele de pe ecran, gustase din fericirea pe care o simțise Alyssa cândva, cu ani în urmă – un experiment la care participaserăm amândoi mai mult în glumă, într-o zi obişnuită, ca oricare alta. În mintea lui, dacă nu şi altfel, Robin vorbea cu mama lui din nou. Iar eu voiam să ştiu ce spune ea.

Mă văzu imediat. Fața i se lumină de entuziasm şi şovăială. Mi-am dat seama cât de mult voia să-mi povestească unde fusese cu câteva clipe în urmă. Dar pentru acea planetă nu găsea cuvinte.

Dădu drumul mânecii lui Ginny şi se strecură de sub brațul ei. Zâmbetul profesional al tehnicienei se prefăcu în dezamăgire. Robin se apropie de mine cu un alt mers. Păşea mai evaziv, mai temător. Când ajunse la trei metri de mine, clătină din cap. Apoi, în dreptul meu, mă înşfăcă de braț şi-şi lipi urechea de pieptul meu.

— A fost bine? am întrebat, rostind silabele anemic.

A fost ea, tati.

M-am înroşit până în vârful degetelor de la picioare. Mi-am dat seama, prea târziu, cum putea reacționa o imaginație hiperactivă ca a lui Robin la un test atât de personal.

— Te-ai simțit... altfel?

Clătină din cap, nu la întrebarea mea, ci la cum încercam să-mi ascund emoțiile. Am făcut o nouă programare pentru următoarea săptămână. Am vorbit puțin cu Ginny şi cu doi cercetători înscrişi la studii postdoctorale, în tot acest timp având coşmarul meu clasic când țin o prelegere în fața studenților şi descopăr prea târziu că am pielea verde. Robin mă bătu uşor pe spate şi mă împinse spre hol, departe de incubatorul emoțional, afară, în lume.

Am mers până în parcare. L-am asaltat cu întrebări, despre orice, mai puțin despre ceea ce adultul din mine nu voia să întrebe. Răspundea monosilabic, mai degrabă cu gândul în altă parte decât agitat. Deveni comunicativ de-abia când am lipit cartela de automat şi bariera se ridică.

Tati? Mai ții minte prima noapte la cabană, în munți? Când ne-am uitat prin telescop?

— Sigur. Foarte bine.

Aşa a fost.

Îşi ridică mâinile în față şi-şi desfăcu degetele. O amintire îl uimea peste măsură, întunericul sau stelele.

Am întors maşina pe aleea campusului şi am pornit spre casă, cu ochii pe drum. Apoi, cu o voce aproape de

nerecunoscut, extraterestrul de lângă mine spuse: Soția ta te iubeşte. Cred că ştii asta, da?

L-am urmărit cu atenție, ca să văd dacă e vreo diferență. Poate mă pregăteam pentru ceva, ştiind trăirile cărei persoane învăța să le imite. Dar nu-i trebuiră decât două şedințe pentru ca norul negru în care se afundase după experiența dezastruoasă de la Capitoliu să se transforme într-unul cirrus, plin de cristale de gheață.

Într-o sâmbătă din luna iunie m-am dus să-l scol, era spre amiază. Şocul trezirii şi razele soarelui l-au descumpănit. Apoi se ridică de pe pernă, zâmbi larg şi se alintă:

Tati! Azi mergem la laborator?

— Da.

Ura! strigă el, cu o voce pițigăiată, caraghioasă. Te întreb fiindcă aş putea să mă folosesc de asta.

— Ce zici de o plimbare cu barca mai pe seară?

Vorbeşti serios? Pe lac?

— Nu, în curtea din spate.

Scoase un mârâit din fundul gâtului şi-şi dezveli dinții spre mine.

Ai noroc că nu sunt carnivor.

Îşi alese hainele gânditor. A, cămaşa asta. Uitasem de ea. Ce frumoasă e! Cum se face că n-am purtat-o niciodată? Ieşi din camera de zi îmbrăcat doar pe jumătate. Mai ții minte şosetele alea pufoase, de la mami, cu degetele separate şi cu gheare? Unde or fi?

Întrebarea mă făcu să tresar. Mă obişnuisem atât de mult cu vechiul lui creier, încât eram sigur că vine furtuna.

— Hai, Robbie. N-au cum să-ți mai vină. Le-ai primit de mult.

Ştiu. Fraaate... eram doar curios. Or mai fi prin casă? Sau le poartă vreun copil care se crede pe jumătate urs?

— Ce-ți veni să întrebi de ele?

Ridică din umeri, dar nu evaziv. Mami. Gânduri sinistre începură să îmi dea târcoale. Dar până să-i cer explicații, Robin mă întrebă:

Ce avem la micul-dejun? Mor de foame!

Mâncă tot ce i-am pus în față. Voia să ştie de ce fulgii de ovăz aveau alt gust (nu aveau) şi de ce sucul de portocale era atât de aromat (nu era). Rămase la masă şi după ce am strâns vasele, fredonând o melodie pe care nu o recunoşteam. Curiozitatea nestăpânită legată de sursa extazului înregistrat al lui Aly din acea zi de demult mă copleşi din nou. Fiul meu – fiul ei – o întrezărise, dar nu îmi putea spune.

L-am dus la laboratorul neuro pentru o nouă familiarizare cu felul în care funcționa creierul mamei lui. Ginny l-a preluat imediat, doar erau prieteni la cataramă. L-am

urmărit câteva minute în timp ce muta formele pe ecran prin telechinezie. Apoi am ieşit pe hol şi am intrat în biroul lui Currier.

— Theo! Ce plăcere!

După voce, probabil că prin „plăcere” voia să spună cu totul altceva. Fiecare silabă rostită de omul ăsta mă irita la culme. Mi se făcea greaţă de atâta empatie.

— Cum se mai comportă băiatul? întrebă el.

M-am hotărât să adopt un optimism rezervat. Martin mă ascultă fără să-i citesc nimic pe faţă.

— Probabil că se autosugestionează mult.

Bineînţeles că Robin se autosugestiona. Şi eu mă autosugestionam. Era foarte posibil să-mi imaginez că vedeam unele schimbări la el. Dar neurologia ştia că până şi imaginaţia ne putea schimba celulele.

— Şedinţa asta aduce ceva nou? Schimbări în feedbackul inteligenţei artificiale? Înregistrarea Alyssei acoperea mai multe regiuni neuronale?

— Nou? spuse Currier şi ridică din umeri, străduindu-se să zâmbească. Sigur. Am mărit rezoluţia scanării. Inteligenţa artificială adună în continuare informaţii despre Robin şi devine tot mai eficientă pe măsură ce Robin interacţionează cu ea. Da, de data asta folosim o parte mai veche din punct de vedere evolutiv a creierului Alyssei decât părţile cu care am lucrat în şedinţa precedentă.

— Cu alte cuvinte... nimic nu este la fel.

Am pus întrebarea pentru care venisem la el. Mai puțin ce voiam să ştiu în primul rând. Şi eram aproape sigur că Martin nu îmi va putea spune ce refuzase să îmi spună şi Aly.

Pe urmă m-am gândit: poate că ar face-o. Ideea parcă se agăța de pielea mea îmbibată de transpirație. Poate că Robbie nu era primul care era expus înregistrării lui Aly. Dar mă temeam că, punându-i întrebarea, m-ar lua de nebun. Sau mai degrabă mă temeam de răspuns.

Robbie chiar se distră umflând barca. De obicei călca pompa de picior vreo două minute, fără tragere de inimă, apoi se lăsa păgubaş. În ziua aceea însă, nici măcar nu-mi ceru ajutorul. Fleşcăitura de PVC se transformă în barcă fără vreun reproş din partea fiului meu.

Ne-am oprit în dreptul unei pancarte care specifica în spaniolă, chineză şi hmong limitele între care se putea pescui. Robin alunecă de pe mal în timp ce încerca să se urce în barcă. Se văită, văzând cum se afundă în mâl şi apa lacului îi ajunge până la genunchi. Dar, în clipa în care reuşi să se urce, îşi privi picioarele, nedumerit. Hm. Ce ciudat. Să mă sperii atât de mult de apă.

Am început să vâslim în chestia aia cu fundul plat, ajungând cu chiu, cu vai la vreo sută de metri de mal. Robin privea înapoi în timp ce dădea la vâslă. Ştiam prea bine ce caută. Păsări: ființele care o feriseră pe mama lui de demonii care o chinuiau. Mereu fusese atras de ele. Acum însă atracția se transformase în dragoste profundă, în timp ce cunoştea tot mai bine creierul Alyssei.

O formă cenuşie, lucioasă trecu razant pe lângă prova noastră. Robin îmi făcu semn să nu mai vâslesc. După mai multe zile, în vocea fiului meu îşi făcură loc primele semne de disperare. Ce e, tati? Ce e? N-am văzut-o bine!

Era o pasăre din partea locului, atât de răspândită încât până şi eu îi ştiam numele.

— Cred că e o junco.

Cu ochii negri sau cărămizii? Se întoarse spre mine, sigur că îl puteam lămuri. Eu însă nu eram în stare. Mama lui vorbi, aproape de urechea mea: Măcăleandrul e pasărea mea preferată.

Dădu la vâslă de câteva ori, cea mai lentă formă de transport din istoria omenirii. Mai spre mijlocul lacului, unde apa era mai adâncă, ridică vâsla. Continui tu, tati? Eu sunt cam preocupat.

M-am conformat, de la prora, vâslind când într-o parte, când în cealaltă, ca să nu ne învârtim în loc. Un fluture mai frumos decât orice vitraliu se aşează pe antebraţul pufos al lui Robin, sprijinit de marginea bărcii. Robin îşi ţinu răsuflarea, lăsându-şi musafirul să ezite, să zboare şi să se aşeze din nou pe el, de data aceasta pe faţa lui. Merse pe ochii lui închişi şi-şi luă zborul.

Robbie se lăsă pe spate pe marginea bărcii şi privi admirativ cerul. Ochii lui căutară miile de puncte luminoase din noaptea petrecută în Munţii Great Smoky, toate acolo sus, dar şterse de lumina zilei. Noi doi pluteam pe sub stele invizibile, traversând lacul liniştit într-o barcă pneumatică.

Crezusem că vom fi singuri. Dar cu cât îl priveam pe Robin, cu atât mai mult îi împărtăşeam entuziasmul. Ființe zburătoare, acvatice, ființe ce patinau pe suprafața lacului. Copaci care îşi aplecau ramurile peste mal şi hrăneau apa cu ploi de țesut viu. Sporovăială din toate direcțiile, ca o piesă de avangardă pentru un cor de radiouri, fiecare pe alt post. Şi o viață enormă la prova bărcii, adică eu sau poate că nu. Când a vorbit, am tresărit atât de tare, încât mai să răstorn barca.

Tu mai ții minte ziua aia, nu, Theo?

Mă scosese din ale mele.

— Care zi, Robbie?

Când v-ați înregistrat sentimentele...

Mi-o aminteam cu o precizie stranie. Cum eu şi Aly am fost cuprinşi de o dorință nebună unul față de celălalt. Cum ne-am încuiat în dormitor. Cum nu a vrut să-mi spună sursa extazului ei. Cum strigase prin uşa închisă ca să-şi asigure fiul că toată lumea e OK.

Erați ciudați amândoi. Vă purtați ciudat.

Nu înțelegeam cum de îşi amintea. Era atât de mic şi nimic din acea după-amiază nu fusese atât de neobişnuit încât să-l impresioneze cu ceva.

De parcă ați fi avut un mare secret.

În clipa aceea soția mea şopti: Îți aminteşti secretul, Theo, da?

Am dat din vâslă ca să nu ne învârtim şi am încercat să îmi controlez respirația.

— Robbie, de ce-ai crezut asta?

Nu răspunse. Alyssa continuă să mă tachineze: Bineînțeles că-şi aminteşte. Părinții lui se purtau ciudat.

— Dr. Currier a zis ceva despre ziua aceea? Te-a întrebat despre ea?

Robbie se răsuci pe burtă, clătinând barca. Apoi privi lung spre malul îndepărtat, încercând să vadă în trecut. Mami avea un tatuaj?

Nu avea cum să ştie asta. Dar nici nu am îndrăznit să-l întreb de unde ştie. Aly îşi făcuse tatuajul înainte de a ne cunoaşte. Simțea nevoia unui stimulent psihic care să o ajute să treacă peste un prim an dezastruos la Drept. Ca să contracareze această lovitură demoralizatoare, îi venise ideea unui tatuaj, cel mai neînsemnat dintre păcatele tinereții. Patru petale zimțuite, în jurul unor stamine şi antere minuscule, desenate cu cerneală, în piele.

— Era un fel de floricică. Planta cu numele ei.

Alyssum dulce.

— Exact.

Dar s-a întâmplat ceva cu el?

— Nu i-a plăcut cum a ieşit. Cineva i-a spus că seamănă cu o față zâmbitoare diformă. Aşa că l-a rugat pe cel care i-a făcut tatuajul să-l schimbe într-o albină.

Şi albina a ieşit la fel de caraghioasă.

Mă provoca.

— Exact. Dar maică-ta a lăsat-o aşa. Nu voia să se aleagă cu un cal caraghios, tatuat pe tot corpul.

Stătea întors spre apă. Nu zâmbea.

— Robbie, de ce întrebi?

Omoplații îi ieşeau prin tricou ca nişte aripi amputate. Tati. La ce crezi că se gândea în ziua aceea? E atât de ciudat. E... ca şi cum aş merge printr-o pădure veche de un milion de ani.

Îmi venea să-l implor. Să-mi spună măcar un cuvânt – un singur lucru, cât de mic, care îi supraviețuise. Pierdusem esența ei, cum era ea. Iar Robbie nu-mi putea spune. Sau nu voia.

Îşi rezemă bărbia de marginea bărcii şi privi în lac. Suprafața apei, tulburată de vâslă, era oceanul altei lumi, una dintr-o poveste pe care o citisem când nu eram mai mare decât el. Căuta miile de peşti pe care apa de un verde-închis îi ascundea de ochii celor care inspirau aer.

Cum e oceanul, tati?

Cum era oceanul? Nu îi puteam spune. Marea era prea mare, iar găleata mea era prea mică. Şi era şi găurită. I-am atins gamba cu mâna. Părea cel mai bun răspuns la îndemână.

Ştiai că recifele de corali vor dispărea peste şase ani?

Avea vocea blândă şi o figură tristă. Cel mai spectaculos dintre parteneriatele lumii se sfârşea, iar el nu avea să-l vadă niciodată. Ridică ochii spre mine, cu duhul lui Aly implantat în creier. Noi ce putem face ca să nu se întâmple asta?

Prima dată când a murit Tedia, o cometă a rupt o treime din planetă şi a transformat-o într-o lună. Nimic nu a supravieţuit pe Tedia.

După zeci de milioane de ani, atmosfera a revenit, apa a început să curgă din nou şi viaţa a apărut a doua oară. Celulele au învăţat acel truc simbiotic al combinării. Fiinţe mari s-au răspândit din nou în fiecare nişă a planetei. Apoi o explozie de raze gamma din depărtare a dizolvat scutul de ozon al Tediei, iar radiaţiile ultraviolete au ucis aproape totul.

Particele de viaţă au supravieţuit în oceanele cele mai adânci, aşa că de data aceasta vieţii i-a venit mai uşor să se întoarcă. Păduri ingenioase au răsărit din nou pe toate continentele. După o sută de milioane de ani, tocmai când o specie de cetacee începea să facă unelte şi opere de artă, un sistem stelar din vecinătate a creat o supernovă, şi astfel Tedia a luat-o de la început.

Problema era că planeta se afla prea aproape de centrul galactic, şi astfel expusă calamităţilor de pe alte stele. Extincţia nu era niciodată prea departe. Existau însă şi perioade de graţie între dezastre. După patruzeci de resetări, calmul dura îndeajuns pentru ca o civilizaţie să prindă rădăcini. Oameni-urşi inteligenţi construiau sate şi

stăpâneau tainele agriculturii. Utilizau aburul, electricitatea, se instruiau şi construiau maşinării simple. Dar când arheologii lor descopereau cât de des se sfârşeşte lumea lor, iar astronomii înțelegeau care e cauza, societatea se destrăma şi se autodistrugea, cu milenii înainte de apariția următoarei supernove.

Şi asta s-a tot întâmplat.

Dar hai să vedem şi noi, zise fiul meu. Doar să aruncăm o privire.

Până să sosim noi, planeta murise şi înviase de o mie şi una de ori. Soarele ei era aproape stins şi curând avea să explodeze, copleşind întreaga lume. Viața însă mergea înainte, recrea tot ce dispăruse. Atât ştia să facă. Altceva nu putea.

Am descoperit ființe sus, pe munții tineri, zimțuiți, ai Tediei. Erau tubulare şi rămuroase şi rămâneau nemişcate atât de mult încât le luam drept plante. Dar ne-au salutat, transmițându-ne direct în minte cuvintele Bine ați venit.

I-au sondat mintea fiului meu. Simțeam cum îi transferă gândurile lor. Vrei să ştii dacă trebuie să ne previi.

Fiul meu înspăimântat a înclinat din cap.

Vrei să fim pregătite. Dar nu vrei să ne întristezi.

Fiul meu a înclinat iar din cap. Plângea acum.

Nu vă faceți griji, ne-au spus ființele tubulare, sortite pieirii. „Nesfârşit” are două înțelesuri. În cazul nostru se aplică cel mai cu folos.

Inundațiile de vară din vecinătatea golfului Mexic au contaminat apa potabilă a treizeci de milioane de oameni, infectând Sudul cu hepatită şi salmonella. Stresul provocat de caniculă pe Marile Câmpii şi în Vest ucidea persoane în vârstă. San Bernardino căzu victimă incendiilor de vegetație, ca şi, mai târziu, Carson City. Din cauza unei aşa-zise Teorii X, milițiile înarmate patrulau străzile oraşelor din statele de pe Marile Câmpii în căutarea unor invadatori străini nespecificați. Între timp, o nouă ciupercă afecta producția de grâu de pe tot Platoul Huangtu din China. Spre sfârşitul lunii iulie, o manifestație a mişcării True America, organizată în Dallas, căpătă accente rasiste, degenerând într-o bătaie generală.

Preşedintele declară o nouă stare de urgență națională. Mobiliză Garda Națională din şase state şi trimise trupe la graniță ca să combată imigrația ilegală:

CEA MAI MARE AMENINȚARE LA ADRESA SECURITĂȚII FIECĂRUI AMERICAN!

Vremea instabilă din Sud-Est favoriză răspândirea căpuşei Amblyomma americanum. Robbie nu mai putea de bucurie. Mă rugă să-i citesc tot ce găseam despre asta. S-ar putea să nu fie chiar atât de rău, tati. Poate chiar ne salvează.

În ultima vreme spunea nişte lucruri ciudate. Nu-i atrăgeam atenția tot timpul. Acum însă am făcut-o.

— Robbie! Cum poți să spui aşa ceva?!

Serios. Infecția dă alergie la consumul de carne. Ar fi nemaipomenit ca lumea să nu mai consume carne. Am digera mâncarea mult mai uşor!

Cuvintele lui mă puseră în gardă. Aş fi vrut ca Aly să intervină în vreun fel sau altul. Dar asta era problema: deja intervenea.

Se antrenă şi a patra oară după înregistrarea reacțiilor mamei lui la extaz. Apoi a cincea. Fiecare şedință îl contraria şi mai mult, în bine. Vorbea tot mai puțin, dar privea şi asculta mai mult. Desena în carnetul lui cu viteza unei plante în creştere.

După cină veni în birou, unde scriam un program. Ieri m-am purtat mai bine decât azi?

— Cum adică?

Ieri m-am simțit de parcă nimic nu mă putea atinge. Azi? Aaaah!

Scoase răcnetul furiei neputincioase pe care-l scotea maică-sa mereu când se confrunta cu birocrația absurdă. Dar chiar în clipa în care îşi înfigea ghearele în mine şi mă zgâlțâia cu o frustrare căreia nu-i găsea nume, aura lui parcă se desprindea de el. Acum se simțea mai bine în noua lui piele.

Zilele se înseninară. Robin se uita prin microscopul digital ore întregi. Îşi ațintea privirea asupra unor lucruri simple şi desena aproape toată după-amiaza. Cotețele de păsări din spatele casei, peleta unei bufnițe, chiar şi mucegaiul de pe o portocală îl fascinau. Dar tot îl mai încercau vechile temeri

şi accese de furie. Care îl părăseau repede, iar refluxul lăsa fel de fel de minunăţii în bălţile liniştite.

Băiatul care stătea pe treptele Capitoliului şi-şi agita pancarta dispăruse. Ar fi trebuit să răsuflu uşurat. Dar noaptea mergeam la culcare cu ceva ce semăna dureros de mult a jale faţă de copilul meu cândva atât de instabil.

Am făcut un lucru îngrozitor. M-am uitat pe furiş în carnetele lui. De-a lungul mileniilor, milioane de părinţi au făcut lucruri şi mai rele, deşi, de cele mai multe ori, din motive mai onorabile. Nu puteam spune că are nevoie de supraveghere. Nu aveam niciun motiv să trag cu urechea la gândurile lui. Pur şi simplu voiam să ascult dialogul lui supranatural cu Aly.

Se întâmplă în prima zi de august, când mă întrebă dacă poate să doarmă în curte. Îmi place mult acolo, noaptea. Se întâmplă atâtea lucruri. Toate fiinţele vorbesc între ele!

Sunetele se auzeau şi din casă destul de bine: corul brotacilor, greierii care le ţineau isonul, solourile păsărilor de noapte care îi vânau. El însă voia să fie înăuntrul sunetelor. Întrebarea lui mă luă prin surprindere: fiul meu timid mă ruga să-l las să doarmă singur afară. L-am încurajat cu entuziasm. Chiar dacă lumea era în descompunere, curtea noastră din spate încă mai era un loc sigur.

L-am ajutat să ridice cortul.

— Sigur nu vrei să stau cu tine?

L-am întrebat mai mult de formă. În mintea mea deja îmi planificam o seară de lectură pe furiş.

Am aşteptat până când a stins lumina în cort. Carnetele erau pe biroul lui, vârâte între două jumătăți de rocă semiprețioasă. Avea încredere în mine. Ştia că nu îmi stă în fire să-l spionez. Am găsit ultimul lui carnet, pe coperta căruia stătea scris OBSERVAȚII PERSONALE ALE LUI ROBIN BYRNE. L-am răsfoit simțindu-mă vinovat de-abia când am văzut ce conține. Nici un singur cuvânt despre mama lui sau despre mine. Niciun rând despre speranțele sau temerile lui. Întreg carnetul era plin de desene, însemnări, descrieri, întrebări, speculații şi aprecieri – dovezi despre alt fel de viață.

Unde se duc cintezoii când plouă?

Cât merge o căprioară într-un an?

Îşi aminteşte greierul cum să iasă dintr-un labirint?

Dacă o broască ar mânca greierul, ar învăța cum să iasă din labirint mai repede?

Am suflat peste un fluture şi l-am readus la viață.

Pe o pagină aproape goală declara:

Îmi place mult iarba. Creşte de jos în sus, nu invers. Dacă cineva îi mănâncă vârful, planta nu moare. Doar o face să crească mai repede. Absolut genial!!!

Sub această declarație desenase un fir de iarbă cu denumirile părților componente: membrană, nod, guler, mlădiță, inflorescență, mustață, fire inferioare... Le copiase de undeva, iar desenul era al lui. Încercuise un loc de pe fir şi pusese semnul întrebării lângă el: Cum se numeşte pliul din mijloc?

M-am înroşit de două ori de ruşine. Mă uitam pe furiş în carnetele fiului meu. Şi de-abia acum priveam pe îndelete un fir de iarbă. În clipa următoare m-a încercat o senzație mai mult decât bizară: paginile îi fuseseră dictate din mormânt. Am pus carnetul la locul lui. Când intră în casă a doua zi dimineață şi se duse în camera lui, m-am temut că va simți mirosul amprentelor mele pe paginile carnetului.

Ce zici de o aventură? m-a întrebat el şi m-a scos la o plimbare prin cartier. Niciodată nu-l văzusem mergând mai încet sau uitându-se în jur cu atâta interes. Extazul nu era bun. Zelul Alyssei se înmuia în Robin, devenea mai fluid şi mai improvizat. Jumătate dintre speciile lumii erau pe moarte. Dar lumea, îi citeam pe față, va rămâne verde sau poate chiar mai verde. Se împăcase cu toate dezastrele ce aveau să vină, atâta timp cât putea ieşi în aer liber.

Mă surprinse când întrebă un cuplu tânăr care venea din partea opusă: Azi cât de departe mergeți?

Cuplul izbucni în râs. Nu prea departe, răspunse ea.

Nici noi nu mergem departe. Un tur prin cartier şi-atât. Deşi, cine ştie?

Tânăra mă privi lung, felicitându-mă din ochi pentru felul în care îl creşteam. Am negat orice responsabilitate.

După câțiva paşi, Robin mă înşfăcă de cot. Ai auzit? Două ciocănitori pufoase vorbesc între ele.

Am ciulit urechile.

— De unde ştii?

E uşor. „Puful cade câte-un pic." Auzi cum cântecul se pierde încet, la sfârşit?

— Mda. Dar de unde ştii că se pierde?

E şi un ochiul-boului. O-chiul-bo-u-lui!

Voiam să-l apuc de umeri şi să-l scutur bine.

— Robbie. Cine te-a învățat asta?

Mama ştia toate cântecele păsărilor.

Cred că şi-a dat seama că mă speria. Poate că mă dojenea pentru ignoranța mea. Cât îi făcusem curte lui Aly, fusesem un ornitolog foarte conştiincios. Dar, după nuntă, îi lăsasem pe alții să se ocupe de asta.

— Adevărat. Le ştia pe toate. Dar studiase păsările ani la rând.

Eu nu le ştiu pe toate. Le ştiu doar pe cele pe care le ştiu.

— Le studiezi undeva? Online?

N-aş zice că le studiez. Doar le ascult şi-mi plac.

Eu unde fusesem în timp ce le asculta? Pe alte planete.

Am mers mai departe; Robbie asculta, eu mă frământam. Făceam un calcul la capătul căruia nu ştiam cum să ajung. Cât de mult se deosebea de cel care era cu luni în urmă? Întotdeauna desenase, întotdeauna fusese curios, întotdeauna iubise tot ce respira. Dar băiatul de lângă cotul meu drept aparţinea unei specii diferite, nu mai era cel care nu se mai dezlipea de microscopul primit în dar de ziua lui, în cabana închiriată din pădure, cu mai puţin de un an în urmă. Fascinaţia îl făcuse invincibil.

Încă doi paşi şi înlemni. Îmi arătă ceva în faţa noastră, pe trotuar, gesticulând. Umbrele unui arbore Ostrya virginiana din apropiere se jucau alături de lumina nisipoasă a soarelui. Semănau cu picturile japoneze în cerneală, pe hârtie aspră, plutind una peste alta, într-o mişcare fantomatică. Faţa lui Robin se destinse într-o bucurie contagioasă. Dar fericirea lui era diferită de a mea, cum e rândunica faţă de un avion de jucărie. Neliniştea mă cuprinse înaintea lui. Ar fi rămas acolo toată după-amiaza urmărind acele siluete spectrale dacă nu l-aş fi urnit din loc.

La trei străzi de casa noastră am ajuns la părculeţul din cartier. Robin arătă spre un trunchi subţire de copac ce

aducea cu o fântână, în colțul terenului de joacă, lângă leagăne.

Ăla e preferatul meu. L-am botezat „copacul cu capul roşu”.

— Poftim? De ce?

Pentru că are părul roşu. Serios! Nu l-ai văzut până acum?

Mă trase de mână spre crengile ce atârnau până aproape de pământ. Când am ajuns acolo, Robin răsuci o frunză. Acolo, pe dosul ei, unde se întâlneau nervurile secundare cu nervura principală, erau mici pete de păr roşu.

Stejarul stacojiu. Nu-i ca lumea?

— Habar nu aveam!

Mă bătu uşor pe spate. Nu-i nimic, tati. Nu eşti singurul.

Dinspre stradă se auzeau strigăte. Trei băieți puțin mai mari decât Robbie încercau să dărâme un semn de circulație. L-am văzut cum se întunecă la față. Oamenii sunt atât de ciudați.

Dădu drumul frunzei şi creanga reveni la locul ei. Am privit în sus, la copacul ca o columnă, unde fiecare frunză era acum roşcată.

— Robbie. Când ai învățat toate astea?

Se dădu înapoi şi se uită lung la mine, singura ființă care îl descumpănea. „Când?” Tot timpul învăț câte ceva!

— Dar ai învățat singur?

Şovăi din tot trupul. Toţi cei de aici vor să învăţ despre ei. În clipa următoare uită că l-am întrebat ceva. Îmi arătă un muşuroi de furnici şi o gaură săpată pe sub zidul unui mic pavilion. Încă nu ştiu cine a făcut asta. Se lăsă pe vine şi privi deschizătura până mi-am pierdut răbdarea. Nu ştiu cine e acolo, dar ştiu că e fantastic.

Merse pe sub tunelul de arţari şi frasini aflaţi pe cale de dispariţie de parcă ar fi fost într-un submersibil în Groapa Marianelor. Mă ţineam după el, uimit de cum privea peste tot. Eu nu priveam. Nu puteam scăpa de o întrebare care mă sâcâia de săptămâni întregi. Am pus-o fără să vreau, chiar în clipa în care căutam să o amân.

— Robbie? Când eşti în laborator ai senzaţia că mami e cu tine?

Se opri şi se apucă de un gard de sârmă. Mami e peste tot.

— Da. Dar...

Mai ţii minte ce ne-a spus doctorul Currier? Ori de câte ori încerc să fac ce face mami, simt exact...

Ce simţea ea. Triunghiul gălbui, acel mare premiu de pe roata norocului inventată de Plutchik. El avea parte de extaz, în timp ce eu mă chinuiam cu teama, invidia sau şi mai rău.

Porni din nou. L-am urmat. Arătă cu mâna toată strada aceea din suburbii. Tati? Seamănă cu planeta pe care am vizitat-o amândoi. Cea pe care toate fiinţele independente au o singură memorie.

Arătă înspre stradă, la băieții care încercau să vandalizeze semnul de circulație. Hai să vedem ce fac.

Acesta nu era Robbie. Robbie cel adevărat se întorsese de mult acasă, la jocul singuratic de-a ferma, la videoclipurile cu cele două femei care îi plăceau atât de mult, ferindu-se de restul omenirii. Băiatul acesta însă mă luă de braț şi mă trase după el.

Le zicem „salut" şi atât, OK?

Cuvinte cu care mă convingea Aly de o mie şi una de ori pe când trăia. M-am întrebat dacă e înțelept să intrăm în norul acela de testosteron. Apoi m-am dumirit: o mare parte din acest experiment consta în dezvățarea fiului meu de cele mai rele trăsături pe care le luase de la mine. În această planetă aflată de capul ei, Sol 3, de la mama naibii, care îmi dădea atâta bătaie de cap, fiul meu câştigase coroana încrederii de sine.

Cei trei puberi ridicară ochii de pe obiectul distrugerii şi rânjiră la noi. Doi dintre ei purtau tricouri cu reclame pentru adidaşi. Cel de-al treilea purta pantaloni de camuflaj şi un tricou pe care scria ACESTE CULORI NU IES LA SPĂLAT, SE REÎNCARCĂ. Încetară să mai lovească semnul cu picioarele, dar ne dădură de înțeles că îşi vor duce la îndeplinire proiectul de îndată ce ne luam tălpăşița de acolo. Văzusem un sondaj de opinie cu o săptămână în urmă, înainte de alegeri. 21 % dintre americani considerau că societatea trebuie arsă din temelii. Un semn de circulație e probabil obiectul cel mai la îndemână ca să aprinzi flacăra.

Înainte să o fac pe autoritarul şi să-i somez să plece acasă, Robbie strigă la ei: Hei! Ce faceți aici?

Cel cu tricoul reîncărcat răspunse printre dinți:

— Ne îngropăm peştişorul de aur.

Robin făcu ochii mari. Zău? Cei trei chicotiră. Am văzut cum fiul meu şovăie puțin, pentru ca mai apoi să chicotească şi el. Şi noi ne-am îngropat câinele, mai demult. Ştiți ceva despre bufniță?

Băieții îl priviră bănuitor, încercând să hotărască dacă Robin era dus cu pluta. Într-un târziu, cel mai mic dintre ei, cu o şapcă de baseball pe care scria NU'S CHIAR ATÂT DE URÂT, întrebă:

— Despre ce vorbeşti?

Despre buha americană. Din pinul alb de lângă Biserica Catolică. E uriaşă! Îşi desfăcu brațele cât jumătate din înălțimea lui. Haideți să v-o arăt!

Cei doi băieți scunzi se consultară cu cel mai înalt, care făcu un gest în care se amestecau Dezgustul cu Interesul. Robin se întoarse şi le făcu semn să-l urmeze. Surprinzător, băieții se conformară.

Robin dădu ocol cvartalului de locuințe şi se îndreptă spre un covor din ace cafenii întins sub ramurile unui pin alb, falnic. Arătă spre coroană. Ne-am uitat într-acolo. Şşşt. Uite-o.

— Unde? răcni unul dintre golănaşii care mă însoțeau.

Robin făcu „şşşt" din nou, exasperat. Şi şopti printre dinții încleştați: În dreapta. Sus. Acolo!

Am căutat o jumătate de minut până mi-am dat seama că priveam în ochii unei păsări magnifice. Cred că era înaltă de peste jumătate de metru, dar penele de culoarea scoarței pinului o camuflau atât de bine, încât părea că e una cu copacul. O trădau doar varul cu care era dat trunchiul în partea inferioară şi inelele aurii din jurul ochilor reci. Dacă ar fi ştiut de existența ei, tot cartierul s-ar fi îngrămădit sub copac.

Băiatul cu tricoul reîncărcat făcu mai multe poze cu telefonul. Puştiul cu şapca NU'S CHIAR ATÂT DE URÂT îşi scoase şi el telefonul şi începu să scrie un mesaj. Cel de-al treilea strigă: „căcat!", şi acea ființă nemaipomenită se aplecă, sări de două ori şi-şi întinse aripile țuguiate la fel de late pe cât eram eu de înalt. Bătând aerul greu, pasărea îşi luă avânt şi dispăru pe după acoperişul casei de peste drum.

Robin părea gata să sară la ei fiindcă speriaseră pasărea. Dar nu făcu decât să ofteze, regretând că dezvăluise un secret atât de valoros. Îmi surprinse privirea şi-mi făcu semn să plecăm. Vorbi de-abia după ce ne-am îndepărtat îndeajuns de cei trei.

Bufnița cu coarne e trecută la categoria „Pericol scăzut de extincție". Mare prostie! Adică ar trebui să ne facem griji numai dacă mor toate.

Până şi furia îi părea generoasă. Mi-am trecut brațul pe după umerii lui.

— Cum de-ai găsit-o?

Uşor. N-am făcut decât să mă uit după ea.

Zilele se scurtau, iar vara se apropia de sfârşit. Într-o seară de pe la mijlocul lui august Robin ceru o planetă înainte de culcare. I-am dat planeta Chromat. Avea nouă luni şi doi sori, unul mic şi roşu, celălalt mare şi albastru. Asta însemna că planeta avea trei feluri de zile, de lungimi diferite, patru feluri de apusuri şi răsărituri, zeci de eclipse diferite şi nenumărate amurguri şi nopți. Praful din atmosferă transforma cele două feluri de lumini într-un amalgam de acuarele. Limbile vorbite acolo aveau nu mai puțin de două sute de cuvinte pentru tristețe şi trei sute pentru bucurie, în funcție de latitudine şi de emisferă.

La sfârşitul poveştii, Robin rămase dus pe gânduri. Se lăsă pe pernă, cu mâinile sub cap, întorcând pe toate părțile ideea Chromatului pe tavanul din camera lui.

Tati! Cred că am terminat cu şcoala.

Mai să fac un atac de cord.

— Robbie. Iar începi?

Ce zici de şcoala de acasă? Părea că discută cu cineva de pe acoperiş.

— Am un serviciu cu normă întreagă.

Ca profesor, nu?

Era calm ca un schif pe un eleşteu netulburat de vânt. Eu eram întors pe dos. Îmi venea să strig: Dă-mi un motiv

temeinic pentru care nu poți sta într-o clasă ca toți copiii de vârsta ta. Dar deja ştiam câteva.

Eddie Tresh învață acasă şi părinții lui au serviciu. E uşor, tati. Completăm un formular şi le spui celor de la şcoală că te ocupi tu de asta. Dacă vrem, putem primi câteva cursuri şi alte materiale online. Tu n-ai avea de ce să-ți pierzi vremea cu mine.

— Robbie, nu asta-i problema.

Se întoarse spre mine, aşteptându-mi obiecțiile. Când nu auzi niciuna, se răsuci pe un cot şi se întinse după o cărțulie uzată de pe noptieră. Apoi mi-o întinse: vechiul ghid al păsărilor din estul SUA, una dintre cărțile de căpătâi ale lui Aly.

— De unde o ai?

Tonul pe care am pus întrebarea mă făcu până şi pe mine să tresar. Dădeam impresia că îl acuz de o infracțiune. O luase din biblioteca din dormitorul meu – pur şi simplu!

Pot să învăț şi singur, tati. Spune-mi numele şi îți spun cum arată.

Am răsfoit cartea, plină acum de bife lângă speciile pe care le ştia. Unul dintre părinții lui îl învăța deja de acasă.

Vreau să mă fac ornitolog. În clasa a IV-a nu ne învață aşa ceva.

Ghidul mi se părea la fel de greu cum ar fi fost şi pe Jupiter.

— Şcoala nu te pregăteşte doar pentru viitoarea ta profesie.

Mă privi lung, îngrijorat cât de pierit şi de obosit îmi era glasul. Am încercat să fac din degete hashtagul învățat de la el.

— Cum să trăieşti, Robbie. Cum să te înțelegi cu alți copii.

Dacă şcoala ne-ar învăța asta, nu m-ar deranja să merg acolo în fiecare zi. Se apropie de mine pe pat şi mă bătu consolator pe umăr. Uite cum văd eu lucrurile, tati. Am aproape zece ani. Tu vrei să învăț tot ce trebuie să ştiu ca să fiu adult. Deci şcoala trebuie să mă învețe să supraviețuiesc în lumea de peste zece ani. Deci... cum crezi că va arăta lumea atunci?

Lațul se strângea, iar eu nu mai aveam scăpare. Probabil că învățase să argumenteze din videoclipurile Ingăi Alder.

Chiar vreau să ştiu.

Pe Pământ trăiesc două feluri de oameni: cei care înțeleg ce se petrece în jurul lor şi acționează în mod corespunzător şi cei care sunt mai fericiți cu propriile lor adevăruri. Dar în practica de zi cu zi, indiferent de şcoala la care mergem, cu toții trăim de parcă ziua de mâine ar fi o clonă a zilei de azi.

Spune-mi ce crezi, tati. Fiindcă asta ar trebui să învăț eu.

Nici nu trebuia să spun cu voce tare. Cu abilitățile lui dobândite recent, Robbie nu avea nevoie decât să mă privească în ochi, să mute şi să mărească punctul lui interior ca să îmi citească gândurile.

Mai ții minte cum bunicul s-a simțit tot mai rău şi n-a vrut să meargă la doctor şi a murit?

— Mai țin.

Asta fac toți.

Nu țineam foarte mult să-mi amintesc de tata. Şi nici nu voiam să discut despre catastrofe enorme cu fiul meu de numai nouă ani. În casă domnea liniştea, iar noaptea se anunța calmă. Am deschis la întâmplare cartea lui Aly, cu zecile de noi bife.

— Pitulicea lui Bachman.

Pitulicea lui Bachman, repetă el, ca la un concurs de ortografie. Masculul? Cu moțul negru spre gri. Corpul verde, burta galbenă, o pată albă sub coadă.

Mi-am dat seama că nu mersesem la şcoala care trebuia. Robin învățase mai multe într-o singură vară, singur, decât într-un an întreg, în clasă. Descoperise singur ceea ce sistemul de educație încerca să nege: viața vrea ceva de la noi. Şi nu mai e timp.

În mare pericol de dispariție, conchise el. Poate chiar dispărută.

— Ai câştigat, am zis eu, de parcă am fi participat, cu adevărat, la o întrecere. Şi lecția numărul unu este despre cum funcționează şcoala la domiciliu.

Am completat cererea pentru Departamentul Instruirii Publice. Am întocmit un mic plan de învățământ: citire, matematică, ştiințele naturii, ştiințe sociale şi sănătate. Al meu era mai bun decât cel după care învățase el la şcoală. În ziua în care l-am retras de la şcoală alergă prin casă

cântând „When the Saints Go Marching In”. Imită toate instrumentele şi nu greşi niciun vers.

Schimbarea luă ceva timp, efort şi mult mai multe bone. Programul meu era destul de flexibil şi lui Robin îi plăcea să mă însoţească în campus. La nevoie îl lăsam la bibliotecă. Dar în semestrul acela studenţii nu se bucurară de aceeaşi atenţie pe care i-o acordam învăţăcelului meu. Nu am mai putut publica nimic, plus că a trebuit să îmi contramandez participarea la conferinţe în Bellevue, Montreal şi Florenţa.

Am rămas surprins că anul şcolar la domiciliu prevedea doar 875 de ore de instruire. Întrucât Robbie voia să înveţe chiar şi în weekenduri, asta însemna mai puţin de două ore şi jumătate pe zi. Se descurca şi ţinea pasul cu programul. Trecea examenele online cu brio. Călătoream oriunde ne duceau citirea, matematica, ştiinţele naturale, ştiinţele sociale şi sănătatea. Studiam acasă, în maşină, la masă şi în plimbările noastre lungi prin pădure. Până şi loviturile de pedeapsă executate la o poartă improvizată în parc, unul împotriva celuilalt, erau o lecţie de fizică şi statistică.

I-am construit un Emiţător-Receptor de Explorare Planetară – mai precis vechea mea tabletă, pe care am vopsit-o ca să arate mai interesant, mai futurist. Am creat o schemă de autentificare numai pentru el, conectată la un browser pentru şcoala primară care îi limita accesul la doar câteva site-uri pentru vârsta lui şi la jocuri educaţionale. Robin nu părea deranjat de restricţii. Orbita din apropierea Pământului era tot o orbită.

Între a încerca să parcurg programa şcolară împreună cu el, a pregăti două cursuri pentru studenţii de la licenţă şi un seminar despre biomarkeri pentru cei de la cursurile

postuniversitare, a insista să se pună capăt crizei vizelor studenților asiatici şi a scrie nenumărate e-mailuri colegilor mei ca să mă scuz că nu am respectat termenele de predare a unor lucrări, mă simțeam precum NASA după dezastrul navetei spațiale Challenger. Stryker mă lăsă baltă, renunțând la colaborarea cu mine. Pentru prima oară de când venisem la Wisconsin, m-am văzut nevoit să predau raportul de activitate anual fără vreo publicație semnificativă.

Robin mă trezi într-o sâmbătă cu o jumătate de oră înainte de răsăritul soarelui, punând capăt primelor ore de somn adânc de care avusesem parte în ultima vreme. Cel puțin mă trezea în toane bune, nu în plină criză de furie. Azi unde merg, tati? Hai. Ce misiune captivantă îmi dai?

Am încercat să găsesc ceva care să-l țină ocupat, cât să mai recuperez din restanțele mele.

— Desenează conturul a opt țări din vestul Africii. Apoi umple-le cu câte patru desene de plante şi animale autohtone.

Floare la ureche, declară el, țâşnind din cameră în direcția emițătorului în care avea atâta încredere. Până la ora trei după-amiaza misiunea era îndeplinită. După ritmul în care lucra, era foarte posibil să termine cele 875 de ore ale clasei a IV-a până la sfârşitul verii.

Am o idee extraordinară, zise Robbie. Laboratorul domnului Currier ar putea lua un câine. Un câine deştept tare. Sau o pisică, un urs sau chiar o pasăre. Ştiai că păsările sunt mult

mai deştepte decât se crede? Unele văd magnetismul. Ce părere ai?

În după-amiaza aceea îl luasem la birou, cât mă pregăteam pentru noul an universitar. Îşi făcea de lucru cu un mini-cântar programabil care îți arăta greutatea pe Jupiter, Saturn, Lună sau oriunde în sistemul nostru solar.

— Şi ce să facă cu câinele, Robbie?

În ultima vreme îi veneau tot felul de idei.

Să-l ia şi să-l scaneze. Să-i scaneze creierul în timp ce reacționează la ceva. Aşa s-ar putea şti cum îi funcționează mintea şi am învăța cum e să fii câine.

N-am reuşit să evit condescendența unui adult.

— Mda, e o idee. Ar trebui să vorbeşti cu doctorul Currier.

Nu se încruntă chiar atât de mult pe cât meritam. Nu cred că ar vrea să mă asculte. Ceea ce e trist, nu? Ia gândeşte-te, tati. Asta s-ar putea învăța la şcoală. Oricine ar învăța cum e să fii altceva. Gândeşte-te la câte probleme s-ar rezolva astfel!

Nu-mi amintesc cum i-am răspuns. După trei săptămâni, am aflat că un ecolog de renume de la University of Toronto folosea părți din modelele mele atmosferice ca să reprezinte grafic modul în care ecosistemele Pământului ar putea evolua în condițiile creşterii constante a temperaturii. Dr. Ellen Coutler şi studenții ei de la şcoala postdoctorală vedeau cum mii de specii interconectate dispăreau în cascadă. Nu era vorba de o cădere treptată: era ceva brusc.

Robbie gândea bine: aveam nevoie de cursuri obligatorii universale de instruire în feedbackul neuronal, ca şi cunoaşterea Constituției sau examenul de conducere auto. Animalul luat drept model putea fi un câine, o pisică, un urs sau chiar una dintre păsările îndrăgite de fiul meu. Tot ce ne putea face să simțim cum e să nu fim noi.

Scăpă din mâini un bol de sticlă pe gresia din bucătărie. Bolul se făcu țăndări. Un ciob îi crestă un călcâi în clipa în care băiatul sărea înapoi. Cu un an în urmă ar fi fost ore întregi numai lacrimi şi furie. Acum doar îşi apucă piciorul rănit şi îl ridică în aer. Fir-ar să fie! Scuze, scuze! După ce i-am spălat rana şi i-am bandajat-o, insistă să strângă cioburile de pe jos. Cu un an în urmă nici nu ştia unde e mătura.

— Impresionant, Robbie. Se pare că acum abordezi viața cu o altă strategie.

Îmi aplică un pumn, cu încetinitorul, în burta proeminentă şi râse. Zău? Să ştii că ai dreptate. Vechiul Robin ar fi făcut ca toți dracii! Arătă spre tavan. Noul Robin e acolo, urmăreşte experimentul.

Îşi lipi buricele degetelor de buze. Era cel mai hazliu gest, de parcă l-ar fi invocat pe Sherlock Holmes. De parcă am fi fost doi vechi prieteni ce reflectau la drumul lung şi sinuos care îi adusese în fața unui şemineu din salonul unui azil de bătrâni. Mai ții minte cum rupea Chester câte o carte sau făcea pipi pe covor? Nu te puteai înfuria pe el fiindcă era doar un câine, nu?

L-am aşteptat să-şi ducă gândul până la capăt. Dar gândul părea să fi ajuns deja la capăt.

L-am adus pe Robbie la ultima şedinţă de neurofeedback decodat din vara aceea. Între timp, toţi cercetătorii din laborator erau morţi după el. Ginny îi dădu o revistă cu benzi desenate şi mă scoase pe coridor, ca să nu ne audă băiatul. Se opri clătinând din cap, neştiind cum să înceapă.

— Ştiţi... fiul dumneavoastră. Îl iubesc.

Am zâmbit larg.

— Şi eu.

— Ne uimeşte de fiecare dată. Când e aici, mă simt... zise ea şi mă privi dezorientată. Mă simt de parcă aş fi mai întreagă decât sunt. E pur şi simplu contagios. Un vector viral. Cu toţii suntem mai fericiţi când e aici. Cu două zile înainte să intre pe uşă începem să numărăm orele până îl vedem.

Stânjenită, dar mulţumită, Ginny se retrase în laborator.

Am urmărit şedinţa din camera de control. Robin devenise un virtuoz. Plăcerea lui era direct proporţională cu uşurinţa cu care anima ecranul doar cu gândurile. El şi inteligenţa artificială improvizau un duet, armonizându-se reciproc. Eu priveam din afară, neputând să aud nici măcar o notă din simfonia care se desfăşura în faţa mea. Pe faţa lui Robin se înşiruiau, unele după altele, priviri piezişe, ameninţări, zâmbete. Părea că stă la taclale cu cineva într-o limbă vorbită doar de doi oameni.

Mai văzusem asta. Robin avea aproape şapte ani. El şi Alyssa se luptau cu un puzzle la o măsuță pliantă, la lumina unei veioze cu suportul din alamă. Piesele erau mari şi puține. Singură, Aly ar fi putut rezolva problema în două minute. Ea însă se făcea că ezită ca să-l țină în joc, să-l facă să se bucure de fiecare piesă pusă la locul ei. Iar el o răsplătea cu toate culorile entuziasmului său de copil. Se provocau, se amuzau cu descrieri anatomice caraghioase ale pieselor pe care le căutau, bătându-se pe fiecare în parte. După patru luni, Aly nu mai era. Acea seară dispăruse odată cu ea, până revenise, nechemată, în timp ce urmăream cum Robin se joacă împreună cu ea din nou.

Currier mă invită să avem o discuție în biroul lui. Am luat loc, despărțit de el de un teanc de dosare.

— Theo, vreau să-mi faci un favor.

Omul acesta îi oferise băiatului meu o terapie neprețuită, pe gratis. Îl transformase aproape total şi preîntâmpinase cine ştie câte dezastre. Practic, probabil că îi datoram un favor.

Currier se lupta cu un puzzle din lemn, japonez, care se deschidea numai după un ritual complicat, din mai mulți paşi.

— Credem că am dat de ceva viabil, un tratament revoluționar.

Am înclinat din cap şi am rămas în aşteptare, precum Chester când îi citea Aly poezii.

— Iar fiul tău este argumentul nostru cel mai convingător. A fost mereu un decodor de înaltă clasă. Acum însă... Currier

se opri ca să lase cutia pe masă, doar pe jumătate deschisă. Am vrea să facem totul public.

— Bănuiesc că în tot timpul ăsta ai publicat câte ceva despre experiment...

Currier îmi zâmbi la fel ca tata când încercam să-l tachinez.

— Bineînțeles.

— Conferințe? Colocvii?

— Desigur. Acum însă ne străduim să ne păstrăm subvențiile.

— Mie-mi spui!

După mai bine de zece ani glorioşi, astrobiologia cerşea din poartă-n poartă. Dar eram surprins că până şi ştiința practică a lui Currier era în pană de bani. Nu îmi imaginasem că toate ramurile de cercetare trebuie să realizeze un profit. Cum nu îmi imaginasem nici că ministrul învățământului va tăia fondurile şcolilor primare unde se preda teoria evoluției.

Currier îmi ceru iertare din priviri.

— Trebuie să ne gândim la transferul de tehnologie cât încă se mai poate. Şi aceasta este o tehnologie care merită să fie transferată.

— Vrei un patent pentru asta.

— Pentru tot procesul. Ca terapie extrem de adaptabilă pentru tulburări psihologice multiple.

Fiul meu nu suferea de tulburări.

— Spune-mi cum să te ajut.

— Noi prezentăm experimentul în cadrul unor întâlniri cu persoane importante, jurnalişti şi manageri din industria privată. Putem să le arătăm şi un clip cu băiatul tău?

M-am încruntat când am auzit industrie privată. Nu ştiu de ce. Tot ce exista pe planeta aceasta fusese transformat în bun de larg consum, cu mult înainte de a mă naşte. Currier nu mă privi în ochi, îndreptându-şi toată atenția asupra cutiei japoneze.

— Putem folosi înregistrările video ale şedințelor pe care le-am făcut până acum.

Nu îmi aduceam aminte să fi auzit din gura lui că ar fi făcut vreo înregistrare video. Ar fi trebuit să-mi ceară acordul, într-o formă sau alta.

— Sigur, nu-i va fi divulgată identitatea. Dar am vrea să arătăm ce anume face ca evoluția lui să fie atât de spectaculoasă.

Băiat care învață ce este fericirea de la mama lui moartă.

Mintea îmi mergea prea încet pentru calcule foarte rapide. Credeam în ştiință. Voiam ca Robin să contribuie cu ceva la un proiect important, folositor. Voiam ca lumea să vadă ce i se întâmplă. Putea deveni un fel de virus al bunăstării, cum spunea Ginny. Dar acest plan al lui Martin îmi suna ca un semnal de alarmă.

— Nu mi se pare foarte sigur.

— Prezentăm o înregistrare video de doar două minute, cu figura estompată şi vocea schimbată, unor cercetători şi specialişti în sănătatea publică.

Mă simțeam meschin şi superstițios. Mai rău: egoist. Ca şi cum, după o masă îmbelşugată la restaurant, refuzam să achit partea mea din nota de plată.

— Pot să mă gândesc vreo două zile?

— Cum să nu, răspunse Martin mai uşurat decât conştient că făcea un lucru bun şi, poate ca să mă îmbuneze, întrebă: radiază şi acasă la fel ca în laborator?

— E radios de săptămâni întregi. Nici nu-mi mai aduc aminte când a avut ultimul acces de furie.

— Pari uşor derutat.

— N-ar trebui?

— Imaginează-ți unde îi umblă mintea.

— Aş vrea ceva mai mult decât să-mi imaginez.

Currier se încruntă, neînțelegând unde bat.

— Aş vrea să particip şi eu la experiment.

Ideea mă obseda tot mai mult, după fiecare şedință a lui Robin. Simțeam nevoia să văd ce se petrecea în mintea soției mele.

Currier se încruntă mai întâi, apoi zâmbi încurcat.

— Îmi pare rău, Theo. Mă tem că n-am cum să justific costul unor şedinţe în plus. Pe moment ne străduim să acoperim cheltuielile cu experimentul aprobat.

Roşu la faţă, am dat-o cotită.

— Voiam să te întreb... Unul dintre efectele şedinţelor e că Robin seamănă tot mai mult cu Alyssa. Felul în care îşi atinge tâmpla cu degetul, cum pronunţă cuvintele „de fapt”... e pur şi simplu straniu. Pe lângă asta, a învăţat jumătate din păsările pe care le ştia Aly.

Ideea îl amuză.

— Te asigur că pe astea nu le are în urma experimentului. Din înregistrarea activităţii creierului ei poate împrumuta doar acea stare emoţională a Alyssei pe care încearcă să o emuleze.

Şi totuşi, Alyssa îl învăţa, într-un fel sau altul. Dar n-am insistat. Mă simţeam ca un vânător-culegător dintr-un cult magic al cargoului. De aceea am zis:

— La drept vorbind, nu sunt sigur că acea stare emoţională chiar o caracteriza.

— Extazul? La Aly?

O scânteie trecu printre mine şi Martin. Am simţit-o fără vreo şedinţă de feedback. Martin îşi feri privirea de a mea şi în clipa aceea am ştiut. Întregul meu program de ignoranţă voită se nărui, dezvăluind adevărul de după o bănuială pe care o avusesem dintotdeauna. Motivul nu era doar sentimentul meu acut de nesiguranţă: nu cunoscusem cu

adevărat femeia cu care fusesem căsătorit doisprezece ani. Alyssa fusese o planetă necunoscută.

În noaptea aceea, astronomii din întreaga lume adunară mai multe informații despre univers decât adunaseră în primii mei doi ani de studii doctorale. Camere de o sută de ori mai mari decât cele cu care făcusem practică scrutau cerul de la un capăt la celălalt. Conştiința interstelară se deştepta în noi şi ne făcea să vedem lumea altfel.

Şedeam în fața monitorului lat, curbat, din biroul meu, accesând oceane întregi de informații planetare, în timp ce fiul meu stătea pe covor, întins pe burtă, în cealaltă cameră, trecând de la un site despre ştiințele naturii la altul pe Emițătorul-Receptorul de Explorare Planetară. În țară, colegii mei neliniştiți se pregăteau de război. Iar eu tocmai eram recrutat.

Vreme de opt ani făurisem lumi şi generasem atmosfere vii, alcătuind treptat ceea ce astrobiologii numeau Ghidul Byrne al Universului Extratereştrilor. În esență, era un catalog taxonomic cu toate tipurile de probe spectroscopice alăturate etapelor şi tipurilor de viață extraterestră posibilă cărora le-ar fi putut aparține. Ca să îmi testez modelele, privisem Pământul de la mare distanță. Văzusem atmosfera noastră ca pe nişte pixeli de lumină, palizi, difuzi, reflectați pe Lună. Introdusesem acei pixeli în simulările mele, iar liniile negre prezente în spectrele lor confirmaseră validitatea modelelor mele, tot mai evoluate, şi mă ajutaseră să le reglez.

Activitatea mea însă lâncezea acum. Ca sute de alți colegi cercetători, aşteptam informații – informații reale din lumi reale, de acolo. Omenirea făcuse primul pas spre dovada că universul respiră. Dar acel prim pas rămăsese în aer.

Telescopul Kepler ne depăşea toate aşteptările. Umplea spațiul cu noi planete oriunde privea. Mii de lumi descoperite de el aşteptau să fie confirmate, dar fără să existe un număr suficient de cercetători care s-o facă. Ştiam acum că există mai multe Pământuri. Mai multe decât îndrăzneam să sperăm, tot mai aproape.

Şi totuşi, Telescopul Kepler nu vedea doar o singură planetă. Arunca o plasă uriaşă şi căuta sorii care îşi diminuau lumina, chiar şi foarte puțin, la mulți parseci depărtare, şi aduna acea lumină cu o precizie de 24 la 1 000 000. Reduceri infinitezimale ale strălucirii stelelor trădau prezența unor planete invizibile care treceau prin fața lor. Performanța telescopului mă uluieşte şi acum: e ca şi cum ai vedea, de la o distanță de 50 000 km, cum se târăşte molia pe un felinar.

Dar Telescopul Kepler nu-mi dădea informația de care aveam nevoie: faptul că, dincolo de orice îndoială, o altă planetă era vie. Nu ştiu de ce lucrul acesta însemna atât de mult pentru mine când pe atâția alții îi lăsa rece. Nici chiar soției mele nu îi păsa prea mult. Spre deosebire de Robbie.

Ca să ştim cu siguranță că o altă planetă respiră, aveam nevoie de imagini în infraroşu directe, îndeajuns de clare ca să ne ofere amprente spectrale detaliate ale atmosferei ei. Şi aveam capacitatea de a le obține. Înainte cu mult de naşterea lui Robin – înainte de a fi împreună cu Aly – fusesem unul dintre numeroşii cercetători care îşi

propuneau un telescop plasat în spațiul cosmic capabil să populeze fiecare model realizat de mine şi să decidă, odată pentru totdeauna, dacă universul este sterp sau viu. Telescopul pe care îl voiam noi era mai puternic de o sută de ori decât Hubble. Pe lângă el, cele mai bune telescoape păreau nişte bătrânei cu ochelari negri, conduşi de câini.

Construirea lui însemna şi o mare risipă de bani şi efort care nu avea niciun efect practic asupra vieții de zi cu zi. Nu ne asigura un viitor mai bun, nu ne vindeca nici măcar de o boală, nu ne proteja de propria nebunie, tot mai prezentă. Pur şi simplu răspundea la întrebarea pe care noi, oamenii, ne-o puneam de când coborâserăm din copaci: mintea lui Dumnezeu era înclinată spre viață sau aveam noi, pământenii, vreo treabă aici?

În noaptea aceea se aşezară la sfat cercetători de pe întreg continentul, din Boston până în San Francisco Bay. Congresul SUA amenința să taie subvențiile pentru Telescopul Seeker. Colegii mei se mobilizaseră în grabă pentru un brainstorming în apărarea muncii noastre de o viață sub forma unei teleconferințe – două duzini de ferestre video şi tot atâtea canale audio care se desincronizau mereu. Pe măsură ce fiecare lua cuvântul, ecranul îmi arăta cât de fragilă e breasla din care fac parte. Bărbatul cu pete de mâncare pe cămaşă, care nu îndrăznea să privească direct în camera web. Bărbatul care îşi începea fiecare frază cu „de fapt”. Femeia care fusese asistentă medicală ani la rând înainte să se alăture celor mai importanți vânători de planete. Bărbatul al cărui copil căzuse victimă unei bombe artizanale în Afganistan. Bărbatul care, ca şi mine, se apucase de băut la vârsta de 14 ani, dar care, spre deosebire de mine, în ultima vreme nu mai reuşea să se abțină.

— Nu uitați. Congresul a amenințat de două ori că va sista subvențiile pentru Telescopul Spațial NextGen.

— Păi, tocmai telescopul ăsta e problema! De zeci de ani suge bani de la buget.

Telescopul Spațial NextGen stătea ca un ghimpe în coasta multora. Construirea lui întârzia de mai bine de zece ani, răstimp în care depăşise cu patru miliarde de dolari bugetul alocat. Sigur, cu toții îl voiam. Dar ținea mai mult de cosmologie decât de vânarea altor planete. Şi-şi trăgea bani de la toate celelalte proiecte.

— Nu cred să fie un moment mai nepotrivit ca să susținem cauza telescopului. Ați văzut ce-a postat preşedintele pe Tweeter?

Bineînțeles că văzuserăm cu toții. Dar eminentul observator care întâmplător era şi dependent de etanol simți nevoia să posteze mesajul pe una din ferestre:

La ce bun să vărsăm alți bani într-o GROAPĂ FĂRĂ FUND, o investiție care nu ne va aduce nici măcar un SINGUR CENT??? Aşa-zisa „Ştiință” trebuie să înceteze să mai inventeze fapte pentru care trebuie să plătească poporul american!!

— Le cântă-n strună xenofobilor şi izolaționiştilor. Toți avortonii.

— Washingtonul pleacă urechea la avortoni. În plus, țara s-a săturat de-atâta astronomie.

— Atunci noi, ne-avortonii, ar trebui să mergem la Washington şi să ne susținem din nou cauza.

Am simțit cum îmi fuge pământul de sub picioare în timp ce semenii mei discutau planul de bătaie. Nu mai aveam încă o oră la dispoziție pentru altă cauză decât cea care îmi lua tot timpul. Şi nu eram convins că o călătorie la Washington avea să rezolve ceva. Telescopul Seeker era doar o altă bătălie prin procură din nesfârşitul război civil american. Tabăra noastră susținea că descoperirea altor Pământuri putea duce la dezvoltarea înțelepciunii şi empatiei colective a omenirii. Oamenii preşedintelui susțineau că înțelepciunea şi empatia erau conspirații colectiviste menite să ne distrugă nivelul de trai.

M-am îndepărtat de ecran şi am aruncat o privire în camera de zi. Aly şedea în fotoliul ei preferat, în formă de ou,

legănându-şi picioarele, semn că era momentul pentru un pahar de vin şi un sonet pentru Chester. Mă privi şi ea, aruncându-mi acel zâmbet tulburător – dinții mici, albi, gingia latră, rozalie. Clătină din cap, neînțelegând cum puteam fi atât de afectat de o discuție care nu avea nicio finalitate. Voiam să o întreb dacă mă iubea la fel de mult pe cât îşi iubea câinele. Voiam să o întreb dacă acel oposum meritase să-şi abandoneze soțul şi copilul. Dar întrebarea care îmi veni în minte – e tot întrebare dacă te adresezi unei fantome? – era şi mai înspăimântătoare. Aly. Robin este copilul meu?

Ca un făcut, cel care îmi citea gândurile apăru în pragul uşii, fluturându-şi Emițătorul.

Tati. N-ai să crezi. Jumătate dintre americani cred că deja am fost vizitați de ființe de pe alte planete.

Participanții la conferința de pe ecran izbucniră în râs. Cel care îşi pierduse fiul în folosul marilor companii de petrol strigă din capătul celălalt al țării: N-ai vrea să le vorbeşti câtorva tipi din Washington?

Vecina de alături mă sună ca să mă anunțe că Robin e în spatele casei.

— Stă pe loc. Nemişcat. Cred că ceva nu-i în regulă cu el.

Am vrut să-i spun: Bineînțeles că ceva nu-i în regulă cu el. E fascinat de tot ce-l înconjoară. Dar i-am mulțumit pentru telefon. Femeia doar îşi juca rolul de vecină mereu cu ochii în patru, ca să se asigure că nimeni nu sare calul.

Am ieşit în curtea crepusculară ca să-l găsesc pe infractor. Robin ieşise mai devreme, cu o cutie de cretă, ca să schiţeze mesteacănul ale cărui frunze încă mai păstrau ceva din verdele de peste vară. Luase cu el un scăunel din pânză. L-am găsit pe iarba rece şi m-am aşezat lângă el. Blugii mi s-au umezit în doar câteva secunde. Uitasem că roua apare noaptea. Şi o descoperim doar dimineaţa.

— Ia să vedem, am zis eu, iar el îmi întinse ostaticul pastelat.

Copacul era cenuşiu, ca şi desenul.

— Cu ăsta trebuie să te cred pe cuvânt, amice. Nu disting nimic.

Râsetul lui anemic se pierdu în foşnetul frunzelor. Nu-i aşa că e ciudat, tati? De ce dispar culorile când e întuneric?

I-am răspuns că ochii noştri sunt de vină, nu natura luminii. Înclină din cap, de parcă şi el ar fi ajuns la aceeaşi concluzie. Privea direct în faţă, la copacul care părea că respiră. Ridică mâinile de o parte şi de alta a feţei, bătând aerul în căutare de compartimente secrete.

Asta e şi mai ciudat. Cu cât e mai întuneric, cu atât văd mai bine cu coada ochilor.

Am verificat; avea dreptate. Mi-am amintit, vag, şi motivul – mai multe bastonaşe pe marginile retinei.

— Aşa ai mai mult succes când te apuci de o temă mai complicată, nu crezi?

Dar pe Robin îl interesa doar experienţa în sine.

— Robbie? Dr. Currier vrea să ştie dacă eşti de acord să arate altor persoane înregistrările cu tine.

De două zile tot amânam să-i spun. Îmi repugna ideea ca altcineva să evalueze schimbările prin care trecea Robin. Îl uram pe Currier pentru că îmi distrusese amintirile cu Aly. Acum îl avea şi pe fiul meu.

M-am întins pe iarba umedă. Lui Currier îi datoram doar duşmănie. Pe de altă parte, simțeam că am o obligație față de el, atât de mare că nici nu-i găseam un nume. Niciun părinte responsabil nu își transformă copilul într-o marfă. Dar zece mii de copii cu noii ochi ai lui Robin ne puteau învăța să trăim pe Pământ.

Stătea în continuare cu fața spre copac, experimentând, privindu-mă cu coada ochiului. Ce alte persoane?

— Jurnaliști. Cercetători în domeniul medical. Oameni care ar putea înființa centre de neuro-feedback în toată țara.

Adică să facă bani din asta? Sau doar să ajute oamenii?

Fix la asta mă gândeam şi eu.

Ştii, tati... chiar m-a ajutat. Mult. Şi a adus-o pe mami înapoi.

O nevertebrată mare din iarbă îți înfipse mandibula în gamba mea. Robin îşi vârî unghiile în pământ şi scoase zece mii de specii de bacterii înfăşurate în 50 km de filament fungic în mâna lui mică. Apoi se curăță şi se întinse pe iarbă, lână mine, rezemându-şi capul de brațul meu, ca o pernă. Multă vreme nu am făcut decât să privim stelele – toate stelele pe care le puteam vedea şi jumătate dintre cele pe care nu le puteam vedea.

Tati, simt că mă trezesc. Că sunt peste tot, înăuntrul lucrurilor. Uite unde suntem. Copacul. Iarba!

Aly susținea – în fața mea, a legiuitorilor statului, a colegilor şi a cititorilor blogului ei, în fața tuturor celor care voiau să o asculte – că, dacă un număr de oameni nu foarte mare, o masă critică, ar regăsi acel simț al frăției, economia ar deveni ecologie. Ne-am dori alte lucruri. Ne-am găsi menirea acolo.

I-am arătat constelația mea preferată, de vară târzie. Până să-i spun pe nume, Robin mi-o luă înainte: Lira. Un fel de harpă?

Îmi venea greu să dau din cap, aşa cum stăteam întins pe iarbă. Robin arătă spre colțul îndepărtat al cerului, spre locul de unde răsărea Luna.

Spuneai că lumina ajunge de acolo până aici aproape într-o clipă, da? Asta înseamnă că toți cei care privesc Luna văd acelaşi lucru în acelaşi timp. Am putea folosi Luna ca pe un telefon făcut din lumină, uriaş, dacă am fi departe unul de altul.

Robin iar mi-o lua înainte.

— Mi se pare mie sau eşti de acord ca dr. Currier să arate altora înregistrările cu tine?

Ridică din umeri, împungându-mi bicepsul. Păi, nu e videoclipul meu. Probabil că e al tuturor.

Aly era acolo, îşi sprijinea capul de celălalt braț al meu. N-am îndepărtat-o. Deştept băiat, zise ea.

Mai ții minte cât de mult iubea mami copacul ăsta? Doi ani mă întrebase cum era Aly. Acum îmi amintea el. Îi spunea Pensiunea. Şi mai spunea că nimeni nu a numărat până acum toate vietățile care locuiesc în el.

Am privit spre maică-sa ca să-mi confirme, Aly însă dispăruse. Când primii dintre ultimii licurici din anul acela luminară aerul la câțiva metri de noi, Robin scoase o exclamație de uimire. Am rămas nemişcați urmărindu-i cum scânteiază şi se sting. Pluteau încet, nişte dungi albe prin întunericul verii, precum luminile unor nave interstelare dinspre toate planetele pe care le vizitaserăm, venite să ne invadeze în masă curtea din spate.

L-am sunat pe Martin Currier.

— Foloseşte clipul. Dar vreau să nu-i arăți deloc fața.

— Îți promit că aşa voi face.

— Iar dacă se lasă cu urmări, tu răspunzi.

— Am înțeles, Theo. Mulțumesc.

Am închis. Cel puțin am aşteptat până s-a întrerupt apelul ca să-l înjur în voie.

La momentul acela în lume totul depindea de publicitate. Universitățile trebuiau să-şi construiască brandul. Fiecare act caritabil era nevoit să bată toba. Prieteniile se măsurau prin share, like şi link. Poeți şi preoți, filosofi şi tați ai unor copii mici: cu toții eram cuprinşi de o agitație fără sfârşit, epuizantă. Bineînțeles că ştiința trebuia să-şi facă reclamă.

În cazul meu, absolveam, după mari întârzieri, cursul de naivitate.

Currier era totuşi un comis-voiajor plin de demnitate. Îşi prezenta rezultatele unor părți interesate fără să denatureze informațiile. Vorbea fățiş despre limitele clinice ale tehnicii promovate, în acelaşi timp sugerând cât de departe se putea ajunge cu ea. Într-o lume dependentă de ideea de progres, jurnaliştii apreciau aluziile lui bine calculate la o epocă de aur care stătea să vină.

Până în octombrie, în mass-media începură să apară veşti despre laboratorul lui Currier. L-am urmărit, împreună cu Robin, la emisiunea TV Tech Roundup. I-am citit articolele din New Science, Weekly Breakthrough şi Psychology Now. În fiecare prezenta lucrurile puțin altfel, dându-se după cum bătea vântul.

Apoi a apărut articolul de o jumătate de pagină din Times. Care dădea de înțeles că e un tip pe cât de optimist, pe atât de circumspect. Sub o fotografie cu el, aşezat lângă aparatul care scanase de atâtea ori trăirile lui Robin în timp real, scria: „Creierul este o rețea încâlcită de rețele. Niciodată nu vom fi în stare să-l cartografiem pe de-a-ntregul”. Cel din fotografie îşi sprijinea bărbia în palmă.

În articol, Currier considera că neurofeedbackul decodat era moştenitorul psihoterapiei generale, „doar că mai rapidă şi mai eficientă”. Currier îşi susținea afirmațiile cu statistici solide şi minimaliza ideea telepatiei emoționale. „Cea mai bună comparație ar putea fi cu efectele unei opere de artă impresionante.” Dar descria tehnica doar cât să-i convingă pe cititori că avea să producă o adevărată revoluție:

Starea de bine e ca un virus. O persoană încrezătoare în sine, care nu are probleme cu lumea în care trăim, poate infecta zeci de alte persoane. Nu v-ar plăcea să vedeți o epidemie de stare de bine?

Presat de jurnalist, Currier declara: „Pragul critic pentru aşa ceva este probabil mai jos decât ați crede”.

Pe lângă deviațiile standard, valorile-P şi progresele terapeutice, Currier menționa în general că datele, extrem de convingătoare, arătau cum un băiat de nouă ani care începuse experimentul ca un pachet de nervi îl încheiase ca un mic Buddha. Uneori Currier amintea că băiatul îşi pierduse mama. Alteori spunea că băiatul se lupta cu tulburări emoționale anterioare. Sau că era doar un băiat care suferea de „afecțiuni” nespecificate. Apoi venea înregistrarea video: o jumătate de minut cu Robin, cu fața blurată, care vorbea cu tehnicienii în ziua primei şedințe, 45 de secunde mutând simbolurile pe ecran în timp ce se afla în scaner, şi încă un minut, un an mai târziu, în timp ce vorbea cu simpatica Ginny. Văzând clipurile împreună pentru prima dată, am rămas cu gura căscată. Ținuta corpului, melodia vocii lui: ca înainte şi după o imunoterapie experimentală. Nu era acelaşi. Aproape că nu mai aparținea aceleiaşi specii.

Filmul provoca senzație oriunde îl prezenta Currier. Martin îl arătă unui număr de şase sute de persoane la conferința

anuală a Asociației Americane a Sănătății Publice. La recepția de după conferință, dădu de înțeles unui grup de terapeuți că dincolo de acel videoclip remarcabil era o poveste şi mai interesantă. Exact atunci viitorul lui Robin începu să se rupă de mine.

I-am dat o temă, o vânătoare de comori legată de fluviul Mississippi. Imaginează-ți că eşti un strop de apă care porneşte dintr-un lac glacial din Minnesota până în Louisiana şi Golful Mexic. Care sunt statele pe care le traversezi? Ce peşti şi plante vezi? Ce privelişti vezi şi ce sunete auzi? Tema părea îndeajuns de uşoară – cu treizeci de ani în urmă aş fi făcut-o şi eu. Dar cu treizeci de ani în urmă fluviul arăta altfel.

Cum se întâmpla de multe ori în acele zile, Robbie exageră puțin. Efectuarea temei se transformă într-o excursie de o săptămână. Desenă hărți şi diagrame, vapoare, barje şi poduri, scene subacvatice ce abundau în vietăți exotice. Câteodată apărea în birou la mine, arătându-mi tableta vopsită pe care îşi desfăşura cercetarea. Solicit înlocuirea emițătorului.

— Dar ăsta ce are?

Haide, tati. Îi spui planetar, dar nu e decât un browser pentru copii. Nu mă lasă să merg nicăieri.

— Unde vrei să mergi?

Robbie îmi înşiră lucrurile pe care le căuta şi felul în care le putea găsi.

— Am înțeles. Azi poți intra pe contul meu, „Theo”. Dar, când termini, vreau să revii la al tău.

Perfect. Eşti cel mai tare. Întotdeauna am spus asta. Care e parola?

— Pasărea preferată a mamei tale. Dar numele ei trebuie scris invers.

Ochii lui mă compătimiră pentru alegerea unui secret atât de evident. Dar se întoarse la treabă, entuziasmat.

După ce ne-am terminat lucrul amândoi, la cină, Robin se arătă preocupat. Am simțit nevoia să-l scot din ale lui.

— Cum e viața pe Mississippi?

Luă o lingură de supă de roşii, privind absent. Nu e chiar grozavă.

— De ce?

E jalnică, tati. Chiar vrei să ştii?

— Rezist la orice.

Nu ştiu cu ce să încep. Mda, mai bine de jumătate din păsările noastre migratoare folosesc de obicei fluviul, dar acum îşi pierd habitatul. Ştiai? Substanțele chimice cu care îşi stropesc fermierii recoltele ajung în fluviu şi astfel amfibiile se transformă în mutanți. Plus toate medicamentele, drogurile pe care oamenii le elimină la WC. Peştii sunt amețiți rău de tot. Nici nu mai poți să înoți în fluviul ăsta! Şi unde se varsă? Gura de vărsare? Mii de kilometri pătrați de zonă moartă.

Figura lui mă făcu să regret că îi dădusem parola mea. Oare profesorii adevărați cum procedau? Cum le reuşeau excursiile pe fluviu fără să falsifice datele sau să ignore ceea ce era foarte evident? Lumea devenise un mister pe care niciun şcolar nu avea voie să-l descopere.

Robin îşi rezemă bărbia de braț, pe masă. Încă n-am verificat, dar alte fluvii cred că sunt în aceeaşi stare.

Am dat ocol mesei şi m-am oprit în spatele scaunului pe care şedea. Mi-am lăsat mâinile pe umerii lui. Robbie nu ridică privirea.

Oamenii ştiu asta?

— Cred că da. Majoritatea.

Şi nu repară lucrurile fiindcă...?

Răspunsul clasic – economia – era absurd. La şcoală îmi scăpase ceva foarte important. De fapt, şi acum îmi scăpa ceva. L-am mângâiat pe creştet. Undeva, sub degetele mele, erau celulele remodelate de experiment.

— Nu ştiu ce să spun, Robin. Îmi pare rău.

Mă prinse orbeşte de mână, din nou fără să se uite la mine. Nu-i nimic, tati. Nu e vina ta.

Eram destul de sigur că nu avea dreptate.

Noi suntem doar un experiment, nu-i aşa? Iar tu spui mereu că un experiment cu un rezultat negativ nu este un experiment nereuşit.

— Aşa e. Poți învăța multe din rezultate negative.

Se ridică în picioare, plin de energie, gata să-şi termine proiectul. Nu-ți face griji, tati. Chiar dacă nu găsim soluția, Pământul sigur o s-o facă.

I-am povestit despre planeta Mios, cum înflorise vreme de un miliard de ani înainte de a apărea noi. Locuitorii ei construiseră o navă spațială pentru distanțe mari, pentru descoperiri de lungă durată, plină de maşinării inteligente. Acea navă a călătorit sute de parseci până a găsit o planetă plină de materii prime; acolo a coborât, a verificat dacă e în bună stare, a reparat ce era de reparat şi s-a duplicat, împreună cu echipajul. Apoi cele două nave identice au pornit în direcții diferite pentru alte sute de parseci până au găsit alte planete, unde au repetat întreg procesul.

Cât timp? întreabă fiul meu.

Am ridicat din umeri.

— Nu avea cine să le oprească.

Căutau locuri pe care să le invadeze?

— Poate.

Şi se duplicau întruna? Cred că ajunseseră la un milion!

— Da. Apoi la două milioane. Apoi la patru.

Mişto! Înseamnă că acum sunt peste tot!

— Spațiul cosmic e mare.

Navele comunicau cu Mios?

— Da, chiar dacă mesajele ajungeau tot mai greu. Navele au continuat să le trimită chiar şi după ce Mios nu a mai răspuns.

Ce s-a întâmplat cu Mios?

— Navele n-au aflat niciodată.

Şi au continuat să zboare chiar dacă Mios nu mai era?

— Aşa erau programate.

Răspunsul meu îl făcu să şovăie. Ce trist. Se ridică în capul oaselor şi împunse aerul cu mâna. Dar nu cred că a fost chiar atât de rău pentru ele. Gândeşte-te la câte au văzut.

— Au văzut planete cu hidrogen şi planete cu oxigen, planete cu neon şi nitrogen, lumi acvatice, din silicat, din fier, şi globuri din heliu lichid în jurul unor diamante de trilioane de carate. Erau mereu alte şi alte planete. Mereu altfel. Timp de un miliard de ani.

Oho, exclamă fiul meu. Poate că de-ajuns. Chiar dacă Mios nu mai este.

— S-au duplicat, s-au despărțit şi s-au împrăştiat prin galaxie de parcă ar fi avut în continuare un motiv. Una dintre stră-stră-stră-stră-strănepoatele primei nave a coborât pe o planetă stâncoasă, cu mări puțin adânci, într-un sistem stelar mic, ciudat, aflat pe orbita unei stele de tip G.

Lasă-mă să ghicesc, tati. Pământul?

— Nava a coborât pe o câmpie întinsă, în mijlocul unor structuri uriaşe, unduitoare, sălbatice, mai complicate decât văzuse echipajul până atunci. Aceste structuri elaborate, care se mişcau întruna, reflectau lumina la frecvenţe diferite. Multe dintre ele aveau vârful de o formă uluitoare, care rezona la frecvenţe mai joase...

Stai. Plante? Flori. Adică navele sunt minuscule?

N-am negat. Robin părea, în egală măsură, şi sceptic, şi fascinat.

Pe urmă?

— Echipajul navei a studiat mult timp nesfârşitele întinderi verzi, roşii şi galbene, gigantice, unduitoare. Dar nu şi-a dat seama ce erau sau cum existau. Au văzut cum albinele se aşază pe flori şi cum florile se întorc după soare. Au văzut cum florile se veştejesc şi se transformă în seminţe. Au văzut cum seminţele cad şi încolţesc.

Fiul meu ridică mâna, semn să mă opresc. Tati, dacă echipajul şi-ar da seama, ar fi moarte curată. Echipajul ar avertiza toate celelalte nave de pe Mios aflate în galaxie să se oprească.

Am simţit cum mi se face pielea de găină. Nu era sfârşitul pe care mi-l imaginam.

— De ce spui asta?

Fiindcă ar înţelege. Florile mergeau undeva, iar navele, nu.

Îl aduceam în campus, cu mine, în zilele în care aveam cursuri. Îşi întindea cărţile pe masa din biroul meu şi, în timp ce eu predam sau luam parte la şedinţe, Robin învăţa tabla împărţirii, puzzle-uri cu cuvinte, descifra înţelesul unor poezii şi se dumirea de ce copacii pe care îi vedea de la fereastra biroului se înroşeau şi se îngălbeneau. Acum nu mai studia. Pur şi simplu se juca, bucurându-se să descopere secretele lucrurilor din jurul lui.

Studenţilor la postdoctorat le plăcea la nebunie să-l înveţe câte ceva. După un seminar prelungit din octombrie, am surprins-o pe Viv Britten, care lucra la criza, nu foarte mare, inerentă modelului Lambda-CDM al universului, faţă în faţă cu fiul meu, cu capul în mâini.

— Dom' profesor, v-aţi gândit vreodată ce se întâmplă în interiorul unei frunze? Adică v-aţi gândit serios la aşa ceva? Îţi stă mintea-n loc, mama mă-sii de treabă.

Robin şedea zâmbind compătimitor la încurcătura în care o pusese pe Viv. Hei! Asta-i înjurătură!

— Poftim? făcu Viv. Am vrut să spun că nici mama mă-sii ei n-ar putea să-ţi explice.

Aşa se întâmpla mereu, ba chiar mai mult de atât. Pământul verde se învârtea, îşi crea atmosfera şi alcătuia mai multe forme decât avea nevoie. Iar Robin lua notiţe.

Eram pe malul lacului, după prânz, şi ne uitam după peşti. Robbie descoperise că ochelarii de soare polarizaţi îl ajutau să vadă o viaţă complet nouă în adâncul apei ce reflecta

razele soarelui. Tocmai priveam, hipnotizați, un banc de inteligențe lungi de vreo opt centimetri când m-am auzit strigat din spate, la mai puțin de doi metri.

— Theodore Byrne?

O femeie de vârsta mea care strângea la piept un laptop argintiu, lucios. Purta mai multe bijuterii turcoaz, iar pliseurile tunicii ei gri cădeau peste blugii care nu-i puteau camufla picioarele numai piele şi os. Vocea ei contralto, bine controlată, părea uimită de îndrăzneala cu care mi se adresase.

— Scuze. Ne cunoaştem de undeva?

Zâmbetul ei şovăia între stânjeneală şi amuzament. Se întoarse spre fiul meu, care, într-un ritual animist repetat mereu, bătea uşor sandviciul cu unt de arahide înainte de a-l mânca.

— Nu-i aşa că tu eşti Robin?

Am simțit cum mă ia cu călduri. Înainte să o întreb ce doreşte, Robin spuse: Îmi amintiți de mami.

Femeia îl privi pieziş şi râse. Strămoşii mei şi ai Alyssei proveneau şi ei din Africa, doar că din timpuri mai îndepărtate. Femeia se întoarse spre mine.

— Îmi cer scuze că dau buzna aşa. Îmi puteți acorda câteva clipe?

Am vrut să o întreb: Câteva clipe pentru ce anume? Fiul meu însă, obişnuit acum cu extazul, răspunse: Avem un milion de clipe. Acum ne ocupăm de peşti.

Femeia îmi întinse o carte de vizită plină de fonturi şi culori.

— Sunt Dee Ramey, producător la Ova Nova.

Acest canal TV avea câteva sute de mii de abonați, unele videoclipuri ajungând la un milion de vizualizări. Eu nu îl urmărisem niciodată, dar ştiam cu ce se ocupă.

Dee Ramey se întoarse spre Robin.

— Te-am văzut în clipurile profesorului Currier. Eşti nemaipomenit.

— Cine v-a spus despre noi? am întrebat, fără să-mi pot ascunde furia din glas.

— Noi ne-am interesat.

Atunci mi-a căzut fisa. Pentru un tip care a crescut cu SF-uri, eram neaşteptat de naiv când venea vorba despre ce puteau face inteligența artificială, recunoaşterea facială, cross-filtering-ul, simțul practic şi o scurtă incursiune în creierul comun al planetei. În cele din urmă, am renunțat la politețe.

— Ce vreți de la noi?

Bădărănia mea față de o persoană necunoscută îl descumpăni pe Robin. Îşi bătea în continuare sandviciul, prea tare acum şi prea repede. Ova Nova, tati. Ei au făcut filmul despre tipul ăla care a lăsat un tăun să-şi depună ouăle sub pielea lui, în umăr!

— Oho, ne urmăreşti! strigă Dee Ramey.

Doar filmele despre cât de interesantă e lumea.

— Păi, noi credem că ce ți se întâmplă ție este unul dintre cele mai interesante lucruri pe care le-am văzut vreodată.

Robin mă privi, aşteptând o explicație. I-am întors privirea. L-am văzut cum se dumireşte. Acest canal TV atât de influent îl voia pentru un episod de trei minute, perfect, care să adune un milion de vizionări de la necunoscuți de pe tot globul: Băiatul care trăieşte din nou, în creierul mamei lui moarte. Sau poate că invers.

Viața se înjgheabă din greşeli. Până ca Dee Ramey să-mi expună planul de a-l transforma pe fiul meu într-un punct de atracție, pierdusem şirul greşelilor comise de mine ca părinte.

Lui Robin i se părea incitant să devină un episod pe lângă toate celelalte despre alți locuitori ciudați ai Pământului. Îmi prezentă argumentele la o înghețată, la ore bune după ce o expediasem pe Dee Ramey. Pe bune, tati, mai gândeşte-te. Am fost prea nefericit, prea mult timp. Şi acum nu mai sunt. Oamenii poate că ar fi interesați să ştie asta. Şi ar fi educativ. Doar e domeniul tău, educația, mereu vorbeşti despre ea, tati. Şi-n plus e o emisiune mişto.

Dee Ramey mă sună peste două zile.

— Dumneavoastră nu-mi înțelegeți fiul. E un copil... neobişnuit. Nu pot să-l las să fie transformat într-un spectacol public.

— Dar nu va fi un spectacol. Va fi un subiect de interes legitim, tratat cu tot respectul. Puteți fi alături de noi când filmăm. Vom evita tot ce nu vă convine.

— Îmi pare rău. E un copil cu nevoi speciale. Are nevoie de protecție.

— Înțeleg. Dar să ştiți că vom face filmul indiferent dacă vreți sau nu vreți să participați. Avem mână liberă să folosim toate materialele deja disponibile după cum credem de cuviință. Sau puteți participa şi dumneavoastră şi să aveți putere de decizie.

Telefoanele inteligente sunt adevărate miracole şi ne-au transformat în zei. Dar, dintr-un anumit punct de vedere, foarte simplu, sunt primitive: nu poți trânti receptorul în furcă.

Teoretic, fiul meu încă mai era anonim. Dar ceea ce descoperise echipa de la Ova Nova puteau descoperi şi alții, foarte curând. Făcusem o greşeală şi, dacă stăteam cu mâinile în sân, era şi mai rău. Cel puțin puteam încerca să influențez modul în care povestea lui Robin ajungea la publicul larg. Două zile mai târziu, când mi-a mai trecut furia, am sunat-o pe Dee Ramey.

— Vreau să am ultimul cuvânt asupra variantei finale.

— Se poate.

— Nu aveți voie să-i folosiți numele real şi să oferiți vreo informație care să poată duce la identificarea lui.

— În regulă.

Fiul meu era un băiat cu probleme, afectat de faptul că vedea ceea ce lumea somnambulă nu era capabilă să vadă. O terapie neconvențională îl făcuse puțin mai fericit. Poate că dacă se vedea pe ecran aşa cum era acum era mult mai important decât senzația pe care o provoca Ova Nova cu videoclipurile şi târguielile lui Currier.

Robin şedea ghemuit sub brațul meu pe canapeaua din camera de zi şi îmi explica, într-o seară când hotărâserăm să rămânem acasă, pe Pământ. După cum spune dr. Currier, ar putea fi util.

Am priceput ce i se întâmpla lui Robin de-abia când am văzut primul montaj. În film numele lui este Jay. Apare în cadru şi filmul începe să respire. Robin se întoarce spre rațele, veverițele cenuşii şi teii de-a lungul lacului, moment în care privirea lui pare că îi transformă în ființe extraterestre pe care camera de filmat le poate observa.

Apoi apare întins în cuşca Faraday din laboratorul lui Currier şi mută simbolurile de pe ecran cu mintea lui. Are fața rotundă, deschisă, dar şi un pic diabolică, încântat de îndemânarea lui. Dee Ramey, din fundal, explică modul în care Jay învață să coreleze un alt set de sentimente trăite cu ani în urmă. Dar explicația ei este irelevantă. Robin este doar un copil, în plin proces de creație.

Apoi Robin stă față în față cu Dee Ramey, pe o bancă, sub o salcie pletoasă. Femeia întreabă:

— Dar ce simți?

Nasul şi gura lui tresar puțin. Emoționat, gesticulează în timp ce explică. Ştiți cum e atunci când începi să cânți un cântec frumos împreună cu oameni care-ți plac? Şi oamenii cântă fiecare în felul lui, dar împreună, cântecul sună bine?

Jurnalista priveşte trist, preț de o clipă. Poate se gândeşte cât de mult a trecut de când a cântat ultima oară cu prietenii ei.

— Simți ca şi cum ai vorbi cu mama ta?

Sprâncenele lui Robin se împreunează; se vede că întrebarea nu îi este pe plac. Nimeni nu spune nimic cu vorbe, dacă asta vreți să ştiți.

— Dar o simți? Poți spune că este ea?

Robin ridică din umeri. Tipic. Suntem noi.

— Simți că este cu tine? În timpul experimentului?

Robin întoarce capul şi se uită la ceva mult prea mare ca să-i spună jurnalistei. Întinde o mână deasupra capului ca să prindă ramurile de jos ale salciei şi apoi le dă drumul printre degete. E aici chiar acum.

Pauză şi filmul trece la scena următoare.

Se plimbă pe malul lacului. Jay ridică o mână spre talia jurnalistei, de parcă ar fi un doctor care vrea să dea o veste proastă, dar nu dezastruoasă.

— Probabil că ai suferit mult, zice jurnalista.

Îmi vine să țip la ea, de fiecare dată. Robin însă este atent la lume, nu la întrebarea ei.

— Când ai început să suferi? Când s-a stins mama ta sau înainte?

Robin se încruntă când aude „s-a stins”. Şi o corectează imediat. Mama mea nu s-a stins. A murit.

Dee Ramey face repede câțiva paşi şi se opreşte. Poate cuvintele lui o descumpănesc şi o fac să asculte. Poate o incită, stranietatea lor promițând alte câteva mii de vizionări. Poate sunt prea aspru cu ea.

— Dar ai învățat cum îi funcționa creierul. Prin urmare, acea parte din ea este în tine acum, nu?

Robin zâmbeşte şi clatină din cap, dar nu ca să-şi exprime dezacordul. Ştie acum că niciun adult nu poate înțelege. Îşi întinde mâinile spre iarbă, şi soare, şi stejari, şi teii care străjuiesc lacul. Le flutură în aerul proaspăt şi spre cartierul în care stăm, spre universitate, spre casele prietenilor, spre Capitoliu şi statele de dincolo de statul nostru. Fiecare este în fiecare.

Filmul trece la momente de la începutul experimentului. Robin este altfel, cu capul între umeri, pe un scaun mare, din plastic, evitând întrebările cu o voce monotonă, sfios. Îşi muşcă limba şi scoate câte un mormăit când nu îi convine ceva. Lumea este pornită să-l pedepsească. Apoi filmul îl arată cum pictează, cuprins de extazul liniilor şi al culorilor. Am văzut filmul de nenumărate ori. Cred că mai bine de o mie de accesări sunt ale mele. Dar rămân uluit de fiecare dată când îi văd pe cei doi băieți unul lângă altul.

Apoi Robin şi Dee Ramey sunt din nou lângă lac.

— Păreai că suferi atât de mult, că eşti furios.

Mulți oameni suferă şi sunt furioşi.

— Dar tu nu mai suferi şi nu mai eşti furios, nu-i aşa?

Robin chicoteşte, într-un contrast evident cu băiatul din clipurile lui Currier. Nu. S-a terminat.

Pe o bancă, sub nişte copaci, Dee Ramey stă cu unul dintre carnetele lui în poală şi îl răsfoieşte. Robin îi explică desenele. Ăsta e un anelid. E incredibil, trebuie să recunoaşteți. Asta e o ofiuridă. Ăştia? Sunt urşi de apă, cunoscuți şi sub numele de tardigrazi. Pot supraviețui în spațiul cosmic. Nu glumesc. Pot pluti până pe Marte.

Imaginea se reduce la un plan mediu. Robin o conduce pe o cărare ca să-i arate ceva. Camera de filmat se apropie pentru un prim-plan: un grup de plante ale căror frunze ca nişte dinți rotunzi se apleacă, acoperite de globulețe de apă, după ploaia de dimineață. Robin arată spre săculețele cu fructe ce încă mai atârnă de ramurile lor. Mergeți în jurul uneia din ele. Cu grijă! Fără s-o scuturați!

Pare că spune o glumă şi de-abia se abține să dezvăluie poanta. Dee scoate un strigăt de uimire când, atingându-l cu mâinile făcute căuş, un săculeț se desface pocnind. Se uită în el: spirale verzi, ciudate, explodate în palma ei.

— Aoleu! Ce-i asta?

Extraordinar, nu? Bijuteria portocalie. Semințele sunt comestibile!

Alege o pilulă verde-pal dintre spiralele detonate, ce par scoase dintr-un text steampunk. Dee Ramey se întoarce spre camera de luat vederi:

— Sper să ai dreptate.

Şi o vâră în gură. Apoi se arată surprinsă.

— Mm. Are gust de nucă!

Nu-mi amintesc să-i fi spus ceva fiului meu despre acea plantă. Dar îmi amintesc ziua când am aflat despre ea de la femeia care mi-a devenit soție. Anii care au trecut de atunci stau ca un şrapnel în mâna mea deschisă.

În film fiul meu nu menționează niciodată celălalt nume al plantei: mimoză. Tot ce spune este: Multe sunt bune de mâncat pe-aici, dacă ştii unde să cauți.

Toți sunt distruşi, îi spune el. Stau amândoi pe plajă, pe un caiac răsturnat, şi privesc cum singurul soare, la asfințit, îşi împrăştie culorile. Două bărci cu toate pânzele sus se grăbesc să ajungă, una lângă alta, la docuri, înainte să dispară lumina.

De asta distrugem întreaga planetă.

— O distrugem?

Dar ne prefacem că n-o distrugem, cum ați făcut dumneavoastră, adineaori. Ruşinea de pe fața ei se vede doar în imaginea înghețată. Toată lumea ştie ce se întâmplă. Dar ne facem că nu vedem.

Jurnalista îl aşteaptă să explice. Să spună ce s-a întâmplat cu oamenii şi ce ar putea să-i vindece.

Îmi pare rău că n-am ochelarii de soare la mine.

— De ce?

Robin arată spre lac. Acolo-s peşti! I-am putea vedea cu ochelarii de soare. Aţi văzut vreodată o ştiucă?

— Nu ştiu.

Faţa lui Robin se adumbreşte a nedumerire. Ar trebui să ştiţi. Sigur aţi şti dacă aţi vedea o ştiucă.

Un cuplu cu doi copii mici trece agale pe lângă ei. Jay îi salută cu entuziasm. A uitat de echipa de filmare. Îşi roteşte mâinile, încântat. Părinţii zâmbesc în clipa în care Robin le arată trei feluri de raţe şi le imită măcăitul. Le spune despre dafnie şi alte crustacee. Le arată cum să găsească purici de nisip. Băieţelul şi fetiţa îi sorb cuvintele.

Amurgul se lasă încet. Tema muzicală a filmului pare că vine de departe. Jay şi noua lui prietenă stau pe caiacul răsturnat. Luminile oraşului clipesc de jur-împrejur. Tati este astrobiolog. Caută viaţa acolo sus. Ori nu e nicăieri, ori e peste tot. Dumneavoastră ce-aţi alege?

Jurnalista ridică privirea în direcţia arătată de el, spre cerul întunecat. Ezită, ca şi cum ar fi în toiul unui experiment, îndemnată să găsească un sentiment pe care gura şi ochii ei refuză să-l recunoască. Poate se gândeşte cum să-şi încalce promisiunea faţă de mine păstrând acele ultime cuvinte ale lui Robin în forma finală a filmului. Sunt prea cu miez ca să

fie sacrificate în numele unei chestiuni atât de neînsemnate precum etica.

Se aude comentariul lui Dee Ramey, în timp ce jurnalista stă cu ochii ațintiți spre cer:

— Cei mai mulți dintre noi cred că suntem singuri. Dar nu şi Jay.

Scena se schimbă şi apare Robin din nou, privind-o cu aceeaşi dragoste nediscriminatorie pe care o purta tuturor în acele puține zile. Fața pare că i se luminează din interior. Jurnalista îşi pleacă privirea asupra lui, un zâmbet resemnat în amurg. Vocea i se aude în timp ce, pe ecran, jurnalista tace.

— A-ți petrece o parte din timp cu Jay e ca şi cum ai vedea rude peste tot, ca şi cum ai lua parte la un experiment uriaş care nu se termină odată cu tine, ca şi cum ai fi iubit de dincolo de mormânt. Eu, una, aş dori din toată inima să aud acel feedback.

Robin însă are ultimul cuvânt. Vorbesc serios, zice el, zâmbindu-i, încurajând-o din toată inima. Cum credeți că ar fi mai bine?

Currier mă sună la o săptămână după ce Ova Nova postase videoclipul. Vocea lui părea că trece prin toată gama de culori a roții emoționale.

— Băiatul tău e viral.

— La ce te referi? Ce s-a întâmplat?

Credeam că pe una dintre scanări apăruse o infecție a creierului lui Robbie.

— Până acum s-au interesat o jumătate de duzină de companii de pe trei continente. Asta pe lângă persoane particulare care vor să participe la experiment.

M-am gândit la toate răspunsurile pe care i le-aş fi putut da şi le-am respins unul câte unul. În cele din urmă m-am oprit la:

— Să ştii că te urăsc din toată inima.

A urmat un moment de tăcere, mai degrabă meditativă decât stânjenită. Apoi Currier trebuie să fi decis că eram doar retoric. Drept care se puse pe treabă, ca şi cum nu aş fi spus nimic, informându-mă despre tot ce se întâmplase în ultimele zile.

Ova Nova postase videoul ca parte dintr-un pachet numit „Sfârşitul lumii vine din nou. Ce urmează?". Lansaseră seria cu o campanie impetuoasă pe platformele de socializare. Alte mijloace de comunicare în masă preluaseră ştirea doar ca să-şi îndeplinească norma zilnică de anunțuri. Filmul cu Robbie atrăsese imediat atenția unei tipe cu mare priză la public. Femeia avea propriul canal video, profitabil, pentru care colinda lumea şi ajuta oamenii să scape de obiectele de care nu mai aveau nevoie. Nenumărați fani erau dependenți de dragostea ei necondiționată şi nu mai puțin de două milioane şi jumătate dintre ei se considerau prieteni cu ea. Femeia postase un link cu o imagine a lui Robbie ținând în mâini un săculeț luat de la o bijuterie portocalie. Dedesubt scrisese:

DACĂ NU V-AȚI PUS BURTA LA CALE ÎN DIMINEAȚA ASTA, ÎNCERCAȚI CU AŞA CEVA.

Femeia adăugase sugestiei câteva emoji-uri enigmatice. În scurt timp persoane cunoscute şi necunoscute postaseră link-ul şi, drept urmare, serverele canalului Ova Nova se blocaseră timp de o oră întreagă. În tot ce ținea de domeniul public nimic nu suscita un interes mai mare decât o informație provocatoare scurtă şi la obiect.

Potrivit lui Currier, cei care erau în căutare de senzațional accesaseră site-ul marți şi miercuri, apoi venise rândul celor care erau în temă, pentru ca, în weekend, să apară şi întârziații. Se pare că cineva copiase filmul şi îl încărcase pe două site-uri de arhivă. Cineva prelucrase un clip cu Robin, trecându-l printr-un filtru, motiv pentru care cuvintele lui stranii sunau acum şi mai stranii. Oamenii le foloseau pe forumuri, în conversațiile virtuale şi în mesaje, după ce se semnau...

Am ținut telefonul cu o mână, iar cu cealaltă am căutat pe tabletă. Doar câteva cuvinte obişnuite, în ghilimele, ce păreau să fi fost rostite de un vizitator dintr-o galaxie îndepărtată.

— Ei, drăcie!

Am auzit chicotul din camera lui Robbie. Te-am auzit!

— Ce crezi că trebuie să fac? Ce să-i spun?

— Theo. Problema e că ne sună şi jurnaliştii.

Ceea ce însemna că nu peste mult timp aveam să mă trezesc cu ei pe verandă.

— Nu, am zis eu, aproape scrâşnind din dinţi. Destul. Am terminat-o cu asta. Nu mai vorbim cu nimeni.

— De acord. Ăsta era şi sfatul meu.

Currier părea aproape mulţumit. Dar, dacă mă gândeam mai bine, omul profita masiv de pe urma acestei publicităţi masive. Spre deosebire de Robin.

Nu-mi dădeam seama cât de serioasă era problema în care ne băgaserăm. Poate că toată zarva urma să se potolească la fel de rapid pe cât începuse. Majoritatea celor care vizionau clipul şi îl dădeau mai departe probabil că nici nu-l vedeau până la capăt. Era ca o ploaie de vară, până se termina ziua apăreau alte clipuri de văzut şi de distribuit.

Dar în timp ce Currier îmi spunea să nu îmi fac griji, milioane de biţi programaţi să corecteze erori apăreau în valuri de radiaţii electromagnetice pe suprafaţa întregii planete. Ţâşneau ca nişte gheizere înalte de 35 786 km spre spaţiul cosmic şi cădeau înapoi cu o viteză de 300 000 000 m pe secundă. Treceau sub formă de buchete de lumină paralelă prin conductele din fibră spre a se răspândi, sacadat, ca unde radio, după dorinţa a zeci de milioane de degete care manipulau electronii din sute de milioane de locuri de pe ecranele tactile capacitive groase de doar câţiva centimetri. Filmul lui Robin era cel mai slab semnal din încercarea disperată a omenirii de a uita într-un fel sau altul de necazuri. Ca o fracţiune din producţia acelei zile, câteva miliarde de biţi erau ca o sămânţă pe suprafaţa unei căpşuni, la sfârşitul unei cine alcătuite din opt feluri. Dar aceşti biţi erau fiul meu şi, reasamblaţi, păstrau expresia de pe faţa lui, într-o după-amiază târzie, la marginea unui lac, când îi spunea unei străine absolute: Fiecare este în fiecare.

— Să ne păstrăm calmul şi să vedem cum decurg lucrurile, zise Currier.

Îmi venea din ce în ce mai uşor să-i închid telefonul în nas.

Au venit şi cei de la COG[20] la Madison. Mai veniseră şi înainte, dar cu ani în urmă. Ultima oară mă filmaseră în timp ce prezentam modul în care ar putea fi folosite liniile de absorbție din lumina care trece prin atmosfera unei planete pentru a detecta viața la cvadrilioane de kilometri de noi. De atunci COG încetase a mai fi o simplă întrecere între cei mai buni oratori dintre universitari, devenind principalul vehicul prin care cea mai mare parte din lume afla despre stadiul cercetării ştiințifice.

Fiecare prezentare COG era făcută în fața unui auditoriu şi trebuia să țină mai puțin de cinci minute. Pagina cu filmele cele mai accesate de pe site-ul COG Madison trimitea la un site numit COG Wisconsin. La rândul ei, pagina cu filmele cele mai des vizionate de pe COG Wisconsin trimitea la COG Midwest, apoi la COG U.S., până la mult doritul COG World Class. Numai cei care urmăreau un minut întreg dintr-un clip dat aveau drept de vot asupra lui. Votanții se clasau în funcție de numărul evaluărilor făcute. Astfel, ştiința se democratiza, mergea spre şi dinspre omul de rând, într-o formă accesibilă. Prezentarea mea se oprise la COG Wisconsin din cauza miilor de utilizatori furioşi pentru faptul că vorbisem despre univers fără să-l menționez pe Dumnezeu măcar o dată.

---

[20] Denumire inventată de Powers, ce face o trimitere ironică la seriile de conferințe TED.

Organizatorii COG MAD 2 mi-au trimis un e-mail. Mi-am aruncat ochii peste primele rânduri şi imediat mi-am exprimat regretele, amintindu-le că luasem parte la ultima lor conferinţă. După două minute am primit un nou mesaj care mă lămurea că nu-l citisem cu atenţie pe primul. Nu voiau să fac nicio prezentare. Voiau ca Robin Byrne să apară alături de Martin Currier, care urma să vorbească despre neurofeedbackul decodat.

M-am înfuriat. Am traversat în fugă campusul, mai bine de o jumătate de kilometru, până la laboratorul lui Currier. Spre norocul lui, am ajuns prea obosit în birou ca să-l iau la bătaie. Am reuşit totuşi să strig:

— Nemernicule! Parcă aveam o înţelegere!

Currier tresări, dar nu intră în panică.

— Nu înţeleg despre ce vorbeşti.

— Le-ai spus celor de la COG cum îl cheamă pe băiatul din film.

— Nici pomeneală de aşa ceva. Nici măcar n-am discutat cu ei!

Îşi scoase telefonul şi-şi verifică e-mailul.

— A, uite-i aici. Vor să ştie dacă pot să apar împreună cu fiul tău, pe scenă.

În clipa aceea ne căzu fisa amândurora. Cei de la COG veniseră direct la mine. Nu trebuiseră să facă mai multe săpături decât Dee Ramey şi Ova Nova. Descoperirea adevăratului Jay era ceva banal acum, după atâta tevatură.

Băiatul meu era deconspirat. Lucrurile scăpaseră de sub control.

Îmi tremurau mâinile. Am luat un puzzle de pe masa lui de scris – o pasăre din lemn pe care trebuia să o eliberezi dintr-un cuib alcătuit dintr-o duzină de piese glisante. Singura problemă era că niciuna nu voia să gliseze.

— Robin a devenit proprietate publică.

— Da, întări Currier.

Pentru el era aproape o scuză. Îmi urmărea reacţiile, psiholog fiind. Eu încercam să dovedesc, pentru amorul propriu, că pasărea nu putea fi eliberată din cauza pieselor rupte.

— Dar a şi dat speranţe, multora, continuă el. Oamenii sunt impresionaţi de această poveste.

— Oamenii sunt impresionaţi de filmele cu gangsteri, de cântecele pe trei acorduri şi de reclamele la telefoane inteligente.

Simţeam cum mi se urcă din nou sângele în cap. Ca întotdeauna când mă cuprindea panica. Martin mă studia în continuare, aşteptând, până am deschis gura şi cuvintele au ieşit de la sine:

— Să văd ce spune Robin. Noi nu putem decide pentru el.

Currier se încruntă, dar înclină din cap. Ceva din mine îl îngrozea, şi pe bună dreptate. Simţeam că sunt propriul meu fiu, pe cale de a împlini zece ani, întrezărind maturitatea pentru prima dată.

Robin se gândea, precaut. Mă vor pe mine sau doar pe Jay?

— Sigur te vor pe tine.

Mişto. Dar ce trebuie să fac?

— Nu trebuie să faci nimic. Nici măcar nu trebuie să spui „da”, dacă nu vrei.

Vor să vorbesc despre experiment şi despre creierul lui mami?

— Dr. Currier îți va spune ce şi cum, înainte să te hotărăşti dacă vrei să mergi mai departe.

Deci ce trebuie să fac?

— Doar să fii tu însuți.

Cuvintele păreau lipsite de sens aşa cum le rostisem.

Ochii lui aveau acea privire îndepărtată. Băiatul meu timid, care ani de zile evitase contactul cu necunoscuții, calcula acum cât de incitant ar fi să dezvăluie publicului secretul vieții, şi tocmai de pe o scenă mare.

Cu o săptămână înainte de eveniment, am început să-mi pierd cumpătul. Regretam că îl lăsasem să fie de acord cu tot ce i se propusese. Dacă exploda, experiența avea să-l marcheze pe viață. Dacă îi ieşea totul, urca până sus pe scara regiunilor COG şi era iubit de zece ori mai mulți oameni decât îl iubeau acum. Ambele posibilități mă înnebuneau.

În seara de dinainte de eveniment, după ce îşi termină ultima temă la matematică din ziua aceea, Robin veni la mine în birou, unde stăteam în dosul unui teanc de lucrări ale studenților de la licență şi tăiam frunză la câini. Trecu în spate şi-şi lăsă mâinile pe umerii mei. Apoi zise comenzile pe care le foloseam şi eu când îl ajutam să se relaxeze, în timpul zilei. Lasă-te moale!

M-am conformat.

Încordează-te!

M-am încordat din nou. Am repetat exercițiul de câteva ori, după care Robin se aşează pe brațul fotoliului. Tati. Liniştește-te! O să fie bine. Doar nu trebuie să țin o cuvântare, nu?

Imediat ce merse la culcare l-am sunat pe organizatorul COG – un ins care semăna cu Troțki şi cu care tratasem problema alături de Martin.

— Mai am o condiție. După ce filmați prezentarea, dacă nu-mi place, nu o postați.

— Asta hotărăşte dr. Currier.

— Eu vreau drept de veto.

— Nu cred că e posibil aşa ceva.

— Atunci nici eu nu cred că fiul meu va urca pe scenă mâine.

E ciudat cum poți avea câştig de cauză într-o negociere când nu ții neapărat să câştigi.

Trei sute de oameni umpleau sala, plus alții care încă mai intrau pe măsură ce vorbitorii programați dimineață își încheiau prezentările. Cu cincisprezece minute înainte să ne vină rândul, am mers toți trei în culise. Un bărbat din echipa tehnică le prinse microfoanele de rever lui Currier şi lui Robin şi îi lămuri ce trebuie să facă.

— În fața scenei veți vedea un ceas roşu. Când ajunge la patru minute şi patruzeci şi cinci de secunde...

Aici tehnicianul îşi trecu degetul arătător pe sub gât şi scoase un gâlgâit. Marty înclină din cap. Robbie izbucni în râs. Mie îmi venea să vomit pe podea.

Mi-am dat seama că prezentarea începuse de-abia atunci când Currier, proțăpit în mijlocul scenei, primi aplauzele spectatorilor. Îl țineam strâns pe Robin, poate de teamă să nu o şteargă pe scenă. Tehnicianul stătea lângă el, cu un monitor în mână, şi şoptea ceva într-un microfon conectat la o pereche de căşti.

Currier era dezinvolt, de înțeles după ce vorbise de atâtea ori în public despre cercetările lui. Dar acum vorbea de parcă rezultatele încă îl mai lăsau perplex. Descrise neurofeedbackul decodat în doar cincizeci de secunde, programul inteligenței artificiale şi al scanerului în patruzeci de secunde şi, într-o jumătate de minut, rezumă efectele. Al treilea minut fu dedicat clipurilor cu Robin. Publicul se arătă impresionat de ce vedea. Ca şi fiul meu, care le revedea, lângă mine, în culisele unei teatru arhiplin, întunecat. Ia te uită! Chiar asta mi s-a întâmplat mie?

Al patrulea minut aduse revelația. Currier o servi spectatorilor ca pe o informație ca oricare alta: aceeaşi mamă a cărei moarte îl afectase pe băiat se întorcea ca să-i redea sănătatea mintală. Robin tresări, sub brațul meu. Am privit în jos, spre mica planetă de lângă mine, al cărei umăr îl strângeam prea tare. Robin însă zâmbea cu gura până la urechi, de parcă băiatul salvat, din clipurile de pe ecran, l-ar fi fascinat peste măsură.

În ultima jumătate de minut, cât rămase singur pe scenă, Currier se rezumă să speculeze pe marginea experimentului:

— Noi doar am întrezărit potențialul acestor tehnici. Doar viitorul ne va lămuri cât de eficiente sunt. Între timp imaginați-vă o lume în care furia unui om este domolită de calmul altuia, în care temerile cele mai ascunse sunt înlăturate de curajul unui necunoscut, în care durerea poate fi înlăturată prin exercițiu, la fel de uşor ca atunci când iei lecții de pian. Am putea învăța să locuim aici, pe Pământ, fără teamă. Şi acum, vă rog, salutați un prieten de-al meu. Domnul Robin Byrne.

Silueta minusculă de lângă mine se desprinse de brațul meu şi țâşni pe scenă. Mi-am dus mâinile la ceafă în timp ce se îndrepta spre Currier. Părea atât de mic. Văzusem cândva o fetiță de mărimea lui cântând concertul pentru pian nr. 8 de Mozart, la Merkin Hall, în New York. Mâinile ei de-abia atingeau cinci clape. Nu ştiu cum făcea sau de ce o lăsaseră părinții să facă asta la o vârstă atât de fragedă. Acum eram la fel de dezorientat. Fiul meu devenise un mic copil-minune performând la propriul instrument. Publicul aplauda cu frenezie în timp ce Robin alerga spre mijlocul scenei, luminat de reflectoare. Acolo îşi duse mâna la piept şi făcu o plecăciune. Aplauzele şi râsetele crescură în intensitate.

Am văzut filmul de atâtea ori, încât memoria mea este convinsă că mă refugiasem în sala aceea întunecată. Currier crezuse probabil că Robin va zâmbi şi va face cu mâna, pentru ca, în final, amândoi să-şi ia rămas-bun de la spectatori. Dar încă mai aveau la dispoziție un minut întreg.

Publicul vrea ca dr. Currier să-l întrebe: Cum este? Ce simte? Este tot ea? Currier însă are întrebarea lui:

— Care este cea mai mare diferență între cum te simțeai la începutul experimentului şi cum te simți acum?

Robin îşi freacă gura şi nasul. Se gândeşte prea mult la ce să răspundă. Currier pare că îşi pierde încrederea de sine, iar spectatorii dau semne de nerăbdare. Adică în viața reală?

Cuvintele îi scapă printre dinți, puțin gângave. Publicul chicoteşte. Currier nu îşi dă seama ce vrea să spună Robin. Dar până să o dreagă, fiul meu declară: Nimic!

Publicul râde din nou, deşi strepezit. Întrebarea îl iritase pe Robin. La el, cele două silabe înseamnă: doar ştii ce se întâmplă. Toată lumea ştie, în ciuda codului tăcerii. Acest dar nesfârşit al unui loc de grație se duce pe apa sâmbetei. Numai că încheietura mâinii lui drepte se roteşte ciudat, pe lângă coapsă, un gest pe care niciuna dintre sutele de mii de persoane care au vizionat filmul nu ştie cum să-l interpreteze, în afară de mine.

Doar că acum nu mai sunt speriat. Acum sunt prins într-o chestie mare de tot. Asta-i partea cea mai mişto.

Currier se întoarce spre public, care izbucneşte în aplauze. Apoi îşi pune o mână pe capul lui Robin. Amantul mamei

fiului meu. Cu doar zece secunde rămase, prezentarea se sfârşeşte.

Pe Nithar eram aproape orbi. Dintre cele zece simțuri principale ale noastre, văzul a fost cel mai slab. Dar nici nu era nevoie să vedem prea mult, în afară de dârele de bacterii luminoase. Cele câteva urechi pe care le aveam, bine spațiate, auzeau în ceva ce aducea a culoare, iar împrejurimile le percepeam cu o precizie extremă prin presiunea pe care o exercitau asupra pielii noastre. Am gustat mici schimbări pe distanțe mari. Ritmurile diferite ale celor opt inimi ne făceau nespus de sensibili la trecerea timpului. Gradienții termici şi câmpurile magnetice ne spuneau unde trebuie să fim. Vorbeam cu unde radio.

Agricultura, literatura, muzica, sporturile şi artele vizuale rivalizau cu cele de pe Pământ. Dar marea noastră inteligență şi cultură paşnică nu descopereau nimic din ceea ce însemna industrie avansată – combustie, tipărire, prelucrarea metalelor, electricitate. Pe Nithar găseai doar magmă topită, magneziu în combustie şi alte forme de ardere. Dar nici urmă de foc.

Mişto, zise fiul meu. Mă duc să explorez.

I-am spus să nu se îndepărteze prea mult de suprafață, mai ales să stea departe de cratere. Dar el era încă mic, şi cei mici sufereau cel mai mult din cauza celei mai mari provocări a planetei Nithar. O planetă unde cuvintele pentru totdeauna însemnau acelaşi lucru ca niciodată era greu de suportat pentru cei de vârsta lui Robin.

Reveni după o aventură prea scurtă la înălțime. Arăta dărâmat. Doar cerul e acolo sus, se lamentă el. Iar cerul e tare ca piatra.

Voia să ştie ce se află mai sus de cer. N-am râs, dar nici nu l-am putut lămuri. Întrebă în stânga şi-n dreapta şi primi răspunsuri în doi peri şi de la generația lui, şi de la a mea. Atunci jură să foreze cerul.

Nu am încercat să-l conving să se răzgândească. Mă gândeam că va mai cocheta cu proiectul câteva milioane de macro-bătăi de inimă şi va renunța.

Se folosi de vârful ascuțit şi încins al unei cochilii de nautilus, lungi, drepte, vulcanizate. Foră încet, milimetru cu milimetru. Avu nevoie de multe milioane de bătăi de inimă ca să facă o gaură de adâncimea unui tentacul întins la maximum. Dar de sus începu să cadă moloz, iar aceasta fu prima noutate pe Nithar în aproape niciodată. Gaura deveni ținta glumelor, sursă a suspiciunilor şi ritual al unor culturi religioase noi. Generații se succedară, urmărindu-i progresul infinitezimal. Fiul meu continuă să foreze, având tot timpul din lume înainte de ora de culcare.

După zeci de mii de vieți trecute, dădu de aer. Şi, într-o clipă de iluminare, o revoluție atât de intensă încât nimic nu mai supraviețui pe Nithar, fiul meu descoperi gheață şi crustă şi apă şi atmosferă şi lumină stelară şi prins ca într-o capcană şi eternitate şi altundeva.

Robin de-abia aştepta călătoria noastră la Washington. Trebuia să merg acolo ca să salvez căutarea vieții în univers.

Elevul meu permanent şi cel mai devotat urma să mă însoțească.

Vreau să fac ceva pentru călătoria asta, OK?

Nu voia să-mi spună ce anume. Dar, ca învățător cu acte în regulă al lui Robin, căutam mereu ceva mai bun decât materialele insipide despre ştiințele sociale pe care le găseam online. (Cum economisesc bani? Ce este profitul? Vreau să mă angajez!) O călătorie legată de drepturile şi îndatoririle cetățenilor până în Capitala Națiunii Noastre, cu toate explicațiile de rigoare din partea mea, părea lucrul cel mai potrivit.

Mă făcu să aştept în maşină în timp ce intra, cu economiile lui de-o viață, în magazinul de unde îşi cumpăra hârtie de desen, pensule, vopseluri etc. Ieşi după câteva minute strângând o pungă la piept. Acasă îşi duse repede comorile în cameră şi se apucă de lucru. Dar nu înainte de a-şi agăța un anunț pe uşă. Scrisul lui, cu litere ca nişte baloane, devenise mai jucăuş, tot mai aproape de scrisul lui Aly, după fiecare şedință în laboratorul lui Currier:

ŞANTIER ÎN LUCRU

INTERZIS ACCESUL VIZITATORILOR

Habar nu aveam ce are de gând să facă, doar că se folosea de o rolă de hârtie de măcelărie albă, groasă, lată de 45 cm,

prea voluminoasă ca să poată fi ascunsă. Întrebările mele se aleseră doar cu avertismente dure – să nu-mi bag nasul. Aşadar, ne pregăteam amândoi pentru călătoria noastră în interes de serviciu. În timp ce fiul meu lucra la proiectul lui secret, eu cizelam pledoaria pe care urma să o prezint în faţa Comisiei Independente din cadrul Congresului SUA.

Comisia te punea în faţa unei opţiuni simple: ori răspunzi la cea mai veche întrebare, care până acum a rămas fără răspuns, ori p-aci ţi-e drumul. Timp de mai multe zile, zeci dintre colegii mei şi-au susţinut punctul de vedere în numele proiectului Seeker propus de NASA. Scopul nostru era şi el simplu: să împiedicăm subcomisia de alocare a fondurilor să taie subvenţiile pentru telescopul nostru şi astfel, peste câţiva ani, să înlesnim cercetarea spaţiului cosmic din vecinătate în căutarea vieţii.

Partidul aflat la putere nu era dispus să caute alte Pământuri. Şefii comisiei ameninţau să trimită Telescopul Seeker la cimitirul tot mai mare al proiectelor NASA anulate de guvern. Dar oamenii de ştiinţă de pe trei continente renunţau la aşa-zisa obiectivitate detaşată pentru a susţine cauza explorării universului, în toate felurile posibile. Aşa se face că fiul unui ins care avusese de-a face cu legea, un puşti care era poreclit Câinele Turbat şi-şi începuse drumul în viaţa curăţând WC-uri, se găsea acum într-un avion cu destinaţia Washington, pentru a susţine cauza celor mai puternici ochelari construiţi vreodată. În plus, fiul meu venea cu propria lui campanie.

Îşi făcea loc pe culoar, în faţa mea, zâmbind cu gura până la urechi şi salutând toţi pasagerii. Mă certă când i-am vârât

geanta în compartimentul de sus. Ai grijă, tati! Să n-o turteşti! Robbie voia să stea la geam. Se uită cum hamalii şi personalul de la sol păreau că înalță piramide din geamantane. Mă strânse de mână în timpul decolării, dar se relaxă după ce avionul reveni pe orizontală. Le fermecă pe însoțitoarele de bord şi-i spuse omului de afaceri din dreapta mea despre „câteva organizații non-profit serioase" pe care le-ar putea susține.

Am avut escală în Chicago. Robin le făcu portretul câtorva pasageri din sala de aşteptare şi le oferi opera lui fără să pretindă nimic la schimb. Trei puşti şoptiră ceva între ei şi îl arătară cu degetul, de parcă nu ar mai fi văzut o memă video în carne şi oase.

Robin reacționă mai bine la a doua decolare. În timp ce coboram prin nori, spre aeroport, strigă cât să acopere zgomotul motoarelor: Ce taare! Monumentul lui Washington! Exact ca în carte!

Pasagerii din jurul nostru izbucniră în râs. I-am arătat peste umăr.

— Uite şi Casa Albă.

Robin răspunse mai încet. Ca lumea. Ce frumos!

— Cele trei ramuri ale guvernării, l-am luat eu la întrebări.

Ridică un deget, ca într-un duel cu mine. Executivă, legislativă şi... aia cu judecătorii.

Am văzut Capitoliul din taxi, în drum spre hotel. Robin stătea cu gura căscată. Ce-ai să le spui?

I-am arătat foia cu argumentele mele.

— Îmi pun şi întrebări.

Ce fel de întrebări?

— A, de toate felurile. De ce costurile telescopului cresc mereu. Ce sperăm să descoperim. De ce nu putem descoperi viața din univers cu fonduri mai puține. Ce s-ar întâmpla dacă telescopul nu ar mai fi construit.

Robin se uita pe geam, admirând monumentele. Taxiul încetini când am intrat în Georgetown şi ne-am apropiat de hotel. Robbie arăta preocupat, încercând să rezolve criza politică la care eram părtaş. I-am trecut mâinile prin păr, la fel cum făcea şi Aly când ieşeam toți trei în lume. Simțeam cum călătorim, cu mine la butoane, într-o aeronavă de mici dimensiuni, prin capitala supraputerii globale de pe coasta celui de-al treilea continent ca mărime al unei lumi nu foarte mari, stâncoase, aproape de marginea interioară a zonei locuibile a unei stele minuscule de tipul G, aflată la un sfert din drumul spre marginea unei galaxii în spirală, mare, densă, închisă, ce plutea în derivă printr-un grup de stele dispersate, chiar în mijlocul întregului univers.

Am oprit pe aleea circulară a hotelului şi taximetristul ne-a anunțat:

— Aici e Comfort Inn.

Am introdus cardul în cititorul taxiului şi costul călătoriei a trecut dintr-un server cuibărit în tundra tot mai caldă din nordul Suediei în mâinile virtuale ale taximetristului. Robbie

coborî, îşi luă geanta din portbagaj, privi lung hotelul foarte modest şi scoase un fluierat prelung, admirativ. Mişto. Vom locui ca regii. Nu îl lăsă pe uşier să-i ia geanta. Am nişte chestii în ea!

Fluieră din nou în camera foarte simplă de la etajul nouă, cu vedere spre Potomac. Lecția lui despre Washington continua cu bulevardele radiale de jos. Scoase mâna pe fereastră şi cântări toate posibilitățile. Să mergem!

Nu am ajuns mai departe de Sala Oaselor de la etajul doi al Muzeului de Istorie Naturală. Şirul de schelete captă întreaga atenție a lui Robin, nevrând să-i mai dea drumul. Băiatul rămase cu blocul de desen în fața vitrinei cu peşti perciformi, studiind fiecare coastă centimetru cu centimetru. Nu-mi puteam lua ochii de la el, aşa cum stăteam, în celălalt capăt al sălii. În vindiacul şi blugii lui largi, arăta ca un bătrân membru al uneia dintre acele rase minuscule, învechite, de călători, care, de miliarde de ani, culeg date despre o planetă care a prosperat cândva, dar a dispărut fără urmă.

Am găsit un restaurant care avea în meniu erbivore şi ne-am întors la hotel. Ajunşi în cameră, Robin părea că nu-şi găseşte locul. În cele din urmă se aşează pe marginea patului acoperindu-şi fața cu mâinile. Tati? Voiam să aştept până mâine ca să-ți arăt, dar ce zici dacă-ți arăt acum?

Se apropie de geantă şi scoase din ea rola de hârtie groasă, cam mototolită după călătorie. O aşează pe podea, între paturi, puse o pernă peste unul din capetele rulate şi o desfăcu. Bannerul era mai lung decât noi doi, întinşi cap la cap. Şi era împodobit cu vopseluri, urme de markere şi cerneluri de toate culorile. Pe toată lungimea lui scria:

SĂ VINDECĂM CE AM RĂNIT

Umpluse sulul cu desene curajoase, în culori vii. Părea un alt lucru învățat direct de la Aly, care lucra pe o pânză prea mare ca să îmi dau seama ce voia să spună. În jurul literelor erau vietăți de tot felul, desenate parcă de o mână mai matură decât a lui. Şirurile de corali îşi pierduseră culoarea. Păsările şi mamiferele părăseau în grabă o pădure în flăcări. Albine lungi de 25 cm zăceau pe spate, la baza bannerului, cu picioarele în sus şi cu un mic X în ochi.

Asta reprezintă declinul polenizării. Ce zici, vor înțelege oamenii?

N-am ştiut ce să răspund. Nici nu aveam cuvinte. Însă, într-un fel, Robin nu se baza pe răspunsul meu.

Dar nici nu poți să-i întristezi pe oameni. Să-i sperii. Trebuie să le arăți partea frumoasă a vieții.

Ridică un capăt al bannerului şi mă rugă să-l apuc pe celălalt. L-am întins pe podea. Dacă prima parte era iadul pe pământ, cea de-a doua era împărăția cerului. De data aceasta cuvintele umpleau mijlocul bannerului, pe două rânduri:

FIE CA TOATE VIETĂȚILE

SĂ SCAPE DE SUFERINȚĂ

Vietățile se înghesuiau pe ambele părți: cu pene, cu blană, țepoase, stelate, lobate şi cu aripioare, mătăhăloase sau aerodinamice, fuzelate, ramificate, radiale, creaturi rizomatice, ființe cunoscute şi necunoscute, de cele mai neaşteptate forme şi culori, toate plasate între pădurea de un verde-închis şi albastrul oceanului. Şedințele cu creierul lui Aly îl făceau să picteze cu mai multă lumină, îi eliberau mâna şi ochiul.

Îşi privi opera, imaginându-şi cum ar fi arătat mai bine. N-am ştiut cum să scriu „simțitor”.

— Puteai să mă întrebi.

Dar aşa nu mai era o surpriză.

— Robbie. Aşa e mai bine.

Sigur? Fii sincer, tati. Vreau doar sinceritate.

Lăsă ochii jos, gânditor. Apoi clătină din cap. De-ar şti oamenii... Suntem cu toții nişte catralionari. Îşi ridică mâinile şi le privi de parcă ar fi fost pline de plasmă germinală şi de comori.

— Ce vrei să faci cu el?

A, da. M-am gândit că, după ce te prezinți în fața comisiei, am putea să-l întindem undeva, cu nişte clădiri ca lumea în spate, şi cineva să ne facă mai multe fotografii. Pe urmă să punem fotografiile pe Net şi să le tăguim cu numele meu pentru ca atunci când oamenii caută clipul ăla ciudat cu mine să vadă fotografiile în locul lui.

Am înfăşurat sulul la loc şi ne-am pregătit de culcare. În întuneric, camera de hotel lucea de la zecile de LED-uri al căror scop era greu de ghicit. Rezemați în perne pe paturile noastre duble, aveam senzația că suntem în centrul de comandă al unei nave spațiale propulsate de un motor cu distorsiune, oprită pentru o clipă pe o stație, undeva, pe traseul unei misiuni exploratorii fără sfârşit.

Vocea fiului meu testă întunericul. Deci oamenii ăia... Există cu adevărat?

— Care oameni, amice?

Toți oamenii ăia care mi-au accesat clipul...

Vocea lui era marcată de aşa-numita îndoială ştiințifică. Am simțit cum mă ia cu amețeală.

— Ce-i cu ei?

Câți dintre ei au râs de mine?

Camera vibra cu o jumătate de duzină de frecvențe. Fiecare răspuns părea gratuit. M-am gândit prea mult timp, aşa că Robin ştia deja răspunsul.

— Oamenii, Robbie, sunt o specie îndoielnică.

Robbie cugetă câteva clipe. Cântărea ce înseamnă să devii o marfă la îndemâna tuturor. Făcu o grimasă.

— Robbie. Îmi pare rău. Am făcut o mare greşeală.

Dar, la lumina ce venea dinspre fereastră, l-am văzut cum clatină din cap. Nu, tati. E-n regulă. Nu-ți face griji. Mai ții minte semnalul?

Îl făcu în pata de lumină, plimbându-şi înainte şi înapoi mâna făcută căuş pe brațul lui subțire ca o coadă de măturică. Mă învățase codul cândva, cu luni în urmă, pe un alt Pământ – semnul inventat de el pentru „totul e în regulă".

Ştii doar cum se întreabă oamenii câteodată: Oare omul ăsta e supărat pe mine? Dacă cineva se întreabă, pot să spun doar că sunt împăcat cu toată lumea.

Bufetul suedez de la micul-dejun îl încântă peste măsură. Îşi umplu farfuria cu atâția biscuiți de ovăz, brioşe cu afine şi pâine prăjită cu avocado cât nicio altă vietate de dimensiunile lui nu ar fi putut să mănânce într-o zi. În timp ce vorbea, de pe buze i se prelingea untul de arahide şi ciocolată. Cea mai frumoasă călătorie de afaceri în care am mers vreodată. Şi e de-abia la început!

Ne-am propus să ne plimbăm prin Parcul Național în dimineața aceea, înainte să mă prezint în fața comisiei. Am vorbit un pic despre ce am putea vedea. Robin voia să mergem din nou la Muzeul de Istorie Naturală. Să văd plantele, tati. Aproape nimeni nu ştie că plantele fac cam toată treaba. Restul sunt nişte paraziți.

— Aveți dreptate, domnule!

Gândeşte-te că mănâncă lumină! E o nebunie! Mai ceva decât SF! Se întunecă la față. Atunci de ce SF-ul crede că sunt atât de înspăimântătoare?

Înainte să-i răspund, o femeie de două ori mai în vârstă decât mine, scundă, aviară, cu ochelarii de vedere ca nişte ochelari de protecție, apăru lângă separeul nostru.

— Mă scuzați că vă deranjez de la masă, zise ea privind spre Robin. Dar nu cumva tu eşti... băiatul acela? Din clipul acela frumos?

Înainte să o întreb ce doreşte, Robin îi zâmbi larg. Cam aşa ceva.

Femeia făcu un pas înapoi.

— Ştiam eu. Ai ceva deosebit. Şi eşti un copil deosebit!

Toată lumea are ceva deosebit, spuse el. Ecoul acelui clip viral îi făcu pe amândoi să izbucnească în râs.

Femeia se întoarse spre mine.

— E fiul dumneavoastră? E un copil deosebit.

— Aşa e.

Răspunsul meu tăios îi fură din elan, drept care femeia începu să se încurce în scuze şi mulțumiri. Când se îndepărtă de noi, Robin mă privi pieziş. Ce-i cu tine, tati? Doamna a fost atât de drăguță cu noi. Nu înțeleg de ce te-ai răstit la ea.

Eu îmi voiam fiul înapoi. Cel care ştia că în bipezii mari nu trebuie să ai încredere.

Comisia se întrunea în clădirea de birouri Rayburn, peste drum de Capitoliu. Robin se moşmondea, debordând de patriotism. Am tras de el ca să ajungem la ora indicată. Sala era imensă, cu lambriuri din lemn şi împodobită cu steaguri. În faţa unui podium unde trona o masă din lemn de stejar pe care erau mai multe plăcuţe cu nume şi sticluţe cu apă, se înşiruiau, în amfiteatru, scaune elegante, îmbrăcate în piele, iar dincolo de ele se vedeau câteva măsuţe cu cafetiere şi gustări.

Am întârziat din cauza controalelor şi, când am intrat, sala era plină cu colegi din toată ţara. Unii şi-l aminteau pe Robin de când dăduse peste cap teleconferinţa. Alţii îl tachinară, întrebându-l dacă prezintă şi el ceva. Pun pariu că i-aş putea convinge, zise el.

Şedinţa începu. Robbie şedea lângă mine.

— Înarmează-te cu răbdare, amice. Mai e până la prânz.

Robin îmi arătă blocul de desen, creioanele cerate şi un roman de benzi desenate despre un băiat care învaţă cum să respire sub apă. Era pregătit până în dinţi.

Podiumul se umplu de politicieni care arătau ca America din trecut. Un inginer de la NASA fu invitat să vorbească despre planul cel mai recent privind Telescopul Seeker. Acesta urma să fie plasat undeva aproape de orbita lui Jupiter, înainte de a extinde oglinda masivă, care se asambla singură. Apoi un al doilea instrument, Occulter, lansat la

mai multe mii de kilometri distanță, urma să acopere lumina venită dinspre unele stele pentru ca telescopul nostru să le poată vedea planetele. Inginerul recurse la o comparație:

— E ca şi cum ai bloca lumina unei lanterne cu mâna ca să vezi cine o ține.

Chiar şi mie mi se părea trăsnită ideea. Prima întrebare veni din partea reprezentantului unui district din vestul Texasului. Vorba lui tărăgănată părea tocmai potrivită pentru a atrage publicul.

— Adică Seeker va fi la fel de complex ca şi Telescopul NextGen, chiar înainte de a adăuga abajurul zburător? Iar noi nici măcar nu putem să urnim din loc NextGenul ăsta nenorocit!

Inginerul şovăi, iar membrul Camerei Reprezentanților nu îl lăsă să răspundă.

— NextGen a întârziat zeci de ani şi a depăşit bugetul cu miliarde de dolari. Cum e posibil să faceți un lucru de două ori mai complicat pentru aceeaşi sumă de bani pe care o solicitați?

Apoi întrebările deveniră tot mai agresive. Alți doi ingineri încercară să dreagă lucrurile şi să restabilească încrederea. Unul aproape că făcu implozie. Dimineața amenința să se sfârşească înainte de a începe. Robbie desenase în legea lui, aproape fără să dea semne de nerăbdare. La drept vorbind, uitasem că e acolo. În pauza de prânz îmi arătă o foaie desenată, ca să îmi afle părerea: o altă planetă, văzută din perspectiva Telescopului Seeker, cu discul rotindu-se cu

acel amestec de albastru, verde şi alb a cărui singură sursă posibilă era viața.

Imaginea era superbă. Voiam să o includ în grupul meu de diapozitive. Aveam o oră la dispoziție. Mai întâi l-am condus spre caserolele cu prânzul. Pe unele scria Vegan, pe altele, Altairian[21].

— Aici ar trebui să râzi, i-am spus fiului meu.

Eu sunt prea Sirius.

— Observ că ai citit Culegerea de glume a astronomului.

A fost un Big Bang pentru mine.

Ne-am aşezat într-un colț. În timp ce Robbie mânca, i-am pus desenul luxuriant pe podea, l-am fotografiat cu telefonul, am trimis copia laptopului meu, am prelucrat-o şi am adăugat-o la sfârşitul caruselului meu virtual pe care în după-amiaza aceea urma să-l prezint unei săli pline. Niciun text SF cu care crescusem nu putea anticipa o asemenea magie.

După prânz luară cuvântul mai mulți oameni de ştiință a căror activitate avea nevoie de un instrument precum Seeker. Eu am fost al treilea. Am urcat la microfon tocmai când nivelul glicemiei celor din sală scădea alarmant. Am încercat să-i conving că nicio altă metodă de detectare a vieții nu egala utilizarea imaginii optice. Le-am arătat cea mai bună fotografie a unei exoplanete pe care o aveam noi –

[21] Locuitor al stelei Altair, din romanul SF Restaurantul de la capătul universului, de Douglas Adams.

aproape o pată cenuşie. Chiar şi aceasta era impresionantă, dat fiind că profesorul cu care îmi dădusem doctoratul mă asigurase că nu vom apuca să vedem o exoplanetă.

Următorul meu diapozitiv a fost un pic teatral: o simulare digitală aproape de adevăr a felului în care ar putea arăta acea planetă prin ochii telescopului NextGen. Am simțit cum cei din sală îşi țin respirația, ca şi cum Congresul SUA ar fi decretat Să se facă lumină, iar universul s-ar fi conformat. Am subliniat că numai o fotografie atât de reuşită, cu toate datele ei, putea arăta dacă planeta e locuită sau nu. Am încheiat cu desenul lui Robbie în timp ce îl citam pe Sagan: Lumea ni se dezvăluie prin curajul întrebărilor noastre şi profunzimea răspunsurilor noastre.

Apoi m-am pregătit sufleteşte pentru întrebările mai puțin curajoase. Reprezentantul din vestul Texasului nu pregetă să mă pună în încurcătură:

— Modelele atmosferice pe care le-ați conceput pot face diferența între o lume cu viață interesantă şi una care e alcătuită numai din germeni?

I-am răspuns că o planetă îndepărtată plină cu bacterii ar rivaliza cu cel mai interesant lucru descoperit vreodată.

— V-ați putea da seama dacă pe o planetă există viață inteligentă?

Am încercat, în douăzeci de secunde, să explic cum mi-aş putea da seama.

— Şi care ar fi probabilitatea?

Am vrut să dau un răspuns evaziv, dar nu m-ar fi ajutat cu nimic.

— Nimeni nu crede că e foarte probabil.

Dezamăgire peste tot. Un alt membru al Camerei Reprezentanților întrebă:

— Puteți să vă faceți treaba cu Telescopul NextGen, dacă proiectul se realizează?

L-am lămurit că nici măcar acel instrument magnific nu era suficient pentru a cerceta în mod direct atmosferele. Un reprezentant depăşit de situație din Montana puse cele două telescoape la un loc:

— Dar dacă toate jucăriile astea extrem de costisitoare ne spun că cele mai interesante ființe din întreg universul şi-au cheltuit miliardele de dolari aici, pe cea mai interesantă planetă?

În clipa aceea am înțeles de ce aceşti oameni voiau să abandoneze proiectul. Bugetul depăşit era doar un pretext. Partidul aflat la conducerea țării s-ar fi opus construirii Telescopului Seeker chiar şi dacă nu ar fi costat nimic. Descoperirea altor Pământuri era o conspirație globalistă căreia trebuia să i se aplice tratamentul Turnului Babel. Dacă noi, elitele academice, descopeream că viața este peste tot, Relația Specială a omenirii cu Dumnezeu ar fi fost pusă sub semnul întrebării.

Am coborât de pe podium şi mă simțeam de tot căcatu'. Întorcându-mă la loc, mai să cad din picioare, am auzit exclamația fiului meu: Tati! A fost excelent! Mi-am ascuns fața de el.

După aceea am rămas câteva minute în holul din fața sălii. Am discutat cu colegii rezultatele confruntării cu onorata comisie. Unii îşi păstraseră optimismul. Alții renunțaseră să mai spere. Un mare cercetător de la Berkeley, un tip arogant, îmi spuse că aş fi avut mai mult spor dacă aş fi apelat la statistici şi nu la desenul unui copil. Dar unul dintre cei mai mari vânători de planete, o femeie, îl lăudă pe Robbie până când acesta se înroşi tot.

— Eşti atât de frumos! îi zise ea şi apoi către mine: Sunteți atât de norocos. Nu pricep de ce băieților mei le plac mai mult filmele Războiul stelelor decât stelele în sine.

Ne-am plimbat pe Independence Avenue. Robbie m-a prins de mână. După părea mea, te-ai descurcat de minune, tati. După părerea ta?

Gândurile mele nu erau pentru urechile unui copil.

— Oameni, Robbie.

Oameni, îmi dădu el dreptate şi zâmbi ca pentru sine, apoi ridică privirea spre Statuia Independenței din vârful domului Capitoliului. Ce zici, extratereştrii au descoperit un sistem mai bun decât democrația?

— Mda, mai bun probabil că înseamnă altceva pe alte planete.

Robin înclină din cap, trimițându-ne amintirea în viitor. Totul pare altfel pe alte planete. De asta trebuie să le descoperim.

— Păcat că n-am spus şi eu asta la şedinţă.

Ridică braţele de parcă ar fi vrut să îmbrăţişeze Capitoliul. Uită-te la locul ăsta. Nava-mamă!

Am păşit pe una dintre cărările ce traversau gazonul. Robin mă îndemnă să urcăm treptele. Am simţit cum îmi stă inima în loc când mi-am dat seama ce avea de gând să facă. Bannerul din hârtie groasă îi atârna din rucsac ca antena unui costum de astronaut.

Aici e un loc potrivit, nu crezi?

Drumul de la teamă la emoţie trebuie să depindă doar de câţiva neuroni. Tocmai atunci apăru din direcţia opusă unul dintre inginerii NASA care făcuseră prezentări în sesiunea de dimineaţă. L-am salut şi am spus:

— Hai s-o facem şi pe asta, Robbie!

Terminam în două-trei minute şi măcar el se putea întoarce victorios acasă.

În timp ce Robbie scotea bannerul, am schimbat câteva vorbe cu inginerul despre şedinţa de peste zi.

— E doar teatru, zise el. Cu siguranţă ne vor subvenţiona. Doar nu sunt nişte primitivi.

L-am întrebat dacă ar vrea să ne facă nişte fotografii mie şi fiului meu. Apoi l-am ajutat pe Robin să-şi desfăşoare capodopera. O pală de vânt încercă să-mi smulgă bannerul din mâini. Tati! Ai grijă! Am tras de el amândoi şi bannerul s-a întins cât era de lung. Se umfla ca trinca unei sonde spaţiale plină cu vânt solar. În lumina după-amiezii am

observat detalii ale ființelor desenate de el care îmi scăpaseră în camera de hotel.

Inginerul exclamă entuziasmat, arătându-şi dinții strâmbi:

— Hei! Chiar tu ai făcut asta? E minunat. Dac-aş fi fost în stare să desenez ca tine, n-aş fi început ca radioamator.

I-am dat telefonul, iar el a făcut mai multe fotografii din unghiuri şi de la distanțe diferite în lumina schimbătoare. Un băiat, tatăl lui, păsările şi animalele aflate pe cale de dispariție, apocalipsa insectelor de la baza bannerului, mozaicul din fundal – gresie, calcar şi marmură –, dedicat libertății şi construit de sclavi: inginerul voia să surprindă tot. Alți doi astronomi care participaseră la şedință ne văzură din depărtare. Se apropiară, admirară bannerul şi-l învățară pe inginer cum să facă o fotografie adevărată. Inginerul întoarse telefonul pe partea cealaltă ca să-i arate lui Robbie lentilele.

— La NASA am introdus camere de luat vederi digitale. Eu am ajutat la proiectarea camerei de un miliard de dolari pe care am pierdut-o pe orbita planetei Marte.

Unul dintre astronomi îl corectă, disprețuitor:

— Noi suntem cei care i-am forțat pe clovnii de la NASA să plaseze o cameră acolo!

Trecători obişnuiți şi turişti se opriră lângă noi, atraşi de bannerul lui Robbie şi de cei trei inşi în vârstă care țipau unii la alții. O femeie de-o seamă cu mama îl întrebă pe Robbie pe un ton admirativ:

— Tu ai făcut asta? Tu ai făcut asta de unul singur?

Nimeni nu face nimic de unul singur. Cuvinte pe care i le spunea Aly, când Robin era mic. Nu ştiu cum şi le amintea băiatul.

Am întors bannerul spre trotuarul celălalt. Privitorii începură să aclame. Şi traversară strada ca să vadă detaliile luxuriante. Inginerul aerospațial bombănea de zor, spunându-le să se dea înapoi ca să mai poată face un rând de fotografii. Dinspre trotuar, la câțiva metri de noi, am auzit un strigăt:

— Ştiam eu!

Undeva, printre cei care accesau numeroasele platforme de socializare, o adolescentă trebuie să fi văzut postările unui băiețel ciudat care îşi ciripea cântecelul la fel de ciudat. Acum adolescenta îşi făcea loc prin această adunare ad-hoc, căutând pe telefon, din aproape în aproape, până ajunse la videocastul Ova Nova.

— Ăsta e Jay! Băiatul care a fost conectat la mama lui moartă!

Robin n-a auzit-o. Era prins într-o conversație cu două femei între două vârste despre cum am putea repopula planeta Pământ. Glumea şi spunea tot felul de poveşti. Adolescenta care îl recunoscuse trebuie să le fi trimis mesaje prietenilor, fiindcă, după câteva minute, alți adolescenți apărură dinspre capătul de est de Mall. Cineva scoase o ukulele din rucsac. Lumea cântă „Big Yellow Taxi” şi „What a Wonderful World”. Unii făceau fotografii şi le postau pe platformele de socializare. Alții îşi împărțeau între ei ce aveau de mâncare prin genți şi sacoşe, improvizând un picnic. Robin era în al nouălea cer. Țineam amândoi

bannerul, din când în când cedându-l unor adolescenți, patru la număr, care voiau să se fotografieze cu el. Era un lucru pe care şi mamei lui Robin i-ar fi plăcut să-l organizeze. Se poate să fi fost cel mai fericit moment din viața lui.

Eram atât de prins de ce se întâmpla în jurul nostru încât nu am observat cum doi polițişti din cadrul Poliției Capitoliului SUA opriră pe Northwest şi coborâră din maşină. Adolescenții începură să-i tachineze. Ne distrăm şi noi puțin. Arestați-i pe infractorii adevărați!

Am lăsat bannerul pe trotuar ca să pot discuta cu polițiştii. Doi adolescenți îl ridicară şi începură să alerge cu el de parcă ar fi vrut să înalțe un zmeu. Gestul lor nu contribui la detensionarea atmosferei. Robin luă inițiativa, încercând să facă pace între suporterii lui şi polițişti. Cărora le ajungea cu pieptul până la pistoalele de la brâu.

Pe ecusonul polițistului mai mare în grad scria SERGENT JUFFERS. Numărul prim de pe ecuson era un palindrom.

— Nu aveți autorizație pentru aşa ceva, spuse el.

Am ridicat din umeri. Probabil că nu ar fi trebuit.

— Nu e o demonstrație. Am vrut doar să ne fotografiem în fața Capitoliului, cu bannerul făcut de fiul meu.

Sergentul Juffers se uită la Robin. Îşi miji ochii, cântărind cât de mult afecta această situație legea şi ordinea. Era evident că avusese parte, ca şi mine, de o zi la fel de lungă. Lucrurile nu stăteau prea bine în Washington; nu ar fi trebuit să uit asta. Oamenii deveneau tot mai agresivi.

— Este interzis să aglomerați, să împiedicați sau să afectați accesul într-o clădire publică.

Am aruncat o privire spre intrarea în Capitoliu. Ar fi trebuit să fiu în cea mai bună formă ca să arunc o minge de baseball până acolo. Ar fi trebuit să trec cu vederea. Dar polițistul nu înțelegea câte speranțe îşi pusese fiul meu în acest gest.

— Nu facem asta.

— Sau să aglomerați, să împiedicați sau să afectați utilizarea unei străzi sau a unui trotuar. Sau să continuați sau să reluați aceste practici după ce vi s-a atras atenția de către un reprezentant al legii că este interzis aşa ceva.

I-am arătat permisul de conducere eliberat în statul Wisconsin. Sergentul şi celălalt polițist, pe al cărui ecuson scria PFC[22] FAGIN, se retraseră la maşina lor. Ultima oară când fusesem prins asupra faptului eram licean şi furam o sticlă de vin dintr-un magazin de cartier. De atunci nu luasem nici măcar o amendă pentru depăşire de viteză. Şi iată-mă acum, încurajând un băiețel să protesteze împotriva distrugerii vieții de pe Pământ. Evident, un comportament inacceptabil din punct de vedere social.

În cinci minute cei doi obținură toate informațiile despre mine şi Robin pe care le putea folosi oricine. Toate faptele, disponibile pe loc, oricui. Dar, la urma urmei, nu aveau nevoie de alte date ca să-şi dea seama de partea cui eram eu şi Robin în acest război civil. Bannerul vorbea de la sine.

---

[22] Patrolman First Class (en.). Grad în poliţia americană necesitând 20 de ani de experiență.

În lecția fiului meu despre separarea puterilor în stat nu se specifica faptul că poliția Capitoliului era subordonată Congresului SUA şi nu preşedintelui. Dar în ultimii patru ani dispăruseră astfel de diferențe. Acum Congresul primea ordine de la Casa Albă, iar judecătorii numiți nu se lăsau mai prejos. O deteriorare a normelor – aprobată de mai puțin de jumătate din țară – unise cele trei puteri sub conducerea preşedintelui. Deşi legea spunea altfel, aceşti doi polițişti răspundeau în fața lui.

Polițiştii coborâră din maşină şi se întoarseră agale spre grupul din jurul nostru. Văzându-i că se apropie, cei doi adolescenți care țineau bannerul începură să se rotească în jurul lor. Juffers îi opri.

— Vă rugăm să vă dispersați.

— Dar problema asta nu vrea să se disperseze, replică unul dintre adolescenți.

Din păcate, voința politică a majorității celor prezenți avea limitele ei, drept care se conformară. Polițiştii se apropiară amenințător de adolescenții care agitau bannerul. Precauți, băieții lăsară bannerul din mâini şi o luară la fugă. Bannerul căzu pe trotuar. M-am repezit, împreună cu Robin, ca să-l recuperez. Încă se mai vede o urmă de pantof pe el acolo unde l-am călcat ca să nu îl ia vântul. E chiar deasupra desenului a ceea ce trebuia să reprezinte un pangolin.

Polițiştii priviră cum netezeam, scuturam de praf şi făceam sul bannerul printre rafalele de vânt. Probabil că sunteți trist, îi zise Robin lui Juffers. E un moment destul de trist ca să fii viu acum.

— Dă-i înainte, zise sergentul Juffers. Mai repede.

Robin se opri. M-am oprit şi eu. Dacă mor insectele, nu vom mai avea recolte de niciun fel.

Fagin încercă să ia bannerul ca să-l facă sul mai repede şi să pună capăt spectacolului. Mişcarea îl surprinse pe Robin. Băiatul îşi duse opera de artă la piept. Fagin, înfruntat de un copil atât de mic, îl înşfăcă de încheietura mâinii. Eu am lăsat bannerul şi am ţipat:

— Nu te atinge de fiul meu!

Amândoi se repeziră la mine şi aşa am fost arestat.

Mi-au pus cătuşele în faţa lui. Apoi ne-au împins pe amândoi pe bancheta din spate a maşinii şi ne-au dus, cale de patru străzi, la sediul lor. Robin se uită cum îmi iau amprentele. Faţa lui strălucea într-un amestec de oroare şi uimire. M-au acuzat de încălcarea Codului Penal, secţiunea 22-1307. Nu prea aveam de ales. Ori eram programat să mă prezint la judecată şi să mai fac un drum până la Washington, ori recunoşteam că obstrucţionasem organele de poliţie şi plăteam amenda de 340 de dolari, plus toate cheltuielile administrative, şi terminam povestea. Nolo contendere, într-adevăr. Doar încălcasem legea, nu?

Ne-am întors la hotel pe întuneric. Robin nu mai ştia cum să mă laude. Şi să mă admire. Tati. Nu-mi vine să cred că ai făcut aşa ceva. Te-ai împotrivit în numele Forţei Vieţii! I-am arătat buricele înnegrite ale degetelor. Asta îl făcu să chiuie. Ai cazier acum. Eşti infractor!

— Şi crezi că-i amuzant?

Mă apucă de încheietura mâinii la fel cum încercase să-l apuce Fagin. Mă opri pe trotuarul de lângă Constitution Avenue. Soția ta te iubeşte. Ştiu sigur.

A doua zi dimineață am ajuns până în Chicago. Pe Aeroportul Internațional Chicago O'Hare măsurile de securitate fuseseră înăsprite suficient ca să bage pasagerii în sperieți. Paznici înarmați, cu veste antiglonț, însoțiți de câini polițişti, traversau sala de aşteptare în timp ce noi ne îndreptam spre poarta noastră. De câteva ori a trebuit să-l trag de mânecă pe Robin ca să nu mângâie câinii.

Poarta era un cocktail de kerosen şi feromoni produşi de stres. Ceea ce numeam cândva vreme urâtă crea o cascadă de întârzieri şi anulări. Avionul nostru spre Madison avea întârziere. Ne-am aşezat în fața unui şir de patru televizoare, fiecare cu un alt canal din spectrul ideologic. Ecranul moderat-liberal informa despre alte încercări de otrăvire a atmosferei cu ajutorul dronelor în statele din nordul Marilor Câmpii. Cel conservator-centrist informa despre o trupă de mercenari desfăşurată la granița de sud. Mi-am scos telefonul şi am atacat restanțele din ultimele două zile. Robin se uita la lumea din jur, plin de mirare.

De fiecare dată când îmi aruncam privirea la panoul de afişaj cu zborul avioanelor, al nostru întârzia cu încă cincisprezece minute. Un angajat de la poartă dezlipea plasturele de pe rană cât mai încet cu putință.

Toate telefoanele din zona porții răsunau de alerte. Brusc, un mesaj transmis de Serviciul Național de Notificări apăru sub ochii fiecărui pasager. Mesajul venea de la președintele SUA, încurajat în ultimele două luni de un șir de ordine pe care le dăduse fără ca cineva să se opună.

America, privește ultimele date ECONOMICE! DE NECREZUT! Împreună vom pune capăt MINCIUNILOR, îi vom reduce la TĂCERE pe opozanți și vom înfrânge DEFETISMUL!!!

Am pus telefonul pe silențios și mi-am văzut de ale mele. Robbie făcea schițe. Am crezut că îi desena pe cei aflați în zona porții. Dar, când am privit mai atent, am văzut că desenele lui reprezentau radiolari, moluște și echinoderme, ființe care făceau ca Pământul să arate precum un număr aiuristic din anii 1950 al revistei Astounding Stories.

Am continuat să-mi rezolv problemele, ignorând foiala de pe scaunul din stânga mea. O femeie vânjoasă, care întorcea capul în toate părțile, țipa la telefon:

— Ce se întâmplă acolo?

Telefonul îi răspunse cu vocea impertinentă a unei actrițe tinere:

— Iată cele mai interesante evenimente care au loc astăzi în Chicago, Illinois!

Femeia îmi surprinse privirea. Am întors şi eu capul spre şirul de televizoare: un nor de vapori acrilonitrili lung de câțiva kilometri se întindea peste Ruhr. 19 persoane muriseră şi sute erau spitalizate. O lăbuță mă prinse de antebraț. Robin se uita la mine, cu ochii mari.

Tati! Ştii cum şedințele la dr. Currier îmi recablează creierul? În reacția lui desluşeam toată nebunia din sala de aşteptare. Parcă acelaşi lucru se întâmplă şi celor din jur.

Femeia din stânga mea vorbi din nou:

— Ăştia ne ascund ceva. Nici măcar maşinăriile nu ştiu ce se întâmplă.

Nu mi-am dat seama dacă mi se adresa mie sau robotului. Toate celelalte persoane stăteau aplecate asupra telefoanelor şi tastau de zor, pierdute în universul lor de buzunar.

Din difuzoare se auzi o voce:

— Doamnelor şi domnilor din zona de îmbarcare. Suntem informați că niciun avion nu va decola de pe acest aeroport pentru cel puțin încă două ore.

Un strigăt țâşni de pe băncile din jurul nostru – o vietate rănită, gata să riposteze. Femeia din stânga îşi ridică telefonul în fața ochilor de parcă ar fi vrut să muşte dintr-un sandvici.

— Tocmai au anunțat că nu pleacă niciun avion. Mda. Absolut niciunul.

O altă voce se auzi din difuzoare, una atât de omogenă încât sigur era sintetizată:

— Pasagerii care au nevoie de cazare neanticipată se pot prezenta la biroul de servicii pentru a participa la loteria voucherelor oferite de hotelul aeroportului.

Robin îmi atinse gamba cu vârful pantofului. Mai ajungem acasă până diseară?

Răspunsul meu se pierdu în strigătele venite din cealaltă parte a sălii de aşteptare. I-am spus să stea pe loc şi m-am dus să văd despre ce e vorba. Un pasager frustrat, la trei porți mai încolo, îl împunsese pe controlorul de bilete cu stylusul de la telefon. Am revenit la locurile noastre, unde femeia vânjoasă vorbea la telefon:

— E o conspirație, corect? A ălora de la HUE[23]. Am dreptate? Nici nu-ți închipui ce poate fi.

Am vrut să-i atrag atenția că nu mai era legal să faci anumite afirmații în public.

Robin stătea cu ochii pe poartă, fredonând ceva ca pentru el. M-am aplecat spre el. Cânta „High Hopes". Speranțe deşarte. Aly îi cânta asta când era bebeluş şi-i făcea baie.

Într-un târziu am ajuns şi acasă. Robbie s-a prezentat la şedința de neurofeedback pe care o ratase, iar eu am rezolvat rapid mai multe probleme. După câteva zile băiatul mă scoase în natură, voia să privească păsările. Stătea nemişcat şi privea ce se întâmplă în jurul lui; devenise

[23] Holistic Understanding of Earth (en.; înțelegerea holistică a Pământului).

activitatea lui preferată. Robin credea, evident, că treaba asta va avea acelaşi efect benefic şi asupra mea. Se înşela. Am stat nemişcat. Am privit. Tot ce vedeam erau ieşirile nenumărate în natură la sugestia soției mele, înainte ca Aly să mă lase în plata Domnului şi să iasă cu altcineva.

Am mers într-o zonă protejată, aflată la 25 de kilometri de oraş. Am ajuns la confluența unui râu cu o pajişte şi un pâlc de copaci. Aici ne oprim, hotărî Robin. Păsărilor le plac marginile. Le place să zboare dintr-o lume într-alta.

Ne-am aşezat în iarba înaltă, lângă un bolovan față de care păream nişte pitici. Aerul era cristalin. Ne-am folosit de vechiul binoclu elvețian al lui Aly. Pe Robbie îl interesau mai puțin păsările în sine şi mai mult strigătele lor, care umpleau văzduhul ca un ocean. Mi-am dat seama de diversitatea lor de-abia când m-a făcut fiul meu atent. Am auzit un cântec mai mult decât exotic.

— Ia fii atent! Ce-a fost asta?

Robin rămase cu gura căscată. Vorbeşti serios? Chiar nu ştii? E pasărea ta preferată.

Erau gaițe şi cardinali, o pereche de țicleni şi un pițigoi cu moț. Robin recunoscu şi un uliu Accipiter striatus. O pasăre trecu pe deasupra, ca un fulger galben-alb-negru. M-am întins după binoclul lui Aly, dar pasărea dispăru înainte să-l duc la ochi.

— Ai văzut ce era?

Robin însă recepta alte gânduri, venite pe o frecvență numai de el ştiută. Măsura cu privirea orizontul, nemişcat mult timp. În cele din urmă spuse: Cred că ştiu unde e fiecare.

Mi-au trebuit câteva secunde ca să-mi amintesc: întrebarea de care se agățase demult, într-o noapte înstelată în Munții Great Smoky. Paradoxul lui Fermi.

— Atunci spune unde sunt, amice. Şi nimeni nu te va lua la întrebări.

Mai ții minte cum spuneai că ar putea fi o barieră undeva?

— Marele Filtru. Aşa îi spunem noi.

Poate că există un Mare Filtru chiar la început, când moleculele se transformă în ființe. Sau poate când se formează celula sau când celulele învață să fie împreună. Sau poate primul creier.

— O mulțime de blocaje.

Mă gândeam că privim şi ascultăm de şaizeci de ani.

— Absența dovezilor nu înseamnă dovada absenței.

Ştiu. Dar poate că Marele Filtru nu este în spatele nostru. Poate că este în fața noastră.

Şi poate că tocmai ajungeam la el. Conştiința violentă, sălbatică, ca a unei divinități, conştiința exponențială, gata să explodeze, stimulată de maşinării şi multiplicată de miliarde de ori: o putere prea temerară ca să durere mult.

Fiindcă altfel... Câți ani spuneai că are universul?

— 14 miliarde de ani.

Fiindcă altfel ar fi cu toții aici. Peste tot. Nu?

Robin arătă în toată direcțiile. Dar mâinile îi încremeniră când ceva primordial săgetă văzduhul. Robbie le văzu primul, doar nişte puncte: o familie de cocori canadieni, trei, care zburau răsfirat spre sud ca să-şi petreacă iarna într-un loc pe care puiul încă nu îl văzuse. Plecau târziu. Dar şi toamna întârzia de câteva săptămâni, la fel cum şi primăvara următoare avea să vină mai devreme decât de obicei.

Se îndreptau spre noi, ca într-un fir de apă. Aripile lor, şaluri cenuşii cu marginile negre, se arcuiau şi se lăsau în jos. Vârfurile lungi şi negre ale penelor se flexau ca nişte degete spectrale. Zburau cu aripile întinse, un adevărat arc de la cioc şi până la gheare. Iar în mijloc, între gâtul şi picioarele subțiri, era corpul, mare, rotund, parcă prea voluminos ca să se înalțe în aer, cu tot efortul continuu al acelor aripi impresionante.

Sunetul se auzi din nou, moment în care Robbie mă apucă de braț. Pe rând, apoi împreună, cele trei păsări scoaseră un sunet care te înfiora. Acum erau atât de aproape încât le vedeam pata de roşu de pe capul ca un bulb.

Dinozauri, tati.

Păsările trecură pe deasupra noastră. Robbie rămase nemişcat, privindu-le cum dispar. Părea înspăimântat şi mărunt, nemaiştiind cum ajunsese aici, la marginea pădurii, apei şi a cerului. Într-un târziu încetă să mă mai strângă de braț. Cum să-i recunoaştem pe extratereştri când nu suntem în stare să recunoaştem nici măcar păsările?

Am văzut Similis de departe. Era o sferă perfect indigo, strălucitoare în lumina stelei apropiate pe care o prinsese în mrejele ei.

Asta ce mai e? întreabă fiul meu. Parcă e făcută de oameni.

— E o celulă solară.

O celulă solară care acoperă întreaga planetă? Ce nebunie!

Ne-am rotit de câteva ori în jurul ei, ca să-l conving pe Robin. Similis era o lume care încerca să prindă fiecare foton de energie care cădea pe ea.

Dar asta e sinucidere curată, tati. Dacă ia toată energia, cum îşi mai asigură hrana?

— Poate că hrana e altceva pe Similis.

Ne-am apropiat ca să vedem mai bine pe suprafaţa planetei. Era la fel de întunecată precum Nithar, dar mult mai rece şi tăcută, în afară de zumzetul de fond, continuu, după care ne-am luat. Am văzut lacuri şi oceane, toate sub un strat gros de gheaţă. Am trecut pe sub buturugi împrăştiate, smulse din rădăcini, rămăşiţe ale unor copaci falnici cândva. Câmpuri pustii şi păşuni fără iarbă, pline de pietre şi zgură. Drumurile erau abandonate, oraşele, mici sau mari, fără locuitori. Dar nicio urmă de distrugere sau violenţă. Totul decăzuse încet, de la sine. Această lume arăta de parcă toţi locuitorii ar fi părăsit-o, fiind duşi în cer. Cerul însă era acoperit de panouri solare, care scoteau electroni la viteză maximă.

Am urmat zumzetul până într-o vale. Acolo am găsit doar clădiri intacte, un complex industrial vast, păzit şi reparat

de roboți mereu vigilenți. Conducte enorme pline de cabluri canalizau întreaga energie captată de celula solară în complexul întins pe mai mulți kilometri.

Cine a construit asta?

— Locuitorii planetei Similis.

Şi ce este?

— Este o rețea de servere.

Ce s-a întâmplat cu locuitorii, tati? Unde s-au dus?

— Sunt cu toții înăuntru.

Fiul meu se încruntă şi încercă să-şi imagineze: o clădire cu circuite, infinit mai mare pe dinăuntru decât pe dinafară. Civilizații bogate, inventive, nelimitate, nesfârşite – milenii de speranțe, temeri, aventuri şi dorințe –, moarte şi renaştere, salvare şi reîncărcare, mereu, până când rețeaua a cedat.

În ziua în care împlinea zece ani, băiatul care nu putea fi trezit dimineața fără să se ia la întrecere cu o maimuță urlătoare îmi aduse micul-dejun la pat: compot de fructe, pâine prăjită şi brânză cu nuci pecan, toate aranjate artistic pe un platou, alături de un buchet pictat de crizanteme.

Scularea, amice. Azi am întâlnire cu dr. Currier. Şi o grămadă de teme până atunci. Din cauza ta!

Voia să mergem pe jos până la laboratorul lui Currier. Aproape şapte kilometri până acolo, două ore dus, două ore întors. Nu voiam să petrec o jumătate de zi mai mult pe drum, dar acesta era singurul cadou pe care şi-l dorea de ziua lui.

Portocaliul violent al arțarilor contrasta cu albastrul-închis al cerului. Robbie îşi luă cu el blocul de desen cel mai mic. Îl ținea în îndoitura cotului şi desena de zor. Se oprea în fața celor mai banale lucruri. Un muşuroi de furnici. O veveriță cenuşie. O frunză de stejar pe trotuar, cu nervurile roşii ca lemnul dulce. El şi mama lui mă lăsaseră în urmă, departe, legat de Pământ. Simțeam nevoia unui moment în care să fiu şi eu singur cu Aly, să am parte de acel extaz a cărui sursă nu mi-o destăinuise niciodată. Currier mă refuzase o dată. Dimineața aceasta însă era tocmai bună pentru un ultimatum.

Deşi am tras de el cât am putut, tot am întârziat zece minute. M-am scuzat încă de la uşă. Ginny şi doi asistenți erau prinşi într-o conversație. Se întrerupseră, surprinşi să ne vadă. Ginny clătină din cap, dezamăgită.

— Îmi pare rău. Azi trebuie să contramandăm şedința. Am uitat să vă sun.

Nu-mi dădeam seama ce se întâmplase. Dar, înainte să-i cer lămuriri, din holul din spate apăru Currier.

— Theo, haide să-ți spun ceva.

Ne-am îndreptat spre biroul lui. Ginny puse mâna pe umărul lui Robin.

— Vrei să vedem ce fac melcii de mare?

Robin se luminează la faţă şi se luă după Ginny.

Pe Martin Currier nu-l mai văzusem niciodată mişcându-se atât de încet. Îmi făcu semn să iau loc. El rămase în picioare, lângă fereastră.

— Proiectul a fost suspendat. Biroul de Protecţie a Cercetărilor pentru Performanţă Umană ne-a trimis aseară o scrisoare.

Imediat m-am gândit la siguranţa fiului meu.

— E vreo problemă cu metoda aplicată?

Currier se răsuci pe călcâie, spre mine.

— În afară de faptul că e atât de promiţătoare?

Apoi flutură din mână a scuză şi se calmă.

— Ni s-a interzis să continuăm experimentele subvenţionate în parte sau în întregime de Serviciile Umane şi de Sănătate în perspectiva unei anchete privind posibile încălcări ale regulilor de protecţie a subiecţilor.

— Stai puţin! Serviciile Umane şi de Sănătate? E imposibil!

Currier făcu o grimasă drept răspuns. Se apropie de masa de scris şi se aşeză. Tastă câteva cuvinte. Câteva clipe mai târziu, citi de pe ecran:

— „Există suspiciuni cum că procedurile aplicate de dumneavoastră ar afecta integritatea, autonomia şi sanctitatea subiecţilor.”

— Sanctitatea?

Currier ridică din umeri. Era absurd. Neurofeedbackul decodat era o terapie simplă, automodulatoare, cu rezultate pozitive. Laboratoare din întreaga țară făceau experimente mult mai riscante. Zilnic sute de mii de copii erau supuşi unor proceduri mai solicitante. Dar un ins din Washington ținea neapărat să aplice noile prevederi ale protecției umane.

— Guvernul nu suspendă experimentele ştiințifice rezonabile din senin. Ai deranjat cumva pe cineva de la putere?

Currier trase adânc aer în piept, moment în care mi-am dat seama. El nu deranjase cu nimic. Fiul meu, atât de original, era de vină. Se apropiau alegerile şi partidele mergeau cap la cap. Printr-un singur gest menit să facă vâlvă, trepăduşi ai administrației pornite să provoace haos jucaseră cartea Cruciadei Sanctității Umane, buimăciseră mişcarea ecologică, dăduseră un şut în fund ştiinței, economisiseră banii contribuabilului, aruncaseră un os mulțimii şi înlăturaseră o nouă amenințare la adresa culturii de consum.

Marty îmi susținu privirea – un neurofeedback perfect. Ideea îl deranja în aceeaşi măsură ca şi pe mine. Legea parcimoniei necesita o explicație mai simplă. Pe care nu o avea niciunul dintre noi. Se îndepărtă de computer pe scaunul lui rotativ şi-şi masă fața cu ambele mâini.

— Inutil să spun că nu mai am nicio şansă să patentez tehnica. Dacă aş fi paranoic...

Currier era îndeajuns de paranoic ca să nu îşi ducă fraza până la capăt.

— Ce ai de gând să faci?

— Să accept ancheta şi să merg la comisia de apel. Altă soluție nu văd. Poate că dracul nu va fi chiar atât de negru.

— Şi între timp...?

Mă privi pieziş.

— Vrei să ştii ce i se va întâmpla băiatului dacă întrerupe tratamentul.

Spre ruşinea mea, avea dreptate. Parcă şi vedeam aşa-zisa capcană evolutivă în care cădeam: chiar dacă întreaga specie era în pericol, pentru mine conta în primul rând fiul meu.

— Răspunsul cinstit este: nu ştim. Avem 56 de subiecți supuşi unor forme diverse de feedback. Cu toții vor întrerupe brusc şedințele. Suntem în plin necunoscut. Habar nu avem ce se va întâmpla.

Currier privi în jur, la afişele inspiraționale şi puzzle-urile tridimensionale.

— Să sperăm că a ajuns pe o orbită permanentă. Poate va evolua de unul singur. Pe de altă parte, decodarea ar putea fi la fel ca orice alt exercițiu. Când nu-l mai faci, starea de sănătate se deteriorează şi corpul revine la momentul inițial. Viața este o maşinărie pentru homeostază.

— Ce trebuie să fac dacă observ schimbări?

Păru că vrea să îmi ceară un favor, ca de la om de ştiinţă la om de ştiinţă.

— Ar trebui să-l aduci aici ca să-l consult. Dar pe moment nu am voie, trebuie să aştept să se termine ancheta.

— E clar, am spus eu, deşi nu era nimic clar.

Robin filosofa în drum spre casă. Experimentul rămâne, nu? Orice s-ar întâmpla, vom afla ceva interesant.

Nu-mi dădeam seama dacă băiatul mă consola sau îmi explica metoda ştiinţifică. Nu mă puteam concentra. Mă gândeam la toată activitatea de cercetare legitimă care putea fi suspendată până în ziua alegerilor, doar dintr-un capriciu politic. Eram, ca să-l citez pe Marty, în plin necunoscut.

— Nu e ceva permanent. Trebuie să aştepte o vreme.

Cumva se crede că experimentul e periculos?

Arţarii erau prea portocalii. Telefonul mă anunţă că am primit un mesaj. Simţeam iarna în aer, la peste trei mii de kilometri şi trei zile depărtare. Robbie mă trase de mânecă.

Asta nu-i fiindcă am făcut ce-am făcut la Washington, nu?

— A, nu, Robbie. Bineînţeles că nu.

Tonul vocii mele îl făcu să tresară. Telefonul scoase acelaşi sunet. Robbie se opri pe trotuar şi spuse cel mai ciudat lucru cu putinţă: Tati? Dacă ai pleca pe mare sau la război... Dacă ţi s-ar întâmpla ceva... Dacă ai muri... Eu m-

aş opri şi m-aş gândi cum ţi se mişcă mâinile când mergi şi-atunci ai fi tot aici.

După cină mă rugă să-l testez cu cartonaşe pe care erau desenate flori din statul nostru. Înainte de culcare îmi povesti despre o planetă unde ziua dura o oră, dar ora dura mai mult decât un an. Iar anii aveau lungimi diferite. Timpul trecea mai repede sau mai încet în funcție de latitudine. Unii bătrâni erau mai tineri decât tinerii. Lucruri care se întâmplaseră demult erau uneori mai apropiate decât ziua de ieri. Totul era atât de derutant încât oamenii renunțau să mai calculeze trecerea timpului şi se mulțumeau cu Acum. Era o lume frumoasă. Mă bucur că a născocit-o.

Mă surprinse când mă sărută de noapte bună, pe gură, cum insista să o facă încă de la şase ani. Ai încredere în mine, tati. Sunt bine sută la sută. Putem continua experimentul şi singuri. Noi doi.

În acea primă marți din noiembrie teorii ale conspirației online, voturi compromise, grupuri de protestatari înarmați subminară integritatea votului în şase state care puteau decide victoria unui candidat sau al celuilalt. Ţara cunoscu trei zile de haos. Sâmbătă, preşedintele SUA invalidă alegerile şi ordonă reluarea lor, susținând că pregătirile vor necesita cel puțin trei luni de zile. O jumătate din electorat se revoltă împotriva acestui plan. Cealaltă jumătate îl aprobă cu entuziasm. Când suspiciunea era absolută, iar hotărârile se luau prin like-uri, singura soluție era repetarea.

Mă întrebam cum aş putea explica această criză unui antropolog din Proxima Centauri. În acest loc, cu o astfel de specie, prizoniera unor tehnologii bizare, chiar şi simpla numărare a locuitorilor devenea imposibilă. Doar confuzia maximă ne împiedica să pornim un război civil.

L-am găsit în curtea din spate, într-o zi de toamnă târzie mult prea caldă, desenând într-un caiet cu un creionul colorat pe care-l mânuia ca pe un bisturiu. Tresări când umbra mea căzu peste iarba din faţa lui şi se grăbi să închidă caietul. Fereala lui mă surprinse. Îşi scoase fişele cu problemele de matematică – tabla înmulţirii cu numere din două cifre – şi strecură caietul incriminator sub picioarele îndoite, vrând parcă să-l facă una cu iarba şi pământul.

Ultimul lucru pe care mi-l doream era să-i scotocesc din nou prin gânduri. Dar, dată fiind situaţia, mi s-a părut înţelept să văd ce ascunsese. Am aşteptat trei zile, până când Robbie s-a dus cu bicicleta la calea ferată ca să se uite la fluturii monarhi migratori de pe ultimii aliori. Apoi am căutat bine prin bibliotecă şi prin ascunzătorile din dormitorul lui până am găsit caietul. Între însemnările făcute pe drum erau două pagini pline de linii şi culori. Desenul semăna cu operele unui mic Kandinsky. Avea în el acel iureş al emoţiei moderniste împărtăşite de o generaţie de pictori gata să explodeze. Dedesubt scrisese, cu litere mici, tremurate: Aminteşte-ţi cum e mami! Sigur poţi să-ţi aminteşti!!!

Luni dimineaţa a trebuit să intru în dormitor la el ca să-l trezesc pentru micul-dejun. Îi pregătisem un scrob vegan,

cu tofu, mâncarea lui preferată, dar când l-am gâdilat ca să se scoale a început să țipe la mine. Intensitatea vocii lui îl surprinse şi pe el. Tati! Îmi pare rău. Sunt foarte obosit. N-am dormit prea bine.

— A fost prea cald aici?

Închise ochii, urmărind un rest de mişcare pe sub pleoape. Nu mai erau păsări. Asta s-a întâmplat. În visul meu.

Se mobiliză şi se ridică din pat. Am luat micul-dejun şi ne-am petrecut ziua ca de obicei, deşi temele, cum se întâmpla în ultima vreme, îi luară mai mult decât înainte. Am jucat bocce în parc, meci câştigat de el. În drum spre casă am văzut cum un vultur se repezea la un porumbel şi, chiar dacă felul în care vulturul îşi sfârteca prada îl făcu să se înfioare, Robbie desenă scena din memorie când am ajuns acasă.

Îmi neglijasem atât de mult îndatoririle de profesor, încât eram în pericol să-mi pierd postul. Dar după cină l-am luat de umeri şi l-am întrebat:

— Cum vrei să petreci seara? Numeşte o galaxie.

Ştiam răspunsul dinainte. Cu un deget ridicat îmi ordonă să mă aşez pe canapea. Îmi umplu un pahar cu suc de rodii – cel mai apropiat înlocuitor disponibil al vinului – şi scoase din bibliotecă o antologie cu copertele ferfeniță. Apoi mi-o întinse.

Citeşte-mi poezia care-i plăcea cel mai mult lui Chester. Am râs. Robin mă lovi peste fluierul piciorului. Vorbesc serios.

— Nu ştiu care-i plăcea cel mai mult. S-o citesc pe cea care-i plăcea cel mai mult lui mami?

Nici măcar nu se obosi să ridice din umeri – doar flutură un pic din mânuțe. I-am citit „O rugăciune pentru fiica mea”, de Yeats. Poate nu era preferata lui Aly. Poate doar îmi aminteam că mi-o citise şi mie. E o poezie lungă. Mi se păruse lungă atunci, când eram trecut de 30 de ani. Lui Robin trebuie să-i fi sunat geologică. Dar o ascultă cu răbdare. Încă se mai putea concentra. Eram tentat să sar peste câteva strofe, dar nu voiam ca el să descopere, peste douăzeci de ani, că îl înşelasem.

Până la strofa a noua m-am descurcat. La strofa aceea m-am oprit de mai multe ori:

Şi, urile dacă s-au spulberat,

Din nou ajunge sufletul curat

Şi-nvață că se naşte-n el şi piere,

La fel, şi liniştire, şi durere,

Şi-i vrerea lui cu-a Cerului unită,

Şi chiar de fi-vor chipuri încruntate,

Chiar de plesni-vor foalele umflate,

Mai poate fi copila fericită[24].

Robin stătu nemişcat până la sfârşit. Nici măcar nu tresări după ultimul cuvânt. Rămase ghemuit lângă mine şi, cu vocea lui limpede, de soprană, spuse: N-am înțeles-o, tati. Chester probabil a înțeles mai mult decât mine.

Îi promisesem cu luni în urmă că mai luăm un câine. Amânasem decizia din pură laşitate egoistă. I-am dat un ghiont cu cotul.

— Încă nu ți-am luat cadoul de ziua ta, Robbie. Ce-ai zice să căutăm un nou Chester?

Credeam că propunerea mea îl va entuziasma. Nici măcar nu înălță privirea. Poate, tati. Poate ar fi de ajutor.

Robin avu prima criză în timp ce ne întorceam cu maşina de la magazinul de încălțăminte din mall. Mai erau şase cvartale până acasă, la marginea cartierului nostru liniştit, când am lovit o veveriță. Din păcate, veveriților li se pare că maşinile sunt un fel de animale de pradă. Selecția naturală le-a făcut să fugă de urmăritori intrând direct în tine, tocmai când tu îți vezi de drum cu gândul în altă parte.

---

[24] W.B. Yeats, Versuri, traducere de Aurel Covaci, EPLU, Bucureşti, 1965, p. 152.

Veverița se aruncă direct sub roți, cu un bufnet amortizat de blană. Robin se întoarse ca să se uite la ființa simțitoare rămasă întinsă pe stradă. Am văzut-o şi eu, în oglinda retrovizoare, un ghem pe asfalt. Fiul meu țipă din toți rărunchii. În maşina închisă, țipătul deveni animalic, înspăimântător, prelungindu-se până la cuvântul tati.

Îşi desfăcu centura de siguranță şi deschise portiera din dreptul lui. Am țipat şi eu şi l-am înşfăcat de brațul stâng ca să-l împiedic să sară din maşina aflată în mişcare. Am încetinit şi am oprit pe marginea străzii. Robin încă mai urla, zbătându-se să scape de strânsoare şi să sară afară. L-am ținut cât am putut de bine până nu s-a mai împotrivit. Dar urletele lui nu încetară odată cu capitularea. Când se mai potoli, mă atacă din nou.

Ai omorât-o! Ai omorât-o, inconştientule!

I-am spus că a fost un accident, că totul s-a întâmplat prea repede, că n-am avut timp să virez. M-am scuzat. Fără folos.

Nici măcar n-ai încetinit! Nici măcar n-ai... Mami a murit în locul oposumului, iar tu nici măcar n-ai ridicat piciorul de pe pedală!

Am încercat să-l mângâi pe cap, dar îmi dădu peste mână. Se întoarse să privească pe geamul din spate.

— Robbie!

Dar nu-şi desprinse privirea de pe ce mai rămăsese din veveriță. L-am rugat să spună ceva, să îmi spună ce simte. Dar nu făcu decât să-şi acopere fața cu mâinile. În lipsă de altceva am pornit maşina şi ne-am îndreptat spre casă.

Robin merse direct în camera lui. La ora cinei am ciocănit la uşă. Întredeschise uşa şi întrebă dacă poate să sară peste masă. I-am spus că, dacă vrea, poate mânca în camera lui. Am umplut un bol cu chipsuri din mere, era mort după ele. Dar, când am intrat la ora şapte şi jumătate, bolul era neatins. Robin stătea în pat, în pijamaua ecosez, cu luminile stinse şi cu mâinile sub cap.

— Ce-ai zice de o planetă?

Nu, mulțumesc. Am una.

M-am întors în birou şi m-am prefăcut că lucrez. Ora rezonabilă de mers la culcare parcă nu mai venea. M-am trezit dintr-un coşmar cu o mână micuță care mă ținea strâns de încheietură. Robin stătea în picioare lângă patul meu. Pe întuneric nu-i puteam vedea fața. Tati. Mă întorc de unde am pornit. Simt asta.

Am rămas nemişcat, amețit de somn. Robin îmi explică:

La fel ca şoricelul, tati. Ca Algernon.

În zilele tot mai scurte l-am ajutat pe Robin să țină pasul cu lecțiile. Îi plăcea să stau lângă el şi să le facem împreună. Dar, în clipa când îmi vedeam de treburile mele, cădea în transă.

Am reuşit să trecem de solstițiu şi, mai greu, de sărbători. Am spus o minciună familiei lui Aly, chipurile mergeam în altă parte. De comun acord, am petrecut săptămâna singuri. Ne-am plimbat prin lanurile de porumb înzăpezite de la marginea oraşului. Robbie a împodobit bradul cu schițe

decupate din carnetele lui. De Anul Nou a vrut doar să jucăm la nesfârşit cărţi imprimate cu păsări cântătoare din estul Americii pe care mi le făcuse cadou de Crăciun. La opt dormea dus.

În ianuarie a trecut, cu paşi mărunţi, de la negru la alb-negru. La începutul lunii februarie i-am dat o săptămână de vacanţă, în lipsă de altceva. Oricum avea nevoie. După luni întregi a reînceput să se joace pe computer, din nou la ferma preferată. Dar, până să se sfârşească săptămâna, a vrut să-i dau iar teme. Mai mult de jumătate de oră nu se mai putea concentra, dar era disperat să mai înveţe ceva. Ştiam că, mai curând sau mai târziu, va trebui să-l duc la un medic.

Dă-mi o problemă, tati. Orice.

— Cât ţi-a mai rămas din rola aia de hârtie cu care ai mers la Washington?

Se strâmbă. Nu-mi aminti de Washington. Ţi-am făcut numai necazuri atunci.

— Robin! Încetează.

Din cauza mea, experimentul domnului Currier a fost suspendat. Iar acum vezi şi tu ce se întâmplă!

— Nu-i adevărat. Am vorbit cu el acum două zile. Sunt şanse ca laboratorul să-şi reia activitatea cât de curând.

Cât de curând?

— Nu ştiu. Poate până în vară.

În clipa aceea nu mi s-a părut că spun o minciună. Şi l-am făcut să se îndrepte de spate ca un câine de preerie cu ochii în patru. Deci merita să o mai spun o dată.

Perspectiva reluării experimentului părea că îi dă forţă. Rememorarea acelor senzaţii aproape că avea acelaşi efect asupra lui ca şi experimentul în sine. Undeva în univers sunt fiinţe care trec prin aceeaşi experienţă. Robin îşi trase şireturile, cuprins de remuşcări. Şi se adresă pantofilor săi: A rămas o grămadă din rola aia.

De fapt, rămăseseră ceva mai mult de trei metri. Am tăiat din ea până am adus-o aproape la trei metri.

— Aproape trei metri. Perfect. Acum desfăşoar-o în camera de zi.

Pe bune? A trebuit să duc muncă de lămurire. În cele din urmă desfăşură rola prin mijlocul camerei.

— În regulă. Cam trei metri pentru patru miliarde şi jumătate de ani. Asta înseamnă jumătate de miliard de ani pentru 30,5 cm. Acum să desenăm o axă a timpului.

Şovăi o clipă, apoi ridică un deget. Se duse în camera lui şi reveni cu un coş plin de creioane colorate şi pensule. Apoi ne-am aşezat amândoi pe podea şi ne-am apucat de lucru. Eu am marcat cu creionul principalele puncte de trecere: capătul Hadeanului, 30,5 cm pe rola noastră. Imediat după el, începutul vieţii. Robbie desenă primii microbi, sute de puncte colorate atât de mici încât îţi trebuia o lupă ca să le vezi ca lumea. Porţiunea următoare, de 1,32 m, o umplu cu un curcubeu de celule.

După mai bine de un metru şi jumătate am marcat momentul în care concurența a lăsat loc relaționării, iar celulele complexe s-au răspândit peste întreg Pământul. Celulele desenate de Robbie se umflară puțin, căpătând mai multă substanță. În următorii şaizeci şi ceva de centimetri formele lui deveniră viermi şi meduze, iarbă de mare şi bureți. Când l-am oprit, târziu în noapte, era din nou el însuşi.

A fost o zi ca lumea, constată el în timp ce îl înveleam.

— De acord.

Şi încă n-am ajuns la ființele mari.

Era deja în living când m-am trezit a doua zi dimineață: adăuga, cizela, retuşa, aşteptând să dau startul evenimentului principal. L-am marcat – explozia cambriană, la doar o treime de metru de capătul rolei.

Tati, nu mai e loc. Şi suntem de-abia la început. Avem nevoie de o hârtie mai lată.

Ridică brațele, apoi le lăsă să cadă. Entuziasmul şi nefericirea deveniseră acelaşi lucru. L-am lăsat în pace şi mi-am văzut, vinovat, de modelele mele. Robin îşi petrecu toată dimineața desenând. Un şir de vietăți uriaşe acoperea cei trei metri de hârtie. La prânz mâncă pe podea, aplecat peste capodopera lui ce creştea continuu. Uneori se ridica în picioare şi făcea un pas înapoi, cu gura deschisă, mândru sau furios. O clipă de meditație de la distanță, suficient ca să uite de toate şi să reia lucrul şi mai vârtos.

După-amiaza, toată, am muncit cot la cot. L-am corectat de vreo două ori, dar călătoria lui imensă continua cu aceeaşi

frenezie, ajutorul din partea cuiva fiind ultimul lucru pe care l-ar fi vrut. La ora cinci, cu ochii împăienjeniți după atâta codificare, am depus armele, anunțând că pregătesc cina. Ziua fusese atât de frumoasă, încât voiam să-l răsplătesc, adică să-l tratez cu burgeri cu ciuperci şi cartofi pai.

Mi-am pus căştile ca să ascult ştirile în timp ce găteam. Ciuperca vinovată de distrugerea unui sfert din recolta de grâu a Chinei şi Ucrainei fusese descoperită în Nebraska. Apa dulce provenită din dizolvarea unei banchize arctice se revărsa în Atlantic, învolburând curenții protectori ca o mână trecută printr-o dâră de fum. Iar troacele vitelor din Texas erau contaminate de un virus nemilos.

Am răbufnit, uitând că fiul meu se târa pe podeaua din camera alăturată. Am scos o înjurătură, mai tare decât s-ar fi cuvenit. Din cauza căştilor l-am auzit doar când a început să mă tragă de cămaşă. Luat prin surprindere, m-am ferit. Robin se înroşi la față şi îmi spuse, precaut: Hei, mai sunt şi eu pe aici! Ce s-a întâmplat?

— Nimic, am răspuns eu, mi-am scos căştile şi am întrerupt aplicația. Doar ultimele ştiri.

Ceva rău? Sigur e ceva rău. Prea ai înjurat.

Greşisem.

— Nu-i nimic, Robbie. Linişteşte-te.

La cină rămase bosumflat şi se grăbi să termine ce îi pusesem în farfurie. Dar mult prea repede păru că mă iartă. Până să desfac punga de migdale cu praf de cacao, zâmbea din nou. Eu, prea naiv, nu am priceput ce se întâmplă.

După masă, Robin se întoarse la locul lui de pe podeaua camerei de zi, iar eu am trecut la computer. Tocmai modificam unul dintre algoritmii pentru erupțiile vulcanice pe planetele lichide când am auzit o bufnitură. Am înjurat din nou. Aducea cu zgomotul făcut de un mic mamifer care încerca să se cuibărească între pilaştrii pereților din camera lui Robin. Nu aveam cum să-l scot de acolo şi să salvez casa fără să-i provoc o altă criză fiului meu.

Am mai auzit o bufnitură, urmată de altele, prea sacadate ca să fie produse de un animal. Parcă veneau de la un instalator care bătea aiurea cu ciocanul. M-am dus să văd despre ce e vorba.

Zgomotul venea din camera lui Robin. Am deschis uşa şi l-am văzut ghemuit într-un colț, în mâini cu Emițătorul-Receptor de Explorare Planetară, dându-se cu capul de perete. Lent, încet, exploratoriu, ca un experiment într-o penitență finală.

M-am repezit la el, strigând. Până să-l trag spre mine, sări în picioare, se strecură printre brațele mele şi ieşi din cameră. M-am oprit cât să verific la ce se uita pe tabletă: un grup de vaci nebune se ciocneau între ele, bezmetice. Incapabile să-şi mai controleze corpul. Una alunecă la pământ şi, speriată, începu să mugească. Prim-planul lăsă locul unei vederi de sus – sute de animale care se călcau în picioare.

Internetul vuia: o afecțiune a creierului, contagioasă, care dădea iama prin cele patru milioane şi jumătate de vite din Texas, răspândindu-se de la o troacă la alta cu o eficiență la scară industrială. Robin îmi accesase contul şi găsise

reportajul, folosind parola pe care o păstram cu sfințenie: numele păsării preferate a maică-sii, scris invers.

Am auzit țipete de afară, amplificate parcă de imaginile sfâşietoare. Opriți-vă! Destul! Opriți-vă! Am fugit la el. Era singur, în curtea din spate, în întuneric. Nicio amenințare, nimeni în afară de copilul meu care se tânguia. Căzu moale, la pământ, în clipa în care am ajuns la el. Ţipă şi mai disperat când am încercat să-l îmbrățişez.

M-am lăsat în genunchi şi i-am luat fața în mâini. Şoaptele mele, şi ele pe un ton ridicat, erau menite să-l liniştească şi să-l facă să tacă.

— Robbie. Taci. Nu mai țipa. Va fi OK.

Cuvântul OK smulse din el un urlet care mă îngrozi, atât de animalic era, mai să îmi spargă timpanul. Am făcut un pas înapoi, iar el se desprinse de mine. Ajunse în celălalt capăt al curții şi dădu colțul casei înainte să sar în picioare. M-am luat după el, până în casă. Se ghemuise din nou în colțul camerei, izbindu-şi creierul de perete. M-am repezit din pragul uşii şi m-am aruncat între perete şi capul lui. Încetă să se mai lovească doar în clipa în care am ajuns la el. Se prăbuşi în brațele mele. Scoase un sunet la fel de înspăimântător ca şi țipetele lui. O bolboroseală lungă, înfundată, a înfrângere.

L-am luat în brațe şi l-am mângâiat pe cap. Nu se împotrivi. Aly nu îi mai şoptea la ureche în acele clipe în care aveam cea mai mare nevoie de ea. Creierul meu căuta să-i spună ceva care să nu-l scoată iar din minți. Orice posibilitate părea fără sens. Trăiam într-un loc în care troacele erau

subvenționate, dar feedbackul era interzis. Nu ar fi trebuit să-l aduc pe planeta asta, niciodată.

— Robbie. Mai sunt şi alte locuri.

Îmi aruncă o privire cruntă. Cu ochii mijiți, necruțători. Unde?

Părea fără vlagă. Furia îl golise de energie. L-am lăsat să mai stea aşa. Apoi l-am ridicat şi l-am dus în bucătărie, unde i-am pus o compresă cu gheață pe cap. În baie se spălă pe față şi pe dinți, apatic. Cucuiul crescu, gros şi întunecat, un ou de o mie de ani, deasupra sprâncenei ochiului drept.

N-a vrut să citească şi nici să i se citească. Respinse cu violență o călătorie prin spațiul cosmic. Se întinse în pat, cu ochii în tavan. De ce mi-ai ascuns asta, tati?

Fiindcă mă temeam de ceea ce tocmai se întâmplase. Acela era răspunsul sincer, dar nu i-l dădusem.

— N-ar fi trebuit s-o fac.

Şi acum ce urmează?

— Vor fi sacrificate. Poate că au şi fost.

Adică omorâte.

— Da.

Nu se va răspândi? Dacă animalele stau la grămadă? Şi sunt mânate de colo-colo?

I-am spus că nu ştiu. Acum ştiu.

Aşa cum stătea pe patul lui îngust, arăta extrem de palid. Scoase mâna de sub cearşaf ca să-şi acopere ochii. Le-ai văzut? Cum se mişcau? În liniştea din jur tresări din tot corpul, ca acel zvâcnet galvanic ce anunță somnul. Mă apucă de mână ca să se echilibreze. Brațul îi era moale, inutil.

Luna trecută, zise el şi se încurcă. Săptămâna trecută? Aş fi putut face față.

— Robbie. Amice. Fiecare are momentele lui de slăbiciune. Tu...

Tati? Părea înspăimântat. Nu vreau să redevin eu.

— Robbie. Ştiu că ai senzația că e sfârşitul lumii. Dar nu e aşa.

Îşi trase cearşaful peste față. Pleacă de-aici. Habar n-ai ce se-ntâmplă. Nu vreau să vorbesc cu tine.

Am rămas pe loc, tăcut. Orice aş fi spus, s-ar fi refugiat din nou în curtea întunecată, țipând. După câteva minute păru că se înmoaie. Poate că adormea. Îşi descoperi fața şi întoarse capul spre mine.

De ce mai eşti aici?

— N-ai uitat nimic? Fie ca toate ființele simțitoare...

Ridică o mână flască. Vreau să schimb cuvintele. Fie ca întreaga viață. Să se elibereze. De noi.

Vizitatorii apărură lunea următoare. Nici zece nu era. Citeam un e-mail cu toate răspunsurile de la nişte tipi care lucrau la NASA, cu ultimele ştiri despre Telescopul Seeker. Care nu erau deloc bune. Robbie ocupase toată masa din sufragerie, unde învăța provinciile Canadei. Cei doi sunară la uşă, o femeie şi un bărbat în geci matlasate, el cu o geantă diplomat strânsă la piept. Am întredeschis uşa. Mi-au întins mâna şi legitimațiile de serviciu: Charis Siler şi Mark Floyd, asistenți sociali în cadrul Secției pentru Copii, Tineri şi Familii din cadrul Departamentului de Servicii Umane. Aveam dreptul să nu îi primesc. Dar nu mi s-a părut înțelept.

Le-am prins gecile în cuier şi i-am condus în camera de zi. Robin strigă din sufragerie: A venit cineva? Preț de o clipă, vocea lui semănă cu vocea băiatului din film. Cu a lui Jay. Intră val-vârtej, derutat la vederea unor străini în casa noastră, mai ales atât de dimineață.

— Robin? întrebă Charis Siler.

Robin o studie, curios.

— Am musafiri, Robbie. Ce-ar fi să faci o plimbare cu bicicleta?

— Ia loc un minut, ordonă Mark Floyd.

Robin se uită la mine. Am înclinat din cap. Se aşează pe scaunul preferat de Aly şi începu să-şi legene picioarele, atingându-le de canapea.

— La ce înveți? îl întrebă Floyd.

Nu învăț la nimic. Mă joc de-a geografia.

— Ce fel de joc?

Unul inventat de el. Robin arătă cu degetul mare spre mine. Ştie o mulțime de jocuri, dar câteodată le mai şi încurcă.

Floyd îi puse mai multe întrebări despre materiile studiate şi Robin răspunse la fiecare. Dacă statul voia să verifice planul de învățământ, răspunsul era satisfăcător. Charis Siler urmărea schimbul de întrebări şi răspunsuri. La un moment dat se aplecă spre Robin şi întrebă:

— Te-ai rănit la cap?

În clipa aceea, am înțeles. Femeia se ridică şi traversă camera ca să examineze umflătura proeminentă deasupra sprâncenei drepte, ca un buboi vânăt.

— Cum s-a întâmplat?

Robbie o scăldă, şovăind să povestească unei persoane necunoscute ce făcuse animalul din el. Îmi aruncă o privire. Am înclinat din cap, aproape imperceptibil. Siler şi Floyd îmi observară gestul, mai mult ca sigur.

M-am lovit, răspunse el şovăitor, aproape ca o întrebare.

Siler îi îndepărtă părul de pe frunte cu două degete. Cât pe-aci să-i spun să-şi ia mâinile de pe fiul meu.

— Cum s-a întâmplat?

Adevărul țâşni din Robin. M-am lovit cu capul de perete. Onestitatea era slăbiciunea lui fatală.

— Cum, drăguță? întrebă Siler, ca asistenta medicală a şcolii.

Robbie îmi mai aruncă o privire sfioasă. Musafirii noştri o interceptară. Fiul meu îşi atinse cucuiul şi se uită în jos. Trebuie să spun?

Toți trei se întoarseră spre mine.

— E-n regulă, Robbie. Poți să le spui.

Ridică ochii, sfidător preț de cinci secunde. Apoi îi lăsă în jos, din nou. Eram furios.

— Din ce cauză? întrebă Charis Siler.

Din cauza vacilor. Dumneavoastră nu sunteți furioasă?

Siler se opri în mijlocul interogatoriului. O clipă am crezut că îi este ruşine. Dar cei mai mici muşchi de pe fața ei trădau nedumerirea. Nu ştia despre ce vaci e vorba.

Situația se agrava. Am surprins privirea lui Robin şi i-am făcut semn spre uşa de la intrare.

— Nu vrei să vezi ce face bufnița?

Ridică din umeri, învins de prostia adulților. Dar murmură la revedere către musafiri şi ieşi încet din casă. Uşa se închise în urma lui, iar eu m-am întors spre reprezentanții legii. Masca lor de detaşare profesională mă călca pe nervi.

— Nu mi-am atins copilul nici măcar cu un deget. Ce urmăriți?

— Am primit o informație, zise Floyd. Oamenii iau legătura cu noi numai dacă este vorba de ceva foarte grav.

— Era înspăimântat. Speriat la culme de encefalopatia virală la bovine. E foarte sensibil la ce li se întâmplă ființelor de orice fel.

N-am adăugat ceea ce s-ar fi cuvenit – că toți ar fi trebuit să fim îngroziți. Pentru ei părea doar teama unui copil.

Mark Floyd scoase un dosar din geanta diplomat. Îl deschise pe măsuța dintre noi. Era plin cu hârtii şi note din ultimii doi ani, totul, de la suspendarea inițială a lui Robbie din clasa a III-a, până la arestarea mea în Washington pentru un incident public în care mă folosisem de fiul meu.

— Ce-i asta? Ne-ați ținut sub observație? Le faceți dosare tuturor copiilor cu probleme mintale din țara asta?

Charis Siler se încruntă spre mine.

— Da. Le facem. Asta e treaba noastră.

— Ei bine, treaba mea e să am grijă de fiul meu cât se poate de bine. Şi chiar asta fac.

Nu îmi amintesc ce s-a mai întâmplat. Exasperarea care îmi întuneca mintea m-a împiedicat să aud o mare parte din cele spuse de asistenții sociali. Dar esența era clară: Robin era un caz activ în cadrul sistemului, iar sistemul stătea cu ochii pe mine. La prima reclamație privind orice abuz sau tratament inadecvat, statul urma să intervină.

Am reuşit să arăt îndeajuns de spăsit ca să-i conduc până la uşă fără să îmi mai pierd cumpătul. Pe verandă, privindu-i

cum se îndepărtează cu maşina, l-am văzut pe Robbie în capătul străzii, călare pe bicicleta oprită, aşteptând momentul în care să se întoarcă fără probleme acasă. I-am făcut semn să vină. Se urcă pe şa şi începu să pedaleze cu toată viteza. Sări de pe bicicletă înainte să se oprească, lăsând-o să cadă în iarbă. Alergă spre mine şi mă luă în braţe. A trebuit să-l împing uşor ca să înţeleg ce spune. Primele lui cuvinte: Tati, îţi distrug viaţa.

E lung râul formelor. Şi printre miliardele de soluţii pe care le-a dezvăluit până acum, oamenii şi vacile sunt veri primari. Nu era de mirare că ceva aflat la hotarul vieţii – un fir de ARN ce reprezintă doar douăsprezece proteine – era fericit, după o mică ajustare, să-şi încerce norocul cu o altă gazdă.

Los Angeles, San Diego, San Francisco, Denver: niciunul dintre aceste oraşe nu avea densitatea unei troace la scară industrială. Dar mobilitatea umană şi comerţul necontenit o compensau. Cu toate acestea, în februarie, nimeni nu era foarte îngrijorat. Virusul care făcea ravagii în industria cărnii de vită era eclipsat de preşedintele SUA. Săptămână de săptămână acesta amâna alegerile reprogramate, pretinzând că securitatea digitală din unele state încă nu era pusă la punct şi că mai mulţi duşmani erau pregătiţi de atac.

În cea de a treia zi de marţi din luna martie, întreaga ţară, sătulă de atâta aşteptare, rămase surprinsă la deschiderea urnelor. Dar numai jumătate dintre noi au fost şocaţi când un alt val de neregularităţii a fost considerat nesemnificativ, iar preşedintele în funcţiune a ieşit învingător.

Semnalul veni din Xenia, o mică planetă dintr-un sistem stelar modest aproape de vârful unui braț spiralat al Galaxiei-Morişcă. Acolo, la începutul unei nopți care dura câțiva ani pământeni, ceva asemănător unui copil ridică ceva asemănător unei lanterne spre ceva asemănător unui cer pământean, noaptea.

Lângă copil stătea ființa cea mai asemănătoare cu părintele lui. Pe Xenia, întreaga specie a ființelor inteligente contribuia cu o mică plasmă germinativă la naşterea fiecărui copil. Fiecărui xenian i se dădea un copil în grijă. Pe Xenia fiecare era părintele tuturor şi copilul tuturor, sora mai mare şi fratele mai mic al tuturor, în acelaşi timp. Când murea cineva, mureau toți şi nu murea nimeni. Pe Xenia, teama, dorința, foamea, oboseala, tristețea şi toate celelalte stări trecătoare se pierdeau într-o stare de grație împărtăşită de toată lumea, la fel cum stelele se pierd în lumina soarelui.

— Acolo, îi spuse ceva asemănător cu un tată unei ființe asemănătoare cu un copil, în ceva asemănător cu vorbirea. Puțin mai sus. Exact acolo.

Micuțul se întinse pe pluta improvizată de părintele său deasupra solului inteligent. Şi simți ceva asemănător cu un braț care îl împingea uşor, un fel de ajutor pentru care nimeni de pe Pământ nu avea un nume.

— Acolo? întrebă cel mic. Chiar acolo? Dar de ce nu răspund niciodată?

Vârstnicul răspunse nu prin sunete sau prin lumină, ci prin schimbări în aerul din jur.

— I-am potopit cu semnale mii de generații. Am încercat tot ce-am scornit. Dar n-am reuşit să le atragem atenția.

Reacția chimică a celui mic nu semăna cu un râset. Era, în fapt, un întreg verdict, întreaga teorie astrobiologică.

— Probabil că erau foarte ocupați.

Zilele se lungeau. Lumina soarelui revenea în forță. Nu şi fiul meu. Era sigur că mă dezamăgise, că dezamăgise toate vietățile cărora era nevoit să le supraviețuiască. Şedea ghemuit pe scaunul lui Aly sau aplecat asupra mesei din sufragerie privindu-şi lung temele. Rămânea pleoştit şi nemişcat chiar şi o oră. Odată l-am zărit cum îşi ridică palmele în fața ochilor, uluit de viața care încă mai trecea prin ele.

Îmi stătea în putere să-l ajut. Vremea temerilor şi a principiilor era de domeniul trecutului. Acum trebuia doar să accept câteva riscuri viitoare ca să-i uşurez cât de cât durerea. Avea nevoie de medicație.

Într-o seară, după ce făcuse baie, rămăsese acolo până când, îngrijorat, am intrat să văd ce se întâmplă. Se privea în oglindă, cu un prosop în jurul taliei lui plăpânde. A dispărut, tati. Nici nu-mi mai amintesc ce nu-mi amintesc.

De asta îmi este cel mai mult dor la el. Chiar şi atunci când lumina i s-a stins, el tot privea.

Până la vacanța mea de primăvară mai erau câteva zile. Mă pregăteam pe ascuns. L-am surprins cu întrebarea:

— Ce-ai zice de o expediție masivă, în necunoscut?

Se gârbovi. Terminase cu explorările.

— Nu, Robbie. Una reală.

Mă scrută cu privirea, bănuitor. Cum adică?

— Pune-ți pijamaua şi vino în birou.

Se conformă, prea curios ca să refuze. Când apăru lângă masa mea de scris, i-am întins o foaie de hârtie plină cu nume, două duzini în total. Claytonia virginica. Hepatica acutiloba. Epigaea repens. Mitella diphylla. Silene virginica. Şase specii de toporaş.

— Ştii ce sunt astea?

Dacă nu ştia când începu să încline din cap, le ghici în momentul când termină mişcarea.

— Câte poți găsi şi desena?

Începu să se legene. Şi să mormăie disperat. Tati! L-am apucat de braț ca să-l calmez.

— În viața reală, l-am lămurit eu.

Nedumerirea îl împiedica să se înfurie. Cum? Unde? De parcă florile nu aveau să reapară niciodată pentru unul atât de pierdut ca el.

— În Munții Great Smoky, am plusat eu.

Clătină din cap, nevenindu-i să creadă. Vorbeşti serios? Serios?

— Absolut, Robbie.

Când?

— Săptămâna viitoare?

Mă privi cu mare atenție ca să-şi dea seama dacă nu cumva mințeam. Pentru prima dată după multe săptămâni vedeam cum speranța îl însuflețeşte. Putem sta în aceeaşi cabană? Putem dormi afară? Putem merge la râul ăla cu praguri unde ai fost cu mami? Apoi grozăvia vieții îl copleşi din nou. Ridică lista cu numele florilor sălbatice până în dreptul ochilor şi gemu. Cum să învăț toate astea într-o singură săptămână?

M-am jurat ca, după ce ne întorceam din pădure, să-l programez la medic şi să înceapă un tratament nou.

Drumul cu maşina până acolo îl agită şi mai mult. Îndoielile lui, chiar şi cele mai puțin importante, trebuiau risipite la nesfârşit. Întreba mereu despre trecut. În cea mai mare parte din Illinois, prin toată Indiana şi tot Kentuckyul, vorbi despre Aly. Voia să ştie unde copilărise şi ce studiase la facultate. Mă întreba cum ne-am cunoscut, după cât timp ne-am căsătorit şi prin ce locuri am fost înainte de a se naşte el. Voia să ştie tot ce făcuserăm în luna de miere petrecută în Munții Great Smoky şi ce îi plăcuse cel mai mult Alyssei la munții aceştia.

Când nu mă asalta cu întrebări, studia un atlas cu flori sălbatice din Munții Apalaşi, grupate după culoare şi momentul în care dădeau în floare. Ce este o „efemeră de primăvară”?

I-am corectat pronunția şi i-am explicat.

De ce se pierd atât de repede?

— Fiindcă răsar la umbra copacilor, pe covorul de frunze. Trebuie să germineze, să înmugurească, să înflorească, să dea rod şi să-şi lepede semințele înainte ca arborii să înfrunzească, altfel nu pot.

Care era floarea sălbatică preferată de mami?

Ştiusem cândva.

— Nu-mi amintesc.

Care era copacul ei preferat? Nu-ți amintești copacul ei preferat?

Aş fi vrut să nu-mi mai pună atâtea întrebări înainte să uit puținul pe care îl ştiusem vreodată.

— Dar pot să-ți spun care era pasărea ei preferată.

A început să țipe la mine. A fost o călătorie lungă.

Am reuşit să închiriez aceeaşi cabană în care stătuserăm cu atâta timp în urmă, cea cu verandă de jur-împrejur, deschisă spre pădure şi stele. Prundişul de pe cărarea abruptă a scrâşnit sub roțile maşinii, alungând umbrele copacilor. Robin țâşni din maşină şi urcă treptele câte două o dată. L-am urmat, cu bagajele. Înăuntru, comutatoarele încă mai purtau aceleaşi etichete – Hol, Verandă, Bucătărie,

Etaj –, iar pe dulapuri erau lipite aceleaşi instrucţiuni în diverse culori.

Robbie intră ca o furtună în camera de zi şi se aruncă pe canapeaua împodobită cu şirul de urşi, elani şi canoe. După trei minute, adormi. Respira atât de liniştit, încât l-am lăsat să doarmă acolo toată noaptea. Se trezi de-abia când se lumină de ziuă.

În dimineaţa aceea am pornit în drumeţie. Am găsit o cărare nu departe de marginea rezervaţiei, cu faţa spre soarele care bătea dinspre sud şi cu spatele spre un tăpşan umed. La fiecare douăzeci de metri dădeam de un alt afloriment ticsit de mai multe specii decât un muzeu. Aveam senzaţia că oricând pot tăia o bucată ca să o iau cu mine într-o navă spaţială interstelară şi să terraformez un Supra-Pământ undeva, departe.

Robin strângea lista în mână. Oriunde privea, descoperea flori noi. Dar îşi pierduse capacitatea de a le recunoaşte. Astea sunt anemone, tati?

Găsise un mănunchi identic cu cel din atlasul lui.

— Nu ştiu. Tu ce crezi?

Păi, petalele nu prea sunt la fel. Iar chestiile astea din mijloc sunt mult prea lungi.

M-am uitat la fotografie, apoi la el. Îşi pierduse încrederea în sine. Cu patru luni în urmă ar fi corectat atlasul.

— Ai încredere în tine, Robbie.

Se foi şi flutură din mâini. Tati. Spune-mi, te rog.

I-am spus că, într-adevăr, sunt anemone. Desenă, stângaci, un mic mănunchi de anemone. Apoi găsi, şi le privi la fel de nedumerit, pecetea lui Solomon, şi adevărate, şi false. Apoi le desenă şi pe ele.

Numai desenul îi aducea puțină linişte. Cu un creion ascuțit în mână şi aşezat pe o buturugă, încă mai era el. Dar îi lua o veşnicie să reproducă nervurile de un purpuriu fantomatic ale unei claytone. Se înfuria la culme când limba-viperei păreau că mai au puțin şi cad de pe foaia de hârtie. Şi, la drept vorbind, îşi cam pierduse din îndemânare, față de siguranța şi îndrăzneala cu care desena doar cu o lună în urmă.

Lista se completa văzând cu ochii. Robin găsi zece, apoi o duzină de specii de efemere în plină floare, mai repede decât şi-ar fi închipuit orice nou-venit în acest loc. Fiecare descoperire îl umplea de o satisfacție care îl stimula să caute în continuare. Până să ajungem pe coama muntelui, după un urcuş de aproape un kilometru, găsi toate plantele pe care le trecuserăm pe listă. Privi în jos, de-a lungul peretelui de piatră luminat de soare, înțesat de experimente atât de la îndemână. Primăvara va reveni mereu, indiferent de ce se întâmplă. Nu-i aşa, tati?

Existau argumente forte, şi pentru, şi contra. Pământul trecuse prin toate fazele, de la iad la bulgăre de zăpadă. Marte îşi pierduse atmosfera şi ajunsese un deşert glacial, în timp ce Venus era bătută de vânturi şi cu o suprafață mai fierbinte decât cocsul. Viața putea dispărea şi apărea aproape peste noapte. Modelele mele demonstrau acest lucru, ca şi rocile Pământului. Iată-ne deci într-un loc ce se reînnoia rapid. Dar predicțiile erau şubrede dacă porneam de la un singur exemplu.

— Da. Putem conta pe primăvară.

Robin înclină din cap ca pentru sine şi merse mai departe. După ce am urcat în zig-zag, am dat de un platou. Vegetaţia se schimba de la un pas la altul. Tufele de lauri, bogate, lăsau locul pâlcurilor de stejari şi pini. Telefonul mă anunţă că am primit un mesaj. Am rămas surprins că aveam semnal chiar şi aici, atât de sus. Dar era de datoria companiilor de telefonie să acopere toate zonele neacoperite de pe Pământ.

Am verificat. Fără să vreau. Am trecut peste fotografia de pe ecran – Aly şi Robbie, când el împlinea şapte ani, cu feţele pictate, ca nişte tigri. Mă aşteptau şaptesprezece mesaje referitoare la şase texte. M-am uitat după Robbie, care îşi vedea de drum, păşind aproape la fel de uşor ca până nu demult. Am aruncat o privire peste texte, aşteptându-mă la ce era mai rău. Dar nu am ghicit despre ce era vorba.

Telescopul NextGen era mort. Treizeci de ani de proiectare şi inventivitate, douăsprezece miliarde de dolari, munca a mii de minţi strălucite din douăzeci şi două de ţări, speranţa întregii astronomii şi prima noastră speranţă întemeiată ca să vedem contururile altor planete. Preşedintele recent reales îl omorâse cu zâmbetul pe buze:

CEA MAI MARE INDUCERE ÎN EROARE A OPINIEI PUBLICE DE LA LOVITURA DE STAT EŞUATĂ!!!

Colegii mei se dădeau de ceasul morții, vărsându-şi furia, amarul şi uluiala. Am scris ceva, cinci cuvinte de solidaritate, deşi nu mai înțelegeam nimic. Mesajul meu rămase în aşteptare.

Pe cărare, Robbie îngenunchease la rădăcina unei cucute, cu ochii țintă la ceva. Am vârât telefonul în buzunar şi m-am apropiat. Se ridică în picioare şi mă întrebă: Mami a urcat vreodată pe cărarea asta?

Precum moartea de crudă-i dragostea.

— La ce te uitai?

Robin rămase cu ochii pe un loc dintre rododendroni, în vale. A urcat?

— Nu cred. De ce?

Atunci putem să mergem la râu? Râul care-i plăcea?

— E încă devreme, amice. Mă gândeam să mergem acolo după prânz. Dormim acolo la noapte.

N-am putea să mergem acum? Te rog.

Am făcut drumul înapoi, peste coama muntelui, de-a lungul stâncilor printre ale căror crăpături se ițeau buchete de flori. Robin cobora aproape în fugă. Am încercat să-l domolesc, îndemânându-l să admire florile.

— Uită-te la Silene virginica. Erau aproape deschise când am început urcuşul. Îți vine să crezi ce-au putut face în numai o oră?

Se uită şi-şi exprimă uimirea. Dar era cu mintea în altă parte.

Am ajuns la poalele muntelui şi am urcat în maşină. Am înaintat până la cealaltă cărare, cea pe care merseserăm cu un an şi jumătate în urmă. Cea pe care mersesem împreună cu soția mea, în luna de miere, cu zece ani înainte de a merge cu el. O vrăjisem, în timp ce păşeam, cu poveştile mele despre mii de exoplanete care apăreau peste tot, unde, în toată istoria omenirii, nu fusese niciuna.

Cât mai e până descoperiți omuleții verzi?

— Foarte puțin, i-am răspuns eu lui Aly. Poate că nu vom descoperi oameni. Chiar şi verzi. Dar amândoi vom trăi îndeajuns ca să-i vedem.

Nici eu, nici ea nu vom reuşi.

Robin simțise ceva în timp ce ne scoteam rucsacurile din portbagaj şi le puneam în spinare. A aşteptat până am ajuns la primul cot al cărării, după vreo jumătate de kilometru. Se opri sub un pâlc de arbuşti ce tocmai dăduseră în floare şi mă privi pieziş. Te frământă ceva.

O parte din creierul meu îşi imaginează că, dacă nu îi spuneam, putea interpreta greşit.

— Nimic deosebit. Mă gândeam la ceva.

Ceva legat de mine, nu-i aşa?

— Robbie. Nu fi absurd.

Din cauza țipetelor mele au venit cei de la Protecția Copilului. Vor să mă ia de lângă tine, nu-i aşa?

E greu să îmbrățişezi pe cineva care îți ajunge doar până la brâu când amândoi purtați câte un rucsac în spinare. Încercarea mea nu făcu decât să-i confirme bănuielile. Mă respinse şi-şi continuă drumul. Apoi se opri, se întoarse şi mă avertiză împungând aerul cu degetul.

Nu faci bine că-mi ascunzi adevărul.

— Nu-l ascund.

Am ridicat o mână şi am desenat o elipsă în aer, lungă de opt centimetri şi lată de cinci. Adică: Iartă-mă, fac o grămadă de greşeli. Lăsă capul jos, un milimetru. Adică: Şi eu.

— Robbie. Îmi pare rău. Tocmai am primit o veste proastă. De la Washington.

Renunță la Seeker?

— Mai rău. Renunță la NextGen.

Îşi făcu mâinile căuş şi le duse la urechi, scoțând un scâncet, ca o pasăre care tocmai şi-a luat zborul. Ce nebunie. După atâția ani. După atâta muncă şi atâția bani cheltuiți. N-au înțeles ce le-ai spus?

Am înghițit în sec ca să nu râd amar.

Ce se întâmplă cu Seeker?

— Nicio şansă.

— Niciodată?

— Cât trăiesc eu, nu.

Clătină din cap, de mai multe ori. Stai puțin. Nu e drept. Se încruntă, calculând în minte. Câți ani luaseră conceperea, proiectarea şi construirea Telescopului NextGen. Câți ani fuseseră irosiți cu proiectarea Telescopului Seeker. Anii care aveau să treacă până când cineva va îndrăzni din nou să propună un telescop plasat în spațiul cosmic. Şi anii care îmi mai rămâneau de trăit. Matematica nu era punctul forte al lui Robin. Dar nici nu trebuia să fie.

Ce vor face cu el?

O întrebare care sigur urma să strice somnul astronomilor şi al copiilor de zece ani de pretutindeni. Un dispozitiv de douăsprezece miliarde de dolari destinat să ajungă de cincizeci de mii de ori mai departe de Pământ decât Hubble, să-şi alinieze cele optsprezece oglinzi hexagonale cu o precizie de mai puțin de o miime dintr-un milimetru şi să examineze marginea universului cel mai probabil avea să fie casat şi vândut pe bucăți – cea mai costisitoare epavă din istorie.

Tati. Totul o ia înapoi.

Avea dreptate. Iar eu nu aveam habar de ce.

Cărarea se îngusta, ajungea să fie doar pentru o singură persoană, trecând printr-un tunel lung de rododendroni. Îl urmăream din spate cum se luptă cu greutatea rucsacului şi enormitatea celor auzite. Am ajuns pe creastă şi am început să coborâm cei aproape doi kilometri până la râu. Robin se opri brusc, mai să-l răstorn.

Toate civilizațiile de acolo... Se vor întreba de ce nu primesc nicio veste de la noi.

Am ajuns la locul nostru, pitit într-un meandru al râului iute. Robin îşi lepădă rucsacul voluminos şi redeveni copil.

Putem să stăm lângă apă un pic, înainte să înălțăm cortul?

Aerul era proaspăt şi limpede, ziua mai avea destule ore de lumină şi nu se vedea niciun nor de ploaie.

— Putem sta lângă râu cât e nevoie.

Cât e nevoie să ce?

— Să înțelegem specia umană.

Mă trase de mânecă cei zece metri care ne despărțeau de malul râului. Apa mirosea a verde, parcă de-abia venise pe lume. Ne-am aşezat fiecare pe câte o piatră, chiar pe margine. Robin îşi adânci mâna în valurile repezi şi se înfioră de cât de reci erau. Putem să ne băgăm picioarele în apă?

NextGen era mort. La fel şi Seeker. Modelele mele nu mai aveau nicio şansă să fie testate. Nu mai vedeam nicio soluție. Forța şi libertatea cascadelor albe umpleau aerul din jur.

— Putem încerca.

Mi-am scos bocancii şi şosetele groase şi mi-am vârât picioarele băşicate în vâltoare. Apa rece ca gheața era la

limita dintre binefacere şi durere. De-abia când mi-am tras picioarele din unde mi-am dat seama că erau amorțite. Robbie tremura, tropăind în apă ca să se încălzească.

— E suficient, da?

Îşi ridică picioarele înțepenite din râul năvalnic. De la jumătatea gambelor în jos era cărămiziu. Pasărea cu labe roşii! Începu să-şi frece degetele de la picioare, încercând disperat să le dezmorțească. Râsul lui semăna cu un sughiț de durere. Am văzut cum caută ceva cu privirea de-a lungul râului, dar m-am temut să-l întreb ce anume. Un alt băiat, într-o altă epocă, pe o altă planetă îmi spusese odată că mama lui se prefăcuse într-o salamandră. Am privit împreună cu el, sperând să găsesc ceva care să salveze ziua.

Robin îl văzu primul. Un stârc!

Nu credeam că mai poate sta nemişcat. Pasărea doar plutea pe apă, privind lung. Ca şi Robin, hipnotizat, mult timp. Privirile li se întâlniră, ochii fiului meu cu ochiul păsării ce întorsese capul doar pe jumătate. Deşi neurofeedbackul decodat îşi pierduse efectul, Robin încă mai ştia cum să se agațe de ce mai rămânea din vechiul antrenament. Odată şi-odată vom învăța din nou cum să devenim mai buni pe această planetă vie, iar nemişcarea va fi la fel ca zborul.

O pasăre înaltă, la vânătoare. Câte o jumătate de pas la fiecare cinci minute. Pasărea putea fi luată drept o bucată de lemn împotmolită în mijlocul apei. Chiar şi peştii se lăsau înşelați. Când stârcul în sfârşit atacă, Robin scoase un țipăt sfâşietor. Pasărea făcu un salt de doi metri aproape fără să se aplece. Scoase capul din apă, cu prada de dimensiuni uimitoare atârnându-i din cioc. Peştele părea prea mare ca

să poată fi înghiţit. Stârcul însă căscă gura şi, într-o fracţiune de secundă, nici măcar o umflătură în gâtul păsării nu trădă ce se întâmplase.

Robin ţipă din nou, de data aceasta ca să sperie stârcul. Pasărea se aplecă, dădu din picioare şi-şi înfoie aripile. Când se înălţă, păru că aduce şi mai mult cu un pterodactil, iar croncănitul pe care îl scoase sună mai străvechi decât orice emoţie. Lansarea stângace deveni graţioasă. Robin o urmări cu privirea în timp ce trecea razant peste tufişuri şi dispărea în zare. Continuă să privească locul în care dispăruse pasărea. Într-un târziu, se întoarse spre mine şi spuse: Mami e aici.

Ne-am încălţat şi am pornit în susul râului, cale de o sută de metri de-a lungul malului stâncos, până la locul în care eu şi familia mea înotaserăm cândva, chiar dacă nu toţi în acelaşi timp. Când am ajuns la bălţile de sub praguri, am scăpat o înjurătură. Robin se făcu alb la faţă. Ce-i, tati? Ce s-a întâmplat?

Văzu de-abia când i-am arătat cu degetul: tumuli din pietre, presăraţi pe albia râului. Răsăreau peste tot, de lângă maluri şi din mijlocul apei. Arătau ca nişte statui neolitice sau turnuri conice din Hanoi.

Robin îmi aruncă o privire nedumerită.

Ce-i cu astea, tati?

— Astea erau coşmarul mamei tale. Distrug toate vietăţile din râu. Imaginează-ţi fiinţe de pe altă planetă care se materializează în atmosfera noastră şi ne distrug cartierele, unul după altul.

Robin privi în toate părțile, căutând clenii, ciprinidele, păstrăvii, salamandrele mici, algele, racii, larvele, somnul şi salamandrele mari, ultimele două specii pe cale de dispariție, toate sacrificate pe altarul acestei pseudoarte. Trebuie să-i dărâmăm.

Mă simțeam atât de obosit. Voiam să las viața jos, pe malul apei, şi să plec de acolo. Dar n-am avut încotro, m-am apucat de treabă alături de el. Am dărâmat turnurile la care am putut ajunge. Pe al meu l-am dat jos dintr-o singură lovitură. Pe al lui, Robin îl desfăcu bucată cu bucată, căutând prin apa limpede cel mai bun loc pentru fiecare piatră. Când am terminat cu tumulii de pe malul nostru, Robin privi la cei din mijlocul râului. Hai să-i dărâmăm şi pe ăia.

Patru mii de kilometri de râuri pline de pietre străbăteau aceşti munți. Industria umană avea să ajungă la toate. Puteam dărâma tumuli în fiecare zi, toată vara şi toată toamna, turnurile se înălțau din nou, primăvara următoare.

— Sunt prea departe. Curentul e prea puternic. Ai văzut ce rece e.

În ochii oricărui copil de zece ani apare o privire aparte, primul semn al războiului îndelungat ce urmează. Robin şovăi între a mă asculta şi a mă sfida. Apoi se aşeză pe o piatră acoperită cu licheni, veche de o mie de ani.

Mami i-ar dărâma.

Mama lui, salamandra.

— Azi nu se poate, Robbie. Apa e zăpadă topită. Mai bine revenim în iulie. Tumulii vor fi tot aici. Îți garantez.

Privi lung spre canalul străjuit de verdeață ce plonja prin pădure spre poalele muntelui. Cântecul unui sturz păru să-l tempereze. Respira mai rar şi mai adânc. Un roi de țânțari se abătu asupra pragurilor, iar din balta de la picioarele lui țâşni un fuior de sulf alb-albăstrui. În acest loc ar fi fost greu pentru oricine, chiar şi pentru fiul meu, să stea furios prea mult timp. Se întoarse spre mine, redevenind prea iute prietenul meu. Ce pregătim pentru cină? Pot să mă ocup de primus?

În tabără nimeni nu ne putea atinge. Am ridicat cortul aproape de malul râului şi ne-am întins saltelele de dormit pe pământ. Am instalat bucătăria într-un cerc înnegrit de foc, iar Robbie a gătit linte cu roşii, conopidă şi ceapă. Gustul nemaipomenit al mâncării îl făcu să-mi ierte totul.

Ne-am agățat rucsacurile în aceiaşi platani bătrâni, lângă apă. Cerul care se vedea printre tulipani şi nucii americani era atât de limpede, încât am riscat din nou scoțând tenda cortului. Curând se întunecă. Ne-am întins, unul lângă celălalt, sub plasa transparentă, şi am privit necuprinsul negru-albastru, unde stelele făceau legea în toate colțurile nopții.

Mă împunse cu umărul. Ziceai că în Calea Lactee sunt miliarde de stele?

Lângă băiatul ăsta lumea mi se părea mai bună.

— Sute de miliarde.

Şi câte galaxii sunt în univers?

De data aceasta umărul meu îl înghionti în spate.

— E ciudat că-mi pui întrebarea asta. O echipă din Marea Britanie tocmai a publicat un articol în care spune că ar fi două trilioane. De zece ori mai multe decât credeam!

Robin înclină din cap în întuneric, confirmând. Mâna lui flutură o întrebare spre cer. Stele peste tot. Mai multe decât putem număra noi? Atunci de ce cerul nopții nu e plin de lumină?

Cuvintele lui, triste, rostite rar, îmi făcură pielea de găină. Fiul meu tocmai redescoperise paradoxul lui Olbers. Aly, care fusese plecată atâta vreme, îşi apropie gura de cealaltă ureche a mea. E deştept foc. Ți-ai dat seama, nu?

I-am explicat pe îndelete, cât am putut de clar. Dacă universul ar fi stabil şi etern, dacă ar fi existat dintotdeauna, lumina nenumăraților sori, din toate direcțiile, ar face ca noaptea să fie la fel de luminoasă ca ziua. Dar universul nostru e vechi de doar paisprezece miliarde de ani şi toate stelele se îndepărtează de noi cu o viteză din ce în ce mai mare. Acest loc e prea tânăr şi se extinde prea repede pentru ca stelele să poată desființa noaptea.

Stând atât de aproape de el, am simțit cum gândurile i se îndreaptă spre întuneric. Ochii îi treceau de la o stea la alta. Desena cu ei propriile lui constelații. Vorbi ca un copil, dar înțelept: Nu trebuie să fii trist. Din cauza telescopului.

Cuvintele lui mă speriară.

— De ce să nu fiu trist?

Care crezi că e mai mare? Spațiul cosmic...? Îşi lipi degetele de frunte. Sau cel interior?

O frază din The Star Maker, de Stapledon, biblia tinereții mele, îmi veni brusc în minte. Nu mă mai gândisem la cartea asta de zeci de ani. Întregul cosmos era infinit mai mic decât omul în întregul lui... întreaga infinitate a omului influența fiecare clipă a cosmosului.

— Cel interior. Mai mult ca sigur.

OK. Deci poate că milioanele de planete care nu lansează un telescop sunt la fel de norocoase ca şi milioanele de planete care îl lansează.

— Poate, am zis eu şi m-am uitat în altă parte.

Aia de colo. Arată cu degetul. Ce se întâmplă pe ea?

— Acolo oamenii se înjumătățesc, iar din jumătăți cresc doi oameni diferiți, cu memoria intactă. Dar numai o dată în viață.

Arătă cu mâna spre partea îndepărtată a cerului. Şi aia de acolo?

— Acolo cromatoforii de pe pielea omului trădează tot ce simte el.

Mişto. Mi-ar plăcea să trăiesc acolo.

Am zburat amândoi prin univers mult timp. Am călătorit atât de departe, încât Luna ceruită, care mai avea două zile şi devenea plină, se înălță peste vârfurile munților şi acoperi

stelele. Robin arătă spre una dintre ultimele lumini rămase. Jupiter.

Acolo? Nu uiți nimic, amintirile nu te părăsesc niciodată.

— Aoleu. Un os rupt? O ceartă cu cineva?

Cum mirosea pielea lui mami... Stârcul ăla.

Am privit spre locul pe care îl arăta cu degetul. Lumina se pierdea în strălucirea Lunii.

— Vrei să mergi acolo?

Ridică din umeri pe salteaua de dormit. Nu ştiu.

Am auzit un țipăt dinspre pădure. Nu era de pasăre şi nici de vreun mamifer pe care să-l fi auzit vreodată. Țipătul străpunse întunericul şi dovedi vuietul râului. Poate era de durere sau de bucurie, din suferință sau de sărbătoare. Robbie tresări şi mă apucă de braț. Îmi făcu semn să nu spun nimic, deşi nu scosesem niciun sunet. Țipătul se auzi din nou, mai departe. Un nou țipăt atrase altul, suprapunându-se în cele mai violente acorduri.

Apoi încetă şi noaptea se umplu cu altă muzică. Robin se întoarse şi mă strânse şi mai tare de braț, cu fața luminată de Lună. Fiecare vietate simțea tot ce fusese creată să simtă.

Ascultă, îmi spuse fiul. Apoi cuvintele pe care nu le voi uita, care nu mă vor părăsi niciodată: Îți vine să crezi unde suntem?

În întunericul din cortul nostru confortabil, la două palme de fața mea, Alyssa şopti: De ce contează atât de mult?

Merseserăm timp de opt ore, până făcuserăm băşici la picioare. Înotaserăm împreună în cascadele năvalnice. Eram atât de obosit, încât de-abia aprinsesem primusul ca să pregătesc cina. Nu-mi amintesc ce am mâncat. Îmi amintesc doar că a mai vrut o porție.

Îmi venea să mă prăbuşesc cu fața în jos pe perna gonflabilă şi să zac timp de o săptămână. Ea voia să mă țină treaz toată noaptea discutând filosofie. Contează dacă s-a întâmplat în altă parte? S-a întâmplat aici. Asta e tot, nu?

Creierul nu-mi mai funcționa deloc. De-abia reuşeam să acord subiectul cu predicatul.

— O dată este doar o întâmplare. De două ori este inevitabil.

Se împinse în pieptul meu şi spuse: Îmi place ideea asta cu căsătoria. Părea surprinsă, ca şi cum descoperirea ar fi rezolvat toate problemele.

— Dacă a lăsat vreo urmă pe undeva înseamnă că universul are nevoie de viață.

Râse în hohote. A, deci universul are nevoie de viață, domnul meu. Se urcă pe mine, compactă, dar planetară. Atunci să-i dăm viață, acum.

Preț de un minut, eu şi ea am fost totul. Apoi n-am mai fost. Cred că am adormit imediat, fiindcă m-a trezit un sunet ca din altă lume. Cineva cânta în întuneric. La început am crezut că ea cântă. Trei note fluide, unduitoare: cea mai scurtă dintre melodii ce încerca note noi, nesfârşite. M-am

uitat la Aly. Făcuse ochii mari, de parcă melodia nostalgică, din trei note, i-ar fi aparţinut lui Beethoven. Mă înşfăcă de braţ, mimând panica.

Au aterizat, iubitule! Sunt aici!

Ştia cine cântă. Dar nu am întrebat-o şi nu voi şti niciodată. Ascultă până când pasărea tăcu. Văzduhul se umplu de îndată de vocile altor vietăţi, ca o plasă întinsă în toate direcţiile prin cele şase tipuri de pădure care ne înconjurau. Alyssa stătea nemişcată, într-un extaz simplu, cel pe care fiul nostru îl va învăţa, o clipă.

Aceasta este viaţa, zise ea. O, dac-aş putea s-o păstrez la nesfârşit...

Ce diferenţă mică între la nesfârşit şi o dată.

Am adormit pe nesimţite. Robin mă trezi când deschise cortul. Nu înţelegeam cum de se îmbrăcase şi ieşise din cort fără să prind de veste.

— Robbie?

Ş-ş-şt! făcu el. Nu mi-am dat seama de ce.

— Ţi-e rău?

Nu, tati. Mă simt foarte bine. Superbine.

— Unde te duci?

Numărul unu, tati. Mă întorc imediat. La lumina Lunii mâna lui se răsuci ca un glob în mişcare, vechiul lui semn că totul e în regulă. Mi-am lăsat capul din nou pe perna gonflabilă, mi-am tras pătura groasă până sub bărbie şi am adormit la loc.

Liniştea mă trezi. Imediat, am înțeles două lucruri. Primul, dormisem mai mult decât credeam. Al doilea, Robin nu era în cort.

M-am îmbrăcat şi am ieşit. Iarba pe care ridicasem cortul era umedă de rouă. Bocancii şi şosetele lui erau la intrare. Ca şi lanterna: nu avusese nevoie de ea. Luna de pe cerul senin prefăcea Pământul într-o acvatintă de un albastru-cenuşiu. Drumul printre rădăcini şi pietre era la fel de uşor ca şi cel de sub felinarele stradale.

L-am chemat, dar nu am primit niciun răspuns, peste zgomotul apei ce se revărsa pe praguri. Am dat ocol strigând şi mai tare:

— Robin? Robbie! Amice!

Un geamăt înfundat veni dinspre râu, la câțiva metri de mine.

Am ajuns la mal în câteva secunde. La lumina argintie, pragurile semănau cu o grămadă de cioburi. Robin îmi spusese cândva: Cu cât este mai întuneric, cu atât văd mai bine cu coada ochiului. Am întors capul din aval în amonte. Stătea lipit de un bolovan din mijlocul torentului, înconjurându-l cu brațele.

Am intrat în apă şi după nici doi metri am alunecat. O piatră mi-a fugit de sub picior şi am căzut. M-am lovit la genunchiul drept şi la cotul stâng, julindu-le bine. Valurile

mari, reci ca gheața, m-au împins zece metri, până am reuşit să mă prind de o piatră mai mare. M-am târât contra curentului, din piatră în piatră, în patru labe. Fiecare jumătate de metru părea un chin. Aproape de bolovan am văzut totul. Robin se apucase să dărâme tumulii, să transforme râul într-un adăpost sigur pentru vietățile din el.

Era ud leoarcă până la gât. Tremura din tot corpul. Încercă să întindă brațul spre mine, dar nu reuşi. Din gură îi ieşeau sunete bolborosite, departe de a alcătui cuvinte. La atingerea mea se înfioră precum un animal speriat de moarte. Era atât de rece.

Am simțit cum timpul se destramă. Nu mă puteam hotărî ce să fac. Avea pulsul atât de slab, încât îmi era frică să-l ridic de acolo. Dacă încercam să mă târăsc cu el înapoi, peste praguri, însemna să-l țin în apa atât de rece mai mult decât putea rezista. L-am luat în brațe ca să-l duc la mal. La al doilea pas mi-am pierdut echilibrul şi l-am scăpat în apă. Scoase nişte sunete groaznice. Nimeni nu ar fi putut trece în picioare printre acele pietre alunecoase şi cu greutate în brațe.

L-am ridicat pe insula minusculă de care se agățase şi l-am ținut bine până m-am urcat lângă el. I-am scos cu greu pantalonii şi tricoul, care i se lipiseră de piele. Tricoul rămase atârnat, o grămăjoară, pe bolovanul îngust; blugii minusculi alunecară şi fură luați de valuri. Tremura tot mai tare. Am încercat să-l usuc, dar nu am reuşit decât să iuțesc evaporarea şi astfel să-i fie şi mai frig.

M-am chinuit să îmi păstrez calmul şi să mă concentrez. Trebuia să-l învelesc în ceva cald, dar şi hainele mele erau ude de la căzătură. Respira greu, sacadat. I-am lipit

genunchii de piept, mi-am scos cămaşa udă şi l-am luat în braţe. Dar pielea mea era la fel de rece şi de udă ca a lui.

Am ridicat privirea. Lumea era argintată, liniştită. Chiar şi râul curgea prea încet ca să fie adevărat. Eram departe de drum, kilometri întregi. Munţii blocau semnalul la telefon. Cea mai apropiată persoană era dincolo de coama muntelui. Şi totuşi, am început să strig. Ţipetele îl făcură să sufere şi mai mult, gemetele se înmulţiră. Chiar dacă, printr-o minune, ne-ar fi auzit cineva, nu ne-ar fi găsit la timp.

L-am frecat şi l-am bătut uşor cu palmele, chemându-l pe nume. Apoi l-am plesnit de-a binelea. Nu mai gemu, nu mai reacţionă în niciun fel. Simţeam cum se lasă moale în braţele mele. Chiar şi frecată bine, pielea roşie i se învineţea. L-am strâns din nou la piept, dar fără folos. Aveam nevoie de altceva ca să-l încălzesc. Peste doar câteva minute, în aerul rece, de primăvară, şi fără haine, era pierdut.

Am ridicat privirea. Cortul cu sacul meu de dormit călduros, uscat era chiar pe mal, la nici zece metri. M-am ghemuit în jurul lui Robin, ca un baraj în calea aerului rece. Continuă să tremure, dar fără să-i mai aud inima cum bate.

O voce îmi spuse: Încearcă. L-am lăsat acolo şi am pornit, încet-încet, printre praguri, spre mal. M-am căţărat pe malul stâncos, străjuit de copaci. Am rupt fermoarul încercând să intru în cort cât mai repede. Am înşfăcat sacul de dormit şi am dat fuga înapoi. Pe mal mi-am încolăcit sacul în jurul gâtului şi am izbutit, nu ştiu cum, să ajung la bolovan fără să mai cad. Mi-am înfăşurat copilul în sac şi l-am luat în braţe, strângându-l la piept. L-am ferit de frig cât am putut, căutându-i respiraţia peste vuietul apei.

A trecut mult timp până să accept că nu mai are nevoie de mine.

A existat o planetă care nu ştia unde îi sunt locuitorii. A murit de singurătate. Numai în galaxia noastră s-a întâmplat de miliarde de ori.

Universitatea mi-a acordat un concediu. După înmormântare, după zile lungi în compania rudelor lui Robbie şi a celor care ne considerau prieteni, n-am mai simțit nevoia să vorbesc cu nimeni. Îmi era de ajuns să stau în casă, să-i citesc carnetele, să mă uit la desenele lui şi să scriu tot ce-mi aminteam din timpul petrecut împreună.

Vecinii îmi aduceau de mâncare. Cu cât mâncam mai puțin, cu atât îmi aduceau mai mult. Nu aveam puterea să îmi achit facturile, să tai iarba, să spăl vasele sau să urmăresc ştirile la televizor. Două milioane de persoane din Shanghai rămase fără adăpost. Phoenix rămas fără apă potabilă. Encefalopatia bovină virală trecută de la vite la oameni. Săptămânile treceau fără ca nimeni să-şi dea seama. Dormeam ziua şi stăteam treaz noaptea, citind poezii unor ființe simțitoare care erau pretutindeni, dar nu şi aici.

Nu răspundeam la telefon. Din când în când, ascultam mesajele vocale şi îmi aruncam privirea peste cele scrise. Nici unele, nici altele nu aveau nevoie de răspuns. Eu oricum nu aveam niciun răspuns.

Apoi, într-una din zile, un mesaj de la Currier. Dacă vrei să fii cu Robbie, se poate.

— OK, spune cel pe care nu-l mai urăsc. Relaxează-te şi rămâi nemişcat. Urmăreşte punctul din mijlocul ecranului. Acum mişcă punctul spre dreapta.

Nu ştiu cum. Currier spune că este cel mai uşor lucru din lume.

— Aşteaptă până începe să se mişte singur. Apoi rămâi în acea stare de spirit.

Currier riscă mult pentru mine, încălcând legea. Cu toții o vom încălca, foarte curând. Martin însă e mai mult decât un simplu infractor. Cheltuie un buget pe care nu îl are, alimentând aceste maşinării cu o energie care foarte curând va fi imposibil de dobândit. Manevrează singur scanerul după ce şi-a concediat jumătate din personal. Ca multe altele, şi laboratorul lui este pe ducă.

Stau întins în cuşca Faraday şi intru pe aceeaşi lungime de undă cu o înregistrare a lui Robbie. Din luna august a anului trecut, când era în cea mai bună formă. Faptul că mă aflu în acest spațiu mă ajută să respir. Învăț să mişc punctul, să-l măresc şi să-l micşorez, să-i schimb culoarea. Două ore trec pe nesimțite.

— Vrei să vii şi mâine? întreabă Currier.

Nu ştiu de ce mă ajută. Parcă e mai mult decât milă. Ca mulți alți oameni de ştiință, tânjeşte după ispăşirea păcatelor. Şi, dintr-un motiv numai de el ştiut, investeşte masiv în evoluția mea. Neurologia ar trebui să fie mult mai avansată ca să explice asta. Dar, la urma urmei, e o

problemă pentru astrobiologie. Planetele Goldilocks pot transforma ploaia, lava şi puțină energie în putere şi voință. Selecția naturală poate trece egoismul în opusul său.

Vin şi a doua zi şi în următoarea. Învăț să ridic şi să cobor tonul clarinetului, să-l încetinesc şi să-l iuțesc, să-l transform într-unul de vioară doar lăsând ca trăirile mele să fie ca ale lui. Feedbackul mă ghidează şi, în tot acest timp, creierul meu învață să semene cu ce iubeşte el.

Şi apoi, într-o zi, fiul meu este acolo, în capul meu, sigur precum viața. Şi soția mea încă mai este în el. Ce au simțit ei atunci simt şi eu, acum. Care e mai mare, spațiul cosmic sau cel interior?

Robin nu spune nimic. Nici nu e nevoie. Ştiu ce vrea de la mine. Vrea doar să vadă ce este acolo. Lumina călătoreşte cu 300 000 km pe secundă. Are nevoie de 93 de miliarde de ani ca să ajungă dintr-un capăt al spațiului cosmic la celălalt, pe lângă găuri negre, pulsari şi quasari, stele din neutroni, preoni şi quarkuri, planete metalice, stele hipergigantice albastre, sisteme de stele binare şi triple, clustere hipercompacte şi globulare, nimburi galactice, galaxii mareice şi coronale, nebuloase plerionale şi de reflexie, discuri stelare, interstelare şi intergalactice, materie întunecată şi energie, praf cosmic, filamente şi viduri, toate rodul unor legi ce se manifestă prin vibrații mult mai mici decât cele mai mici unități descoperite de noi. Universul este un organism viu, iar fiul meu vrea să mă plimbe prin el ca să îmi fac o idee, cât mai am timp.

Ne plasăm împreună pe orbită, sus, deasupra locului pe care îl vizităm. Gândul lui este şi al meu. Îți vine să crezi unde am fost?

Da, a fost o planetă bună. Şi noi am fost buni, la fel de buni ca razele arzătoare ale soarelui, înțepătura picăturii de ploaie, mirosul pământului viu, cântecul necuprins al soluțiilor fără sfârşit ce umplea văzduhul unei lumi mereu în schimbare care, după toate calculele, nici nu ar fi trebuit să existe.